

JAARSTUKKEN 2024

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**

Inhoudsopgave Jaarstukken 2024

–	
Inleiding	4
Leeswijzer	12
Jaarverslag.....	14
Programma's	15
Paragrafen.....	54
Jaarrekening	185
Bijlage 1: Restantkredieten	290
Indicatoren	294

Inleiding

In het jaar 2024 vierden we ons 5-jarig bestaan. Dit lustrumjaar vierden we met onze medewerkers en de vele verenigingen uit onze gemeente. Het was een jaar waarin we de balans opmaakten van de afgelopen vijf jaar en onze blik richtten op de toekomst.

Vruchten plukken van nieuw beleid

Sinds de fusie ontwikkelen we nieuw beleid. De uitvoering van deze beleidsplannen is nu in volle gang, en we zien steeds meer de resultaten van onze inspanningen. Voor het huidige college was 2024 ook het voorlaatste jaar van de collegeperiode 2022-2025. Tijdens deze bestuursperiode is veel geïnvesteerd in onze gemeente. Nu is het tijd om de vruchten van deze investeringen te plukken. We hebben veel bereikt: van het college uitvoeringsplan (CUP) is 75 procent van de doelen bereikt. Van de jaardoelen uit de begroting is 65 procent gehaald. De overgebleven doelen liggen op schema en ronden we in 2025 af.

Voorzieningenniveau stijgt zichtbaar

De leefbaarheid in onze gemeente is gegroeid en we doen veel voor goede voorzieningen, samen met onze inwoners. Dit is zichtbaar in de hele gemeente. We hebben een hoog voorzieningenniveau, bijvoorbeeld met 18 scholen die zijn verduurzaamd of nieuw gebouwd. En er staan nog meer projecten op de planning. Op het gebied van woningbouw boekten we aanzienlijke vooruitgang. In de woningbouwmonitor is zichtbaar hoever we zijn met de bouwplannen.

Sociaal sterkere inwoners

Op sociaal gebied is het gelukt om meer kinderen te laten profiteren van de zwemregeling van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Daarnaast kwamen minder mensen in de financiële problemen. Dit is onder andere een resultaat van het uitvoeringsplan bestaanszekerheid. Het dashboard sociaal domein geeft ons inzicht in gegevens. Dat helpt ons om passende interventies te bepalen.

Organisatieontwikkeling in volgende fase

De eerste fase van onze organisatieontwikkeling is succesvol afgerond. Dit is de basis om verder te professionaliseren en onze dienstverlening te verbeteren. Onze klantvisie met dienstverleningsprincipes is vastgesteld en moet herkenbaar worden voor onze inwoners.

Kerngericht werken krijgt steeds meer vorm

We ontwikkelden een gestructureerde aanpak voor Kerngericht werken. Kernagendapunten zijn afgerond en participatie kreeg een steviger plaats. In projecten als Bloei! en Kansenkaarten speelde de inspraak van inwoners een belangrijke rol. De brugfunctie van gebiedsmakelaars is versterkt door het inloopsprekuur. Dit alles zorgt ervoor dat Kerngericht werken steeds meer vorm krijgt. Als pilot introduceerden we dit jaar kerngericht begroten. Voor het eerst is de begroting deels per kern verantwoord. Dat geeft ons een gedetailleerder inzicht in de budgetten en het beleid per kern. Dit jaarverslag geeft een eerste blik op deze nieuwe aanpak en de resultaten die we hiermee hebben behaald.

Blijven zoeken naar verbinding

Ondanks maatschappelijke onrust en polarisatie blijven we inzetten op verbinding binnen de gemeente. Wederzijds respect en nieuwsgierigheid naar elkaars motieven en drijfveren zijn daarbij belangrijk. We zien veel actieve inwoners die zich met hart en ziel inzetten voor de samenleving en zorgen voor die verbinding.

Uitdagende Financiën

Financieel gezien was 2024 een uitdagend jaar. De vergoedingen vanuit Den Haag lopen terug. Na afweging van verschillende besparingsmaatregelen, was het mogelijk om noodzakelijke keuzes te maken voor onze begroting. Voor 2025 en 2026 is de begroting daardoor sluitend. In de jaren daarna verwachten we tekorten. We sluiten 2024 in ieder geval nog af met een positief resultaat van 3,9 miljoen euro.

Geldermalsen, juni 2025

College van burgemeester en wethouders

Financieel resultaat op hoofdlijnen

De financiële huishouding van een gemeente werkt in de basis zoals iedere andere financiële huishouding. Naast de jaarlijkse baten en lasten die in de exploitatie staan, kunnen we voor aanvullende (incidentele) lasten geld uit reserves halen. Via de balans en de exploitatierekening verkrijgen we snel inzicht in de financiën van West Betuwe.

In deze jaarrekening legt het college voor het eerst verantwoording af over de 6 programma's (voorheen 10) die sinds de begroting 2024 zijn geïntroduceerd. In de balans komt de verhouding tussen de bezittingen (activa) en de daarvoor beschikbare eigen middelen (reserves) en financieringsmiddelen van derden (schulden) tot uitdrukking.

In de exploitatierekening maken we duidelijk welke inkomsten de gemeente heeft en waar het geld aan wordt uitgegeven. Het jaarrekeningresultaat is het saldo van de inkomsten en uitgaven in dat jaar en de verrekening met de reserves. Het saldo van inkomsten en uitgaven voor verrekening met reserves geeft aan of we per saldo middelen aan het eigen vermogen kunnen toevoegen (bij een positief saldo), of dat we middelen aan het eigen vermogen moeten onttrekken (bij een negatief saldo).

Gerealiseerd resultaat

Het bruto jaarrekeningresultaat 2024 bedraagt afgerond 3.938.000 euro positief. Dit resultaat bestaat uit twee onderdelen, namelijk het positieve resultaat uit de reguliere activiteiten van 3.984.500 euro en het negatieve resultaat uit de grondexploitatie van 46.500 euro.

Het positieve resultaat uit de reguliere activiteiten is onder meer een gevolg van werkzaamheden die de jaargrens overschrijden. Deze activiteiten hebben een langere doorlooptijd dan één begrotingsjaar. Een deel van betreffende werkzaamheden voeren we in 2025 uit. De hiervoor beschikbare budgetten hevelen we met uw goedkeuring over naar 2025. De overhevelingen bedragen afgerond in totaal 1.773.900 euro, hetgeen in mindering komt op het bruto resultaat.

De resultaten uit de grondexploitatie zijn conjunctuurgevoelig, hetgeen een belangrijke reden is dat we hiervoor een Algemene reserve grondexploitatie aan houden. In de begroting 2024 was overigens rekening gehouden met een negatief resultaat van 1.203.200 euro in verband met de geraamde toevoegingen aan verschillende verlieslatende complexen. Met uw goedkeuring voegen we het lagere negatieve resultaat van 1.156.700 euro toe aan deze reserve.

Na de budgetoverhevelingen en de boeking van het resultaat uit de grondexploitatie ten gunste van de daarvoor bestemde reserve resteert een netto resultaat van 1.007.400 euro. Bij de decemberwijziging 2024 verwachtten we een negatief resultaat van 795.600 euro (waarvan negatief 1.203.300 euro voor de verliesvoorzieningen van de grondexploitatie). Het uiteindelijke resultaat is dus 1.803.000 euro voordeliger dan verwacht. In de paragraaf Bedrijfsvoering – Rechtmatigheidsverantwoording benoemen we het leerpunt voor 2025 en hoe we er mee om gaan.

Bedragen x € 1.000

	Resultaat
Resultaat Grondexploitatie	-47
Resultaat diverse onderwerpen	3.985
Bruto resultaat	3.938
Budgetoverhevelingen (resultaatbestemming via raadsvoorstel jaarstukken 2024)	-1.774
Grex resultaat t.g.v. Algemene reserve Grex (resultaatbestemming via raadsvoorstel jaarstukken 2024)	-1.157
Netto resultaat	1.007
Verwacht resultaat bij decemberwijziging 2024 (waarvan grondexploitatie +/- 1.203.000)	- 796
Hoger resultaat dan verwacht	1.803

Budgetoverhevelingen

Zoals hiervoor al aangegeven zijn nog niet alle werkzaamheden uitgevoerd in 2024. Via de resultaatbestemming bij de jaarrekening stellen we voor om deze budgetten, bovenop de reeds bij de Decemberwijziging 2024 overgehevelde budgetten, over te hevelen naar 2025.

Bedragen x € 1.000

Budgetoverhevelingen	Programma	
Audiovisuele middelen gemeenteraad	1	150
Onderzoeken VTH- en bouwtaken	2	400
Omgevingswet	2	572
Fietsenstalling station Geldermalsen	4	558
Opstal sportpark Boutenstein	4	70
Algemene uitkering (taakmutaties jaarschijf 2024 decembercirculaire 2024)	Fin	24
Totaal budgetoverhevelingen		1.774

Toelichting budgetoverhevelingen

Voor een uitgebreide toelichting op de budgetoverhevelingen verwijzen we naar het hoofdstuk "Toelichting op de financiële afwijkingen" in de jaarrekening.

Belangrijkste overige verschillen

Het gerealiseerde netto resultaat bedraagt 1.007.000 euro positief. Bij de Decemberwijziging 2024 was de verwachting dat het jaarrekeningresultaat 796.000 euro negatief bedroeg. Het resultaat is 1.803.000 euro voordeliger dan verwacht. Hieronder geven we een overzicht van de grootste afwijkingen ten opzichte van de Decemberwijziging 2024. Het aantal kleine verschillen (kleiner dan 50.000 euro) ligt ruim boven de 50 stuks, waardoor de totale som van kleine verschillen per saldo aanzienlijk is. Voor een uitgebreide analyse per programma verwijzen wij u naar het hoofdstuk "Toelichting op de financiële afwijkingen" in de jaarrekening.

Bedragen x € 1.000

Belangrijkste verschillen t.o.v. de gewijzigde begroting	Programma	Nadeel	Voordeel
Bestuur	1	652	
Burgerzaken	1		82
Crisisbeheersing en brandweer	1		66
Openbare orde en veiligheid	1		135
Milieubeheer	2		281
Ruimte en leefomgeving	2		572
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen/excl. actieve Grex complexen)	2	55	
Wonen en bouwen	2		85
Beheer overige gebouwen en gronden	3	68	
Economische promotie	3		160
Inkomensregelingen	3	600	
Arbeidsparticipatie	3		147
Verkeer en vervoer	4	191	
Onderwijshuisvesting	4		119
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4		91
Sportaccommodaties	4	63	
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	182	
Samenkracht en burgerparticipatie	4		222
WSW en beschut werk (6.4)	5		96
WMO (6.6 / 6.71 / 6.81)	5		541

Bedragen x € 1.000

Belangrijkste verschillen t.o.v. de gewijzigde begroting	Programma	Nadeel	Voordeel
Jeugdhulp (6.72 / 6.73 / 6.74 / 6.82)	5	621	
Volksgezondheid	5		89
Treasury	Fin.	497	
OZB-opbrengsten	Fin.		302
Oninbare en dubieuze vorderingen	Fin.		61
Overige baten en lasten	Fin.		1.029
Overhead	Overhead		415
Vennootschapsbelasting (Vpb)	Vpb		76
Diverse kleine verschillen			161
Totaal afwijkingen		2.928	4.731
Saldo			1.803

Financieel resultaat vanuit baten en lasten

In onderstaande tabel ziet u het overzicht van de opbouw van het resultaat vanuit de baten, lasten en mutaties reserves. In de kolom begroot na wijziging staat het bedrag van het verwachte resultaat bij de Decemberwijziging 2024 van 795.600 euro negatief. Het definitieve resultaat van de jaarrekening **exclusief** de resultaatbestemming (via raadsvoorstel jaarstukken 2024) is 3.938.000 euro positief.

Bedragen x € 1.000

Financieel resultaat	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
Baten	171.468	173.511	2.042
Lasten	-188.800	-174.956	13.844
<i>Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten</i>	-17.332	-1.445	15.887
Onttrekkingen uit de reserves	43.252	32.432	-10.820
Toevoegingen aan de reserves	-26.716	-27.049	-334
Totaal	-796	3.938	4.734

Afwijkingen per programma

Om een goed beeld te krijgen van de oorzaak van afwijkingen laat de volgende tabel zien binnen welke programma's verschillen optreden en hoe groot die verschillen zijn ten opzichte van de laatste vastgestelde begrotingswijziging (Decemberwijziging 2024).

Bedragen x € 1.000			
Programma	Saldo na December wijziging	Saldo jaarrekening 2024	Verschil
1. Besturen	-11.727	-11.896	-169
2. Wonen	-6.841	-3.923	2.918
3. Werken	-6.975	-6.710	265
4. Leven	-40.843	-39.871	973
5. Omzien	-38.912	-38.395	517
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	123.826	123.697	-129
Overhead	-18.527	-18.244	283
Vennootschapsbelasting (Vpb)	-795	-719	76
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	-796	3.938	4.734

Structureel resultaat

Door het opnemen van een tabel met het structureel resultaat wordt een onderbouwing gegeven van het structurele begrotingsevenwicht. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten. Met deze tabel wordt aangegeven in hoeverre het jaarrekeningresultaat van 2024 is samengesteld uit incidentele baten en lasten.

Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt:

Bedragen x € 1.000			
Structureel resultaat	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
Saldo van baten en lasten	-17.332	-1.445	15.887
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	16.536	5.383	-11.153
Gerealiseerd resultaat	-796	3.938	4.734
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-1.492	-342	1.150
Structureel resultaat	696	4.280	3.584

Een overzicht van de incidentele baten en lasten is opgenomen hoofdstuk 1.5 Overzicht incidentele baten en lasten in de jaarrekening.

Bij het opstellen van de tabel incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het betreft baten en lasten die zich voordoen in de begroting en/of de jaarrekening.
- Het betreft baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf 50.000 euro.
- Het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit.
- Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in beginsel incidenteel van aard. Een uitzondering vormen de bestemmingsreserves voor de (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten die als structureel worden gerekend. Ook de systeemreserves voor de beheerplannen worden als structureel gerekend.

Leeswijzer

De jaarstukken West Betuwe bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor. De jaarstukken worden gezien als de "spiegel" van de begroting West Betuwe 2024.

De jaarstukken beginnen met de inleiding, leeswijzer en het financieel resultaat over 2024 op hoofdlijnen.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording, de algemene dekkingsmiddelen en de paragrafen.

De Programmaverantwoording bestaat uit de volgende programma's:

- Programma 1 Besturen
- Programma 2 Wonen
- Programma 3 Werken
- Programma 4 Leven
- Programma 5 Omzien

Conform de opzet van de begroting wordt per programma door middel van een stoplicht aangegeven wat de status is van de realisatie van de doelen en resultaten vanuit de Programmabegroting 2024. De legenda van het stoplicht is als volgt:

- Groen is gerealiseerd in 2024
- Oranje uitvoering ligt op schema
- Rood is niet gerealiseerd in 2024

Voor de gemeenschappelijke regelingen geven we per programma aan "wat er heeft gespeeld" in 2024. Ook geven we inzicht in de (verplichte) indicatoren. Tot slot presenteren we bij elke programma de gerealiseerde lasten en baten van het programma.

De paragrafen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft de volgende paragrafen voor:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Wet Open Overheid (WOO)

Daarnaast hebben we nog een extra paragraaf:

9. Kerngericht verantwoorden

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit het totale overzicht van de baten en lasten per programma, de balans en diverse overzichten (aanwending van de post Onvoorzien, incidentele baten en lasten, structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves, Wet normering topinkomens, Single Information Single Audit (SISA)).

Daarnaast geven we per programma inzicht in de financiële afwijkingen. De werkelijke kosten en baten vergelijken we met de begroting 2024 inclusief alle vastgestelde wijzigingen en verklaren we de afwijkingen. Tevens maakt ook de balans onderdeel uit van de jaarrekening.

De balans met de toelichting verschaft op systematische wijze informatie over de samenstelling van de bezittingen (activa) en schulden (passiva) aan het eind van het begrotingsjaar en over de ontwikkelingen daarvan.

Jaarverslag

Programma's

Besturen

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

4-jaar doel			
Onze dienstverlening verbetert door het dichtbij en op maat aanbieden van keuzemogelijkheden voor inwoners.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
Zichtbare verbetering op toegankelijkheid, effectiviteit en efficiency in het contact met inwoners.	Een 0-meting op geregistreerde klantfeedback		Er is een nieuw klachtenbeleid. Inwoners melden klachten nu ook telefonisch, fysiek en via een webformulier. De implementatie van het nieuwe klachtenbeleid bij de teams Publiek en Veiligheid is succesvol afgerond. In 2025 wordt het beleid gefaseerd ingevoerd binnen de hele organisatie. Op dit moment ontwikkelen we een dashboard om de voortgang en trends te volgen. Inwoners, ondernemers, bestuursleden en ambtenaren gaven input om de rol van de meedenkfunctionaris te evalueren. Op basis van de positieve beoordelingen is besloten om de rol structureel te maken.

Zichtbare verbetering op toegankelijkheid, effectiviteit en efficiency in het contact met inwoners.	Efficiente en klantgerichte processen.		Afgelopen jaar is een aantal processen verbeterd. Voorbeelden zijn de bestuurlijke processen, het klachtenproces en meldingen openbare ruimte. Daarnaast zijn alle gemeentelijke klantprocessen in beeld gebracht en proceseigenaren benoemd. We verbeteren de processen vanuit het perspectief van de klant. Extra collega's zijn opgeleid als Lean Green Belt. Zij helpen de organisatie om processen te verbeteren, nu en in de toekomst. Daarnaast is er een fysieke ruimte ingericht. Hier komt het managementteam wekelijks samen voor een weekstart om te sturen op de doelen en KPI's (Kritieke Prestatie Indicatoren).
Verbeteren op basis van klantervaringen.	Inzicht in inwonerstevredenheid na contact of doorlopen dienstverleningsproces.		We willen doorlopend de klanttevredenheid meten. Er loopt een aanbesteding voor de meetsoftware. We verwachten die in te voeren in Q4 2025. Tot die tijd voert de AVRI de tevredenheidsmetingen uit voor meldingen openbare ruimte. De Omgevingsdienst Rivierenland doet hetzelfde voor het vergunnings-aanvraagproces. Ook voerden we het Cliëntervarings-onderzoek uit op het proces voor de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Tijdens de aanbesteding meten we een selectie van klant-processen op manieren die passen bij het proces.
Verbeteren op basis van klantervaringen.	We sturen op servicebeloften.		We haalden informatie op bij zowel de ambtelijke organisatie als inwoners en ondernemers. Op basis daarvan is een klantvisie opgesteld. Daarna is een plan opgesteld waarin staat beschreven hoe we de komende 4 jaar de dienstverlening verbeteren. Onze dienstverleningsprincipes (voorheen klantwaarden) zijn de basis voor onze dienstverlening. Voor inwoners moeten die herkenbaar zijn. Vanaf 2025 kunnen onze klanten ons aanspreken op deze principes.

Inzet op digitalisering van de dienstverlening.	Verbetering van ICT voorzieningen voor het contact met inwoners en ondernemers.		Samen met de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB), gemeente Tiel en gemeente Culemborg is een ontwikkelvisie vastgesteld op onze digitale dienstverlening voor 2025. Bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) verkennen we ook samen of MijnServices een toekomstbestendige keuze is voor onze gemeenten. Het persoonlijk inlogportaal ontwikkelen we daarmee door.
Inzet op digitalisering van de dienstverlening.	Vergroten van het gebruikersgemak van de website.		Het gebruikersgemak van de website is verbeterd. Bestaande webformulieren zijn opnieuw bekeken en aangepast. Ook zijn webformulieren toegevoegd. Bijvoorbeeld voor melden hulpvraag wmo of hulp bij schulden. Daardoor kunnen inwoners vaker zelfstandig diensten regelen met de gemeente en zijn ze sneller in beeld met hun hulpvraag. In Q4 is er een onafhankelijke audit (onderzoek) uitgevoerd om de kwaliteit en toegankelijkheid van onze website te toetsen. In 2025 voeren we de verbeterpunten door.
We zetten met onze gemeenschappelijke regelingen in op dichtbij en op maat.	Meer zicht op de kwaliteit van dienstverlening van de GR.		Het formulier 'meldingen openbare ruimte' is verbeterd. Dat deden we op basis van klantfeedback en in samenspraak met de Afvalverwijdering Rivierenland (AVRI). Het formulier is logischer opgebouwd. De melder kan nu ook makkelijker de locatie van de melding aangeven op een kaart. Daarnaast zijn de (sub)categorieën voor meldingen aangepast. Dat maakt het makkelijker om een melding door te geven. Met de Omgevingsdienst Rivierenland analyseerden we klantfeedback. Ook daar zijn verbeteringen doorgevoerd. Dit hangt samen met het Vergunning, Toezicht en Handhaving project (VTH project)

4-jaar doel**Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en bezoekers in de gemeente West Betuwe.**

Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We gaan het uitvoeringsprogramma 'Aanpak Ondernijning 2024-2025' uitvoeren.	Er worden minimaal drie datagerichte integrale controles gehouden.		In 2024 is de bibob-coördinator gestart. Ook is een eerste verkenning gedaan van de speerpunten in het kader van ondernijning. Er zijn een aantal integrale controles gehouden. In het derde kwartaal bezocht de organisatie bedrijventerrein Zeiving te Vuren. Daarbij zijn de bedrijven geïnventariseerd. In kwartaal 4 controleerden we integraal de op- en afrit van de snelweg en provinciale wegen in Rumpt. Dit was een samenwerking van douane, politie en gemeente.
We gaan het uitvoeringsprogramma 'Aanpak Ondernijning 2024-2025' uitvoeren.	De meldingsbereidheid neemt toe.		Op 13 november 2024 was er een netwerkavond buurtpreventie in Tuil. Een Boa, drie wijkagenten en de beleidsmedewerker Openbare orde en veiligheid gaven hier een presentatie. In de aanloop naar de jaarwisseling spoorden we inwoners aan om de opslag en handel van illegaal vuurwerk te melden. Dit deden we met een billboard van Meld Misdaad Anoniem.
We willen de persoons- en kerngerichte aanpak op het gebied van zorg en veiligheid bij complexe casuïstiek optimaliseren.	Een goede regie en efficiënte afhandeling.		De gemeenteraad stelde in september structurele financiering beschikbaar voor capaciteit beleidsregie en casus/procesregie zorg en veiligheid. De implementatie is gestart. Doordat het onderwerp ingewikkeld is, loopt dit door in 2025. In het vierde kwartaal zijn de gesprekken gestart met het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit gaat over de regionale implementatie van de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE). Ook dit loopt door in 2025. In de tweede helft van het jaar voerden we een onderzoek uit naar mensenhandel. In 2025 zetten we de conclusies en aanbevelingen om in actie.

We leveren een Algemeen plaatselijke verordening (Apv) op die voldoet aan de nieuwe Omgevingswet.	Een handhaafbare Apv op het gebied van openbare orde en veiligheid.		In februari stelden we de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vast. Daarin zijn wijzingen opgenomen over veiligheid, ondermijning, evenementenvergunningen en carbid schieten.
---	---	---	--

4-jaar doel**We werken aan een toekomstbestendige en wendbare gemeente**

Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We besteden aandacht aan het vijfjarig bestaan van de gemeente West Betuwe.	Organisatie van een aantal activiteiten.		Elk kwartaal gaven we aandacht aan het vijfjarig bestaan. In het derde en vierde kwartaal was hiervoor aandacht bij de communicatie rondom het Fruitcorso, de netwerkdag voor medewerkers en de eindejaars-activiteiten. In december is de vlag met het wapen als symbool van de gemeente West Betuwe onthuld en verstrekt aan de dorpshuizen. Op de website is informatie te vinden over de geschiedenis en symbolen van de gemeente (ambtsketen, wapen en vlag).
We spelen een actieve rol in regionale verbanden, richting provincie en het rijk en we benutten onze netwerk-organisaties.	Deelname aan regionale verbanden, provinciale tafels en P10.		Het college van burgemeester en wethouders is actief in acht dagelijkse besturen van gemeenschappelijke regelingen. Vanuit deze samenwerking dienden zij bijvoorbeeld een subsidieaanvraag in bij het Rijk voor een RegioDeal. Daarnaast zijn ze actief in diverse verenigingen en samenwerkingsverbanden. Denk daarbij aan Fruitpact, de Vereniging Nederlandse Riviergemeenten en de P10.
We werken aan de strategische maatschappelijke opgaven samen met onze maatschappelijke partners en inwoners, zowel lokaal, regionaal als landelijk.	Monitoringsgegevens programma's.		Met onze samenwerkingspartners volgen we de landelijke en regionale ontwikkelingen. Die vertalen we naar West Betuwe. Specifieke zaken brengen we onder de aandacht bij hogere overheden via lobby vanuit de P10 en Regio Rivierenland. Er was een actieve lobby. Daarbij was onder andere veel aandacht voor spuitzonering bij fruitteelt en gewasbescherming van de kersenteelt. Ook voor de verbreding A2 bij de Tweede Kamer was de lobby actief. Verder kwam een aantal bewindslieden op werkbezoek in West Betuwe. Bij de VNG ledenvergadering werd een motie aangenomen van de regiogemeenten over warmtegemeenschappen.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Regio Rivierenland

- Op 24 januari 2024 heeft het Algemeen Bestuur het procesvoorstel takendiscussie Regio Rivierenland vastgesteld om te komen tot een afwegingskader.
- Op 3 juli 2024 heeft het Algemeen Bestuur besloten het niet ingezette budget RSF van de jaren 2022 en 2023 voor een bedrag van 275.309 euro in te zetten als de benodigde gemeentelijk cofinanciering voor de subsidieregeling LEADER en een bedrag van 77.651 euro in te zetten voor de regionale beheerkosten.
- Op 3 juli 2024 heeft het Algemeen Bestuur de jaarstukken 2023 en begroting 2025 van Regio Rivierenland vastgesteld.
- Op 16 oktober 2024 heeft het Algemeen Bestuur de bestuursrapportage 2024 vastgesteld en daarmee de gemeentelijke bijdrage (incidenteel) verlaagd.
- Eind oktober 2024 heeft Regio Rivierenland een aanvraag voor een Regio Deal met het Rijk ingediend. In de aanvraag staat hoe de regio, samen met het Rijk, versneld wil werken aan toekomstbestendig wonen, ondernemen en leven in de regio.

Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB)

- Op 4 september stelde het bestuur de definitieve begroting 2025-2028 vast inclusief de invulling van de taakstelling van 760.000 euro.
- Op 4 september 2024 stelde het bestuur de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) en gewijzigde bekostigingssystematiek vast.
- Op 10 oktober 2024 bepaalde het bestuur de ingangsdatum en het ingroeipad voor de DVO en bekostigingssystematiek, ingangsdatum 1 januari 2024 en een ingroeipad voor de gewijzigde bekostiging van 3 jaar.
- De gemeenteraad van Tiel nam op 14 februari 2024 de motie 'Optimaliseren bedrijfsvoering van 4K naar 5D' aan. Hierop volgde een onderzoek naar een optimale bedrijfsvoering, dat resulteerde in een voorgenomen besluit door het college op 19 november en de raad van de gemeente Tiel op 18 december om uit de GR BWB te treden per 1 januari 2028 of zoveel eerder als mogelijk. In 2025 worden de consequenties van dat besluit onderzocht waarna de gemeente Tiel een definitief besluit neemt.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

- Eind 2023 heeft Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) het Regionaal Risicoprofiel 2024, Beleidsplan 2024-2027 en Crisisplan 2024-2027 opgesteld. Beleidsdoelstellingen zijn geclusterd in drie speerpunten: een sterk netwerk, een weerbare organisatie en informatiemanagement. De eerste uitwerkingen in de vierjarige beleidscyclus zijn de ontwikkeling van het Veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) en de netwerkregie. Hierbinnen wordt informatie van verschillende partijen bij elkaar gebracht beschikbaar gesteld aan alle crisis- en ketenpartners. Het is de basis voor een adequate crisisbesluitvorming ten tijde van rampen en crises. Een andere uitwerking is het opzetten van een projectstructuur voor langdurige crises zodat de continuïteit gewaarborgd blijft. We zien dat er ingespeeld wordt op actuele, externe ontwikkelingen zoals militaire dreiging. Daarom is dit onderwerp van een bestuurlijke bijeenkomst geweest en als casus gehanteerd bij regionale oefeningen. Het onderstreept ook de noodzaak voor een weerbare organisatie en samenleving in het voorbereiden van maatschappelijke ontwrichting. Dit richt zich ook op netcongestie en als voorbeeld de veilige energietransitie waaraan gewerkt wordt.
- In 2024 is ook het Dekkingsplan Brandweer voor de periode 2024-2027 vastgesteld. De brandweer is daarna gestart met de implementatie: het verplaatsen van materieel en opleiden/oefenen voor nieuwe specialismen en voertuigen. Vanuit de noodzaak te blijven innoveren voor een toekomstbestendige brandweer worden acht business cases uitgewerkt (w.o. elektrificeren voertuigen en specialistisch blussen) die moeten bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de brandweer.
- Het eindadvies en de samenwerkingsovereenkomst toekomstbestendige bevolkingszorg en crisiscommunicatie is geïmplementeerd. Onze gemeente voldoet aan de samenwerkingsafspraken. Uiteraard blijven we werken aan de continuïteit en de vakbekwaamheid van onze crisisfunctionarissen.

Regionaal Archief Rivierenland (RAR)

Het Regionaal Archief Rivierenland houdt toezicht op het beheer van de niet- overgebracht archieven en brengt hier jaarlijks verslag over uit. In dit verslag worden aanbevelingen/constatering en aangegeven ten behoeve van het verbeteren van het beheer van de niet-overgebrachte archieven.

Verder geven zij adviesnotities over onder andere de Wet Woo, archivering sociale media, archiveren chatberichten, anonimiseren en archiveren.

Het Regionaal Archief Rivierenland beoordeelt de vernietigingslijsten en geeft machtiging tot vernietiging af. Het Regionaal Archief Rivierenland organiseert tentoonstellingen, lesprogramma's en activiteiten om het erfgoed onder de aandacht te brengen bij inwoners en scholieren.

Belangrijkste (beleids)-ontwikkelingen:

- De migratie van de inhoud van meerdere Document Management Systemen van verschillende gemeenten richting het E-depot verloopt voorspoedig.
- Naar verwachting komt er in juli 2026 een nieuwe Archiefwet. Er is gevraagd aan het RAR om eventuele gevolgen voor de gemeenten tijdig te communiceren.
- Het Strategisch Informatie Overleg (SOI) wordt tweemaal per jaar georganiseerd.
- Het huidige beleidsplan van het RAR loopt af. Zij zijn dit jaar begonnen aan de ontwikkeling van een nieuw beleidsplan 2026-2029.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Besturen	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-12.273	-13.756	-14.030
Baten	1.228	1.372	1.568
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-11.045	-12.385	-12.462
Toevoegingen aan reserves	-134	-134	-171
Onttrekkingen van reserves	273	792	736
Gerealiseerd resultaat	-10.905	-11.727	-11.896

Wonen

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

4-jaar doel			
We werken aan wettelijke milieutaken en verduurzaming om: in 2030 55% minder CO2 uitstoot te hebben, om kwetsbare locaties tijdens weersextremen te herkennen/beschermen en een circulaire economie in 2050 te zijn.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We werken aan de duurzame (lokale) opwek van energie (lokaal) en verminderen van energieverbruik.	West Betuwe beschikt over een gegevenstool om een integrale vertaal-slag te maken van Nationale, regionale en lokale Energietransitie-doelen naar voortgangsanalyses		We willen het bestuur op een juiste manier informeren over de voortgang van dit programma. Daarvoor brachten we in kaart welke data hiervoor nodig is. Eind 2024 is door ons een opdracht uitgezet om deze data te visualiseren. Daarmee heeft het bestuur de juiste sturingsinformatie om de resultaten te kunnen monitoren.
We werken aan de duurzame (lokale) opwek van energie (lokaal) en verminderen van energieverbruik.	85% van de kantoorgebouwen heeft in West Betuwe minimaal een energielabel C		Inmiddels voldoet 59% (265 van de aan de 449)van de kantoorgebouwen aan het wettelijk verplichte C label. De ODR handhaaft actief op achterblijvende blijven. Hiertoe voert de ODR na controles , nadere gesprekken en zo nodig zet men waarschuwingsbrieven en handhavingstrajecten in.
We werken aan voldoende kennis om samen met inwoners en bedrijven kwetsbare locaties tijdens weers-extremen (droogte, hitte, overstromingen en water-overlast) te beschermen.	Integratie van de klimaatmaatlat in ruimtelijke ontwikkelingen en procedures is afgerond.		De procedure om de Maatlat te ontwikkelen is afgerond. In 2025 voeren we de Maatlat in.

We werken aan voldoende kennis om samen met inwoners en bedrijven kwetsbare locaties tijdens weers-extremen (droogte, hitte, overstromingen en water-overlast) te beschermen.	Een biodiversiteitsplan t.b.v. natuurinclusief bouwen en ontwikkelen.		Zie toelichting bij de Maatlat. Het thema natuur-inclusief bouwen en ontwikkelen starten we op nadat het Kader leefbare verstedelijking Gelderland is vastgesteld.
We werken aan voldoende kennis om samen met inwoners en bedrijven kwetsbare locaties tijdens weers-extremen (droogte, hitte, overstromingen en water-overlast) te beschermen.	We kijken voor het (terug)planten van bomen gericht naar locaties met groeimogelijkheden voor extra bomen die van betekenis kunnen zijn bij toenemende hittestress.		Het programma bomen 2025-2034 is vastgesteld. Daarin kijken ook naar mogelijkheden om extra bomen te planten. Hiermee voorkomen we hittestress.
We werken toe naar bevorderen gebruik streekproducten en circulaire uitvoering publieke taken.	Er is een platform voor inwoners met aanbod streek-producten ontwikkeld.		Er is een platform: Betuws Best. Een streekproducten-merk en -platform voor de Betuwe, waar ook ondernemers uit de gemeente West Betuwe bij zijn aangesloten. (Lokale) consumenten vinden het aanbod op de website van Betuws Best. Daarnaast is binnen de regionale werkgroep Agrotourisme -waar we actief aan deelnemen- het aanbod aan streek-producenten in de gemeente West Betuwe geïnventariseerd. Deze inventarisatie actualiseren we regelmatig.
We werken toe naar bevorderen gebruik streekproducten en circulaire uitvoering publieke taken.	Het project voor het verminderen van restafval (30 kg restafval per huishouden) is uitgerold in de regio.		In 2024 stelde AVRI het plan vast "van afval naar grondstoffen 2024-2030". Hierin staan acties om afval beter te scheiden en opnieuw te gebruiken. Dit in een balans tussen milieu, kosten en service voor inwoners. Hoewel er het afgelopen jaar vooruitgang is geboekt, blijkt het ingewikkeld om restafval te verminderen. Hier geven we samen met de AVRI blijvende aandacht aan.

4-jaar doel			
Versnelling van de woningbouw.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We zorgen voor de realisatie van minimaal 220 nieuwe woningen in 2024, als onderdeel van het langetermijn doel van realisatie van 2600 woningen in 2030.	Het aantal gerealiseerde woningen (inclusief flexwonen).		Volgens de BAG zijn 236 woningen opgeleverd in 2024. Daarvan zijn er 97 sociale huurwoning. In oktober 2024 publiceerden we de eerste woningbouwmonitor. Daarin staat de stand van zaken van de woningbouwplannen.
We bevorderen dat in 2024 inwoners meer kansen hebben op een passende woning in de eigen kern.	Evenwichtige spreiding van woningbouw over de verschillende kernen.		In 2024 zijn in 17 kernen woningen opgeleverd.
Voor 7 kernen bepalen we nieuwe ontwikkellocaties (inbreiding en uitbreiding) voor woningbouw passend bij de aard en schaal van de kern en brengen deze in procedure.	Evaluatie traject kansenkaart 2023.		In de eerste Bestuursrapportage 2024 rapporteerden we dat dit resultaat is afgerond.

4-jaar doel

In West Betuwe zorgen we ervoor dat onze kernen goed fysiek en digitaal bereikbaar zijn en onze inwoners mobiel blijven en kunnen meedoen in de samenleving.

Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
Wij realiseren de uitvoering van de activiteiten uit het jaarprogramma Mobiliteitsagenda.	Er zijn voor de kernen Gellicum en Enspijk plannen voor een mobiliteitshub.		Het locatieonderzoek carpoolplaats in Enspijk is in 2024 afgerond. Het project gaat in 2025 naar een volgende onderzoeksfase. - In 2024 was hierop geen voortgang. Met de coöperatie Duurzaam West Betuwe, teams verkeer en duurzaamheid zetten we een eerste stap richting verkenning / expert meeting. Dit voor het concept deelauto's in combinatie met een hub.
Wij realiseren de uitvoering van de activiteiten uit het jaarprogramma Mobiliteitsagenda.	Er is een uitvoeringsprogramma Veilige Schoolomgeving opgesteld.		In 2024 verbeterden we onder andere de looproutes in Beesd, Asperen en Buurmalsen. Dit is een continu proces. Daarin nemen we de inbreng van inwoners en Platform Toegankelijkheid West Betuwe mee.
Wij zijn vooruitstrevend in het programma 'Digitalisering Overheden' (ook bekend als de Data top 15).	De verkeersdata die gedeeld wordt met navigatiesystemen is op niveau 3 (van 5) in het landelijke project Data top 15.		Voor West Betuwe zijn verkeersdata-items van toepassing. Die staan allemaal op het gewenste minimale niveau 3. De data-items 'geplande en actuele wegwerkzaamheden' en 'evenementendata' staan op het hoogsthaalbare niveau 5.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Avri

Besluiten

- Het AB stelde het Strategisch Koersplan vast, met de mogelijkheid tot inhoudelijke aanvulling.
- Het AB heeft de doelen en uitgangspunten voor het Circulair Ambachtscentrum in Medel vastgesteld, inclusief kennisname van twee schetsvoorbeelden.
- Het AB heeft het onderzoek naar de mogelijkheden van de doorgeeftas (BEST-tas) besproken.
- Het AB heeft besloten om omgekeerd in te zamelen in de kleine kernen. Invoering gestart in Heesselt, verdere implementatie in overige kleine kernen afhankelijk van nieuwbouwplannen.
- Het AB heeft besloten het huidige tariefscenario voor 2025 te handhaven, waarbij het tarief van een 30-liter zak 1 euro bedraagt.
- Het DB heeft in de vergadering van 6 december besloten niet toe te treden tot HVC.

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

- De DVO 2024 is ondertekend met een prijsverhoging door CAO-onderhandelingen en minder inzet WSW-medewerkers. Klimaatverandering verlengt het groeiseizoen, wat extra inzet en kosten vraagt.
- DVO valt 103.000 hoger uit. In de werkbegroting bleken niet alle interne kosten doorberekend te zijn.
- Bomenbeheer en kolkenreiniging zijn per 1 januari 2024 uit de DVO gehaald en teruggebracht naar de gemeente. Knot – en fruitbomenonderhoud blijft onderdeel van de DVO.
- Avri rekent, ondanks ondertekend DVO, alsnog frictiekosten voor terughalen van boombeheer en kolkenreinigen. De gemeente gaat niet akkoord. Na overleg heeft Avri toegezegd de frictiekosten tegen werkelijke kosten te verrekenen.
- Onderhoudstaken uit de DVO zijn gedurende het jaar redelijk goed uitgevoerd. Het langere en groeizame groeiseizoen zorgde ervoor dat het lastig was om op de onderdelen onkruidbestrijding in beplanting en op verharding aan het afgesproken kwaliteitsbeeld B te voldoen.

Omgevingsdienst Rivierenland

- Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden
- Plan van aanpak robuustheid is door het Algemeen Bestuur vastgesteld en in gang gezet.
- Het college heeft naar aanleiding van het onderzoek Positionering bouwtoezicht- en handhavingstaken op 29 oktober 2024 besloten de bouwtoezicht- en handhavingstaken bij de ODR te laten. Het college heeft kaders gegeven voor het verbeteren van de dienstverlening rondom de VTH-taken bouwen.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Wonen	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-40.949	-32.556	-30.096
Baten	37.029	25.177	26.436
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.920	-7.379	-3.660
Toevoegingen aan reserves	-546	-790	-864
Onttrekkingen van reserves	503	1.328	601
Gerealiseerd resultaat	-3.964	-6.841	-3.923

Werken

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

4-jaar doel			
Meer inwoners doen actief mee aan de samenleving.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We ondersteunen inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.	Inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt krijgen passende ondersteuning.		De samenwerking tussen Werkzaak en de gemeente is verbeterd. We maakten concrete samenwerkingsafspraken. Denk daarbij aan de mogelijkheid voor inwoners om aan werk te proeven zonder definitief de stap naar arbeidstoeleiding te zetten, een warme overdracht tussen participatiecoach en werkcoach en een duidelijk inzicht in het instrumentenaanbod van Werkzaak voor de gemeente. Door de verbeterde samenwerking doen meer inwoners mee in de samenleving.
We ondersteunen inwoners met financiële problemen.	Uitvoering plan van aanpak bestaanszekerheid samen met inwoners en partners.		Er is uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan bestaanszekerheid. Hierdoor zijn er meer inwoners bereikt en geholpen bij het voorkomen van financiële problemen. Hiervoor zijn de uren van de budgetcoach verhoogd. Door deze verhoogde capaciteit kon de gemeente meer inwoners ondersteunen ten opzichte van 2023. Daardoor zijn problematische schulden voorkomen.

We verlagen de drempel voor kinderen en jongeren om deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten.	Meer kinderen en jongeren benutten de minimaregelingen van de gemeente in vergelijking met 2023.		In gemeente West Betuwe kunnen meer kinderen sporten door het Jeugdfonds Sport en Cultuur te gebruiken. Meer kinderen komen in aanmerking voor de zwemregeling van Jeugdfonds Sport en Cultuur. We maakten concrete afspraken over de zwemdiploma's A en B in gemeente West Betuwe. Daarmee vergoeden we deze vanaf 2025. Door het programma Life After School (LAS) bereikten we meer jongeren. Ook is daarmee de samenwerking verbeterd tussen Mozaïek, connect2jeugd en Team Sociaal. Jongeren die tussen wal en schip vallen bereiken we zo beter.
--	--	---	--

4-jaar doel

Het ondernemers- en vestigingsklimaat meer weerbaar, toekomstbestendig en duurzaam maken en onze dienstverlening verbeteren.

Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We willen bedrijventerreinen toekomstbestendig maken.	Een vastgesteld plan voor bedrijven-terrein Oudenhof.		De start staat gepland in Q1 2025. Dit is eerder vermeld in de verantwoording in de eerste bestuursrapportage.
We willen nevenactiviteiten toestaan voor (agrarische) bedrijven en organisaties.	Een vastgesteld beleid voor verbreding van (agrarische) bedrijven of organisaties op het gebied van recreatie en toerisme, spel-activiteiten en beleving van streekproducten en ambachten.		Het huidige beleid geeft agrarische bedrijven ruimte voor nevenactiviteiten. Deze ruimte is bij hen niet altijd bekend. Daarom stellen we een handreiking op die de route en het proces inzichtelijk maken. Dit doen we in samenwerking met andere Rivierenland-gemeenten.

We willen jongeren binden aan de lokale en regionale arbeidsmarkt.	Het aantal activiteiten tussen onderwijsinstellingen met het bedrijfsleven.		Vanuit het LEA is aangegeven dat er geen draagvlak is voor de aangedragen educatie rondom de FruitTechCampus. Als gemeente nemen we nog steeds deel aan initiatieven om onderwijs en bedrijfsleven aan elkaar te verbinden, zoals bij de Battle of the boats, Hacketon. Dit zijn vaak initiatieven die al een aantal jaren succesvol zijn. HUB Rivierenland: In 2024 is een subsidie van 20.000 euro toegekend voor de activiteiten. Wel met voorbehoud, zij ontvingen 75% van het bedrag omdat nog niet alle voorgenomen activiteiten ingevuld en uitgewerkt waren. De verantwoording 2024 is nog niet ontvangen en het is dus nog niet bekend welke activiteiten uitgevoerd zijn. Overigens moeten ze voor 1 mei wel verantwoorden, om de laatste 25% van hun subsidie te ontvangen. Voor 2025 is eenzelfde constructie toegekend, ook weer vanwege een aantal voorgenomen activiteiten die nog niet scherp omschreven waren.
---	--	---	--

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Werkzaam Rivierenland

De volgende hoofdlijnactiviteiten speelden er in 2024 bij Werkzaam Rivierenland:

1. Het door ontwikkelen van de samenwerking tussen de gemeenten en Werkzaam ten behoeve van de ondersteuning van de KP4 doelgroep.
2. Werkzaam onderzoekt hoe de infrastructuur beter benut kan worden en kan voortbestaan in verband met afschaffing van de WsW en de Rijksbijdragen die teruglopen. De krapte op de arbeidsmarkt zorgt voor kansen in bemiddeling naar werk en gelijktijdig ook voor uitdagingen in begeleidingscapaciteit. De ontwikkelingen worden scherp gemonitord om de negatieve effecten zoveel mogelijk te beperken.
3. Werkzaam Rivierenland bereidt zich actief voor op de implementatie van de Participatiewet in Balans, met als doel de ondersteuning van werkzoekenden te verbeteren en de wetgeving effectief uit te voeren. Hoewel de wet op zijn vroegst op 1 januari 2026 in werking treedt, heeft Werkzaam Rivierenland al diverse voorbereidingen getroffen.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Werken	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-16.538	-17.380	-17.702
Baten	10.141	10.379	10.875
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-6.397	-7.001	-6.826
Toevoegingen aan reserves	-99	-98	-98
Onttrekkingen van reserves	150	124	214
Gerealiseerd resultaat	-6.346	-6.975	-6.710

Leven

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

4-jaar doel			
De leefbaarheid in de kernen wordt door concrete maatregelen samen met de inwoners verbeterd.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We verbeteren de uitvoering van de kern-agenda's, ontwikkelen deze door als een levende agenda.	Programmaplan kerngericht en een bestedingsplan		In mei 2024 is het bestedingsplan door de raad vastgesteld. In 2024 stelden we een programmaplan op. De organisatie is hiernaar ingericht. In het programmaplan stemden we het bestedingsplan af op de doelen. Die staan beschreven in de vier sporen van het plan van aanpak Kerngericht Werken. We voerden verschillende inspanningen uit om deze vier sporen te realiseren. Een greep uit deze inspanningen: - We voerden punten op de kernagenda's uit; - We evalueerden het huidige kernagendaproces en werkten een verbeterde versie uit; - We bereidden gesprekken voor met de kernen. Daarmee toetsten we de verbeterde versie en haalden feedback op; - We richtten een driemaandelijks gebiedstafel in en een wekelijks inloopspreekuur voor gebiedsmakelaars.

We verbeteren de uitvoering van de kernagenda's, ontwikkelen deze door als een levende agenda.	Realisatie prioriteiten 2024 kernagenda's.		We voerden kernagendapunten uit en monitorden de voortgang. Intern verbeterden we ons kernagenda-proces. Dit zorgt ervoor dat we de kernagendapunten efficiënter en transparanter kunnen uitvoeren. Van de 696 kernagendapunten zijn er 394 afgerond. 165 kernagendapunten werden voorbereid. 109 kernagendapunten staan in de meerjarige planning.
We weten welke leefbaarheidsvraagstukken er zijn binnen de gemeente West Betuwe voor de korte en langere termijn.	Analyse en scenario's.		Voor de periode 2002 tot en met 2022 maakten we een analyse van de leefbaarheid in West Betuwe. Hiervoor zijn data gebruikt uit de Leefbaarometer. In deze periode steeg gemeente West Betuwe van leefbaarometer klasse 'ruim voldoende' naar 'goed'. Tussen gebieden zijn er verschillen in de leefbaarheid. In december deelden we de uitkomsten van de analyse met de raad via een raadsinformatienota. In dezelfde maand deelden de gebiedsmakelaars de resultaten met de kernen. Op de gemeentelijke website staat een samenvatting ervan. Met de bestaande data lukt het nog niet om te werken aan toekomstscenario's.

We weten welke leefbaarheidsvraagstukken er zijn binnen de gemeente West Betuwe voor de korte en langere termijn.	Verkenning van de kansen voor multifunctioneel gebruik en combinatie van diverse functies (onderwijs, dorps huis, sport).	 Met inwoners van Hellouw is een sociaal dorpsplein ontwikkeld in het participatieproces. Het resultaat hiervan is: een gedragen ontwerp en structurele activiteitenplanning binnen het dorp. De klankbordgroep Dorpendeal had ook een actieve rol tijdens het participatie- en communicatietraject. Er is een actief jongeren netwerk opgebouwd. In combinatie met het herinrichtingsplan voor de wegen voeren we het ontwerp voor het sociaal dorpsplein uit. Het dorps huis in Hellouw voerde tegelijkertijd groot onderhoud uit op het dorps huis. Dit is verduurzaamd en beter toegankelijk gemaakt. Dorps huis De Koels in Vuren en MFC Burcht van Haeften wilden hun exploitatie verbeteren. Daarbij ondersteunden wij hen. We ondersteunden verschillende dorps huizen bij onderhoud en verduurzaming. Sommige niet-gemeentelijke dorps huizen hebben het verduurzamingstraject al afgerond en subsidie ontvangen. Voor dorps huizen in Est, Spijk en Opijnen is subsidie toegekend. Bij andere locaties loopt het aanvraagproces of staat verduurzaming gepland voor de komende jaren. De subsidieregeling blijft beschikbaar tot 2026. Naast deze fysieke verbeteringen stimuleren we vernieuwende samenwerkingen. Een voorbeeld daarvan is de samenwerking tussen Beesd (zorgt voor Elkaar en MFC Het Klokhuis). Het Klokhuis nam het initiatief om de samenwerking te verbeteren tussen lokale zorg- en welzijns partijen.
--	--	---

We ondersteunen kernagenda groepen met het verbreden en versterken van hun netwerk.	Implementatie digitaal platform (fase 1 en 2).		Het digitale platform kreeg een plek binnen het project Bloei! We doorliepen een participatieproces met de pilotgroepen Beesd en Heukelum. We voerden ruim 100 interviews met inwoners, inwonersgroepen en medewerkers. Samen ontwikkelden we een prototype van een hybride instrument. In het laatste kwartaal van 2024 presenteerden wij het project in een beeldvormende raad. Daarnaast voerden we een marktverkenning uit. Voor de raadsagenda van maart 2025 bereidden we ook de bestuurlijke besluitvorming voor.
We ondersteunen kernagenda groepen met het verbreden en versterken van hun netwerk.	Ten minste acht kernagenda groepen hebben hun netwerk vergroot en verstevigd.		Het college nam een voorgenomen besluit over het document "Inwonersgroepen: Rol en status volgens de gemeente". Medio november 2023 deelden we dit document met de gemeenteraad ter informatie. We maakten een visual. Die geeft inzicht in de netwerkstructuren rond kernagendagroepen en platforms in elke kern. Deze documenten vormen de basis voor gesprekken met de kernen om samenwerkingsafspraken te maken. Dit combineren we met de projecten doorontwikkeling kernagenda's en Bloei! In november 2024 organiseerden 2 inwonersgroepen weer een kennisdeelavond voor de platforms. Dit als vervolg op de kennisdeelsessie van november 2023.

We ontwikkelen samen met partners meer interessante combinatie activiteiten voor inwoners en bezoekers van de gemeente.	Realisatie van een aantal nieuwe arrangementen		In 2024 ontwikkelde de Beleef West Betuwe website zich verder. Onder andere zijn locaties van speeltuinen, de Canon West Betuwe en podcasts ('Verborgene Verhalen') toegevoegd. Ook kwamen er nieuwe (cultuurhistorische) routes bij. Bijvoorbeeld de mountainbike-route op Landgoed Mariënwaard en de Liberation Route in Rivierenland. In het verlengde van de Beleef West Betuwe site, voerden we het project digitale informatiezuilen uit. Dit deden we met samenwerkingspartners. We maakten ook een informatieboekje met doortraproutes en beweegroutes. Verder ontwikkelden we met inwoners en partners drie klompenpaden en twee ommetjes. De realisatie van deze projecten is gestart. Sinds 2024 kunnen ondernemers uit de omgeving hun (combinatie)-arrangementen onder de aandacht brengen op de webpagina 'Uit in de Regio'.
---	--	---	--

4-jaar doel

Meer inwoners hebben een goede basis, zodat zij mee kunnen doen, zich kunnen ontwikkelen en een zinvolle bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.

Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
Het doel om sportgemeente van het jaar te worden is een vliegwiél en gezamenlijke focus voor het realiseren van een positief gezonder en vitaler West Betuwe.	Uitvoering jaarschijf 2024 uit het plan van aanpak sportgemeente van het jaar 2025.		In samenwerking met Welzijn West Betuwe zetten we een publiekscampagne op. Daarmee zetten we inwoners en jongeren aan om te bewegen. Met een jaarlijks terugkerend sportmagazine en een flyer motiveren we hen om mee te doen aan tussentijds en naschools beweegaanbod. Dit loopt via onderwijsinstellingen. Met deze middelen motiveerden we sportaanbieders om beweegaanbod voor de jeugd te ontwikkelen en/of nadrukkelijk te profileren. Via het Kontakt brengen we beweegaanbod ook structureel onder de aandacht.

Vrijwillige inzet toekomstbestendig maken	Afspraken met WWB en aantal vrijwilligers volgens gegevens Welzijn West Betuwe in relatie tot voorgaande jaren (380 in 2023).		Welzijn West Betuwe voerde de speerpunten uit volgens de afspraken in het vrijwilligersprogramma, zoals: - organisatie van het West Betuwe JAM festival - faciliteren van de vacaturebank voor vrijwilligers - uitreiken van vrijwilligerswaardering Daarnaast hebben zij extra verenigingsondersteuning bij sportverenigingen geboden. De lopende opdracht van Maatschappelijke Diensttijd wordt uitgevoerd door Welzijn West Betuwe, Connected2Jeugd en Mozaïek. De ingediende aanvraag van Welzijn West Betuwe voor een extra Maatschappelijke Diensttijd traject is afgewezen door DUS-I.
---	---	---	--

Vrijwillige inzet toekomstbestendig maken,	Uitvoering jaarschijf 2024 uit het plan van aanpak sportgemeente van het jaar 2025.		In 2024 namen we de verenigingsmonitor af bij sportverenigingen. Dit in samenwerking met Mulier Instituut en Welzijn West Betuwe. Van de 120 aangeschreven verenigingen reageerden er 68 op tijd. De uitkomsten gaven inzicht in de status van een groot deel van de West Betuwse sportverenigingen. Zo bleek dat 90% van de verenigingen geen direct vrijwilligerstekort heeft. 70% was goed in staat om sportactiviteiten te organiseren. Daarnaast zagen we een sterke betrokkenheid van 50-plussers. Velen van hen zijn actief als lid of vrijwilliger. Toch zijn er ook uitdagingen: bijna de helft van de verenigingen had problemen met hun accommodatie,. Door beperkte beschikbaarheid van de lokatie ziet 14% het voortbestaan bedreigd. Ook blijkt dat kleine verenigingen vaak moeite hadden om financieel rond te komen. We gaven Welzijn West Betuwe de opdracht om buurtsportcoaches in te zetten die verenigingen ondersteunen. Deze opdracht loopt door in 2025.
We geven uitvoering aan de speerpunten uit de onderwijsvisie en de aanpak laaggeletterdheid.	Uitvoering jaarschijf 2024 plan van aanpak laaggeletterdheid.		De schuldenproblematiek is één van de gezamenlijk gekozen speerpunten uit de onderwijsvisie. In het najaar organiseerden wij hierover een kennissessie voor raadsleden. Om schoolmaatschappelijk werk in te zetten is de formatie uitgebreid. Voor het complete onderwijs is dit ondergebracht bij de gemeente (Team sociaal). Dit kwam tot stand in overleg met de schoolbesturen.

We geven uitvoering aan de speerpunten uit de onderwijsvisie en de aanpak laaggeletterdheid.	Uitvoering acties laaggeletterdheid en de bewustwording vergroten.		In 2024 zijn de taal- en computertrainingen voortgezet. Om laaggeletterden beter te bereiken, maakten we een top 5 van vindplaatsen. Daar voerden we gesprekken en hielden spreekuren. Taalambassadeurs zijn opgeleid. Zij kunnen door inwoners worden ingezet. Bijvoorbeeld om hen te helpen bij brieven lezen. De gemeente en andere organisaties kunnen hen inzetten voor hulp bij communicatie in begrijpelijke taal.
Er is meer inwonersparticipatie bij beleids-ontwikkeling en projecten van de gemeente.	Inrichting monitoring aantal inwonersinitiatieven en participatie-trajecten		In maart 2024 ontving de raad een informatienota over de evaluatie van participatie-ervaringen en de bijbehorende aanbevelingen. De afgeronde evaluatie van de participatie-ervaringen en pilots leverde aanbevelingen op. Die gingen over 'kennis en vaardigheden', 'participatietools en -formats', 'overzicht' en 'adviseren en leren'. Deze aanbevelingen vormen de basis voor de meerjarige doorontwikkeling op het gebied van participatie. Ze kregen een plek in het jaarplan van Kerngericht werken en prioriteerden we. Veel daarvan krijgen in 2025 een plek in Bloei!: een hybride participatieplatform voor kernen. Dit platform is een instrument dat overzicht geeft in participatietrajecten.

Er is meer inwonersparticipatie bij beleidsontwikkeling en projecten van de gemeente.	Geactualiseerde visie en aanpak jongerenparticipatie.		Om de raad te informeren stuurden wij het geactualiseerde uitvoeringsplan "Jongerenparticipatie en Jongerenwaardering" in november 2024. Daarin beschrijven we hoe we jongeren actief kunnen betrekken bij gemeentelijk beleid en besluitvorming. Het plan geeft praktische handvatten waarmee de gemeente jongeren kan bereiken en betrekken. Hierbij zijn we geholpen door adviesbureau TwynstraGudde, jongerenwerkorganisaties, welzijnsorganisatie en de jongerenadviesraad. Jongerenparticipatie heeft als doel dat jongeren hun mening kunnen geven en invloed kunnen uitvoeren op beleid en beslissingen die hen raken. Als gemeente investeren we daarin op verschillende manieren. We verdiepen ons in de leefwereld van jongeren. Daarnaast zijn er initiatieven zoals de Jongerenadviesraad en activiteiten zoals Democracy en speeddaten met raadsleden. Daarin leren jongeren op verschillende niveaus meer over politiek en besluitvorming. Of ze kunnen juist actief meedenken of meedoen. De inzet van jongeren waardeert de gemeente bijvoorbeeld met een initiatief zoals het jaarlijkse Jeugdlintje. Daarmee belonen we jongeren die zich inzetten voor de leefbaarheid van hun leefomgeving.
---	---	---	--

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Uitvoeringsorganisatie breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)

De uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR) betreft de exploitatie van het glasvezelnetwerk op 8880 adressen in het buitengebied van de zeven deelnemende gemeenten. De jaarrekening 2024 laat een positief resultaat zien en de bestuursrapportage 2024 geeft een positief resultaat aan op alle taakvelden met uitzondering van de tijdige aanleg. Eind 2024 is 98 procent van het netwerk gereed. In 2025 moeten er nog 261 adressen worden aangesloten. Het gaat daarbij met name om de dijkversterkingsadressen of waarvoor nog instemmingsverklaringen van particuliere grondeigenaren of aanlegvergunningen nodig zijn. Het project bevindt zich nu in de opleveringsfase.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Leven	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-36.332	-63.071	-51.262
Baten	4.501	23.854	22.748
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-31.830	-39.217	-28.514
Toevoegingen aan reserves	-8.465	-21.566	-21.826
Onttrekkingen van reserves	9.343	19.939	10.469
Gerealiseerd resultaat	-30.953	-40.843	-39.871

Omzien

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

4-jaar doel			
Meer kansengelijkheid in het bereiken van een goede gezondheid.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We zorgen voor tijdige zorg en ondersteuning aan jeugdigen.	Een gerealiseerde ketenaanpak kansrijke start.		De lokale coalitie (bestaande uit de betrokken professionals) stelde het lokale plan van aanpak 'Kansrijke Start voor 2024-2026 in West Betuwe' vast. Maandelijks organiseerden we Ouder- en Kind cafés in Geldermalsen, Asperen en Haaften. Daarnaast is er elke maand een Betuws Mamacafé in Geldermalsen. Er is regionale afstemming over de (keten)afspraken. De regionale ketenregisseur werkt de actielijnen voor-, tijdens en na de zwangerschap verder uit.
We zorgen voor tijdige zorg en ondersteuning aan jeugdigen.	Ruim 1000 jongeren hebben via verschillende interventies aan hun mentale gezondheid en mentale weerbaarheid gewerkt.		Een onderdeel van de subsidieopdracht aan de jongerenwerkorganisaties (Connect2Jeugd en Mozaïek Welzijn) zijn de interventies 'Rots en water' in het voortgezet onderwijs en 'Weerbaarheidstraining jeugd'. Welzijn West Betuwe, Connect2Jeugd en Mozaïek Welzijn voeren de Maatschappelijke Diensttijd uit. Met de diverse interventies hebben we de doelstelling gehaald.

We zorgen voor tijdige zorg en ondersteuning aan jeugdigen.	Minimaal 100 leerlingen zijn bereikt via de inzet van het schoolmaat-schappelijk werk in het onderwijs.		De inzet van schoolmaatschappelijk werk is structureel geborgd in de formatie van Team Sociaal. Daarmee zijn groepswork en individuele begeleiding geregeld voor zowel het primair- als voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. We bereiken ruim 250 leerlingen per schooljaar.
We zorgen voor tijdige zorg en ondersteuning aan jeugdigen.	Een vastgesteld plan van aanpak betaalbare jeugdzorg.		Het Herstelplan Sociaal Domein is de basis voor meer sturing op toegang tot jeugdzorg. Daarmee beheersen we ook de kosten en regievoering binnen de jeugdzorg. In januari 2025 presenteerte de VNG handvatten om een stevige lokale toegang in te vullen. We analyseren hoe we dit kunnen vertalen naar onze gemeente.
We werken in regionaal verband aan toekomstbestendige zorg.	Uitvoering regionale inkoop-strategie Wmo-Jeugdhulp en het pilotspoor.		De regionale leveranciersmanagers voeren de contractgesprekken met de gecontracteerde aanbieders. In 2024 is een regionaal dashboard aangeschaft. Dit geeft ons inzicht in de inzet van het gecontracteerde aanbod. Hiermee borgen we de monitoring van de nieuwe zorgcontracten. De pilot eetstoornissen geven we verder vorm via de Regionale beleidswerkgroep jeugd. De mogelijkheden voor een pilot lichte dagbesteding Wmo verkennen we nog.
We werken in regionaal verband aan toekomstbestendige zorg.	Geïmplementeerde bevindingen en speerpunten van de Regiovisie Jeugd-hulp in ons beleid en in Team Sociaal.		Vanuit het herstelplan sociaal domein evalueren we op het juiste moment de ingezette hulp. Het dashboard sociaal domein is klaar. Op basis van dit dashboard verklaren we iedere maand de bevindingen. Dit doen we met beleidsadviseurs, kwaliteitsadviseurs en uitvoering. Daarmee bepalen we welke interventies passen. In kwartaal 1 van 2025 beginnen we met de uitvoeringsagenda van de Regiovisie Jeugd. Dit doen we samen met de regiogemeenten. Hierin zetten we zowel regionale acties als thema's die we lokaal gaan uitvoeren en invoeren.

We stimuleren dat inwoners (jong en oud) gezond leven.	Een herijkt lokaal preventie akkoord.		Op alle GALA-thema's zijn succesvolle projecten gestart. In 2025 gaan we daarmee door. De GALA-thema's zijn gericht op specifieke doelgroepen zoals ouderen en jeugd/ jongeren. Daarnaast zijn er ook gezondheidsinterventies zoals stoppen met roken en de alcohol verkeer cursus (AVC). We steunen projecten waarmee we de sportiviteit in de leefomgeving vergroten.
We stimuleren dat inwoners (jong en oud) gezond leven.	Uitgevoerde activiteiten om gezond gewicht te stimuleren.		De ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht is gestart vanuit het GALA. Hiervoor stelden we een projectleider aan en schreven het projectplan. In het voorjaar van 2025 beginnen de eerste gezinnen in Geldermalsen. Vanuit het GALA zijn we ook bezig met de keten-aanpak voor volwassenen. Hiervoor versterkt onze projectleider de bestaande netwerken. Voor zowel volwassenen als kinderen werken we samen op deze thema's in de regio Rivierenland. We gaan door met de JOGG-aanpak. De opdracht van de buurtsportcoaches van Welzijn West Betuwe is uitgebreid.

4-jaar doel			
Meer inwoners doen actief mee aan de samenleving.			
Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We implementeren de wettelijke taak tot de opvang van nieuwkomers.	De wettelijke taak tot de opvang van nieuwkomers en spreiding locaties is geïmplementeerd en geborgd in beleid en uitvoering.		In 2024 hielpen we inburgeraars op weg om in West Betuwe te integreren. Welzijn West Betuwe zorgde voor maatschappelijke begeleiding en voor één van de ROC Rivor leerroutes die bij hen paste. Ook ontwikkelden we maatwerk voor inburgeraars op HBO/WO-niveau die de Onderwijsroute volgen. Zij kunnen taalschakeltrajecten volgen waarmee we hen op weg helpen naar passend werk. Daarnaast is er voor de jongeren in de Zeldzaamheids-route (Z-route) een speciale route gemaakt: de Z-route+. Samen met leeftijdsgenoten kunnen zij zo versneld hun inburgering doorlopen, gericht op werk.
We implementeren de wettelijke taak tot de opvang van nieuwkomers.	Aantal te realiseren en gerealiseerde plekken is op koers.		In 2024 bleven we ontheemden uit Oekraïne opvangen en begeleiden. Daarmee voldoen we aan de opgave voor deze opvang. Het is gelukt om de taakstelling huisvesting statushouders voor 2024 bijna helemaal te realiseren. In 2024 ging ook de Spreidingswet in. Dit gaven wij vorm met een communicatie- en participatietraject. Ook maakten we een locatiescan. De minister van asiel en migratie nam het verdeelbesluit op 20 december 2024. Dat betekent dat wij 150 asielopvangplaatsen moeten realiseren.
We zorgen voor een inclusieve samenleving met ruimte voor diversiteit.	Een herijkte inclusieagenda.		In gesprek met het Platform Toegankelijk West Betuwe evalueerden we de inclusieagenda. Door personele wisselingen is deze evaluatie niet verwerkt. Ook is het nog niet gelukt om de inclusieagenda te herijken. De evaluatie, herijking en verbreding van de inclusieagenda staan op de agenda voor 2025. Voor inclusie zijn er losse initiatieven opgepakt: bij een aantal dorpshuizen en speelplekken verbeterden we de toegankelijkheid.

We zorgen voor een inclusieve samenleving met ruimte voor diversiteit.	Een georganiseerde Regionale Regenboogconferentie in West Betuwe.		De regenboogconferentie is uitgesteld tot 2025. Dit deden we in overleg met de organisatie van de regenboogconferenties in Gelderland. De voorbereiding is dit jaar wel gestart. Er is een projectgroep samengesteld. De provincie gaf een subsidie aan COC Nijmegen. Daarmee stelden we een coördinator aan. Met de projectgroep is een activiteitenplan opgesteld.
We versterken de inzet van de sociale basis.	Een positieve score ten opzichte van het landelijk gemiddelde voor langdurige sociale eenzaamheid.		Het thema eenzaamheid is in 2024 vertaald naar 'ontmoeting'. Dit pakken we kerngericht aan in lokale initiatieven om elkaar te ontmoeten. Denk daarbij aan open eettafels en (nieuwe) Odensehuiskamers. We ondersteunden lokale initiatieven gericht op ontmoeting zoals Beesd voor Elkaar. Voor de doelgroep jongeren doen we mee met het regionale programma Join Us.

4-jaar doel

Meer inwoners wonen langer passend thuis.

Jaardoel 2024	Resultaat	Voortgang	Toelichting
We implementeren en borgen de aanbevelingen uit de woonzorgvisie.	Een opgesteld programma Wonen en Zorg		In oktober 2024 probeerden we een bijeenkomst met partners te organiseren. Deze is afgelast door te weinig aanmeldingen. Op 1 december 2024 startte de programmamanager Wonen, zorg en leven. Deze geeft het uitvoeringsprogramma verder vorm. Om het uitvoeringsprogramma concreet te kunnen invullen zijn de eerste stappen: het veld verkennen en focus aanbrengen.
We toetsen verzoeken van zorgaanbieders aan het bestemmingsplan en het sociale normenkader zorgaanbieders.	Zorgaanbieders voldoen aan de eisen conform het bestemmingsplan en het normenkader.		In 2024 stelde het college het normenkader vast. Dit gebruiken we om verzoeken van zorgaanbieders te beoordelen.

We versterken de regionale samenwerking als het gaat om beschermd wonen en maatschappelijke opvang.	Gemaakte prestatieafspraken met woningcorporaties t.a.v. beschermd wonen en maatschappelijke opvang.		Jaarlijks komt maximaal 30% van de vrijkomende sociale huurwoningvoorraad beschikbaar voor aandachtsgroepen. Dit is opgenomen in de prestatieafspraken. Onder de aandachtsgroepen vallen personen die uitstromen uit beschermd wonen.
---	--	---	---

Verbonden partijen

GGD Gelderland-Zuid

Samenwerking Dagelijks Bestuur (DB) en Algemeen Bestuur (AB) GGD

Geconstateerd is dat de samenwerking tussen DB, AB en GGD voor verbetering vatbaar is. De Basculegroep is gevraagd hierin het bestuur te ondersteunen. Ook wordt gekeken naar de ambtelijke samenwerking tussen GGD en gemeenten. Dit verbetertraject loopt door in 2025.

Overdracht jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jaar in regio Rivierenland

Vanaf 1 januari 2026 zal de GGD de jeugdgezondheidszorg voor de 0 tot 4-jarigen voor de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel uit gaan voeren. Santé partners - die momenteel de jeugdgezondheidszorg uitvoert, heeft aangegeven de uitvoering over te willen dragen aan een andere partij. Het portefeuillehouders-overleg Wmo/Jeugd van regio Rivierenland heeft aangegeven voor de GGD te kiezen als nieuwe partij.

Voortgang IZA / GALA

Per 1 mei 2024 zijn twee regionaal ketenregisseurs voor Rijk van Nijmegen en Rivierenland aangenomen en gestart. Doel is het versterken van de ketenaanpakken. Deze zijn onderdeel van het versterken van de preventie-infrastructuur in Gelderland-Zuid als het gaat om de brede maatschappelijke opgave rondom preventie. De voortgang van deze trajecten is onduidelijk vanwege onzekerheid van structurele financiering vanuit het Rijk.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Omzien	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-33.240	-39.938	-39.803
Baten	158	1.026	1.408
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-33.082	-38.912	-38.395
Toevoegingen aan reserves			
Onttrekkingen van reserves			
Gerealiseerd resultaat	-33.082	-38.912	-38.395

Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)

Het algemeen bestuur heeft door Berenschot een onderzoek uit laten voeren naar volumegroei. Volumegroei kan een substantiële bijdrage leveren aan kostenbeheersing. In 2023 is BSR begonnen met invulling te geven aan de bevindingen van het rapport, hetgeen in 2024 heeft geresulteerd in de toetreding van een nieuwe deelnemer per 1 januari 2025. Hiermee staat de beoogde volumegroei niet stil en zal dit ook de komende jaren een speerpunt zijn.

De focus van BSR lag in 2024 op de verdere verbetering van de kwaliteit van het primaire proces. De agenda van 2024 was omvangrijk en uitdagend, waarbij een aantal mooie resultaten zijn geboekt, waaronder:

- Het aantal bezwaren tegen de WOZ-waarde was lager, maar nog steeds een groot aantal. Ondanks dit grote aantal bezwaarschriften is BSR erin geslaagd op nagenoeg alle bezwaarschriften tijdig uitspraak te doen;
- In 2024 is BSR gestart met een inlooppreekuur op het gemeentehuis van de gemeente West Betuwe;
- Bij de afdeling Basisregistratie & Belastingen is in 2024 hard gewerkt aan het efficiënt opleggen van de aanslagen;
- In 2023 is een project gestart welke de koppeling tussen de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) van de deelnemende gemeenten en de WOZ-administratie bij BSR op een hoger niveau brengt en dit niveau borgt door beheermaatregelen. Dit project is in 2024 voortgezet.
- Verdere uitwerking en invulling van autonome groei (nieuwe deelnemers en/of fusie met andere belastingsamenwerkingen op basis van het rapport Berenschot;
- BSR heeft zich het laatste kwartaal ingezet om de implementatie van de nieuwe deelnemer zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen;

In 2024 is de Gemeenschappelijke regeling aangepast overeenkomstig de nieuwe wetgeving gemeenschappelijke regelingen.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-3.293	-1.841	-2.227
Baten	106.593	109.636	110.274
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	103.301	107.795	108.047
Toevoegingen aan reserves	-1.228	-2.774	-2.672
Onttrekkingen van reserves	2.041	18.804	18.322
Gerealiseerd resultaat	104.113	123.826	123.697

Paragrafen

1 Lokale heffingen

Algemeen

De gemeentelijke belastingen bedragen landelijk circa 19 procent van de totale inkomsten. In deze paragraaf gaan wij in op de heffingen die de gemeente mag opleggen vanuit haar publiekrechtelijke taak. De mogelijkheden voor gemeenten om belastingen te heffen, zijn wettelijk geregeld. Ze mogen alleen belastingen heffen die in de wet worden genoemd. Er geldt geen verplichting om belastingen te heffen. De gemeente bepaalt zelf of een lokale belasting wel of niet binnen de gemeente wordt ingevoerd.

Samenvattend overzicht

	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2024
Onroerende zaakbelastingen (OZB)	15.636.600	16.072.000	16.344.115
Rioolheffing	9.927.400	9.893.300	9.760.991
Parkeergelden	140.000	140.000	145.408
Naheffingsaanslagen parkeergelden	34.515	34.515	74
Parkeervergunningen	6.900	6.900	12.283
Invalideparkeerkaarten	15.644	15.644	26.738
Precariobelasting (standplaatsen markten, kermissen en reclamebakken)	69.421	69.421	64.162
Reclamebelasting	40.000	42.500	53.643
Toeristenbelasting	231.530	231.530	385.844
Leges omgevingsvergunningen	1.498.283	1.648.283	1.417.595
Leges burgerlijke stand	139.400	139.400	113.771
Leges reisdocumenten	579.400	579.400	748.316
Leges rijbewijzen	227.800	227.800	262.995
Evenementenleges	16.090	16.090	16.461
Overige legesopbrengsten	379.143	587.779	1.017.349
Liggelden	3.900	3.900	0
Lijkbezorgingsrechten	794.285	794.285	842.169
Marktgelden (algemene weekmarkt kern Geldermalsen)	39.000	39.000	43.193
Netto opbrengst (na oninbaarheid)	29.779.311	30.541.747	31.255.103
Kwijtscheldingen belastingen	-256.000	-256.000	-229.484
Totaal netto opbrengst	29.523.311	30.285.747	31.025.620

Beleidskader

Belastingen en rechten

Lokale heffingen bestaan uit belastingen en rechten (retributies), die volgens de Gemeentewet worden aangemerkt als gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Kenmerkend voor belastingen is dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de burger draagt bij aan de algemene middelen van de gemeente, waaruit een gedeelte van de uitgaven worden betaald.

Rechten

Kenmerkend voor rechten is dat er wel sprake is van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. Er is sprake van een specifieke dienst die door de gemeente wordt verleend. Het streven is 100 procent kostendekkendheid. Bij rechten mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitvoeringen van de taak.

De gemeente West Betuwe streeft naar beperking van de toename van de lastendruk voor de burgers. De belastingtarieven zijn in 2024 trendmatig verhoogd met een inflatiepercentage van 4,93% procent.

Kwijtscheldingsbeleid

De mogelijkheid om kwijtschelding van lokale heffingen te verlenen, is in artikel 255 van de Gemeentewet geregeld. Hoofdregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen, zoals dat in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Een uitzondering is dat gemeenten bij de berekening in het kader van een kwijtscheldingsverzoek van 100 procent van de bijstandsnorm mogen uitgaan. Het Rijk hanteert 90 procent.

De gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) behandelt kwijtscheldingsverzoeken. Op grond van de belastingverordeningen wordt kwijtschelding verleend voor OZB en rioolheffing. Voor de OZB zal er in de meeste gevallen geen kwijtschelding worden verleend in verband met de aanwezigheid van een te grote overwaarde. Voor de overige belastingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Gemeentelijke belastingen

De gemeente West Betuwe heft de volgende belastingen:

- onroerende-zaakbelasting (OZB),*
- rioolheffing,*
- parkeerbelasting,
- precariobelasting op standplaatsen,
- reclamebelasting,*
- toeristenbelasting.

De heffingen met een * worden door BSR verzorgd. BSR verzorgt ook de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

West Betuwe heeft de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen bij het gemeentelijk samenwerkingsverband Afvalverwijdering Rivierenland (Avri) ondergebracht. De belangrijkste taken van Avri zijn de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen, het beheer van openbare ruimte en handhaving. Het algemeen bestuur van Avri stelt jaarlijks de tarieven voor de afvalstoffenheffing vast.

Vergelijking tarieven met de regiogemeenten

Uit de rapporten over 2023 en 2024 van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), is onderstaand overzicht samengesteld van de lokale lastenontwikkeling in West Betuwe zowel in vergelijking met de buurgemeenten als met het landelijk gemiddelde.

Om de lastendruk te bepalen wordt uitgegaan van de grootste heffingen, te weten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Tevens wordt onderscheid gemaakt in eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

Gemeente	Eenpersoons huishouden		Meerpersoons huishouden		Rangnummer meerpersoons huishouden	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Buren	1.136	1.210	1.161	1.232	327	317
Culemborg	945	1.066	971	1.090	209	270
Gorinchem	880	878	995	1.009	239	198
Maasdriel	965	1.003	1.001	1.031	247	227
Neder-Betuwe	1.061	1.077	1.081	1.096	303	272
Tiel	901	942	981	1.021	224	208
Vijfheerenlanden	920	956	1.008	1.046	257	243
West Betuwe*	1.211	1.277	1.231	1.289	341	327
West Maas en Waal	958	963	980	974	221	162
Zaltbommel	1.012	1.096	1.040	1.121	279	283
Landelijk gemiddelde	871	911	946	994		
Bron : COELO-Atlas van de lokale lasten 2023 en 2024						

De (deel)gemeente met rangnummer 1 heeft de laagste woonlasten in de categorie meerpersoonshuishouden en nummer 344 (2024 / 2023: 344) heeft de hoogste woonlasten.

* het tarief is als volgt opgebouwd:

	Eenpersoons huishouden		Meerpersoonshuishouden	
	2023	2024	2023	2024
OZB	481	504	481	504
Rioolheffing	417	443	417	443
Afvalstoffenheffing	323	330	333	342
Totaal	1.211	1.277	1.231	1.289

OZB

De grondslag voor de heffing van onroerendezaakbelasting (OZB) is een percentage van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde voor het belastingjaar 2024 is bepaald naar de waarde op waardepeildatum 1 januari 2023.

In de categorie woningen steeg de waarde ten opzichte van waardepeildatum 1 januari 2022 met gemiddeld 5 procent. Voor de niet-woningen is sprake van een gemiddelde waardestijging van 2 procent.

Tarieven OZB		2024
<i>Woningen</i>		
OZB eigenarenbelasting		0,1023%
<i>Niet woningen</i>		
OZB gebruikersbelasting		0,2563%
OZB eigenarenbelasting		0,3058%

De totaal in 2024 gerealiseerde (netto) opbrengst OZB bedraagt 16.344.000 euro en is 272.000 euro hoger dan begroot. Uitgedrukt in een percentage van de totaal begrote opbrengst is dit een verschil van 1,7 procent. De hogere (netto) opbrengst wordt voor 186.000 euro veroorzaakt door meeropbrengsten van voorgaande jaren.

Rioolheffing

Binnen de gemeente West Betuwe geldt als maatstaf van de heffing het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. Het tarief voor de rioolheffing is, conform het uitgangspunt alle belastingen te harmoniseren, voor 2024 berekend op 443 euro per jaar per huishouden, tot en met 500 m3 waterverbruik.

Omdat er bij de rioolheffing sprake is van een gesloten financieringssysteem heeft de hogere gerealiseerde opbrengst geen gevolgen voor de jaarrekening 2024.

De rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn en de gemeente West Betuwe streeft ook naar die maximale kostendekkendheid.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking rioolheffing

Directe lasten taakveld 7.2	6.996	
Directe lasten taakveld 6.3 (kijtscheldingen)	230	
Directe baten taakveld 7.2 (exclusief heffingen)	-70	-/-
Netto lasten	7.156	

Toe te rekenen lasten:

Toegerekende rente inzet reserves en voorzieningen	198	
Overhead	1.034	
BTW	1.412	
Totale lasten	9.801	100%

Opbrengst heffingen	9.794	
---------------------	-------	--

Dekking		100%
---------	--	------

Parkeerbelasting

In het centrum van Geldermalsen geldt de verplichting parkeerbelasting te betalen. Deze belasting wordt gebruikt om de kosten van de parkeervoorzieningen te bestrijden en het parkeren te reguleren.

Kosten naheffingsaanslag

Indien niet of onvoldoende parkeerbelasting op aangifte wordt voldaan, volgt bij controle een naheffingsaanslag parkeerbelasting. Deze bestaat uit het tarief voor één uur, verhoogd met kosten. Voor 2024 bedroegen deze kosten 76,70 euro.

De gerealiseerde opbrengst parkeerbelasting is 5.000 euro hoger lager dan de raming en de gerealiseerde opbrengst van de naheffingsaanslagen is 35.000 euro lager dan de raming.

Precariobelasting

Precario op standplaatsen

Precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Hierin is geregeld dat "ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, een precariobelasting kan worden geheven".

Standplaatsen worden ingenomen door ondernemers met bijvoorbeeld een kraam of een verkoopwagen op plaatsen waar geen sprake van een markt is conform de marktgeldverordening. Voor standplaatsen kunnen verschillende heffingen naast elkaar worden geheven, namelijk een precariobelasting voor het in gebruik nemen van gemeentegrond en leges voor de afgifte van een standplaatsvergunning, al dan niet naar tijdsduur. Beiden worden geheven in West Betuwe.

Precariobelasting is een algemene belasting met een onbeperkte tariefstelling. Voor 2024 is het tarief gecorrigeerd met de inflatiecorrectie van 4,02% procent.

Het tarief voor 2024 bedraagt:

1. Voor het innemen van een standplaats, anders dan het innemen van een standplaats op de weekmarkt in Geldermalsen, per standplaats, per dagdeel (maximaal 4 uur), per jaar € 297,00;
2. Voor het innemen van een standplaats ten behoeve van seizoensgebonden verkoop waarbij de standplaats in die periode meerdere dagen per week wordt ingenomen, per m2, per week € 0,90;
3. Voor het innemen van een standplaats die wordt gebruikt ten behoeve van het uitoefenen van maatschappelijk sociale gezondheidsdiensten, zoals bevolkingsonderzoeken € 0,00.

Reclamebelasting

Binnen West Betuwe wordt enkel reclamebelasting in de kern van Geldermalsen geheven. Deze reclamebelasting werd in 2017 op verzoek van de ondernemers ingevoerd. Afgesproken is dat de opbrengsten na aftrek van de uitvoeringskosten via een aparte subsidieverordening in een ondernemersfonds worden gestort. Vanuit dit fonds worden collectieve evenementen, promotieactiviteiten en feestverlichting gefinancierd, evenals activiteiten voor het versterken van het centrumgebied en het verbeteren van het vestigingsklimaat.

Het tarief bedroeg in 2024, net als in 2023 minimaal 350 euro en maximaal 1.000 euro per vestiging.

Toeristenbelasting

Eigenaren van campings, hotels, pensions enzovoort moeten toeristenbelasting betalen en zij rekenen die door aan degenen die bij hen verblijven. Dit zijn nooit inwoners van de gemeente.

West Betuwe heft toeristenbelasting voor een verblijf met overnachting. In 2020 is besloten tot een tarief van 1,50 euro per persoon. Vanwege Covid-19 is dit nog niet doorgevoerd in 2021 en 2022. Vanaf 2023 wordt het destijds door de raad vastgestelde tarief van 1,50 euro per persoon per nacht gehanteerd. Dit tarief blijft bevroren tot en met belastingjaar 2025.

Gemeentelijke rechten

De gemeente West Betuwe heft de volgende rechten:

- leges,
- liggeld,
- lijkbezorgingsrechten,
- marktgeld,
- staangelden woonwagens.

Leges

Leges zijn de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening. Het uitgangspunt is dat deze tarieven kostendekkend zijn.

De bij de Legesverordening behorende Tarieventabel bestaat uit 3 hoofdstukken. Hoofdstuk 1 omvat de algemene dienstverlening zoals de Burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen etc. Hoofdstuk 2 heeft betrekking op de omgevingsvergunningen, terwijl Hoofdstuk 3 bestaat uit vergunningen die onder de werking van de Europese Dienstenrichtlijn vallen, zoals horecavergunningen, evenementen en markten, etc.

De totale kostendekkendheid van de Legesverordening is ongeveer 81 procent.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de kostendekkendheid van de Legesverordening en de daarbij behorende titels:

Bedragen x € 1.000

Kostendekking leges	Titel 1	Titel 2	Titel 3	Totaal
Directe lasten	1.287	1.705	8	3.000
Directe baten (exclusief heffingen)	-	-	-	-
Netto lasten	1.287	1.705	8	3.000
 <u>Toe te rekenen lasten:</u>				
Overhead (inclusief rente)	736	308	8	1.052
BTW	32	287	1	320
Totale lasten	2.055	2.300	17	4.372
Opbrengst heffingen	1.589	1.957	14	3.560
Dekking	77%	85%	85%	81%

Toelichting:

De tarieventabel bij de legesverordening leidt niet tot een totale kostendekking. Voor een deel komt dit doordat er sprake is van wettelijk vastgestelde tarieven of gemaximeerde tarieven. In enkele gevallen is bewust voor gematigde tarieven gekozen.

Liggeld

Voor het hebben van een ligplaats wordt liggeld geheven van de houders van een ligplaatsvergunning. In de praktijk betekent dit een heffing voor woonschepen. Eigenaren van woonschepen betalen geen onroerende zaakbelasting, omdat schepen roerende zaken zijn. Het liggeld is daarvoor een alternatief.

In West Betuwe wordt van in totaal van tien belastingplichtigen liggeld geheven. Het liggeld mag niet meer dan kostendekkend zijn.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking liggelden

Directe lasten	6	
Directe baten (exclusief heffingen)	-	-/-
Netto lasten	6	
<u>Toe te rekenen lasten:</u>		
Overhead	1	
BTW	1	
Totale lasten	8	100%
Opbrengst heffingen	0	

Dekking

0%

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het verlenen van diensten, bijvoorbeeld het begraven, en voor het gebruik van voorzieningen op gemeentelijke begraafplaatsen. De lijkbezorgingsrechten mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

Ten behoeve van een nieuwe beheersverordening voor de begraafplaatsen in West Betuwe is in 2018 en 2019 onderzoek naar de lijkbezorgingsrechten uitgevoerd en is de kostendekking berekend. Daarbij is uitgegaan van alle kosten van de begraafplaatsen 'binnen de hekken'. In 2024 is de "Beleidsvisie en beheerplan begraafplaatsen 2024 t/m 2028" vastgesteld.

In Geldermalsen kon het onderhoud sinds 2012 ook jaarlijks worden betaald. Wie daarvoor heeft gekozen, krijgt van West Betuwe tot het einde van de afgesproken termijn jaarlijks een aanslag voor het onderhoud.

De tarieven van 2024 zijn verhoogd met het geldende inflatiecorrectiepercentage van 4,02%.

De verordening en de tarieventabel lijkbezorgingsrechten 2024 zijn uitgebreid met enkele mogelijkheden zodat deze beter aansluiten bij de behoefte van de rechthebbenden. Eveneens zijn er de eerste urnamenten geplaatst.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking lijkbezorgingsrechten

Directe lasten	1.621	
Directe baten (exclusief heffingen)	<u>275</u>	-/-
Netto lasten	1.346	

Toe te rekenen lasten:

Toegerekende rente inzet reserves en voorzieningen	9	
Overhead	472	
BTW	<u>0</u>	
Totale lasten	<u>1.827</u>	100%

Opbrengst heffingen	842
---------------------	-----

Dekking	46%
----------------	------------

Toelichting:

De lijkbezorgingsrechten leiden niet tot een totale kostendekking. Een bedrag van 985.000 euro komt ten laste van de algemene middelen. Dat deze taak niet kostendekkend is komt enerzijds door de in het verleden genomen besluiten uit de voorgaande gemeenten en anderzijds door de besluitvorming bij de vaststelling van het beheerplan Begraafplaatsen op 25 juni 2019.

Marktgeld

West Betuwe heft marktgeld voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt in Geldermalsen. Ook de geraamde opbrengsten van marktgelden mogen niet hoger dan de geraamde kosten zijn.

De opbrengst marktgelden is 3.000 euro hoger dan begroot.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking marktgelden		
Directe lasten	88	
Directe baten (exclusief heffingen)	4	-/-
Netto lasten	84	
<u>Toe te rekenen lasten:</u>		
Overhead	18	
BTW	14	
Totale lasten	116	100%
Opbrengst heffingen	43	
Dekking		37%

Staangelden woonwagens

Voor het hebben van een standplaats voor een woonwagen en voor de diensten en het gebruik van voorzieningen die met de standplaats verband houden, wordt staangeld geheven.

Er wordt alleen staangeld geheven als er geen privaatrechtelijke huurovereenkomst is afgesloten. De verordening voor woonwagenrechten is dus een vangnet voor de gevallen waarin geen huurovereenkomst is gesloten.

Het tarief bedraagt per jaar 1.629,00 euro.

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doel

In de paragraaf over weerstandsvermogen en risicobeheersing geven we aan in hoeverre de gemeente West Betuwe binnen de eigen middelen financiële risico's kan opvangen. En op welke wijze de gemeente risicomanagement inzet voor het beheersen en terugdringen van risico's. We kijken ook terug op de begroting om te zien of de verwachte risico's zijn opgetreden.

Beleidskaders

Op het gebied van weerstandsvermogen en risicobeheersing is de nota Risicomanagement het beleidskader. Deze is op 24 november 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. In de nota beschrijven we hoe we risico's kunnen identificeren en beheersen en welke middelen we rekenen tot de weerstandscapaciteit. Ook geven we in de nota aan hoe we omgaan met incidentele en structurele risico's.

Samenvatting

De gemeente West Betuwe vindt het wenselijk om de risico's die invloed op de bedrijfsvoering of op de financiële positie hebben, beheersbaar te maken. Inzicht in de risico's stelt de organisatie in staat op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de huidige risico's en de aan toekomstige investeringen gerelateerde risico's in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Voor deze jaarrekening actualiseerden we het risicoprofiel. In deze paragraaf kijken we ook terug op de financiële risico's die zich in 2024 daadwerkelijk voordeden.

Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen krijgen, voerden we een risico-actualisatie uit en op basis daarvan berekenden we het weerstandsvermogen.

Weerstandratio:	Weerstandscapaciteit	28.716.600	= 1,45
	Gewogen risicototaal	19.824.188	

De ratio weerstandsvermogen wordt beoordeeld met behulp van onderstaande normtabel.

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. De tabel geeft een waardering bij de berekende ratio.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio van de gemeente West Betuwe valt in klasse B. Dit duidt op een ruim voldoende weerstandsvermogen. De verbetering van het weerstandsvermogen komt voornamelijk door lagere risico's in de grondexploitatie.

Financiële kengetallen

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. De kengetallen worden meerjarig gepresenteerd. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. Vanaf dit jaarverslag publiceren we de kengetallen afgerond op hele cijfers, de vergelijkende cijfers pasten we hierop aan.

Jaarrekening 2024	verloop van de kengetallen		
	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Kengetallen			
netto schuldquote	45%	82%	49%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	38%	78%	42%
solvabiliteitsratio	50%	36%	44%
structurele exploitatieruimte	10,1%	1,8%	2,5%
grondexploitatie	19%	18%	19%
belastingcapaciteit	130%	136%	141%

De provincie Gelderland hanteert bij de beoordeling van de kengetallen een classificering in drie categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol. Per kengetal voor de jaarrekening 2024 gaan wij nader in op de vergelijking met deze classificatie. De provincie zal bij de beoordeling van de begroting ook het 'Gelderse gemiddelde' van alle kengetallen publiceren, zodat wij het kengetal van West Betuwe daarmee kunnen vergelijken.

Netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de netto-schuld als aandeel van de totale inkomsten weer. Dit kengetal geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. Volgens de classificatie van de provincie is tussen 90 procent en 130 procent sprake van een enigszins risicovolle score, een getal <90% geeft een minst risicovolle score. Voor 2024 heeft West Betuwe de categorie 'minst risicovol' behaald. De begrote investeringen zijn maar gedeeltelijk gerealiseerd, daarom trokken we ook minder leningen aan en nam de schuldquote beperkt toe ten opzichte van de jaarrekening 2023.

De gecorrigeerde netto schuldquote geeft hetzelfde beeld.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Een solvabiliteitsratio onder de 20 procent wordt door de provincie als meest risicovol beschouwd; een ratio van 50 procent en hoger is het minst risicovol. West Betuwe scoort in de jaarrekening 2024 de classificatie B, hetgeen de enigszins risicovolle score betekent. Het verloop van dit kengetal laat ook zien dat we in 2024 minder externe financiering aantrokken dan begroot.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is, en of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een positieve begroting én meerjarenraming wordt door de provincie gezien als minst risicovol. De kengetallen voor West Betuwe komen boven deze norm uit en krijgen daarom een ruime voldoende.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. De provincie classificeert een uitkomst >35 procent als meest risicovol. Over de uitkomsten van dit kengetal kan worden gesteld dat de grondexploitatie van West Betuwe enigszins risicovol is. Ten opzichte van de kengetallen bij de jaarrekening 2023 is er niet veel gewijzigd.

Belastingcapaciteit

Voor de berekening van dit kengetal worden de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde afgezet tegen het landelijk gemiddelde voor een gezin in het voorafgaande begrotingsjaar. De uitkomsten van dit kengetal laten zien dat de gemiddelde woonlasten in West Betuwe boven het landelijk gemiddelde liggen. De provinciale classificatie C bevestigt dit beeld. In de begroting 2024 is rekening gehouden met de cijfers over 2023, terwijl bij de jaarrekening 2024 rekening is gehouden met de cijfers over 2024. Het hogere percentage ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde aanslag voor de woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in 2024 sterker is gestegen dan gemiddeld in Nederland (9,2 procent lokaal ten opzichte van 5,3 procent landelijk). De gemiddelde OZB-aanslag is gestegen met 4,6%, maar de stijging van de rioolheffing en afvalstoffenheffing waren, met respectievelijk 10,8 en 13,7 procent, aanzienlijk hoger.

Beoordeling financieel beeld in samenhang met de kengetallen

De kengetallen van deze jaarrekening laten zien dat de financiële positie van West Betuwe verbeterd is ten opzichte van de begroting 2024. Zowel de netto-schuldquote als de solvabiliteit vallen in de provinciale categorie 'minst risicovol'. Dat komt vooral door achterblijvende investeringen waardoor we beperkt externe financiering aantrokken. Bij de grondexploitatie zijn er positieve ontwikkelingen en het kengetal scoort in de categorie 'enigszins risicovol'. Er zijn weinig mogelijkheden om de lokale lasten verder te verhogen. De begroting laat het ook niet toe om deze lasten te verlagen.

Risicobeheersing

Een organisatie is in control wanneer de bedrijfsvoering bijdraagt aan de realisatie van beleidsdoelstellingen, zodanig dat er geen grote onverwachte verrassingen zullen optreden. Risicomanagement is een van de instrumenten die de gemeente inzet voor control.

De gemeenteraad stelde in 2020 de nota risicomanagement vast, waarin de uitgangspunten voor het risicomanagementbeleid, taken en verantwoordelijkheden, het risicomanagementproces en de kaders voor de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen zijn opgenomen.

West Betuwe hanteert volgens deze nota bij het risicomanagement de volgende uitgangspunten:

1. Het risicomanagement gaat over risico's die financiële, politieke, juridische en maatschappelijke gevolgen hebben;
2. De financiële risico's worden op een consistente wijze gekwantificeerd en gewogen;
3. Financiële risico's met een score van 50.000 euro of hoger tellen mee in de benodigde weerstandscapaciteit;
4. Het proces van risicomanagement wordt minimaal twee keer per jaar doorlopen;
5. Frauderisico's en beheersingsmaatregelen worden afzonderlijk in beeld gebracht;
6. Over de uitvoering van risicomanagement wordt gerapporteerd in de documenten van de planning & controlcyclus.

Twee keer per jaar actualiseren we het risicoprofiel, de eerste keer ten behoeve van de jaarrekening en de 1e bestuursrapportage en vervolgens ten behoeve van de begroting en de 2e bestuursrapportage. Bij de startsessies van de planning & controlproducten besteden we aandacht aan risicomanagement en bij de tegenleessessies beoordelen we de geactualiseerde en nieuwe risico's. In 2024 ronden we het onderzoek naar de verzekerbare risico's af, met de uitkomsten gaan we in 2025 aan de slag.

Risicoprofiel

Terugblik

We starten in deze paragraaf in het jaarverslag met een terugblik op de risico's 2024.

Van de risico's uit de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2024 deden de volgende risico's zich daadwerkelijk voor:

- Niet realiseren bezuinigingen Rijk: het Rijk legde ons bezuinigingen op in verband met de hervormingsagenda Jeugdzorg. In de praktijk namen de kosten van de Jeugdzorg voor onze gemeente in 2024 juist toe. Ook zorgden personeelstekorten bij zorgaanbieders voor hogere kosten door extra inzet vanuit het team Sociaal en suboptimale oplossingen. Dit resulteerde in een overschrijding van de begroting met ruim 1,8 miljoen euro. Daarom startten we met de uitvoering van een herstelplan.
- Niet kunnen invullen vacatures deed zich op specifieke vakgebieden zoals financieel advies, civieltechnische functies en ruimtelijke ordening voor.
- Vervangen van medewerkers of uitbetalen verlofstuwmeren bij vertrek van medewerkers.

Ook in 2024 hadden we te maken met prijsstijgingen. Deze konden we opvangen binnen de stelpost loon- en prijsstijgingen.

Vooruitblik

De vooruitblik gaat uit van de actualisatieslag die we deden op de risico's van de begroting 2025. Een aantal risico's bleek inmiddels niet meer actueel.

In totaal identificeerden we 29 risico's. Voor de leesbaarheid van deze paragraaf beschrijven we in het risicoprofiel alleen de 10 risico's met het grootste effect op het weerstandsvermogen. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen rekenen we wel alle risico's door. Dit doen we met behulp van een Monte Carlo simulatie, die we ook gebruiken voor het bepalen van de benodigde risicoreserve voor de grondexploitatie.

De uitkomst van de Monte Carlo simulatie voor de risico's, exclusief grondexploitatie, is 15.613.188 euro. Het risicoprofiel van de grondexploitatie is 4.211.000 euro, waardoor het totale risicoprofiel van de gemeente 19.824.188 bedraagt.

Top 10 financiële risico's

Omschrijving	Netto-risico score	Kans van optreden	Maximaal financieel gevolg in euro	Invloed op Weerstandsvermogen
⚠ Sanering geluidswal en "afbouw" golfbaan worden niet meer uitgevoerd door initiatiefnemer/eigenaar		50 %	19.000.000	67,56 %
⚠ Niet volledig of vertraagd realiseren taakstellingen uit de begroting		50 %	1.000.000	5,10 %
⚠ Hogere kosten open einderegelingen jeugd en wmo		50 %	1.300.000	4,86 %
⚠ Hogere kosten als gevolg van mogelijke overdracht wethouderspensioenen naar ABP in 2028		25 %	1.850.000	4,00 %
⚠ Hogere kosten DVO AVRI Ibortaken		70 %	500.000	2,61 %
⚠ Hack van gemeentelijke systemen of onbevoegde toegang tot persoonsgegevens		50 %	500.000	1,76 %
⚠ Algemeen risico van gestegen prijzen boven de compensatie door het Rijk		50 %	500.000	1,75 %
⚠ Verlofstuwmeer personeel		25 %	1.056.000	1,53 %
⚠ Niet kunnen invullen openstaande vacatures noch kunnen inhuren		50 %	400.000	1,39 %
⚠ Ontdekken van drugslabs en hennepkwekerijen		50 %	250.000	1,21 %
19 overige risico's			3.275.000	9,44 %
Totaal			29.631.000	100,00 %

Toelichting risico's

Sanering komt voor rekening van gemeente

Bij de milieusanering in Spijk was en is er een risico dat de gemeente probleemeigenaar wordt. De kosten voor het uitvoeren van de sanering kunnen dan hoog voor de gemeente zijn. Dat heeft impact op het weerstandsvermogen van de gemeente. De gemeenteraad besloot mede daarom op 27 juni 2023 om een tijdelijke impuls in de vorm van een lening voor de toekomstige gebiedsontwikkeling op het gebied van sport, toerisme en recreatie en energietransitie in combinatie met het oplossen milieuprobleem in Spijk aan te merken als een publieke taak. Op grond hiervan heeft het college besloten om een samenwerkingsovereenkomst met The Dutch en ESG aan te gaan waarin nadere afspraken zijn gemaakt over de doelen, de samenwerking en de termijn van realisatie van de aangemerkte projecten waaronder het oplossen van het milieuprobleem. Voor het verstrekken van de lening is een overeenkomst tot geldlening vastgesteld met een aantal waarborgen indien de afspraken of terugbetaling niet nagekomen worden. Met het verstrekken van de lening en het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst zijn er voor de gemeente zekerheden ingebouwd dat de partijen ESG en The Dutch het milieuprobleem gaan oplossen waardoor de maatschappelijke risico's worden vermindert.

Er zijn nu enkele actuele ontwikkelingen die een mogelijke impact hebben op het risico. Enerzijds zijn de ramingen van de oplossingsrichting voor een landmark recent geactualiseerd waarbij er vragen zijn of de initiatiefnemer de kosten voor het realiseren van de totaaloplossing van het milieuprobleem volgens de samenwerkingsovereenkomst financieel kan dragen. Voornaamste reden hiervoor zijn de gewijzigde marktomstandigheden.

Anderzijds is er op dit moment een variantenonderzoek gaande met de betrokken andere overheden. Verschillende scenario's zijn hierin opgenomen om tot een optimale variant te komen. Een van deze opties is de afvoer van de staalslakken. Dit zou tot onaanvaardbaar hoge kosten kunnen leiden.

Landelijk heeft de Algemene Rekenkamer aan de minister en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat gerapporteerd dat er maatregelen getroffen moeten worden voor een veilige en circulaire toepassing van afval (waaronder staalslakken). Volgens de huidige wet- en regelgeving voldoet de gekozen oplossing echter. Daarnaast is de recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van Raad van State helder over verwerking van de staalslakken op locatie. Daarom houden we in de waardering van het risico geen rekening met de hoge kosten van het afvoeren van de staalslakken.

De kans, dat het risico zich voordoet, hangt mede samen met de termijn waarop de discussie met de andere overheden eindigt. Daarnaast is het zo dat eventuele aanpassingen en wet- en regelgeving niet van toepassing zullen zijn op bestaande casussen. Onze inzet is er op gericht het risico zo laag mogelijk te houden. Omdat er nog geen zicht is op de uitkomst van de discussie, schatten we de kans echter op 50 procent.

Het bedrag stelden we bij op basis van de laatste ramingen van de acceptabele varianten naar een verwachte waarde van 10 miljoen en een maximale waarde van 19 miljoen euro.

Niet volledig of vertraagd realiseren taakstellingen uit de begroting

In de begroting zijn taakstellingen opgenomen. Deze taakstellingen vinden voor een deel hun oorsprong in voorgaande begrotingen en voor het grootste deel in de besluitvorming over de Financieel Fit maatregelen bij de begroting 2025. Het risico dat we die taakstellingen niet realiseren ramen we op maximaal 500.000 euro met een kans van 50% dat het risico zich voordoet.

Hogere kosten open einde regelingen Jeugdwet en Wmo

De uitvoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning betreft open einde regelingen. Dit betekent dat wij cliënten moeten ondersteunen en zorg moeten bieden wanneer zij dat nodig hebben. Ondanks de nieuwe manieren van werken vanuit het herstelplan is een autonome groei van het aantal cliënten of een toename van de zorgintensiteit mogelijk. In 2024 hebben wij daarnaast gezien dat voor sommige vormen van zorg door personeelstekorten bij zorgaanbieders lange wachtlijsten bestaan, waardoor overbrugging met suboptimale vormen van zorg noodzakelijk is. Door toename aantal, complexiteit en duur zorgtrajecten ontstaan er hogere kosten. Bij jeugd gaat het vooral om duur en complexiteit, bij Wmo om vergrijzing en deels nog aanzuigende werking als gevolg van het abonnementstarief. De verwachting is dat het Rijk de toename van de kosten voor een deel gaat compenseren op grond van de voorjaarsnota 2025, daarom schatten wij de kans op dit risico per saldo op 50%.

Hogere kosten als gevolg van mogelijke overdracht van wethouderspensioenen naar het ABP in 2028

De wetgeving rondom de pensioenregelingen voor wethouders wijzigt mogelijk per 2028. Doordat ABP een andere rente hanteert moet mogelijk in 2028 wel (eenmalig) een fors bedrag worden bijgestort in de voorziening. Het verschil in rekenmethode is 1.850.000. We nemen dit bedrag nu op als risico met een kleine kans van optreden, gelet op de termijn. Als er meer zekerheid over is, verwerken we het bedrag in de begroting.

Hogere kosten DVO AVRI Ibor-taken

Avri voert in de openbare ruimte een aantal taken uit op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Hiervoor is een werkbegroting opgesteld en op basis daarvan opdracht verstrekt. In september 2024 heeft Avri aangegeven een overschrijding van 300.000 euro te hebben op deze werkbegroting. Daarnaast wil AVRI de tijdelijke frictiekosten als gevolg van het terughalen door de gemeente van de taken onderhoud bomen buitengebied en reinigen kolken alsnog doorberekenen. Wij hebben bezwaar gemaakt tegen de hogere kosten en schatten het risico op mogelijke bijbetaling op 70%.

Hack van gemeentelijke systemen of onbevoegde toegang tot persoonsgegevens

Gemeenten lopen een groot risico om gehackt te worden. De dreiging vanuit buitenlandse hackers neemt toe en de mens is de voornaamste risicofactor door onvoldoende bewustzijn van informatiebeveiligingsrisico's. Daarom zorgen wij voor een optimale beveiliging van de systemen en devices en trainen we medewerkers regelmatig op bewust worden van informatiebeveiligingsrisico's. Maar omdat de dreiging van buitenaf toeneemt, schatten wij de kans dat het risico zich voordoet op 50% en de omvang op 500.000 euro.

Algemeen risico van gestegen prijzen boven de prijscompensatie door het Rijk

Het gaat vooral om prijsstijgingen in de GWW sector en in het sociaal domein. Het uitvoeren van de begroting en de beheerplannen wordt hierdoor duurder. Het is bekend dat het Rijk niet alle prijsstijgingen compenseert, die door het Centraal Planbureau zijn berekend. Het verschil is gemiddeld 1%.

Verlofstuwmeer personeel

Vanwege de fusie en de hoge werkdruk heeft een aantal medewerkers een stuwmeer aan bovenwettelijke verlofuren opgebouwd. Met de invoering van de nieuwe CAO gemeenten hebben medewerkers de mogelijkheid om bovenwettelijk verlof te sparen. Inmiddels wordt daar meer gebruik van gemaakt, maar constateren we wel dat de bovenwettelijke verlofsaldi ultimo 2024 een waarde vertegenwoordigden van 1.581.000. Hiervan betreft 525.000 een voorziening voor verlofsparen. Voor het overige kunnen wij geen reservering opnemen. In totaal bedraagt het niet gereserveerde stuwmeer aan het einde van 2024 in geld een bedrag van 1.056.000 euro. Niet alle medewerkers zullen dit stuwmeer in 2025 opnemen, daarom verwachten we een bedrag van 256.000 euro en schatten we de kans dat dit risico zich voordoet op 25%.

Niet kunnen invullen openstaande vacatures noch kunnen inhuren

Dit risico heeft te maken met de krapte op de arbeidsmarkt en behoud van personeel. Het risico wordt enigszins gemitigeerd door onze inzet op arbeidsmarktcommunicatie en het nieuwe instrument Flexibele kern en het werken met eigen recruiters. Het risico betreft de meerkosten als gevolg van inhuur op de vacatures. Mocht als gevolg van de niet ingevulde vacatures verzuim bij eigen personeel ontstaan door verhoogde werkdruk zal het verzuimpercentage stijgen. Het totale risico stelden we bij naar 400.000 euro. Omdat we sinds 2023 actief inzetten op het nieuwe concept Flexibele kern en uitgebreide arbeidscommunicatie, en sinds begin 2025 beschikken over eigen recruiters, schatten we de kans dat het risico optreedt op 50%.

Ontdekken van drugslabs en hennepkwekerijen

De problematiek van ondermijning en drugslabs in het buitengebied verschuift van Brabant naar Gelderland. Wanneer de kosten van sanering niet verhaald kunnen worden op de veroorzaker, draagt de gemeente deze kosten. Gelet op de ervaringen in de afgelopen jaren stellen we de kans op dit risico op aannemelijk.

Risico's grondexploitatie

Naast de risico's in de tabel is voor de grondexploitatie berekend welke risicoreserve nodig is. Deze berekening is gemaakt op basis van een zogenoemde Monte Carlo simulatie, waarbij de risico's veelvuldig worden doorgerekend. Op de uitkomst van die berekening passen we geen weging meer toe. In het meerjarenprogramma grondexploitatie (MPG) is hiervoor een bedrag berekend van in totaal 4.211.000 euro. Hiervan is een bedrag van 2.565.000 euro berekend voor de risico's van bedrijventerreinen, voornamelijk Hondsgemet noord. Voor 1.646.000 euro zijn er risico's bij de woningbouwprojecten. Dit risicobedrag betreft voornamelijk De Plantage en een aantal kleinere woningbouwprojecten. Als gevolg van verwerking van de opgetreden risico's rondom rentestijging en plankosten in de grondexploitatie, en de nog niet als opbrengst verwerkte WBI subsidie, is het risicobedrag afgenomen. Er is een algemene reserve grondexploitatie, die na de bestemming van het resultaat 2024 voldoende is om de risico's in de grondexploitatie te kunnen opvangen.

Weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente West Betuwe bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel : Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserve (stand 31-12-2024)	22.197.800 euro
Algemene reserve (restant aanwendungen begroting 2024)	- 527.900 euro
Algemene reserve (aanwendungen begroting 2025)	- 6.586.000 euro
Algemene reserve (toevoegingen begroting 2025)	5.278.300 euro
Resultaatbestemming 2024 (toevoeging aan algemene reserve)	1.007.400 euro
Algemene reserve grondexploitatie (stand 31-12-2024)	6.190.300 euro
Algemene reserve grondexploitatie (aanwendungen begroting 2025)	0 euro
Resultaatbestemming 2024 (toevoeging aan alg. reserve Grex)	1.156.700 euro
Totale weerstandscapaciteit	28.716.600 euro

Relatie tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen enerzijds de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en anderzijds de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan tegen de beschikbare weerstandscapaciteit worden afgezet. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 28.716.600}{€ 19.824.188} = 1,45$$

De ratio weerstandsvermogen wordt beoordeeld met behulp van onderstaande normtabel.

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. De tabel geeft een waardering bij de berekende ratio.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 - 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 - 1,4$	Voldoende
D	$0,8 - 1,0$	Matig
E	$0,6 - 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio van de gemeente West Betuwe valt in klasse B. Dit duidt op een ruim voldoende weerstandsvermogen.

3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een van de kerntaken van onze gemeente. Een functionele en goed onderhouden buitenruimte draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van de bevolking en is daarnaast van groot economisch belang.

Inzicht in en een visie op de openbare ruimte is onmisbaar voor het beheer ervan. Actuele gegevens over het areaal en de kwaliteit zijn de basis voor dat inzicht. De kaders voor de aanleg en het onderhoud van de openbare ruimte zijn voor West Betuwe vastgelegd in de zogenoemde Koepelnota openbare ruimte. Deze nota overkoepelt alle afzonderlijke beleid- en beheerplannen en wordt eens in de vijf jaar geactualiseerd. Er staan niet alleen kwaliteits-uitgangspunten in, maar ook de kaders voor bijvoorbeeld duurzaamheid en bewonersparticipatie. De Nota is door de raad op 25 juni 2019 vastgesteld en liep t/m 2023. Met de komst van de omgevingsvisie is momenteel geen urgentie meer om een nieuwe Koepelnota op te stellen. Kaders voor actualisaties van beleids-/beheerplannen komen voort uit de omgevingsvisie.

Op basis van de omgevingsvisie stellen we beleid- en beheerplannen op of actualiseren deze. In de afgelopen vier jaar zijn dat geweest: het gemeentelijk Water en rioleringsbeleidsplan (WRP), het Beleid- en beheerplan begraafplaatsen (beiden in 2019), het Beleid- en beheerplan wegen en het groenbeleidsplan (beiden in 2020) en het Beleid- en beheerplan watergangen plus het Beleid- en beheerplan gebouwen (beiden in 2021). In 2023 het beleidsplan Licht in de openbare ruimte en in 2024 het beleidsprogramma bomen en het beleidsprogramma en beheerplan civiele kunstwerken. Het beleidsprogramma/beheerplan schoonhouden verhardingen combineren we met het te actualiseren beleidsprogramma wegen, in 2025. Tevens stellen we in dat jaar het beleidsprogramma en uitvoeringsplan voor de gladheidsbestrijding vast en actualiseren we het beleidsprogramma en beheerplan gemeentelijke gebouwen.

Het actueel beleidskader, het areaal, het bestede budget en de uitgevoerde maatregelen over 2024 zijn in het overzicht per beheerplan op hoofdlijnen weergegeven. Wat de maatregelen betreft zijn alleen de bijzondere of grotere maatregelen genoemd, tenzij die voornamelijk uit jaarlijks terugkerend cyclisch onderhoud bestaan.

Een ontwikkeling die in 2024 is doorgezet, is de invoering van assetmanagement in de openbare ruimte. Een ontwikkeling die ook landelijk steeds breder is waar te nemen. Bij gemeenten, maar ook andere overheidsinstellingen. Een asset is een beheerdiscipline, zoals wegen, of groen. Met assetmanagement werk je zo integraal mogelijk in de openbare ruimte, met participatie van stakeholders. Dat is op zich niet nieuw en volgens dit principe werken we al zo veel als mogelijk (zie bijv. het project oud-Asperen). Wat wel nieuw is, is dat keuzes over de inzet van assets/middelen steeds meer gebaseerd worden op basis van de mate waarin ze bijdragen aan de (maatschappelijke) doelstellingen van de gemeente. Zo ver zijn we nog niet, maar dit is wel de richting waar we naar toe willen. Om op deze wijze duidelijk onderbouwde keuzes te kunnen maken.

Infrastructuur en gebouwen

Beheerplan Civiele kunstwerken	Areaal 93 stuks	Onderhoudsniveau Beeldkwaliteit B (CROW beeldkwaliteit)
Beleidskader Geldermalsen: Beleids- en beheerplan Kunstwerken 2011-2014, looptijd verlengd naar 2022 Lingewaal: Geen apart beleidsplan: onderdeel van wegbeheer Neerijnen: Geen beleidsplan aanwezig. West Betuwe: Opstellen nieuw beleidsplan in 2023/2024, ingaand per 2025.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten In 2024 is zijn de kunstwerken gereinigd. Als gevolg hiervan zijn enkele nieuwe gebreken naar voren gekomen bij vooral houten kunstwerken. Deze zijn gelijk opgepakt en is er een herstelactie uitgevoerd om deze veilig te stellen.		
Civiele kunstwerken		
Omschrijving		Kosten 2024
Onderhoud		48.000
Investeringsen		0
Advies en Onderzoek		0
Exploitatie		27.000
Totaal		75.000

Beheerplan Openbare Verlichting	Areaal 10.338 stuks	Onderhoudsniveau Beeldkwaliteit B (CROW beeldkwaliteit)
Beleidskader West Betuwe: Beleidsplan Licht in West Betuwe 2023-3032 (vastgesteld 27 juni 2023)		
Uitgevoerde activiteiten en kosten In 2024 zijn we gestart met het verminderen van verlichting in reconstructies. In Haaften zijn we een pilot gestart om te komen tot bewuster verlichten. Minder licht en op sommige plekken beter licht. We verleden wat er stuk is maar niet actief omdat we eerst kijken wat er echt nodig is. Het resterende gedeelte wordt verled zodra bekend is of de verlichting gehandhaafd blijft (conform uitwerking van het		

nieuwe beleidsplan) of dat er sprake is van schade of uitval. Dit zal daarom nog niet direct terug te zien zijn in de exploitatie kosten. Het aantal bovengrondse storingen is door de grote vervanging naar led enorm afgenomen, wel zijn er meer ondergrondse storingen. Mogelijk door de hoge waterstand en het graven in de gronden. De vastrecht tarieven van de netbeheerders laten forse stijgingen zien.

Openbare verlichting	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	143.000
Investerings	21.000
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	588.000
Totaal	751.000

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau
Schoonhouden verharding	1.093.011 m2	Beeldkwaliteit B (CROW beeldkwaliteit)
Beleidskader		
Geldermalsen: Beleids- en beheerplan Schoonhouden van verhardingen 2016-2020.		
Lingewaal: Geen apart beleidsplan: wordt uitgevoerd binnen het groenbeleidsplan.		
Neerijnen: Geen apart beleidsplan, wordt uitgevoerd binnen het DVO-product Wegen waarvoor het 'Beleid- en beheerplan onderhoud wegen, 2014 – 2018' de norm is.		
West Betuwe: Nieuw beleidsplan vanaf 2026, als onderdeel van het te actualiseren wegenbeheerplan.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten		
De onkruidbestrijding op element- en half verhardingen, het vegen van wegen en het blad ruimen voert de Avri uit op basis van een Dienstverleningsovereenkomst. Hiervoor is beeldkwaliteit B vastgesteld. Dit houdt in dat niet per definitie in vaste rondes wordt gewerkt, maar er wordt ingegrepen als de kwaliteit niet meer aan de afgesproken beeldkwaliteit voldoet. Voor het vegen van de bestratingen gebruikt Avri een eigen veegwagen die is voorzien van apparatuur waarmee veegdata wordt verzameld. Deze data wordt gebruikt om zo efficiënt mogelijk te vegen. De onkruidbestrijding op verhardingen wordt integraal uitgevoerd door de inzet van de veegmachine en de onkruidbestrijdingsmachines nauw op elkaar af te stemmen. Op plekken waar het onkruid moeilijk machinaal te beheersen is wordt door Avri een derde		

partij ingezet. Op moeilijk te beheersen plekken wordt incidenteel geborsteld. De uitbreidingen (o.a. De Plantage) zijn aan te te onderhouden areaal toegevoegd.

De wegen zijn geveegd en de verhardingen onkuidvrij gehouden. Door het groeizame weer en het steeds langer wordende groeiseizoen was het op momenten een hele uitdaging om aan het afgesproken beeld te voldoen.

Schoonhouden verharding	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	1.092.000
Investerings	0
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	0
Totaal	1.092.000

Beheerplan Wegen	Areaal Circa 4.700.000 m2	Onderhoudsniveau Asfaltverhardingen op niveau Basis en elementenverhardingen voor wat betreft rijbanen en parkeren niveau Laag en fiets- en voetpaden op niveau Basis. Het huidige kwaliteitsniveau ligt gemiddeld onder het basisniveau.
Beleidskader West Betuwe: Beheerplan Wegen 2021-2025		
Uitgevoerde activiteiten en kosten Op basis van de 2-jaarlijkse wegininspectie en het bijbehorende maatregelenplan werd uitvoering gegeven aan: de onderhoudsopgaven van klein en groot onderhoud om de openbare ruimte in stand te houden. De opgaven en bijbehorende budgetten die daaronder vallen zijn: - Klein onderhoud op basis van het maatregelenplan		

- Groot onderhoud op basis van het maatregelenplan
- Herinrichtingen van wegen op basis van onderhoud. (Integrale meekoppelkansen)
- Aanleg van duurzame bermverhardingen (Betonsloven/ grasbetonkeien)
- Dagelijks onderhoud wegbermen
- Dagelijks onderhoud wegmarkeringen
- Dagelijks onderhoud halfverharde paden en wegen
- Kansen en wensen leefomgeving verhardingen
- Klimaatbestendig inrichten van verhardingen

Aan de hand van het maatregelenplan 2022-2023 (bestaand uit duizenden maatregelen) zijn kerngericht tal van trottoirs herstraat en in het buitengebied asfaltschades hersteld. Om de achterstand van het onderhoud in te lopen werd de nadruk voornamelijk gelegd op asfaltwegen in het buitengebied.

Voor het groot onderhoud aan asfaltwegen is een bouwteamovereenkomst ingericht. Het doel van dit bouwteam is om ervoor te zorgen dat de omvangrijke opgave die we hebben in te lopen. Belangrijke aspecten zijn hier aan de voorkant gezamenlijk naar innovatie, kwaliteit, circulariteit en duurzaamheid te kijken.

Om de bermenproblematiek zoals randschades en kapotte bermen te bestrijden zijn langs zowel nieuwe als bestaande wegen betonsloven aangebracht.

Op het vlak van 'realiseren kansen en wensen leefomgeving' zijn verschillende wensen vanuit inwoners gerealiseerd. Voorbeeld hiervan was het aanbrengen van verlaagde banden voor invalide voetgangers. Voor grotere werken werd op voorhand een enquête/ bewonersparticipatie uitgevoerd. De uitkomsten hiervan werden zorgvuldig beoordeeld en waar mogelijk verwerkt in het ontwerp van de nieuwe situatie, bijvoorbeeld de Walgtsestraat in Varik.

Gezien de grote opgave is het niet gelukt om in 2024 al het werk gerealiseerd en uitgevoerd te krijgen. Het ontbreken van de juiste personele bezetting is hier onder meer de reden van. Een aantal wegen van planningsjaar 2024 is wel in voorbereiding gegaan, maar gaat in 2025 in uitvoering. Daarnaast stonden meerdere projecten en onderhoudsklussen op de planning, deze zijn echter niet uitgevoerd door de uitvoering van de netcongestie en de dijkverzwaring.

We hebben gemerkt dat op dijkwegen repeterend dezelfde schades terugkwamen in het wegdek door zettingen vanwege de natte en droge perioden. Hier werd extra de nadruk opgelegd om het veilig te stellen. Er zijn voornamelijk veel acties uitgezet om scheurvorming in het asfalt te repareren.

Wegen	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud tlv exploitatie	1.165.000
Onderhoud tlv reserve	1.098.000
Investerings	1.443.000
Advies en Onderzoek	51.000
Totaal	3.757.000

Beheerplan Gebouwen	Areaal 114 gebouwen	Onderhoudsniveau NEN 2767, conditiescore 4 (matige conditie)														
Beleidskader West Betuwe: Beheerplan gebouwen 2021-2026																
Uitgevoerde activiteiten en kosten In 2024 is onderhoud aan de gebouwen uitgevoerd conform het beheerplan gebouwen. Dit is voornamelijk klein regulier onderhoud. Met als grote projecten: - Buitenschilderwerk op diverse locaties. - Gymzaal Leliestraat en Oranje Nassaustraat sanitair vervangen. uitgesteld werk - Lindelaan 2 Meteren sanitair en vloerafwerking vervangen uitgesteld in verband met tijdelijk gebruik Oekraïne opvanglocatie en de herontwikkeling van het gebouw daarna. - Steenweg 20 Waardenburg vloerafwerking vervangen uitgesteld in verband met verkoop pand.																
<table><tr><th colspan="2">Gebouwen</th></tr><tr><th>Omschrijving</th><th>Kosten 2024</th></tr><tr><td>Onderhoud</td><td>575.000</td></tr><tr><td>Investeringsen</td><td>0</td></tr><tr><td>Advies en Onderzoek</td><td>0</td></tr><tr><td>Exploitatie</td><td>418.000</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>982.000</td></tr></table>			Gebouwen		Omschrijving	Kosten 2024	Onderhoud	575.000	Investeringsen	0	Advies en Onderzoek	0	Exploitatie	418.000	Totaal	982.000
Gebouwen																
Omschrijving	Kosten 2024															
Onderhoud	575.000															
Investeringsen	0															
Advies en Onderzoek	0															
Exploitatie	418.000															
Totaal	982.000															

Groen

Beheerplan Begraafplaatsen	Areaal 31 begraafplaatsen	Onderhoudsniveau CROW-Kwaliteitsbeeld A
Beleidskader Beleids- en beheerplan begraafplaatsen West Betuwe 2019-2023, Begraafplaatsverordening, Nadere regels, Tarievenverordening lijkbezorgingsrechten en tarieven (2024), Wet op de lijkbezorging.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten Het Beleids- en beheerplan begraafplaatsen West Betuwe 2019-2023 is van kracht en verlengd tot en met 2024. Het dagelijks- en meerjaren onderhoud van 31 begraafplaatsen is op basis van dit plan uitgevoerd. Dit betreft het onderhoud van het groen, bomen (circa 1400 st), paden, hekwerken, voorzieningen, gebouwen en dergelijk. Tijdens het onderhoud van het groen is gewerkt aan het verbeteren van de groenstructuur op de begraafplaatsen. Hierbij is zoveel mogelijk werk met werk gemaakt. In het kader van de verbetermaatregelen/renovaties/groot onderhoud zijn onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd: - Vervangen (oude)grindpaden op enkele begraafplaatsen - Bouwkundig onderhoud/reparaties/reinigen baarhuizen en hekwerken - Rechtzetten poeren hekwerk begraafplaats Ophemert - Planten 193 bomen ter vervanging van verwijderde bomen, verbetering groenstructuur en vooruitlopend geplant voor als bomen in de toekomst wegvallen door ouderdom. - Planten bollen - Afronden plaatsen vorstvrije kranen (de 20 actuele begraafplaatsen beschikken over een vorstvrije kraan) - Ruimen circa 150 graven bovengronds (diverse begraafplaatsen) en voorbereiding en uitvoering ruimen 100 graven (begraafplaats Waardenburg) - (Gedeeltelijk) Onderhoud begraafplaats door vrijwilligers in Est en Enspijk - Beleids- en beheerprogramma begraafplaatsen 2025-2029 opgesteld en vastgesteld.		

In 2024 zijn 179 begrafenissen en 8 asbestemmingen uitgevoerd. Dit is in lijn met de prognose in het Beleids- en beheerplan. Er zijn 34 graven en 1 urnennis gereserveerd. De begraafplaatsadministratie is accuraat bijgehouden en er is een verdere inhaalslag gemaakt om ontbrekende/onjuiste gegevens te achterhalen en bij te werken en de correspondentie efficiënter te maken.

Begraafplaatsen	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	783.451
Investerings	0
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	110.091
Totaal	893.542

Beheerplan Bomen	Areaal 37.300 stuks	Onderhoudsniveau Richtlijnen van het Normen instituut bomen: snoei naar behoefte (risico gestuurd).
Beleidskader Groenbeleidsplan 2021-2025 Beheerplan Bomen		
Uitgevoerde activiteiten en kosten Voor heel West Betuwe is een driedeling gemaakt om binnen een cyclus van drie jaar over te gaan op risico gestuurd snoeien. Volgens het beheerplan hanteert de gemeente voor het planmatig boom-beheer de werkwijze zoals beschreven in het Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen. De basis hiervoor wordt gevormd door de resultaten van de boomveiligheidscontrole (BVC). De eigen dienst is verantwoordelijk voor het snoeien en kappen van bomen binnen de kernen, terwijl Avri dit in het buitengebied uitvoerde. In 2023 gaf Avri echter aan dat het onderhoud van de bomen in het buitengebied niet langer efficiënt kon worden uitgevoerd. In overleg is besloten dat deze taak per januari 2024 terugkeert naar de gemeente. De fruitbomen en knotbomen blijven in 2024 onder de DVO van Avri vallen en zijn volgens de gemaakte afspraken uitgevoerd. Dit alles is onderdeel van het onderzoek naar het terughalen van de IBOR-taken. Dit onderzoek staat gepland voor 2026. In 2024 vond een aanbesteding plaats voor het onderhoud van het volledige bomenbestand. Omdat bij alle inschrijvingen onrechtmatigheden werden geconstateerd ontstond er stagnatie in het onderhoud. Om de snoei- en kapwerkzaamheden toch te laten doorgaan, heeft de buitendienst een groot deel van het onderhoud afzonderlijk ondergebracht bij drie verschillende aannemers. Deze maatregel is genomen om achterstanden te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. Omvorming bomen. In 2023 is gestart met de omvorming van (vorm)bomen die vanwege hun hoge onderhoudskosten en overlast niet langer geschikt zijn voor hun standplaats. Waar mogelijk zullen deze bomen vervangen worden door meer duurzame soorten die beter bijdragen aan klimaatadaptatie en biodiversiteit. In 2024 zijn de locaties in kaart gebracht en worden deze meegenomen in de kap- en aanplantperiode. Daarnaast wordt dit actief gecommuniceerd met omwonenden om draagvlak te behouden, aangezien vaak hele straten tegelijkertijd worden omgevormd.		

Vervanging populieren, essen laanstructuren.

In 2022 zijn onderzoeken uitgevoerd in het kader van de Wet Natuurbescherming. Hieruit bleek dat de meeste lanen worden gebruikt door vleermuizen, waardoor grootschalige vervanging in één keer niet mogelijk is. Ontheffingsaanvragen en compensatiemaatregelen zijn complexe en kostbare trajecten, daarom is besloten de bomen gefaseerd te vervangen.

In 2023 zijn de eerste bomen verwijderd en vervangen door nieuwe aanplant. De vervanging van de structuren is verdeeld over drie fasen. In 2024 zijn de voorbereidingen voor de eerste fase grotendeels uitgevoerd, met een doorloop naar 2025. Tegelijkertijd wordt een eerste aanzet gedaan om de tweede en derde fase voor te bereiden.

Bij het gefaseerd verwijderen van bomen blijft het "Programma Bomen" leidend en wordt dit meegenomen in de ontwerpfase voor de herplanting.

Volgens het beheersysteem waren er op 31-12-2023 in totaal 36.727 bomen in beheer. Op 31-12-2024 was dit aantal gestegen naar 37.300 bomen (exclusief bomen op begraafplaatsen). Alle boomlocaties zijn digitaal vastgelegd binnen het beheersysteem.

De fluctuatie in het aantal bomen is te verklaren door het verwijderen van bomen om veiligheidsredenen en door correcties in de registratie. Tijdens inspecties bleken sommige bomen fysiek niet meer aanwezig te zijn, terwijl ze nog wel in het systeem stonden geregistreerd. In het najaar van 2024 zijn nieuwe bomen geplant, die al zijn toegevoegd aan het bomenbestand, wat resulteert in een toename van het totaal aantal bomen.

Bomen	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	195.000
Investerings	187.000
Advies en Onderzoek	19.000
Exploitatie	0
Totaal	401.000

Beheerplan Groen	Areaal beplanting: 599.400m ² gazon/gras: 884.200m ² <u>bermgras:</u> <u>3.113.400m²</u> Totaal: 4.597.000m ²	Onderhoudsniveau CROW-Kwaliteitsbeeld B en C
Beleidskader Groenbeleidsplan 2021-2025 (verlengd tot en met 2026) Beheerplan Beplantingen Beheerplan Grassen		
Uitgevoerde activiteiten en kosten Uitvoering van het dagelijks- en meerjaren beheer van de groenvoorziening conform het vastgestelde Groenbeleidsplan en de bijbehorende beheerplannen: beplanting, grassen. Binnen de bebouwde kom geldt beeldkwaliteitsbeeld B, buiten de bebouwde kom beeldkwaliteit C. Het groenonderhoud is uitgevoerd door: - Buitendienst: - alle kernen (met uitzondering van Geldermalsen en Meteren) - Avri: - groenonderhoud kernen Geldermalsen/Meteren, beplantingen buitengebied, blad ruimen/plaatsen bladkorven en ledigen afvalbakken op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) - Aannemers: - maaien van het gras, bermen, uitmaaien watergangen (combinatie van 3 groen-aannemers) - snoeien van bomen - incidentele inhuur groenbedrijven en materieel op basis van raamovereenkomst (opvangen arbeidspieken). Op verzoek van de raad zijn de bezuinigingsmaatregelen op het maaibeheer uit 2022 met ingang van 2023 grotendeels teruggedraaid met als uitgangspunt: "Netjes waar het moet, extensiever waar het kan".		

In het buitengebied is een bijdrage geleverd aan de biodiversiteit door 30% van het areaal van de bermen in het buitengebied te maaien en te ruimen, in plaats van alleen te maaien.

Er is medewerking verleend aan verschillende inwoners initiatieven zoals het inzaaien van wildbloemenmengsels, het planten van bollen en inplanten boomspiegels.

Groen	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	977.000
Investerings	73.000
Advies en Onderzoek	1.000
Exploitatie	478.000
Totaal	1.529.000

Riolering en water

Beheerplan Onderhoud Watergangen; Baggeren inclusief duikers, beschoeiingen en maaien watergangen	Areaal 450 km baggeren 32 km beschoeiingen 427 km watergangen	Onderhoudsniveau <u>Baggeren</u> : Eens in de 15 tot 18 jaar wordt door het waterschap als waterbeheerder de diepte en afmetingen van de sloten gecontroleerd met een diepteschouw. Onze watergangen worden met deze cyclus gebaggerd. <u>Beschoeiingen</u> : Vanaf 2022 geharmoniseerd beeldkwaliteit B in woonkernen, C in buitengebied. <u>Maaien watergangen</u> : O.b.v. de Keur van waterschap Rivierenland
Beleidskader Beleids- en beheerplan watergangen 2022-2026		
Uitgevoerde activiteiten en kosten <u>Baggeren</u> : Werkzaamheden zijn/worden conform Beleid- en beheerplan uitgevoerd. Hier valt onder andere het baggeren van onze watergangen onder. Het opschonen van de duikerverbindingen in watergangen wordt hier ook in meegenomen. In 2024 zijn we begonnen met het uitvoeren van de baggerronde gebied 25.1. De uitvoering duurt tot Q2 2025. De opdracht voor het baggeren van gebied 28.2 loopt en wordt eind 2025/begin 2026 uitgevoerd in combinatie met de baggerronde van waterschap Rivierenland. <u>Beschoeiingen</u> : Werkzaamheden zijn/worden conform Beleid- en beheerplan uitgevoerd. Voor ingekomen klachten en meldingen over beschoeiingen zijn inspecties uitgevoerd, verantwoordelijkheden toegelicht en eventuele maatregelen uitgevoerd en gepland. De opdracht van de D-status oevers is gegund en de uitvoering start Q1/Q2 2025. Dit is een project van ongeveer €350.000,-. In 2024 zijn op verschillende locaties afgeschoven oevers hersteld. We gaan een afspraak maken met het waterschap Rivierenland om een gezamenlijk onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren van de oorzaak van de vele afschuivende oevers.		

Maaien watergangen:

De watergangen zijn gemaaid volgens het bestek van 2024, waarin het maaien van bermen en watergangen was opgenomen. Het plan voor biodivers maaien, afgerond in 2023, had als doel om in 2024 te worden geïmplementeerd. Dit is echter niet meegenomen in de huidige maai overeenkomst en zal in 2025 opnieuw worden opgepakt voor verdere uitwerking.

Daarnaast is gestart met het in kaart brengen van alle watergangen binnen het beheersysteem. Dit proces wordt in 2025 verder uitgewerkt. Ook zal onderzocht worden waar de acceptatiegrenzen (bagger storten op aanliggend terrein van particulieren) liggen en deze worden in kaart gebracht voor het komende jaar, met speciale aandacht voor de ligging van erfgronden.

Watergangen	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	823.059
Investerings	0
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	0
Totaal	823.059

Beheerplan Water- en rioleringsprojecten (beheer, vervangingen en nieuwe aanleg)	Areaal 427 km watergangen 330 km vrijvervalriolering 25 km drainage 1 km infiltratieriool 200 km druk en vacuumriolering 74 st hoofdgemalen vrijvervalriolering 946 st drukrioleringspompen 5 st vacuüm pompstations 263 st vacuum bufferputten 14 bergbezinkbassins 506 IBA's (decentrale minizuiveringen) 25.000 st kolken 5.240 duikers 40 wadi's en waterbergingen	Onderhoudsniveau We volgen de landelijke richtlijnen voor onderhoud en beheer van de riolering van Stichting Rioned. Deze zijn beschreven in de Leidraad Riolering.
Beleidskader Water- Rioleringsplan 2019-2023, verlengd t/m 2024.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten In het jaar 2024 zijn de volgende maatregelen en acties uitgevoerd: - Uitvoering gegeven aan het jaarlijks onderhoud van het totale rioleringsareaal. - Reinigen en inspecteren van 30 km vrijvervalriolering en het uitvoeren van de hieruit komende maatregelen kernen Beesd, Rumpt en Rhenoy. - Renoveren rioolgemalen Heukelum, Spijk, Asperen, Herwijnen, Vuren, Ophemert. - Vervolg aanpassen vrijverval en drukriolering in het project dijkverzwaring West Betuwe breed. - Voorbereiden vervangen en modificeren van het totale areaal IBA's. Planning in 3 fases. - Voorbereiden 2 afkoppelplannen Geldermalsen en kleine afkoppelmaatregelen West Betuwe breed. - Vervolg voorbereiden van diverse afkoppelprojecten, reconstructies, reliningsprojecten. Voorstraat/Stadswal fase 1 en fase 2 Asperen, Korte Woerden Waardenburg, afkoppelproject centrum		

Hellouw, project Achterweg e.o. Rumpt, afkoppelen Tunnelweg Geldermalsen.

In uitvoering afkoppelproject 1e Zaaivaardweg en Frederik Hendrikstraat Geldermalsen.

Reliningen/vervangingen riool Beesd en Hellouw, Herwijnen, Heukelum.

- Naast advisering op nieuwbouwprojecten ROW/Vastgoed/wegen, integrale kansen in beeld brengen voor afkoppelkansen regenwater en rioolvervangingen in bestaand gebied rondom deze plannen.
- Realisatie te nemen maatregelen H2S-aantasting vrijvervalriolering thv drukrioolinriekpunten gemeente breed.
- Advisering op riolering, water en klimaat bij diverse inbreidingsplannen, nieuwbouwplannen, integrale reconstructies, Prorailplannen, dijkverzwarringsplannen, waterplannen, burgerparticipatieplannen gemeente breed.
- Verlenging Lesprogramma van Oogpunt Spraakwater (klimaatadaptatie, water, riolering, afval etc) gehouden op basisscholen
- Advisering en toepassing verordening afvoer hemelwater en grondwater.
- Subsidie verstrekt aan water en klimaat projecten particulieren (overeenkomstig subsidieverordening).
- Vaststellen college/Raad van een nieuw water en rioleringsprogramma 2025 t/m 2029.
- Afronden van de hydraulische quickscans van het water en rioleringssysteem van alle 26 kernen en hiermee het in beeld brengen van maatregelen om het systeem meer klimaatrobust in te richten.
- Afronding opstellen van een draaiboek voor extreme regenval.
- Ivm ziekte collega project waterberging bij de Randhorst in Geldermalsen tijdelijk on hold gezet.
- Ivm ziekte collega diverse onderzoeken, voorbereidingen en afronding voor waterbergingen in Tricht, Ophemert, Beesd en Waardenburg tijdelijk on hold gezet.
- Samen met waterschap robuuster inrichten gemeentelijke riolering in relatie met de waterzuiveringen (assetmanagement). Pilot in Haaften is afgerond en geëvalueerd. Gewerkt wordt aan een afvalwaterakkoord en hiermee vastleggen van afspraken.
- Jaarlijks reinigen areaal kolken i.s.m. AVRI.
- Jaarlijks onderhoud IBA's i.s.m. Waterschap.
- Opstellen uitvoeringsplanning projecten voor het jaar 2025.
- Het verder invulling geven aan het robuuster inrichten van het totale riolering en watersysteem. Hierbij wordt aandacht besteed aan meer integraliteit met externe disciplines en partijen bij de inrichting van de openbare ruimte en de verdere omslag naar meer burgerparticipatie en klimaatadaptatie.

Daarnaast is een vervolg gegeven aan het verder harmoniseren en optimaliseren van het totale rioleringsareaal.

Dit houdt o.a. in:

Het samenvoegen van de revisietekeningen en areaalgegevens vrijvervalriolering, drukriolering, IBA's , gemalen, duikers en wadi's in de beheersystemen.

Harmoniseren en uitbreiden druk- en vacuümriolering met een eenduidig monitorings- en meldsysteem in het gehele werkgebied.

Water en rioleringsprojecten	
Omschrijving	Kosten 2024
Onderhoud	2.548.000
Investeringsen	2.293.000
Advies en Onderzoek	309.000
Exploitatie	4.038.000
Totaal	9.188.000

4 Financiering

Inleiding

1. Algemeen

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. Soms leent de gemeente geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Al deze geldstromen lopen via de treasuryfunctie, die de gemeente bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe heeft ondergebracht.

De uitvoering van de financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders die zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden, afgekort Wet Fido. In deze wet zijn regels opgenomen voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie bij de decentrale overheden.

2. West Betuwe

In West Betuwe gaf in 2024 een negatieve cashflow te zien ter hoogte van 40 miljoen euro, d.w.z. dat de uitgaven 40 miljoen euro hoger waren dan de inkomsten, dit wordt o.m. veroorzaakt door gerealiseerde investeringen en aflossingen van oude leningen. Een negatieve cashflow is in gemeenteland verre van ongebruikelijk, zeker in tijde dat de gemeentes met minder gelden en meer taken vanuit de Rijksoverheid worden geconfronteerd. Dit verschil is in 2024 opgevangen door het verbruiken van de nog aanwezige tegoeden in de schatkist en door het aantrekken van kasgeld- en langlopende lening(en). Voor het aantrekken van de langlopende lening ter consolidatie van de liquiditeitspositie is gewacht totdat de rente een zodanig niveau had bereikt dat de gemeente niet met onnodig hoge rentekosten werd geconfronteerd.

3. Rentevisie

Naast de ontwikkeling van de omvang van de financieringsbehoefte is de renteontwikkeling een belangrijke factor. Naar aanleiding van een te hoge inflatie in 2022 heeft de ECB besloten om in een snel tempo de rente verhogen van een negatief renteniveau naar een percentage van 4,00%. Inmiddels is in 2024 de inflatie voor een groot deel weer onder controle gekomen en deze bewoog zich ultimo 31-12-2024 op een niveau van 2,50%, weliswaar hoger dan geprognosticeerd maar niet zodanig dat dit tot een verstoring van de economie heeft geleid. De ECB is dan in 2024 dan ook overgegaan tot het verlagen van de beleidsrente naar een percentage van 3,00% ultimo december 2024.

Voor het rentepercentage van een langlopende lening (10-jaars) was de verwachting dat deze in 2024 (afhankelijk van de gekozen termijn en aflossings-schema) tussen de 2,900 en 3,200% zou schommelen. Het daadwerkelijk percentage in 2024 voor langlopende leningen was in de eerste drie kwartalen van 2024 gemiddeld 2,948%, het jaar eindigde -na een korte stijging van de rente- op een rentestand van 2,819%.

Voor de 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate) was de verwachting dat het rentepercentage rond de 2,400% en 2,500 % zou schommelen. Gedurende het jaar 2024 is de 3 maands Euribor geleidelijk gedaald van 3,992% naar 2,714% met een gemiddelde van 3,353%

Renterisicobeheer

Onder renterisicobeheer wordt verstaan de onzekerheid over de hoogte van toekomstige rente uitgaven en –inkomsten. Voor de beheersing van de renterisico's gelden een aantal concrete richtlijnen.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag waarvoor de gemeente maximaal kortlopende leningen mag afsluiten, leningen korter dan één jaar. Het maximum wordt volgens de Wet Fido berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2024 bedroeg het kasgeldlimiet € 14,7 miljoen gebaseerd op een begrotingstotaal van € 172.937.000.

(bedragen x € 1.000)				
Kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar 2024	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Totaal netto vlottende schuld	-609	3.525	-8.775	-17.339
Toegestane kasgeldlimiet	14.700	14.700	14.700	14.700
Ruimte (+)/ Overschrijding (-)	15.309	11.175	23.475	32.039

Per kwartaal wordt gemeten of de gemeente binnen de kasgeldlimiet blijft. De gemeente blijft in alle kwartalen van 2024 ruimschoots onder het toegestane kasgeldlimiet en voldoet daarmee aan de gestelde voorwaarden.

2. Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen te beperken is de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze norm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari.

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd verspreid zijn.

(bedragen x € 1.000)	
Renterisiconorm en renterisico vaste schulden	
Jaarrekening 2024	
Begrotingstotaal	172.937
Vastgesteld percentage	20%
Renterisiconorm	34.587
Maximaal risico op vaste schuld	15.561
Ruimte (+)/ Overschrijding (-)	19.026

De gemeente is ruim onder drempel van de renterisiconorm gebleven.

Er hebben geen renteherzieningen op de portefeuille met langlopende leningen plaatsgevonden.

3. Koersrisico

Vanwege het verplichte schatkistbankieren zijn er geen koersrisico's in het kader van het treasurybeleid. Aandelen van nutsbedrijven zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken en worden niet als risicovolle beleggingen beschouwd. Het betreft de aandelen in de NV BNG Bank, Vitens, Stedin, Alliander. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de desbetreffende instelling.

(bedragen x € 1.000)			
Omschrijving	Rating	Boekwaarde per 31-12-2024	Netto opbrengst 2024
BNG Bank	AAA	137	111
Vitens	A+	5	0
Alliander N.V.	A+	2.662	316
Stedin Holding N.V.	A-	1.155	13
Stedin Holding N.V. cumulatief preferent dividend	A-	680	2
Totaal		4.639	442

Een rating is te beschouwen als een kwaliteitskeurmerk. Ratings worden uitgedrukt in een combinatie van letters en cijfers. Een Triple A-rating is de hoogst mogelijke rating. Hoe hoger de rating, hoe lager het kredietrisico voor een belegger en vice versa.

De deelnemingen zijn tegen verkrijgingsprijs verantwoord. Het tegen verkrijgingsprijs verantwoorden is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Om qua treasury goed inzicht te geven in de waarde van de beleggingsportefeuille ligt het meer voor de hand om naast de boekwaarde ook de marktwaarde (=verkoopwaarde) te vermelden. Doordat het aandelen betreft van niet-beursgenoteerde ondernemingen die tevens beperkt handelbaar zijn, is dat niet mogelijk.

4. Kredietrisico

Het uitzetten van middelen in het kader van treasury is alleen nog toegestaan binnen de kaders van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden. Hierdoor doen zich bij het uitzetten van middelen geen (nieuwe) kredietrisico's voor. Bij het verstrekken van leningen, garanties of borgstellingen uit hoofde van de publieke taak worden, indien mogelijk, zekerheden of garanties geëist.

Bij kredietrisico's kan een onderverdeling in de volgende categorieën worden gemaakt:

A. Verstrekte geldleningen

In het verleden zijn leningen aan derden verstrekt. Het huidige beleid is om hier terughoudend mee om te gaan, vanwege het risico dat eraan verbonden is.

(bedragen x € 1.000)

Verstrekte geldleningen	Stand per 1-1-2024	Aflossing 2024	Verstrekkings 2024	Stand per 31-12-2024
Startersleningen	2.624	159	650	3.115
Duurzaamheidslening	687	103	2	586
Toekomstbestendig Wonen	1.542	243	788	2.087
Stimuleringsreg. Maatschappelijk Vastgoed	104	6	0	98
Verenigingen	250	13	0	237
Hypoth. lening personeel	464	11	0	455
Overige leningen	6.023	0	0	6.023
Totaal	11.694	535	1.440	12.601

De starters- en duurzaamheidsleningen worden door de SVn uitgevoerd. In 2024 was er nog sprake van een hogere inflatie dan gewenst, de economische gevolgen hiervan worden vooral door jongeren (starters) ondervonden, zij krijgen minder eenvoudig leningen voor investeringen toegekend en hebben minder

financiële armslag. Hierbij biedt SVn de helpende hand door o.m. startersleningen te verstrekken. Ondanks het feit dat dit nog niet is voorgekomen, moeten we er toch rekening mee houden dat gezien de economische ontwikkelingen er een kans bestaat dat sommige lening als oninbaar moeten worden afgeboekt.

Het risico dat de aflossingstermijnen van de leningen aan de verenigingen niet worden voldaan is klein. Ook in de periode dat Covid-19 een grote rol speelde in het verenigingsleven, zijn alle leningen conform schema afgelost.

De gemeente heeft in het verleden aan (oud) medewerkers een hypothecaire geldlening verstrekt. In 2021 heeft een aantal van hen, vanwege de gunstige rentetarieven, de lening vervroegd afgelost. Van de overgebleven leningen wordt het risico op niet terugbetalen als uiterst klein ingeschat.

B. Garantstelling

In het verleden zijn garanties verstrekt aan met name woningbouwcorporaties of maatschappelijke organisaties. Ook hier voert de gemeente een terughoudend beleid. In onderstaand tabel wordt een overzicht gegeven van de gegarandeerde geldleningen, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen de garanties waarbij de gemeente als achtervang fungeert en de garanties waarbij de gemeente direct risicodragend is.

(bedragen x € 1.000)

Gegarandeerde geldleningen	Oorspronkelijk bedrag	% garantstelling	Stand per 1-1-2024	Opname 2024	Aflossing 2024	Stand per 31-12-2024
Particuliere woningbouw		50-100%	47.557		3.506	44.051
Woningbouwcorporaties	101.955	50%	63.162		1.169	61.993
Gemeente als achtervang			110.719		4.675	106.044
Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	37.500	23,8%	8.799		0	8.799
Sporthal De Wiel	2.684	100%	2.313		50	2.263
Leningen personeel	943	100%	439			439
VV Tricht	100	50%	43		3	40
TV Rhelico	100	50%	43		3	40
HCG	125	50%	41			41
De Waalrackets	63	50%	32		2	30
Gemeente als directe risicodragend			11.710		58	11.652
Totaal gegarandeerde geldleningen			122.429		4.733	117.696

Met betrekking tot de particulieren woningbouw staat de gemeente voor 100% garant voor hypotheeklen die zijn afgesloten vóór 1995. In 1995 is gestart met de Nationale Hypotheek Garantie. Dit betekende voor de gemeente dat zij niet alleen garant stond voor de aangegane particuliere hypotheeklen, maar dat zij dit doet samen met de Rijksoverheid: ieder voor 50%. In 2011 heeft het Rijk deze garantstelling voor de NHG geheel voor haar rekening genomen. Door aflossingen wordt het bedrag waar de gemeente garant voor staat kleiner. Daar staat tegenover dat vanwege de huidige economische situatie het niet denkbeeldig is dat er een groter beroep op de garantstelling wordt gedaan.

Ook voor leningen van de woningbouwcorporaties staat de gemeente - samen met het Rijk - als achtervang garant. Ondanks enkele faillissementen en ander financiële malversaties bij de woningbouwcorporaties is het tot op heden niet voorgekomen dat een beroep moest worden gedaan op deze achtervang constructie, waardoor het toekomstige risico dat de gemeente haar achtervang rol moet uitoefenen als gering wordt ingeschat.

Op basis van eerdere jaarrekeningen is een inschatting gemaakt van de kans dat de gemeente garant moet staan voor Sporthal De Wiel. Met behulp van financiële kengetallen is een risicobeoordeling gemaakt. Voor sporthal De Wiel geldt dat de het risico op een beroep op de garantstelling van de gemeente klein is. Voor de invoering van de Wet Fido (2001) was het voor ambtenaren mogelijk goedkoop te lenen, waarbij de gemeente garant stond. Sindsdien is het niet meer mogelijk voor ambtenaren om langs deze weg een hypotheek af te sluiten. De gemeente dient in het verleden afgesloten hypotheeklen te respecteren en als garantsteller voor deze hypotheeklen te fungeren tot het moment van algehele aflossing. Het risico dat de gemeente aan wordt gesproken op haar rol als garantsteller wordt op dit moment als uiterst klein geschat.

5. Interne liquiditeitsbeheer

Interne liquiditeitsrisico's worden beperkt door de financieringsactiviteiten te baseren op een liquiditeitsprognose. Het voornemen is om voor 2025 te gaan werken met een treasury dashboard om de geldstromen nog nauwkeuriger in beeld te brengen.

Financiering

1. Vaste leningen

In het onderstaand overzicht wordt een beeld geschetst van het verloop van de vaste leningenportefeuille voor het jaar 2024.

(bedragen x € 1.000)		
Mutaties in portefeuille	Bedragen	Rente %
Stand per 1 januari 2024	63.447	0,399% - 4,780%
Nieuwe leningen	40.000	
Reguliere aflossingen	15.561	
Vervroegde aflossingen	0	
Stand per 31 december 2024	87.887	0.399%-4,780%

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald door het verloop van verschillende kasstromen: liquiditeitsverloop vanuit de exploitatie, meerjarig investeringsplan, liquiditeitsverloop binnen grondexploitaties en herfinanciering van aflopende leningen.

2. Kasgeldleningen

In 2024 heeft de gemeente West Betuwe een drietal kasgeldleningen aangetrokken ter overbrugging van korte periodes met een liquiditeitstekort.

(bedragen x € 1.000)

Looptijd	Opgenomen bedrag	Rentepercentage
12-01-2024 t/m 10-01-2025	10.000	3,250%
04-04-2024 t/m 04-06-2024	9.000	4,040%
04-06-2024 t/m 05-08-2024	9.000	3,900%

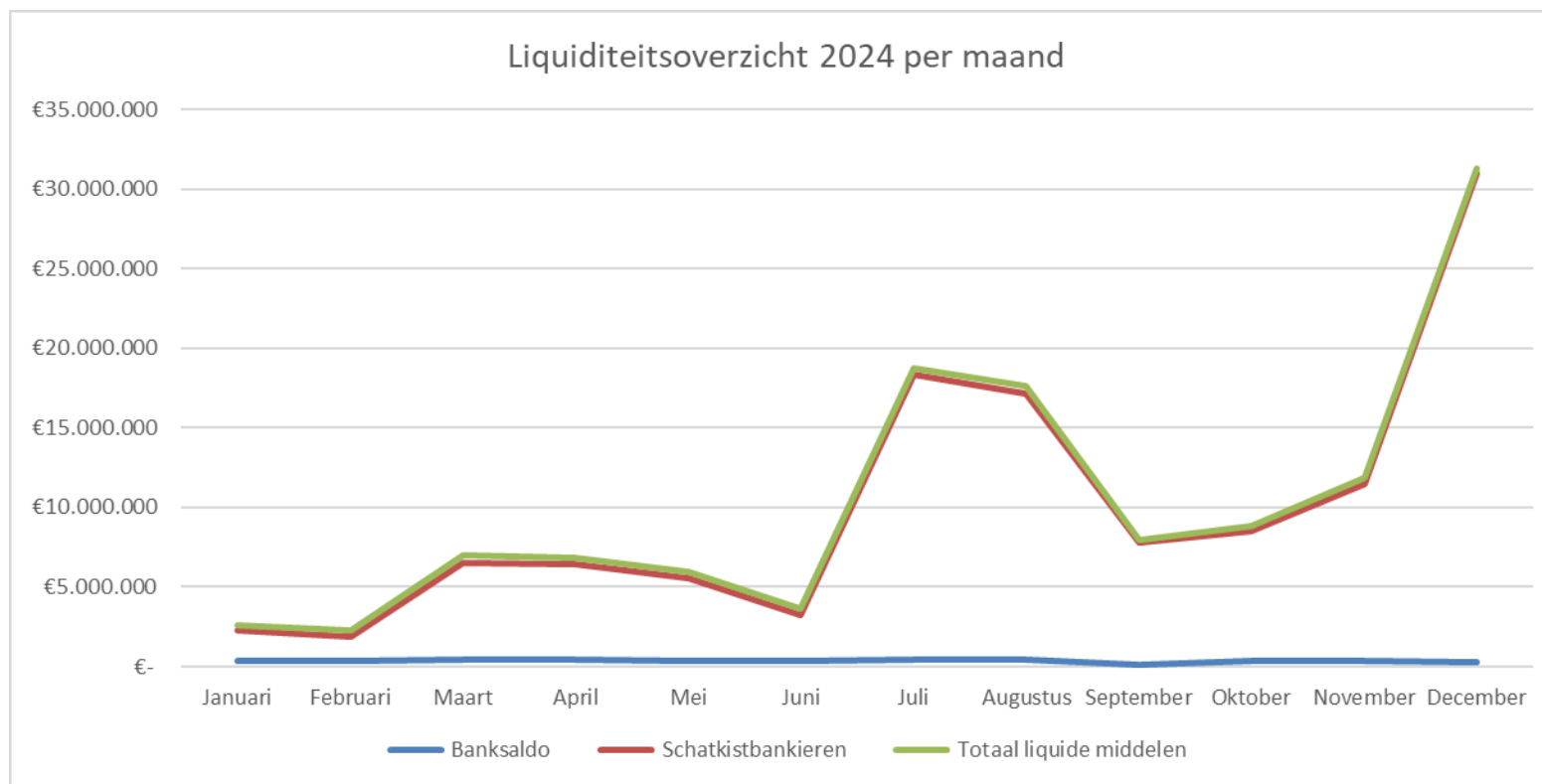
3. Relatiebeheer

Met de huisbankier BNG Bank vindt periodiek overleg plaats, waarbij aandacht wordt besteed aan eventuele nieuwe ontwikkelingen. In november 2024 heeft overleg met de BNG plaatsgevonden, waarbij geconcludeerd kon worden dat de faciliteiten als toereikend moeten worden beschouwd en de condities als marktconform

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen betreffende debiteuren en crediteuren. Er wordt op toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen.

In onderstaande grafiek wordt het beeld voor 2024 getoond. In deze grafiek zijn twee momenten waarneembaar dat de grafiek een meer dan evenredige opwaartse curve te zien geeft. Dit komt voort uit het gegeven dat in maand juli gronden verkocht zijn en in de maand november eerdere afgesloten en afgeloste kasgeldleningen zijn omgezet in een langlopende lening, welke heeft geleid tot een relatief hoog liquiditeitsniveau eind 2024.

Schatkistbankieren

De Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in liquide middelen, die uitkomen boven een grensbedrag van 2% van het begrotingstotaal, te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het storten gebeurt dagelijks via het afkomen van het saldo van de BNG bankrekening. Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente in alle 4 de kwartalen onder het drempelbedrag is gebleven, waarmee wordt voldaan aan de vingerende wet- en regelgeving.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
(1)	Drempelbedrag	3.459	3.459	3.459	3.459
		Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	464	448	456	456
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.995	3.010	3.002	3.003
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	172.937	172.937	172.937	172.937
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	172.937	172.937	172.937	172.937
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	3.459	3.459	3.459	3.459
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	42.235	40.807	41.976	41.930
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	464	448	456	456

Renteschema

Om er voor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten inzichtelijk zijn, is in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgenomen dat de paragraaf financiering in ieder geval inzicht geeft in de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend met behulp van de (omslag)rente.

Rente toerekening 2024	
De externe rentelasten over korte en lange financiering	1.885
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	576
Totaal door te rekenen externe rente	1.309
De rente doorberekend aan de grondexploitatie	-247
Rente projectfinanciering toegerekend aan betreffend taakveld	0
Saldo door te rekenen externe rente aan taakvelden	1.062
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	36
De aan taakvelden/programma's toe te rekenen rente	1.098
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-613
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-485

5 Bedrijfsvoering

Visie op organisatie en organisatie-ontwikkeling

Onze visie op de organisatie vertaalden wij in een koers richting een Bloeiend West Betuwe in 2040, volgens vier lijnen, die onderling met elkaar samenhangen:

1. We maken bestuurlijke ambities waar.
2. Inwoners waarderen onze dienstverlening.
- 3 De kernen zijn vertrekpunt van ons handelen;.
- 4 Medewerkers gaan samen voor resultaat!

De gemeente wil een flexibele, mensgerichte en resultaatgerichte samenwerkingsorganisatie zijn. In verbinding met haar omgeving. Daarbij sluit zij aan bij het zelf-organiserende vermogen van inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. Waar nodig stimuleert zij dat ook. De organisatie van West Betuwe is primair gericht op de externe dienstverlening. In de metafoor van de fruitboom, is de organisatie gericht op het 'optimaal laten bloeien' van de 'vruchten'. Daarvoor is het nodig om continu te investeren in 'de wortels' van de boom: de organisatie en haar medewerkers zijn deze wortels. Ons personeel is het belangrijkste kapitaal dat West Betuwe heeft. Daarom willen we een aantrekkelijke werkgever zijn.

In de doorontwikkeling van de organisatie richten we ons steeds minder op het werken in structuren en vanuit regels, maar op netwerk- en relatiegericht werken rondom inhoudelijke maatschappelijke vraagstukken (opgaven). De organisatie zoekt – afhankelijk van de opgave – naar een passende vorm van organiseren. Dat betekent dat er niet één benadering is, maar dat er verschillende mogelijkheden zijn. Het resultaat telt, niet de vorm.

Het versterken van integraal en programmatisch werken is van groot belang om als organisatie wendbaar en toekomstbestendig te zijn. We investeren dan ook om te werken vanuit programma's en projecten. Het gaat daarbij om multidisciplinaire, complexe, strategische opgaven die vaak een combinatie vragen van experimenterend, regulier en projectmatig werken. Programmamanagers, medewerkers en teamleiders leveren elk vanuit hun eigen rol een bijdrage aan de te realiseren doelen en resultaten van de programma's. Op die manier realiseren we betere strategische sturing.

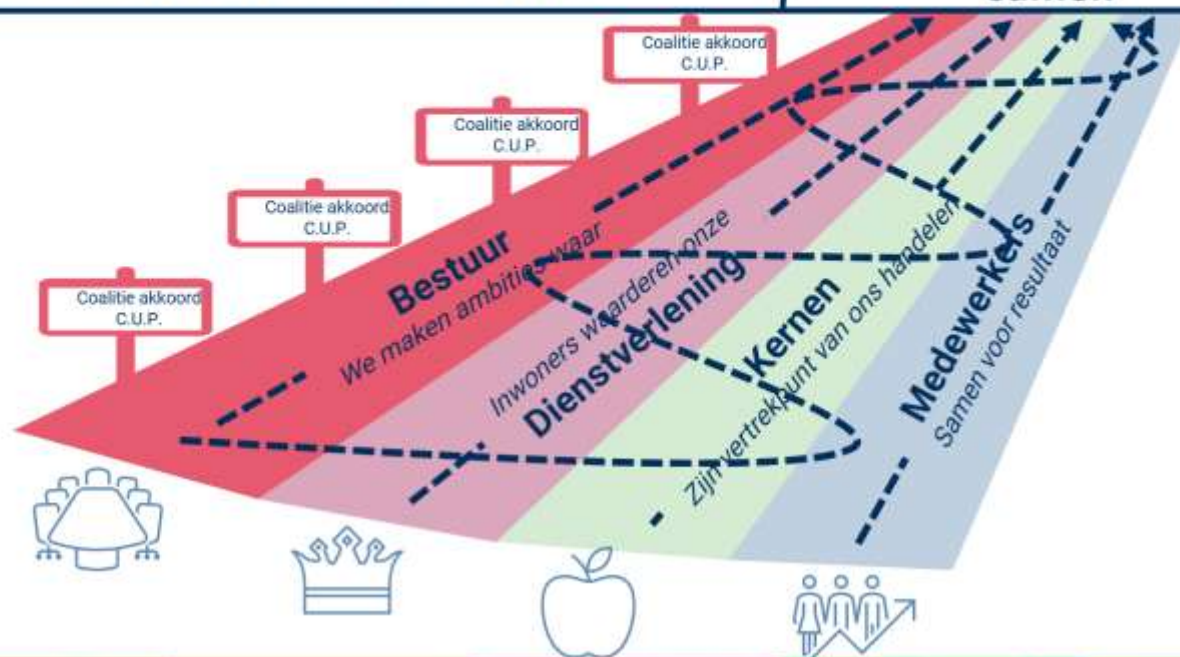
Kerngericht werken!

In het coalitieakkoord "In beweging" (2022-2026) heeft het bestuur het onderwerp 'kerngericht werken' sterk op de voorgrond geplaatst. "Onze gemeente kenmerkt zich door 26 kernen met een eigen identiteit en karakter. Deze moeten behouden blijven. We houden dan ook oog voor de eigenheid van onze kernen en leveren maatwerk per kern. De basis voor dit maatwerk ligt in de 26 opgestelde kernagenda's van onze inwoners. We gaan met onze inwoners aan de slag om de kernagenda's uit te voeren." Om deze bestuurlijke ambitie waar te maken, werken we er de komende jaren aan om kerngericht werken 'goed in de vingers te krijgen'. Het is een belangrijk onderdeel in de ontwikkeling van onze organisatie.

Bloeiend West Betuwe

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
2040

Om te zorgen dat bestuur en medewerkers prettig en goed hun werk kunnen doen zijn goede huisvesting en goede faciliteiten van belang. Hier wordt invulling aan gegeven door te werken vanuit ons nieuwe gemeentehuis. De inrichting hiervan sluit aan bij de manier van werken die we in onze missie en visie voor ogen hebben.

Dienstverlening door en samenwerking met verbonden partijen

Als gemeente streven we er naar om zoveel mogelijk producten en diensten door onze eigen ambtelijke organisatie te laten verzorgen. Er zijn echter opgaven die beter vanuit samenwerking opgepakt kunnen worden en waarvoor het effectiever en efficiënter is om deze door een gespecialiseerde organisatie uit te laten voeren. Daarom worden sommige vormen van dienstverlening door andere organisaties verzorgd. Dit zijn zogenaamde verbonden partijen. We kennen er verschillende.

Ons streven is er voor te zorgen dat de kwaliteit van dienstverlening – voor onze inwoners en voor onze eigen organisatie - zo goed mogelijk is. Op het gebied van de bedrijfsvoering hebben wij, samen met de partners Culemborg en Tiel, een aantal taken uitbesteed aan de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe, een belangrijke partner voor de doorontwikkeling van onze bedrijfsvoering.

Thema's 2024

Bij de permanent lerende organisatie die we willen zijn past een continue doorontwikkeling van de organisatie en van de sturing op de bedrijfsvoering. Hiervoor investeerden we in managementontwikkeling, programmatisch werken en programmatisch en projectmatig werken.

Als organisatie staan we niet alleen voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken, veel van deze taken zijn belegd bij samenwerkingsverbanden of ketenpartners. Daar investeren we ook in de verbinding tussen het gemeenschappelijke belang en de ambities van West Betuwe. We investeerden daarom ook in het professionaliseren van regie op onze samenwerkingsverbanden.

De verantwoording over de aandachtspunten voor 2024 op het gebied van de bedrijfsvoering geven we weer in de volgende sub paragrafen:

1. Personeel en organisatie
2. Financiën
3. Inkoop
4. Informatisering en automatisering
5. Huisvesting
6. Informatiebeveiliging
7. Privacy
8. Rechtmatigheidsverantwoording

Personeel en organisatie

Organisatie-ontwikkeling en HRM

Op het gebied van de organisatie-ontwikkeling hebben we de volgende lange termijn doelstellingen geformuleerd:

- Samen met het bestuur werken we aan een bloeiend West Betuwe. Bestuur en medewerkers zijn trots op onze resultaten en onze organisatie.
- De opgaven in de samenleving staan centraal in ons werk.
- De kwaliteiten van de medewerkers in onze organisatie bewegen voortdurend mee met wat de omgeving van hen vraagt. We zijn een lerende organisatie. Een flexibele kern binnen onze organisatie levert hier aan belangrijke bijdrage aan.

Inspelen op de arbeidsmarkt

Bij de ontwikkeling van onze organisatie is de ontwikkeling van de arbeidsmarkt erg relevant. De arbeidsmarkt in Nederland is erg krap. Het aantal werkzoekenden is historisch laag en het aantal openstaande vacatures is hoog. Medewerkers hebben werkgevers 'voor het uitkiezen' en werkgevers halen alles uit de kast om medewerkers aan te trekken en binnen te houden (binden en boeien). Dat geldt ook voor onze gemeente. We merken het al een tijd: vacatures zijn regelmatig moeilijk in te vullen en inhuurkrachten moeilijk binnen te halen. We verwachten dat we voor een langere periode hiermee te maken hebben.

We hebben in dit kader het volgende ondernomen:

- We hebben deelgenomen aan de nationale carrièrebeurs. Hierin hebben we onze gemeente en ambtelijke organisatie als aantrekkelijke werkgever geprofileerd.
- We hebben met ondersteuning van een arbeidsmarkt bureau een social media campagne uitgevoerd.
- Voor onze flexibele kern hebben we in de arbeidsmarktcampagne specifieke aandacht besteed. Geïnteresseerde kandidaten hebben middels laagdrempelige gesprekken kennis kunnen maken met onze organisatie.

Flexibele kern

In 2024 was de gemiddelde omvang van het team flexibele kern 30 mensen. Het team krimpt en groeit continue en beweegt mee met de behoefte vanuit de organisatie. De krimp kwam door doorstroom van mensen uit team flexibele kern naar de vaste teams. Dit waren specialisten op vak inhoud, die zich toch liever verder ontwikkelen op dat vakgebied dan zich breed willen ontwikkelen. En daardoor minder goed passen bij de doelstellingen van de flexibele kern. Door instroom in vaste teams behouden we wel hun talent en kennis voor onze organisatie. Het team groeide vooral door interne mobiliteit van collega's die door uiteenlopende redenen een andere uitdaging zochten. Hun kennis van de organisatie, aangevuld met hun competenties en vaardigheden benutten we om de wendbaarheid van de organisatie te vergroten.

Coördinatiepunt lerende organisatie

We willen een lerende organisatie zijn. En een aantrekkelijke werkgever die investeert in de ontwikkeling van haar medewerkers. Dat zijn we niet van vandaag op morgen. We investeren hier gericht in. We faciliteren dit vanuit het coördinatiepunt lerende organisatie. Dit team zorgt ervoor dat medewerkers de regie over hun eigen ontwikkeling kunnen nemen door middel van een leeraanbod, coaching en kennisoverdracht over werkvormen. Zij koppelen de behoeften van de organisatie en haar medewerkers aan wat de (continu) veranderende samenleving van de organisatie vraagt en vertalen dit naar een passend leeraanbod en/of interventies.

In 2024 bouwde dit team de ondersteuning richting de organisatie verder uit. De invoering van een Learning management system leverde hier een belangrijke bijdrage aan. Vanuit het coördinatiepunt lerende organisatie blijven we investeren in de nieuwe manieren van werken door het verzorgen van trainingen op het gebied van programmatisch werken, projectmatig werken, procesverbetering, adviesvaardigheden en kerngericht werken. Ook organiseren we regelmatig leercafé's en jaarlijks een brede Netwerkdag voor alle medewerkers.

Jaardoelen 2024

In dit kader van de organisatieontwikkeling werkten we nog aan een aantal jaardoelen voor 2024:

- Het programma organisatie ontwikkeling (2021-2024) ronden we af en de projecten en opbrengsten borgen we in de organisatie.
 - We zijn een nieuw organisatieontwikkelingsprogramma gestart om de dienstverlening naar onze klanten nog verder te verbeteren.
- We werken met de zes kernwaarden binnen de organisatie (dienstverlenend, vakbekwaam, vertrouwen, mensgericht, gedreven, durf).
 - We gaven met name aandacht aan durf en mensgericht.
- We hebben op basis van de ervaringen in 2023 een arbeidsmarktbeleid vastgesteld en de uitvoering hiervan opgestart.
- We schoven het opstellen van de strategische personeelsplanning door naar 2026.
- Op basis van de resultaten van de medewerkerspeiling 2024 werkten we aan verbeteracties.
- Het HRM-instrumentarium is verder uitgewerkt in een HR-agenda en een HR-uitvoeringsplan, die aansluit op de ontwikkeling van de organisatie.
- Ieder team (inclusief het managementteam) maakte een start met het opstellen van een teamplan in de vorm van een X-matrix, gericht op resultaten, en ontwikkeling.
- Onze werkvoorraad (in programma's, projecten, dagelijks werk) zijn scherper in beeld en we sturen scherper op de realisatie hiervan (fasering en prioritering). Hiervoor voerden we een capaciteitsplanning in en startten we met portfoliomanagement inclusief de aanbesteding van een portfoliomanagementtool.

Financiën

a) Op het gebied van de financiën hadden we twee belangrijke speerpunten.

- We zorgen voor een solide begrotingsbeleid. Gemeenten worden geconfronteerd met flink dalende Rijksuitgaven vanaf 2026. Dat is ook in het begrotingsbeeld van West Betuwe terug te zien. We volgen hierbij de VNG-richtlijn. Om een zo goed mogelijke begrotingspositie te bereiken hebben we in 2024 hiervoor het volgende gedaan:
 - We namen een eigen subsidie adviseur aan, die onderzocht welke subsidiemogelijkheden er waren voor projecten / werkzaamheden met als doel het verruimen van onze financiële mogelijkheden. De subsidie adviseur hielp bij het aanvragen van subsidies en bij het verantwoordingsproces. Ook lieten we onderzoek doen naar het subsidiebewustzijn van de organisatie. met de aanbevelingen van het onderzoek gaan we in 2025 aan de slag met als doel het verbeteren van de effectiviteit van onze manier van werken op dit vlak.
 - We investeerden in de ontwikkeling van een dashboard voor het monitoren van de uitgaven en inkomsten in het sociaal domein. Naast een beter inzicht in en prognose van de uitgaven en inkomsten, geeft het dashboard ook inzicht in de effecten van het gevoerde beleid en inspanningen op het gebied van preventie op de ontwikkeling van de uitgaven.
- De actualiteit en betrouwbaarheid van onze financieel administratieve processen is in 2024 verder verbeterd. Hiervoor hebben we het volgende gedaan.
 - We stuurden op een goed verloop van het proces van opstellen van de jaarrekening en de accountantscontrole. Dit is goed verlopen, de accountant gaf hier de complimenten voor.
 - De administratie startte met de maandafsluitingen en maandelijkse rapportages hierover. De rapportages gaven aan dat de administratie tijdig werd bijgewerkt en gaven tevens inzicht in het aantal correctieboekingen;
 - BWB leverde een tool voor het monitoren van de personeelskosten op, deze implementeren wij in 2025.
- Op het gebied van kerngericht begroten is het niet gelukt om extra stappen te zetten in de begroting 2025 doordat het onderzoek naar de kerngerichte beheerplannen is vertraagd. In 2025 leveren wij voor het eerst een kerngerichte verantwoording in het jaarverslag 2024 en onderzoeken wij op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de kerngerichte beheerplannen wat de volgende stap in het kerngericht begroten kan zijn.

Inkoop

Voor gemeenten is het van groot belang om goed in te kopen en aan te besteden. Belastinggeld moet doeltreffend, doelmatig en rechtmatig worden besteed. Zonder goede contracten af te sluiten met geschikte leveranciers, dienstverleners en aannemers kunnen beoogde maatschappelijke effecten niet worden bereikt. Ondernemers zijn nodig om voor onze inwoners op het juiste moment het juiste te doen.

Het in de raadsvergadering van 19 december 2023 vastgestelde 'Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2024-2027, als beleidskader voor de inkoopfunctie van West Betuwe, is in 2024 breed in de organisatie onder de aandacht gebracht. Zo zijn de teamoverleggen door de inkoopcoördinator bezocht en is daarin een toelichting op onder andere de belangrijkste verschillen tussen het oude en het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid gegeven. Daarnaast is aan de hand van de centraal geregistreerde contracten in het inkoopondersteunende systeem, een inventarisatie per team gemaakt van de wijze waarop de rolverdeling van contracteigenaar, contractmanager, contractgebruiker en contractbeheerder binnen de organisatie is geborgd.

In 2024 heeft West Betuwe samen met de gemeenten Culemborg en Tiel en de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe een spendanalyse-tool geïmplementeerd. Met dit instrument wordt managementinformatie gegenereerd waarmee de organisatie het inkoop- en aanbestedingsbeleid kan toetsen en verbeteren.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland van 11 december 2024 is het procesvoorstel voor afbouw van het regionaal Inkoopbureau vastgesteld. Dat betekent dat het Inkoopbureau definitief binnen de organisatie van Regio Rivierenland met zijn activiteiten gaat stoppen en wel per 31 december 2025. De afbouwvariant houdt in dat met ingang van 1 mei 2025 er geen nieuwe inkoopopdrachten vanuit de deelnemende gemeenten en verbonden partijen worden opgestart. Over het vraagstuk al dan niet gaan voorzien in alternatieve vormen van regionale inkoopondersteuning, buigt zich in het eerste halfjaar van 2025 een regionaal samengestelde werkgroep.

Informatie en automatisering

Samen met de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) stelden we een Informatiebeleidsplan 2023-2025 en een automatiseringsbeleidsplan op, gevolgd door een uitvoeringsplan. In deze plannen verbonden we externe ontwikkelingen met de gemeentelijke ambities.

Belangrijkste uitgangspunt in de plannen is dat het informatiebeleid de dienstverlening moet ondersteunen, dat de privacy wordt gewaarborgd en dat digitalisering en plaats- en tijdonafhankelijk werken een vanzelfsprekendheid is.

Ook moeten de systemen ons ondersteunen bij wettelijke ontwikkelingen zoals de Omgevingswet en de Wet Open Overheid. We werken als partners met elkaar samen en versterken elkaar daar waar het kan.

Belangrijke projecten voor 2024 voor West Betuwe waren:

- We versterken onze manier van werken op het gebied van datagedreven werken. In 2024 maakten we steeds meer gebruik van data om inzicht te verkrijgen en processen te optimaliseren. Zo gebruikten we data om het proces van meldingen openbare ruimte te optimaliseren, ontwikkelden we de woningbouwmonitor om raadsleden en inwoners informatie te geven over de woningbouwplannen per kern en ontwikkelden we kritische prestatie indicatoren voor het meten van het nakomen van termijnen bij terugbelverzoeken en raadvragen. Deze ontwikkeling loopt door in 2025, in dat jaar willen we ook het gebruik van data in beleidsdocumenten meer stimuleren.
- Vervangen GBI, het systeem voor het beheren van de openbare ruimte, de aanbesteding en implementatie loopt door in 2025.
- We schaften een portfoliomanagementtool aan voor het beheer van onze projecten en startten met de inrichting hiervan. Daadwerkelijke implementatie en vullen van het systeem loopt door in 2025.
- Doorontwikkelen zaakstelsel Djuma ter ondersteuning van het zaakgericht werken en de mogelijkheid om data te genereren over de dienstverlening is gerealiseerd voor de terugbelverzoeken. Ook maakten we een start met het verbeteren van de inrichting van Djuma, passend bij de organisatiestructuur.
- De verdere implementatie van de Wet Open Overheid en hiermee samenhangende wetgeving de Wet elektronische publicaties (Wep) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Deze actie loopt door in 2025.

Huisvesting

Gemeentehuis

De afronding van de inrichting van de buitenruimte en de afronding van de opleverpunten van de verbouw en inrichting van het gebouw liepen nog door tot in het voorjaar van 2024. De officiële opening van het gebouw was op 12 januari 2024 en in februari nam ook de gemeenteraad de nieuwe raadszaal en voorrondezalen in gebruik. In het eerste kwartaal 2024 stelden we de financiële afrekening op en daaruit bleek dat de verbouwing binnen het beschikbare krediet en budgetten voor indexering is gerealiseerd.

Huisvesting buitendienst

In 2024 is het definitieve ontwerp opgeleverd en is gestart met het opstellen van het bestek ten behoeve van de Europese aanbesteding voor de bouw. Het onderzoek rondom de netcongestie is uitgevoerd en de aanbevelingen hierin zijn verwerkt. Hoofddijn is dat er met enkele kleine aanpassingen in het ontwerp geen problemen in de bedrijfsvoering ontstaan. De bestemmingsplanwijziging en de bouwvergunningaanvraag zijn gepubliceerd en de verwachting is dat deze procedure voor het einde van het jaar volledig is doorlopen. Uiteraard allemaal in goede samenwerking met de provincie. Eind 2024 is het definitieve bestek op de markt gezet ten behoeve van de Europese aanbesteding voor de bouw. De procedure hieromtrent loopt nu nog gezien het complexe karakter. De verwachting is dat we rond eind mei de aanbestedingsprocedure kunnen afronden. Daarna is de planning dat er in september gestart kan worden met de werkzaamheden. Op dit moment wordt er naast externe inzet ook gewerkt aan de samenstelling van een intern projectteam om de gemeentelijke belangen tijdens de bouw te borgen.

Informatiebeveiliging

In een optimaal functionerende gemeente zijn digitale informatie en informatiesystemen van essentieel belang. De kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering hangt sterk af van de goede beschikbaarheid en toegankelijkheid van informatiesystemen, evenals de betrouwbaarheid van de opgeslagen gegevens. Binnen de organisatie is steeds meer bewustwording voor onze informatieveiligheid. De implementatie van maatregelen om onze weerbaarheid te behouden loopt volgens planning.

Het Nationaal Cyber Security Centrum en de landelijke Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten geven aan dat cybercriminaliteit en daarmee de risico's op verstoring van ICT als gevolg van een cyberaanval onverminderd hoog zijn. Om onze weerbaarheid op het gebied van informatieveiligheid en cybersecurity te verhogen volgen we de landelijke Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Via onze roadmap informatiebeveiliging onderhouden we bestaande en implementeren we nieuwe verplichte organisatorische en technische maatregelen. Alleen al het verplichte deel van de BIO en NIS2 vraagt komende jaren een impuls. Een extra structurele investering is nodig om ook voor de nabije toekomst onze weerbaarheid op het gebied van informatieveiligheid te behouden. Hierbij gaat het om een investering in mensen (FTE) en middelen waaronder beveiligingssoftware. Deze structurele investering is nodig om onze digitale informatievoorziening te beschermen tegen toenemende en steeds effectievere cyberaanvallen en te voldoen aan de wettelijke verplichten en audits.

Wat hebben we in 2024 gedaan?

1. We implementeerden Monitoring en Response. Met deze oplossing worden digitale inbreuken of incidenten vroegtijdig opgemerkt en ondervangen. Hierdoor kunnen incidenten worden voorkomen of de impact ervan sneller kan worden bepaald, zodat direct mitigerende maatregelen kunnen worden genomen.
2. Vergroten van informatiebeveiliging en privacy bewustzijn en van de medewerkers en management. We gebruikten Sir Askalot om de bewustwording van informatiebeveiliging en privacy onder medewerkers te vergroten. Ook gaven we presentatie gehouden om het bewustzijn verder te vergroten. Om het bewustzijn bij het management te vergroten, hebben we in november een Table Top oefening georganiseerd.
3. We startten met de implementatie van een Information Security Management System (ISMS). Er zijn security analyses uitgevoerd. Het maken van een keuze voor een geschikte tool heeft langer geduurd dan gepland. Doordat het maken van een keuze voor een geschikte tool lang heeft geduurd, is het niet gelukt om de implementatie te laten plaatsvinden in 2024. De implementatie zal in 2025 worden uitgevoerd.
4. Verantwoording afleggen over informatieveiligheid en privacy (ENSIA). ENSIA is een jaarlijks terugkerend Audit. ENSIA 2024 is succesvol afgerond, rapportages zijn met de directie en college gedeeld.
5. Uitwerken van een voorstel om de informatiebeveiliging nog meer toekomstbestendig te maken. Daarbij volgen wij de landelijke richtlijnen van het NCSC en VNG/IBD. Naar aanleiding van de nieuwe wet- en regelgeving, de Cyberbeveiligingswet (Cbw), zullen we in 2025 ons informatiebeveiligingsbeleid en alle bijbehorende documenten actualiseren. Ook ons meerjarenplan informatieveiligheid wordt dan herzien.

Privacy

De Functionaris Gegevensbescherming rapporteerde over de stand van de gegevensbescherming in West Betuwe. In 2024 waren er personele mutaties zowel aan de kant van de Functionaris Gegevensbescherming als aan de kant van de privacy officer. We breidden de formatie van de privacy officer uit, de werving van een vaste privacy officer loopt door tot in 2025. In 2024 stelden we de privacygovernance structuur vast en werden in de teams de rol van privacycontactpersoon ingevuld. Ook besteedden we aandacht aan het actualiseren van het verwerkingsregister en het gericht uitvoeren van Dpia's (data privacy impact assessments) op de processen en de afhandeling van de datalekprocedures.

Vanwege de werkdruk was er onvoldoende gelegenheid voor een uitgebreid bewustwordingstraject met de medewerkers. Wel zijn vanaf 2024 in de wekelijkse kennisvragen over informatiebeveiliging ook kennisvragen over privacy opgenomen.

Toelichting rechtmatigheidsfouten

Met ingang van het boekjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording definitief ingevoerd. Sinds boekjaar 2023 legt het college in de jaarrekening verantwoording af aan de gemeenteraad over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we vervolgens in op de geconstateerde rechtmatigheidsfouten groter dan 100.000 euro en verbeteringen in de interne beheersing.

Het totaal van de geconstateerde rechtmatigheidsfouten bedraagt 9.678.539 euro. Hiervan heeft een bedrag van 5.827.985 euro betrekking op de begrotingsrechtmatigheid, welke op grond van artikel 11 lid 4 acceptabel zijn en niet nader in deze paragraaf Bedrijfsvoering hoeven te worden toegelicht. De resterende fout van 3.850.554 euro betreft het voorwaarden criterium. Het gaat om tien rechtmatigheidsfouten, die betrekking hebben op overschrijdingen van de Europese drempelwaarde bij aanbestedingen van leveringen en diensten. De hierbij geconstateerde fouten groter dan 100.000 euro zijn:

Dienst preventief/correctief onderhoud riolering	
Norm	EU aanbestedingsdrempels voor diensten
Bevinding	De uitgaven over een periode van vier jaar liggen hoger dan de maximaal toegestane overschrijdingen in de aanbestedingswet (uitzonderingsbepalingen in artikel 2:163). Zowel voor de drempel van 10% als mogelijk maximaal 50% overschrijding op de geïndexeerde contractwaarde (mits onderbouwd). Daarmee komen uitgaven boven alle drempelwaarden en hadden Europees aanbesteed moeten worden.
Effect	Rechtmatigheidsfout van 268.335 euro in de periode 1/1/24 – 31/12/2024
Verbetering voor de toekomst	Een duidelijker splitsing tussen diensten en werken, aangezien beide aan de orde kunnen zijn in dit contract.

Beveiligingsdiensten voor opvang van vluchtelingen	
Norm	EU aanbestedingsdrempels voor diensten
Bevinding	De inkoop van beveiligingsdiensten (inclusief brandwacht) voor de gemeentelijke opvang van vluchtelingen is eerder Europees aanbesteed. Echter de uitgaven overschrijden de contractwaarde aanzienlijk waardoor deze toch als onrechtmatig bestempeld moeten worden. Dit heeft te maken met de overgang van de crisisaanpak van deze taak naar een reguliere aanpak.
Effect	Rechtmatigheidsfout van 3.475.000 euro in de periode 1/1/24 – 31/12/2024
Verbetering voor de toekomst	Na de constatering, in het eerste kwartaal 2025, hebben wij het contract stopgezet en beraden we ons op een nieuwe aanbesteding. Daarbij onderzoeken wij ook hoe we deze dienst op andere manier kunnen inrichten. Onder andere voor de brandwacht hebben wij al de keuze gemaakt om een tweetal gebouwen aan te passen, waardoor geen aparte brandwachtdiensten meer nodig zijn.

Adviesdiensten	
Norm	EU aanbestedingsdrempels voor diensten
Bevinding	Deze uitgaven zijn in 2023 al als onrechtmatig aangemerkt. In 2024 zou deze uitbesteding omgezet worden in inhuur. Door personele mutaties is dit niet gelukt. Er is nu geen sprake van wijzigingen van omstandigheden en daarmee blijft de onrechtmatigheid in stand.
Effect	Rechtmatigheidsfout van 119.310 euro in de periode 1/1/2024 -31/12/2024
Verbetering voor de toekomst	Alsnog overgaan tot inhuur in plaats van inkoop van deze diensten.

Voor de rechtmatigheidsverantwoording deden we ook een uitgebreide check op de begrotingsrechtmatigheid, de raad autoriseerde ons college op taakveldniveau. De check betekent alle taakvelden nalopen op afwijkingen ten opzichte van de begroting. De lastenkant en de batenkant bekeken we afzonderlijk. Elke afwijking is een onrechtmatigheid, zowel een overschrijding als een onderschrijding. In de financiële verordening bepaalde de gemeenteraad welke begrotingsafwijkingen acceptabel zijn:

- a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- c. De overschrijding is gemeld vóór de vaststelling van de jaarrekening.
- d. Er is sprake van hogere inkomsten.

Kengetallen

Personele kosten

Formatie en loonkosten 2024

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken, projecten en programma's beschikten we eind 2024 over een vaste formatie van 313 fte. De bezetting was eind 2024 323 fte ingevuld, dit was inclusief tijdelijke formatie vanuit incidentele gelden. De begrote loonsom voor 2024 bedroeg ongeveer 29,4 miljoen euro. Op het totale salarisbudget is een voordeel van bijna 0,2 miljoen euro in 2024. Dit voordeel is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Flexibele Kern conform het raadsbesluit bij de decemberwijziging 2024.

Externe inhuur 2024

Inhuur geschiedt op bestaande budgetten voor bijvoorbeeld personeel en projecten. We beschikken niet over specifieke inhuurbudgetten, de begroting wordt gedurende het jaar hiervoor gewijzigd.. We huren in omdat de formatie niet voorziet in piekwerkzaamheden, bijvoorbeeld grotere projecten die binnen beheerplannen of projecten gepland worden of door ziekte. We huren dan in ten laste van projectbudgetten en beschikbaar budget binnen de beheerplannen. Voor flexibiliteit in de organisatie kiezen we er soms voor om vacatures bewust nog niet in te vullen en huren we in ten laste van het vacaturegeld. In totaal begrootten we voor de inhuur in 2024 een bedrag van 10,7 miljoen euro, de werkelijke inhuurkosten over 2024 bedroegen 9,6 miljoen euro.

Ziekteverzuim

In 2023 was het ziekteverzuimpercentage 8,6%. Dat is een flinke toename ten opzichte van 2022 (6,8%). Voor een groot deel is het verzuim niet werkgerelateerd. We blijven sturen op het zo snel mogelijk weer (deels) aan het werk te gaan. Hiermee wordt de terugkeerdrempel lager en de extra werkdruk bij de collega's zo beperkt mogelijk gehouden. Voor de komende jaren blijft het noodzakelijk het verzuim strak te blijven volgen en beleid te ontwikkelen over vitaliteit en gezondheid. Voor de komende jaren willen we actief gaan sturen op het verlagen van ziekteverzuim (onderdeel van strategische HRM agenda), zowel preventief als curatief. Aanvullend zal tevens een helder vitaliteitsbeleid worden opgesteld.

Overige kosten

Huisvestingskosten

Het jaar 2024 was het eerste volledige jaar na de ingebruikname van het verbouwde gemeentehuis. In totaal hebben we voor de huisvestingskosten in 2024 949.000 euro uitgegeven.

Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB)

De Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB) verzorgt voor West Betuwe reguliere taken op het gebied van P&O, informatiebeheer, informatie-management, ICT, financieel beheer, interne controle en facilitaire zaken. Hiervoor dragen wij bij in de kosten van deze gemeenschappelijke regeling. Daarnaast voert de BWB via het jaarplan diverse projecten uit die door de deelnemende gemeenten apart betaald worden. Het gaat onder andere om grotere projecten op het gebied van de ICT infrastructuur en de implementatie van applicaties.

Eind 2024 nam de gemeente Tiel een voorgenomen besluit om uit te treden uit de BWB. In 2025 zullen de consequenties voor Tiel, BWB en de partnergemeenten onderzocht worden waarna de definitieve besluitvorming volgt. Uitgangspunt is dat de gemeente Tiel de kosten draagt, die met dit besluit samenhangen.

Uitgaven bedrijfsvoeringsbudgetten 2024:

Bijdrage Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe	7.910.179
Gemeentelijke ICT budgetten	122.971
Gemeentelijke P&O budgetten	2.138.671
Gemeentelijke Facilitaire budgetten	503.039
Budgetten Juridische zaken	75.295
Budgetten Communicatie	67.012
Wet Open Overheid (WOO)	72.954
Personeelslasten t.b.v. taakveld 0.4	6.661.537
Bestemmingsreserve Flexibele kern	-746.847
Huisvestingslasten	870.127
Overige budgetten	569.494
Totaal	18.244.432

6 Verbonden partijen

Doel

Het is gewenst dat in de programmabegroting en in de jaarstukken aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft, vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en de mogelijke risico's. Het gaat daarbij om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (samenwerkingsverbanden) en overige samenwerkingsvormen, bijvoorbeeld stichtingen en verenigingen. Er wordt niet over alle partijen gerapporteerd waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is, maar alleen over partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Over partijen waarin de gemeente West Betuwe alleen een financieel belang heeft, wordt in deze paragraaf dus niet gerapporteerd.

Er is sprake van een bestuurlijk belang indien er zeggenschap door middel van stemrecht bestaat of wanneer de gemeente in het bestuur van de desbetreffende organisatie wordt vertegenwoordigd. Er is sprake van een financieel belang wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij een faillissement of als er financiële aansprakelijkheid bestaat indien de desbetreffende partij haar verplichtingen niet nakomt (conform artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten).

De gemeenteraad kan op verbonden partijen toezicht uitoefenen door middel van toezichtsarrangementen. De gemeenteraad houdt toezicht op verbonden partijen op basis van drie verschillende toezichtsarrangementen. Deze arrangementen nemen in zwaarte toe. Hoe groter het bestuurlijke en/of financiële risico, des te meer toezichtsinstrumenten kunnen worden ingezet.

Op hoofdlijnen wordt per verbonden partij gerapporteerd over wat zich heeft afgespeeld. Bij verbonden partijen die in arrangement 2 vallen, wordt ook gerapporteerd over de managementrapportages (bestuursrapportages) voor zover de betreffende verbonden partij die opstelt. Bij verbonden partijen die in arrangement 3 vallen, wordt daarnaast ook gerapporteerd over wat er in de AB-vergaderingen is besloten. Daarnaast heeft de gemeenteraad een drietal moties in 2019 aangenomen voor meer grip op samenwerkingsverbanden, betere informatievoorziening, meer transparantie en afstemming van de agenda's. Zo wordt er inmiddels sneller informatie over vergaderingen openbaar gemaakt en is een informatieprotocol om processen te stroomlijnen. Binnen de organisatie is een intervisietraject opgestart om de sturing op regie- en contractmanagement te versterken. In 2021 is het rapport 'Storten en tekorten' in opdracht van de acht gemeenteraden opgeleverd. De gemeenteraden zijn een gezamenlijk traject gestart om meer grip te krijgen op gemeenschappelijke regelingen. De gemeenteraad van West Betuwe heeft op 29 november 2022 ingestemd met het plan van aanpak regionale samenwerking Regio Rivierenland. Tevens is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen in 2022 in werking getreden. In 2024 zijn alle gemeenschappelijke regelingen hierop aangepast.

Risicoprofielen van verbonden partijen

De verbonden partijen van de gemeente West Betuwe lopen sterk uiteen in (financiële) omvang en vorm. Hierdoor variëren de bestuurlijke en financiële belangen en ook de risico's. Bij het opstellen van de begroting wordt het risicoprofiel van een verbonden partij ingeschat. Door aan verbonden partijen met een hoog risicoprofiel extra aandacht te besteden, kan de gemeente de kansen en bedreigingen bij deze verbonden partijen tijdig signaleren en daar adequaat op reageren.

Het risicoprofiel van een verbonden partij is op actuele bestuurlijke en financiële risico's gebaseerd en komt op basis van een risicoanalyse tot stand. Hoe groter het bestuurlijke of financiële risico is, hoe intensiever de sturing op de verbonden partij is. Dat heeft ook tot gevolg dat de gemeenteraad navenant meer informatie over een verbonden partij met een hoog bestuurlijk of financieel risico krijgt. Op basis van de financiële gegevens wordt de risico-indeling als volgt weergegeven:

Financieel risico	Bestuurlijk risico			
	Laag		Gemiddeld	Hoog
	Laag	Regionaal Archief Rivierenland Natuur- en recreatieschappen NV's: Alliander, Stedin, Vitens, Bank Nederlandse Gemeenten. BV Merwede Lingelijn Beheer Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden	Belastingsamenwerking Rivierenland	-
	Gemiddeld	-	Regio Rivierenland Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	Werkzaam Rivierenland
	Hoog	-	-	Avri Veiligheidsregio Gelderland- Zuid Omgevingsdienst Rivierenland GGD Gelderland-Zuid

Verbonden Partij	Financieel Risico	Bestuurlijk risico	Toelichting
Gemeenschappelijke Regelingen			
Avri	Hoog	Hoog	Reserve inzameling huishoudelijk afval is (te) laag; Bestuurlijk: draagvlak is een probleem t.a.v. ondergronds inzamelen en verhoging van tarieven.
Werkzaam Rivierenland	Gemiddeld	Hoog	Bestuurlijk: kwetsbare doelgroepen.
Omgevingsdienst Rivierenland	Hoog	Hoog	Output financiering, niet alle werkzaamheden in te schatten; bestuurlijk risico zit in de kwaliteit van de dienstverlening.
GGD Gelderland-Zuid	Hoog	Hoog	Financiële lasten Veilig thuis; Bestuurlijk: Veilig thuis blijft een gevoelig onderdeel.
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	Hoog	Hoog	Groot risico op verhoging gemeentelijke bijdragen; reserves onder bestuurlijke norm.
Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe	Gemiddeld	Gemiddeld	Bestuurlijk risico is gemiddeld.
Regio Rivierenland	Gemiddeld (DVO)	Gemiddeld	Nieuw beleid bij gedelegeerde taken beperkt; risico zit in DVO's (Dienstverleningsovereenkomsten); Bestuurlijk: Regionale beleidsvoorbereiding is politiek gevoelig; beperkte gevolgen voor inwoners en ondernemers.
Regionaal Archief Rivierenland	Laag	Laag	
Belastingsamenwerking Rivierenland	Laag	Gemiddeld	Bestuurlijk risico is gemiddeld omdat de inning van lokale belastingen gevoelig ligt bij de inwoners.

Natuur- en Recreatieschap	Laag	Laag	Recreatietaak is geprivatiseerd.
Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	Laag	Laag	Betreft een garantstelling met een laag financieel risico. De aanlegfase is in de afronding en UBR gaat over naar de beheerfase.

N.V.'s en B.V.'s

N.V. Alliander	Laag	Laag
N.V. Stedin	Laag	Laag
Vitens NV	Laag	Laag
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Laag	Laag
Merwede-Lingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Laag	Laag

Verenigingen en Stichtingen

Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden	Laag	Laag
---	------	------

Toezichtsregime gemeenschappelijke regelingen:

Betrokkenheid bij gemeenschappelijke regelingen maakt de afstand kleiner en maakt het werkterein bekender.

Op hoofdlijnen wordt per gemeenschappelijke regeling middels een kwartaalrapportage gerapporteerd over wat er zich heeft afgespeeld en afhankelijk van het gekozen toezichtsarrangement wordt deze rapportage uitgebreider.

Per gemeenschappelijke regeling wordt het volgende toezichtsarrangement toegepast.

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN	TOEZICHTSARRANGEMENT:
Avri	3
Werkzaak Rivierenland	3
Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)	3
GGD Gelderland-Zuid (GGD)	3
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)	3
Regio Rivierenland	2
Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB)	2
Regionaal Archief Rivierenland (RAR)	1
Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	1
Natuur- en recreatieschap	1
Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)	1

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Rivierenland	
Vestigingsplaats	Tiel
Doel	Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten waarbinnen op regionaal niveau voor de gemeenten taken worden uitgevoerd op het gebied van algemeen bestuur, verkeer, vervoer en waterstaat, economische zaken, onderwijs, cultuur en recreatie, sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening, volksgezondheid en milieu en ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. De gemeenschappelijke regeling voert zowel uitvoeringstaken als (strategische)beleidstaken uit.
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur (AB). Het AB bestaat uit acht leden en een voorzitter. Elke gemeente heeft één zetel. De AB-leden hebben stemrecht in de omvang waarin het inwoneraantal van de gemeente die zij vertegenwoordigen zich verhoudt tot het inwoneraantal van alle deelnemende gemeenten gezamenlijk. Er wordt afgerond op honderdtallen inwoners. Voorzitter van het AB is een gemeenschappelijk lid, dat door alle gemeenten gezamenlijk wordt aangewezen. De voorzitter van het AB heeft één stem in het AB. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit tenminste drie leden, waaronder de voorzitter van het AB. Deze is ook voorzitter van het DB. Het AB wijst uit zijn midden ten minste twee leden aan als leden van het DB.
Programma	Programma 1
Relatie met programma	Regio Rivierenland is opgenomen onder programma 1 Besturen. Daarnaast is er een relatie met programma 2 Wonen (samenwerking speerpunt wonen en mobiliteit), programma 3 Werken (agribusiness, economie en logistiek en recreatie en toerisme), programma 4 Leven (leerplicht) en programma 5 Omzien (Wmo en jeugd).

Risico's	De algemene reserve bedraagt 474.000 euro en wordt ingezet bij tekorten. De omvang van de reserve is volgens het dagelijks bestuur voldoende voor het afdekken van de geïdentificeerde risico's.					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	635	513	2.527	2.620	11.606	11.862
Toelichting financieel belang						

Avri	
Vestigingsplaats	Geldermalsen
Doel	Avri is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten die taken uitvoert op het gebied van afvalinzameling en afvalbeheer, het beheer van de openbare ruimte en toezicht en handhaving van de openbare ruimte.
Deelnemers/betrokken partijen	De raden en colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur (AB). Het AB bestaat uit acht leden. Elk AB-lid heeft één stem. Het AB besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen, tenzij anders is bepaald. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit de voorzitter en twee leden uit het AB, die door het AB worden aangewezen. Raadsleden hebben geen zitting in het AB. Voorafgaand aan elke AB-vergadering wordt een Platformbijeenkomst belegd, waarin de raadsleden van de deelnemende gemeenten wensen en bedenkingen kunnen uiten met betrekking tot de agenda van de desbetreffende AB-vergadering.
Programma	Programma 2
Relatie met programma	Avri is opgenomen onder programma 2 (Wonen) vanwege de basistaak van Avri, het ophalen van huishoudelijk afval. De gemeente West Betuwe neemt enkele plustaken van Avri af op het gebied van IBOR. Zo voert Avri taken uit op het beheer van de openbare ruimte. De uitvoering van de taken op het beheer van de openbare ruimte wordt beschreven in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.
Risico's	-Onzeker doelvermogen voor nazorg stortplaats; risico niet gewijzigd-Onzekerheid scheidingsgedrag huishoudens; risico verlaagd -Vervuiling van aangeboden grondstoffen; risico verlaagd -Vergoeding kunststof verpakkingen; risico verhoogd -Geschil met verwerker pbd; risico niet gewijzigd
Risicoprofiel	Hoog

Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
			1.784	1.551	52.937	56.592
	-724	-724				
Toelichting financieel belang	De activiteiten van Avri worden uit de afvalstoffenheffing gefinancierd. Dat betekent dat de gemeente West Betuwe een indirect financieel belang in de gemeenschappelijke regeling heeft.					

Werkzaam Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	Streven naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie van de inwoners van de deelnemende gemeenten en, indien nodig, het verstrekken van uitkeringen aan de doelgroep voor de kosten van levensonderhoud. De gemeenschappelijke regeling voert de wettelijke taken uit die deelnemers hebben op grond van de Participatiewet, met uitzondering van bijzondere bijstand.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges en burgemeesters van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit 8 leden: 1 lid per deelnemende gemeente. Elk lid heeft 1 stem. Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid, tenzij anders is geregeld. Het DB bestaat uit 3 leden, aan te wijzen uit het AB.					
Programma	Programma 3					
Relatie met programma	De GR is opgenomen onder programma 3 werken					
Risico's	Economische terugval/conjunctuurgevoeligheid, verandering wetgeving, krapte arbeidsmarkt, toename problematiek doelgroep, robotisering & digitalisering, pandemie					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	3.064	2.632	6.230	6.490	18.742	17.061
Toelichting financieel belang	De geraamde bijdrage betreft de deelnemersbijdrage in het programma Bedrijfsvoering.					

Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de bedrijfsvoeringstaken met als doel het verlagen van kosten, het verhogen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het bieden van kansen aan medewerkers.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges van de gemeenten Culemborg, Tiel en West Betuwe.					
Bestuurlijk belang	De colleges zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het bestuur telt drie zetels. Elke deelnemer heeft 1 stem. Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid. De gemeenschappelijke regeling voert haar taak in mandaat uit.					
Programma	Programma 1					
Relatie met programma	Deze GR is opgenomen onder programma 1 Besturen.					
Risico's	Het weerstandsvermogen is ontoereikend om de risico's af te dekken. Naarmate de risico's zich voordoen zullen er bezuinigingsmaatregelen moeten worden getroffen of wordt de gemeentelijke bijdrage hoger. Bestuurlijk is besloten om het weerstandsvermogen dat boven de algemene reserve van BWB uitstijgt binnen de deelnemende gemeenten aan te houden. Het (fictieve) aandeel van West Betuwe in het risicobedrag van ruim 1.000.000 euro is ongeveer 360.000 euro.					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2023	31-12-2024	31-12-2023	31-12-2024
	7.550	7.667	1.349	1.859	6.271	6.654
Toelichting financieel belang						

GGD Gelderland-Zuid	
Vestigingsplaats	Nijmegen
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg en het uitvoeren van taken die in wet- en regelgeving aan de gemeenten of de GGD'en zijn opgedragen.
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur; het Algemeen Bestuur telt 14 zetels. Het stemgewicht per gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar, zoals opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het CBS. Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter aan. Het Dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het AB en minimaal vier andere leden. Deze worden aangewezen door het AB. Daarnaast kunnen maximaal drie leden van het DB worden aangewezen van buiten de kring van het algemeen bestuur.
Programma	Programma 5
Relatie met programma	Deze GR is opgenomen onder programma 5 (Omzien) voor Volksgezondheid. De GR heeft ook een relatie met Programma 1 (besturen), voor Openbare orde en veiligheid. De GGD Gelderland-Zuid speelt een rol bij de rampenbestrijding. Daarnaast zijn er nog relaties met de programma 4 (Leven) voor onderwijs, cultuur, sportbeleid, recreatie en participatie.

Risico's	Ten opzichte van vorige rapportages over de risico's heeft de GGD voor 2024 een aantal aanpassingen gedaan. Alle risico's waarvan de verwachtingswaarde 100% was, zijn verwerkt in de begroting en niet langer opgenomen als een risico. Alle risico's zijn opnieuw beoordeeld en de waarde en de kans dat ze zich voordoen daarop aangepast. De lijst met financiële risico's, van hoog naar laag -Cao wijzigingen (750.000) -Prijsstijgingen (525.000) -Fluctuaties in Inkomsten (375.000) -Cybercriminaliteit/beveiligingsincident (350.000) -Epidemie (187.500) -(Toekomst) Veilig thuis (187.500) -Omgevingswet (112.500) -Ziekteverzuim & arbo (112.500) -Arbeidsmarktkrapte (112.500) -Niet naleven van wet- en regelgeving (112.500)					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	2.382	2.412	3.144	2.276	28.944	29.242
Toelichting financieel belang						

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	
Vestigingsplaats	Nijmegen
Doel	De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voert de taken uit die in de wet Veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen, dit omvat: de brandweezorg, de geneeskundige hulpverlening en de voorbereiding en coördinatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten worden door de burgemeester in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd. Het AB telt 14 zetels. Alle leden hebben één stem, tenzij het AB een besluit neemt over de jaarrekening, begroting of een begrotingswijziging. Daarvoor geldt een gewogen stemrecht per 20.000 inwoners, waarbij elke gemeente minimaal één stem heeft. De burgemeester van Nijmegen is uit hoofde van zijn functie voorzitter van zowel het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur (DB). Het DB bestaat uit zes leden.
Programma	Programma 1
Relatie met programma	De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is onder programma 1 (Besturen) opgenomen.
Risico's	De risico's staan beschreven in de programmabegroting van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, onder paragraaf 5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Onderstaand een samenvatting van de risico's met financiële omvang: Nieuwe wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's, maatschappelijke risico's, economische risico's, middelen, organisatie, medewerkers en efficiency.
Risicoprofiel	Hoog

Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	4.814	4.814	10.151	9.635	65.252	72.556
Toelichting financieel belang						

Omgevingsdienst Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	De Omgevingsdienst Rivierenland behartigt de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Daartoe hoort ook het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel en het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland.					
Bestuurlijk belang	Alle deelnemers zijn met één lid in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd. Het AB bestaat uit negen leden. Deelnemers die zowel de milieutaken als de taken op het gebied van bouw en ruimtelijke ordening hebben ingebracht, hebben twee stemmen. De deelnemers die alleen de milieutaken hebben ingebracht, hebben één stem. Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter aan. Het AB benoemt de leden van het dagelijks bestuur (DB). Het DB bestaat uit drie leden en de voorzitter van het AB. De gemeenschappelijke regeling voert haar taken in mandaat uit.					
Programma	Programma 2					
Relatie met programma	De Omgevingsdienst Rivierenland is onder programma 2 (Wonen)					
Risico's	Met de komst van de Omgevingswet verandert het proces van vergunningverlening en is een terugloop in de legesinkomsten te verwachten.					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	5.547	5.556	2.119	1.031	6.056	6.646
Toelichting financieel belang						

Natuur- en Recreatieschap Lingegebied	
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath
Doel	Het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied houdt samen met het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en het Recreatieschap Over-Betuwe de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied in stand. Deze B.V. voert de publieke taken van de drie recreatieschappen uit. Deze publieke taken zijn het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de recreatieschappen. Daarbij wordt tevens bescherming van het landschappelijk karakter van het gebied beoogd.
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Molenlanden, Gorinchem, Vijfheerenlanden en West Betuwe.
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Lingegebied heeft een algemeen bestuur (AB). Dit AB bestaat uit vier leden. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit het AB. De drie recreatieschappen zijn aandeelhouders van de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. Het doel van deze B.V. is drie werk-B.V.'s in stand te houden. Doel van de Avezaath B.V. is het verwerven, beheren en vervreemden van onroerende zaken. Doel van de Recreatie B.V. (Uit@waarde Events) is het verrichten van commerciële activiteiten, zoals het organiseren van evenementen, het ontwikkelen en organiseren van recreatiearrangementen en het ter beschikking stellen van recreatieterreinen en recreatiemiddelen. Doel van de Cellendonk B.V. is het detacheren van (tijdelijk) personeel bij de Recreatiemaatschappij of On Site Rivierengebied.
Programma	Programma 3
Relatie met programma	Het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied is onder is onder programma 3 Werken opgenomen. Er is ook een relatie met programma 4 Leven vanwege de recreatiemogelijkheden voor inwoners.
Risico's	-
Risicoprofiel	Laag

Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	0	0	7	7
Toelichting financieel belang	De netto vermogenswaarde van de deelneming B.V. Recreatie- maatschappij Rivierengebied te KerkAvezaath bedraagt € 29.831.000 (2023)					

Regionaal Archief Rivierenland	
Vestigingsplaats	Tiel
Doel	Het Regionaal Archief Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die zorgt voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats aanwezige archiefbescheiden van de deelnemers. Toezicht houdt op de niet-overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers. Zorgt voor archiefbescheiden van derden En stimuleert lokale en regionale geschiedbeoefening door het beheren en bewaren van collecties van relevant bronnenmateriaal.
Deelnemers/betrokken partijen	Colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel
Bestuurlijk belang	Elke gemeente is met een lid in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd. Elk lid heeft één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen, tenzij in de regeling anders is bepaald. Raadsleden hebben geen zitting in het AB, omdat zij geen bevoegdheden hebben overgedragen. De gemeenschappelijke regeling werkt met beeld- en oordeelvormende vergaderingen. In deze vergaderingen kunnen daarvoor aangewezen raadsleden en AB-leden gezamenlijk over de agendapunten van het algemeen bestuur overleggen. Deze vergadering vindt plaats voorafgaand aan de AB-vergadering, zodat de AB-leden de meningen uit de beeld- en oordeelvormende vergadering kunnen betrekken bij de afwegingen die zij in de AB-vergadering maken. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden die door en uit het AB worden aangewezen.
Programma	Programma 1
Relatie met programma	Het Regionaal Archief Rivierenland is onder programma 1 (Besturen) opgenomen vanwege de archieffunctie.
Risico's	Het weerstandsvermogen bedraagt in de begroting 2024 211.000 euro. De geïnventariseerde risico's zijn op de Adviesnota Weerstandsvermogen gebaseerd. Het risicoprofiel bedraagt 211.000 euro. De weerstandsratio bedraagt 1,00. Dit is voldoende om te voldoen aan de norm van 1,0.
Risicoprofiel	Laag

Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	641	641	599	590	8.040	7.864
Toelichting financieel belang						

Belastingsamenwerking Rivierenland	
Vestigingsplaats	Tiel
Doel	Het doel van Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) is samen te werken bij de heffing en invordering van de waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffing en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van de vastgoedinformatie.
Deelnemers/betrokken partijen	De deelnemers zijn het dagelijks bestuur (DB) van Waterschap Rivierenland, het DB van de gemeenschappelijke regeling Avri en de colleges van de gemeenten Culemborg, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijk bij Duurstede en IJsselstein.
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende bestuursorganen zijn in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd, waarbij Waterschap Rivierenland met twee leden is vertegenwoordigd. Alle deelnemers, met uitzondering van Waterschap Rivierenland, hebben één stem. De leden namens Waterschap Rivierenland hebben beiden twee stemmen. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit de voorzitter en twee leden, door en uit het AB gekozen, waarbij ten minste één lid uit de vertegenwoordiging namens Waterschap Rivierenland wordt gekozen.
Programma	Financiering en algemene dekkingsmiddelen
Relatie met programma	De Belastingsamenwerking Rivierenland valt onder de Algemene Dekkingsmiddelen.

Risico's	De incidentele weerstandscapaciteit van BSR is gelijk aan de in de begroting opgenomen post onvoorzien. BSR heeft geen structurele weerstandscapaciteit. Voor eventuele risico's die niet in de begroting zijn opgenomen, en niet gedragen kunnen worden uit de post onvoorzien, dienen deelnemers van BSR zelf een voorziening te treffen. Risico's met betrekking tot de belastingopbrengsten behoren niet tot de bedrijfsrisico's van BSR. In de begroting 2024 van de BSR zijn in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing verschillende risico's opgenomen zoals: opbrengsten vervolgingskosten, datalekken, ziekteverzuim, herziening belastingstelsel waterschappen en krapte op de arbeidsmarkt.					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	968	948	325	363	9.905	11.132
Toelichting financieel belang						

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal	
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath
Doel	Het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal houdt samen met het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied en het Recreatieschap Over-Betuwe de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied in stand. Deze B.V. voert de publieke taken van de drie recreatieschappen uit. Deze publieke taken zijn het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de recreatieschappen. Daarbij wordt tevens bescherming van het landschappelijk karakter van het gebied beoogd.
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Buren, Culemborg, Druten, Maasdiel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en West Maas en Waal.
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal heeft een algemeen bestuur (AB). Dit AB bestaat uit acht leden. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit het AB. De drie recreatieschappen zijn aandeelhouders van de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. Doel van deze B.V. is drie werkB.V.'s in stand te houden. Doel van de Avezaath B.V. is het verwerven, beheren en vervreemden van onroerende zaken. Doel van de Recreatie B.V. (Uit@waarde Events) is het verrichten van commerciële activiteiten, zoals het organiseren van evenementen, het ontwikkelen en organiseren van recreatiearrangementen en het ter beschikking stellen van recreatieterreinen en recreatiemiddelen. Doel van de Cellendonk B.V. is het detacheren van (tijdelijk) personeel bij de Recreatiemaatschappij of On Site Rivierengebied.
Programma	Programma 3
Relatie met programma	Het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is onder programma 3 Werken opgenomen. Er is ook een relatie met programma 4 Leven vanwege de recreatiemogelijkheden voor inwoners.
Risico's	-
Risicoprofiel	Laag

Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	0	0	7	7
Toelichting financieel belang	De netto vermogenswaarde van de deelneming B.V. Recreatie- maatschappij Rivierengebied te KerkAvezaath bedraagt € 29.831.000 (2023)					

UBRivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	UBRivierenland is verantwoordelijk voor de aanleg, het beheer en het onderhoud van het glasvezelnetwerk in het buitengebied van de gemeenten Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Deelnemers/betrokken partijen	Gemeenten Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Er is een Algemeen bestuur en Dagelijks Bestuur. Deze worden gevormd door bestuurders van de deelnemende gemeenten.					
Programma	Programma 4					
Relatie met programma	Er is een relatie met programma 3 Werken omdat een goed glasvezelnetwerk voor onze bedrijven in het buitengebied ook van groot belang is.					
Risico's	De gemeente staat garant voor 8,93 miljoen euro. Op dit moment vindt de aanleg van het glasvezelnetwerk plaats. Deze aanlegkosten passen binnen de exploitatieopzet van de UBR					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	564	852	34.318	33.208
Toelichting financieel belang	De gemeente staat garant voor een bedrag van 8,93 miljoen euro. Hier wordt enkel een beroep op gedaan als er tekorten ontstaan in de exploitatie. De meerjarenbegroting laat een positief resultaat zien.					

Overige samenwerkingsverbanden

Nuval						
Vestigingsplaats	Beuningen					
Doel	Nuval is een aandeelhoudersplatform van Vitens en Alliander, die namens een aantal gemeenten met één stem binnen het grootaandeelhoudersoverleg van Alliander optreedt, zodat deze (kleine) gemeenten meer invloed kunnen uitoefenen.					
Deelnemers/betrokken partijen	De gemeenten Aalten, Almere, Apeldoorn, Barneveld, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Dronten, Duiven, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Lelystad, Lochem, Montferland, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Rheden, Rijnwaarden, West Betuwe, Westervoort, Winterswijk, Zeewolde, Zevenaar en Zutphen.					
Bestuurlijk belang	West Betuwe bezit 233.211 aandelen Alliander; binnen Nuval is dat 1,86 procent van de aandelen van de Nuval-vertegenwoordigers. West Betuwe bezit 34.717 aandelen Vitens; binnen de Nuval is dat 2,0 procent van de aandelen van de Nuval-vertegenwoordigers.					
Programma	N.v.t.					
Relatie met programma	Dit valt niet onder een programma, maar onder de Algemene Dekkingsmiddelen					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	3	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting financieel belang						

Vennootschappen

N.V. Alliander						
Vestigingsplaats	Arnhem					
Doel	Doel van Alliander is het leveren van energie. Alliander bestaat uit drie werkmaatschappijen, namelijk Liander (netwerkbeheerder), Liandon (consultancy en advies over de aanleg, de instandhouding en het beheer van complexe energie-infrastructuren en meetdiensten) en Liandyn (actief in onder andere de markt voor verlichting van de openbare ruimte en verkeersregelininstallaties).					
Deelnemers/betrokken partijen	De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (± 45%), Friesland (± 13%), Noord-Holland (± 9%) en de gemeente Amsterdam (± 9%). De overige 24% van de aandelen zijn in handen van 51 gemeenten in Gelderland, Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland, de gemeente Amersfoort, de provincie Flevoland en twee houdstermaatschappijen van gemeenten in de Kop van Noord-Holland en de Rijn- en Bollenstreek.					
Bestuurlijk belang	De gemeente West Betuwe bezit 233.211 aandelen Alliander. Dit is 0,170 procent van het totale aantal uitstaande aandelen.					
Programma	N.v.t.					
Relatie met programma	Deze deelneming valt niet onder een programma maar onder de Algemene Dekkingsmiddelen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	4.749	6.038	6.897	6.918
Toelichting financieel belang						

Vitens NV						
Vestigingsplaats	Utrecht					
Doel	Het doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf in de ruimste zin van het woord. Dat houdt onder meer in: winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en verder het verrichten van alles dat met de publieke watervoorziening verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.					
Deelnemers/betrokken partijen	Behalve Nuon zijn gemeenten en provincies in het voorzieningsgebied aandeelhouder van Vitens, dat is opgezet als een naamloze vennootschap.					
Bestuurlijk belang	De gemeente West Betuwe is houder van 34.717 aandelen in deze vennootschap.					
Programma	N.v.t.					
Relatie met programma	Deze deelneming is valt niet onder een programma maar onder de Algemene Dekkingsmiddelen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	678	714	1.560	1.685
Toelichting financieel belang						

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)						
Vestigingsplaats	Den Haag					
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang (publieke sector). Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarnaast streeft BNG Bank naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders.					
Deelnemers/betrokken partijen	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.					
Bestuurlijk belang	De aandelen BNG Bank zijn voor de helft in handen van gemeenten en provincies. De andere helft is in handen van de Staat. De gemeente West Betuwe heeft zeggenschap via het stemrecht op de 60.255 aandelen die zij in bezit heeft. De gemeente West Betuwe heeft geen afvaardiging in het bestuur van BNG Bank.					
Programma	N.v.t.					
Relatie met programma	Deze deelneming valt niet onder een programma, maar onder de Algemene Dekkingsmiddelen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	4.721	4.777	110.819	123.164
Toelichting financieel belang						

Merwede Lingelijn B.V.	
Vestigingsplaats	Gorinchem
Doel	De Merwede Lingelijn B.V. heeft als doel de voorbereiding en realisatie van de verbeteringen aan de infrastructuur van en rond de spoorlijn Dordrecht-Geldermalsen (Merwede-Lingelijn) en het verrichten van alle verdere handelingen die met dit doel in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. De gemeenten geven de Beheer B.V. opdracht voor het realiseren van de verschillende projecten aan de spoorlijn en de stations. Daartoe heeft elke gemeente een realisatieovereenkomst met de Beheer B.V. afgesloten, voor zover het projecten betreft op het grondgebied van de desbetreffende gemeente. De Beheer B.V. is namens de gemeenten opdrachtgever van de provincie Zuid-Holland; de provincie is verantwoordelijk voor het doen realiseren van de gedeeltelijke spoorverdubbeling, de aanpassing van bepaalde treinhalttes, de realisatie van een nieuwe treinhalte en de beveiliging van een aantal overwegen, waaronder die in Beesd.
Deelnemers/betrokken partijen	De gemeenten langs de Merwede-Lingelijn: Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden, Gorinchem, Vijfheerenlanden en West Betuwe.
Bestuurlijk belang	Het maatschappelijke kapitaal van de B.V. bedraagt 1.000.000 euro verdeeld in 1.000.000 aandelen van 1 euro. Het geplaatste kapitaal bedraagt 250.000 euro. De participatie in het geplaatste kapitaal is op het aandeel van elke gemeente in de te realiseren projecten gebaseerd. De gemeente West Betuwe heeft 6.000 aandelen. Dit is 2,4 procent van het aantal uitstaande aandelen. Dordrecht heeft 7.275 aandelen, Sliedrecht 101.575 aandelen, Hardinxveld-Giessendam 50.100 aandelen, Gorinchem 50.950 aandelen en Leerdam 30.525 aandelen.
Programma	Programma 4
Relatie met programma	De Merwede Lingelijn als openbaar vervoersvoorziening behoort bij programma 4 Leven.
Risico's	-

Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	0,25	0,25	0,22	0,20
Toelichting financieel belang						

NV Stedin						
Vestigingsplaats	Rotterdam					
Doel	De hoofdactiviteiten van Stedin zijn het transport van gas en elektriciteit naar particulieren en bedrijven, evenals het aanleggen, onderhouden en toekomstbestendig maken van elektriciteits- en gasnetten.					
Deelnemers/betrokken partijen	53 Nederlandse gemeenten.					
Bestuurlijk belang	De gemeente West Betuwe bezit 16.875 aandelen Stedin. Dit is 0,339 procent van het totale aantal uitstaande aandelen.					
Programma	N.v.t.					
Relatie met programma	Deze deelneming valt niet onder een programma, maar onder de Algemene Dekkingsmiddelen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	3.221	3.370	5.063	5.704
Toelichting financieel belang						

Verenigingen en Stichtingen

Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden						
Vestigingsplaats	Arkel					
Doel	Het bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de instandhouding van de scholen voor openbaar primair onderwijs in de gemeenten Molenlanden (Giessenlanden en Molenwaard), Vijfheerenlanden (Leerdam, Vianen en Zederik) en West Betuwe (Lingewaal), evenals voor het geven van onderwijs conform de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs in deze 24 scholen.					
Deelnemers/betrokken partijen	Gemeenten Molenlanden, Vijfheerenlanden en West Betuwe.					
Bestuurlijk belang	De Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden wordt bestuurd door een algemeen bestuur van vijf personen, onder wie een voorzitter, een penningmeester en een secretaris. Het bestuur is samengesteld uit bestuurders die door de gemeenten zijn benoemd. West Betuwe wordt door een van de wethouders vertegenwoordigd.					
Programma	Programma 4					
Relatie met programma	Deze stichting is onder programma 4 (Leven) opgenomen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2024	Werkelijke bijdrage 2024	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2023	31-12- 2024
	0	0	613	n.n.b.	412	n.n.b.
Toelichting financieel belang						

7 Grondbeleid

De ambitie van West Betuwe

Het grondbeleid ondersteunt de ruimtelijke ontwikkelingen in West Betuwe. De gemeente stelt samen met de samenleving een agenda op voor de toekomst voor de kernen en het buitengebied. Bij de ruimtelijke agendapunten wordt afgewogen welke instrumenten van het grondbeleid worden ingezet passend bij het beoogde beleidsdoel en de financiële mogelijkheden.

In 2020 is de Nota grondbeleid West Betuwe 2020 vastgesteld waarin een aantal zaken is toegevoegd dat het beleid beter maakt, inspeelt op nieuwe ruimtelijke opgaven voor de gemeente en de veranderende rol van de gemeente. In deze nota een afwegingskader toegevoegd ter ondersteuning van de grondbeleidskeuze, worden de ontwikkelingen vanuit het BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) verwerkt en een doorkijk gegeven in de nieuwe Omgevingswet. Deze strategische nota fungeert als paraplu nota voor een viertal nota's waarmee uitvoering aan het grondbeleid gegeven wordt op meer operationeel niveau. Het betreft de inmiddels vastgestelde nota restgroen, de nota kostenverhaal en de nota grondprijzen- en uitgiftebeleid. De vierde nota Bovenwijkse zaken wordt opgesteld zodra er meer duidelijkheid bestaat over de regels ten aanzien van kostenverhaal en financiële bijdragen onder de Omgevingswet.

De gemeente heeft voor opgave gericht grondbeleid. Het opgave gericht grondbeleid geeft ruimte om aan te sluiten bij de rol die de gemeente kan hebben in opgaven in een gebiedsproces. Dit houdt in dat de gemeente per locatie- en gebiedsniveau aan de hand van een afwegingskader een keuze maakt welke grondbeleidsvorm voor die locatie en situatie passend is. Door te werken met een afwegingskader wordt op een uniforme en zorgvuldige wijze op basis van de opgaven en de locatie specifieke omstandigheden de grondbeleidskeuze bepaald. Hiermee beschikt de raad over een ondersteunend beleidskader dat haar in staat stelt om (maatschappelijke) doelen en de bestuurlijke ambities te verwezenlijken of te versterken in een gebied. Medio 2025 wordt aan de raad de nieuwe nota Grondbeleid 2025 voorgelegd.

Beleidskaders

De volgende beleidskaders zijn van toepassing:

- Nota Grondbeleid 2020 (september 2020)
- Nota Restgroen 2021-2025 (december 2020)
- Nota Kostenverhaal 2021 (februari 2021)
- Nota Grond- en uitgiftebeleid 2021 (maart 2021)
- Grondprijzenbrief 2021 (februari 2021)
- Grondprijzenbrief 2023-2024 (oktober 2023)
- Grondprijzenbrief 2025 (december 2024)

Prognose van de resultaten van grondexploitaties

Resultaten

De gemeente West Betuwe kent onderstaande grondexploitaties die gekwalificeerd zijn als Bouwgrond in Exploitatie (BIE-grex). In onderstaande tabel zijn de boekwaarden, te realiseren kosten en opbrengsten, verwacht resultaat op eindwaarde en netto contante waarde (tegen de in het BBV voorgeschreven disconteringsvoet van 2%) weergegeven. Op verschillende grondexploitaties is al tussentijdse winstneming toegepast, conform BBV regelgeving. Voor grondexploitaties met een negatief resultaat zijn verliesvoorzieningen getroffen. De getroffen verliesvoorzieningen zijn gebaseerd op de netto contante waarde per 1 januari 2025. In totaal zijn er voor de verliesgevende complexen per 31 december 2024 verliesvoorzieningen aanwezig van in totaal 24.948.600 euro. Op de balans zijn de voorzieningen in aftrek gebracht op de bruto boekwaarde.

Resultaat	Eindjaar	Boekwaarde 1-1-2024	Verminderings / vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2024	Te realiseren kosten	Te realiseren opbrengsten	Resultaat Eindwaarde	Resultaat Netto contante waarde
Woningbouw								
Achter het Dorpshuis, Spijk	2027	376.600	85.600	462.200	589.500	1.185.600	134.000	126.200
Centrumplan Haaften	2027	0	115.200	115.200	2.337.600	2.745.600	292.700	275.800
De Plantage, Geldermalsen	2031	32.037.500	3.964.600	36.002.100	34.955.100	49.727.200	-21.230.000	-18.482.000
Herwijnen-Oost, Herwijnen	2027	-71.000	216.400	145.400	239.100	501.000	116.600	109.900
Klingelenberg Noord, Tuil	2028	1.068.300	4.800	1.073.000	506.300	1.340.400	-239.000	-220.800
Leijenburgplein, Heukelum	2027	0	214.600	214.600	741.900	758.600	-197.900	-186.500
Mackaylaan, Ophemert	2024	-71.200	71.200	0				
Molenblok, Varik	2028	4.565.300	254.500	4.819.800	1.747.600	2.245.200	-4.322.200	-3.993.000
Slingerbos, Ophemert	2027	3.456.000	-2.893.200	562.800	1.706.000	76.000	-2.192.800	-2.066.300
Bedrijventerrein								
Hondsgemet Zuid, Geldermalsen	2028	-1.620.400	75.000	-1.545.400	1.850.100	677.700	373.000	344.600
Hondsgemet Noord, Geldermalsen	2033	15.070.200	317.900	15.388.100	18.022.100	33.732.800	322.600	270.000
Totaal		54.811.400	2.314.400	57.238.000	62.695.200	92.990.200	-26.942.900	-23.822.100
Complexen met positieve eindwaarde							1.238.900	1.126.500
Complexen met negatieve eindwaarde							-28.181.800	-24.948.600

Bij de verliesvoorzieningen voor de verliesgevende complexen is gekozen voor de netto contante waarde van het verlies per 1 januari 2025. Dit houdt in dat er jaarlijks, ten laste van het resultaat, een dotatie van 2% aan de verliesvoorzieningen zal moeten plaatsvinden. Hiermee is de voorziening aan het eind van de looptijd van het betreffende plan groot genoeg om het verlies op te vangen. Voor 2025 gaat het om een toe te voegen bedrag van ongeveer 499.000 euro (2% over 24.948.600 euro). In de balans bedraagt de netto boekwaarde per 31 december 2024 32.289.400 euro. Dit is de bruto boekwaarde van 57.238.000 euro verminderd met de verliesvoorziening van 24.948.600 euro.

Vergelijking met de voorgaande jaarstukken

In onderstaande tabel wordt de vergelijking weergegeven tussen de netto contante waarden per eind van het jaar volgens de huidige jaarstukken en de voorgaande jaarstukken. De resultaten uit de voorgaande jaarstukken zijn geïndexeerd met de discontorente van 2% om beide resultaten gelijkwaardig en vergelijkbaar te maken (appels met appels vergelijken).

Verloopoverzicht resultaten grondexploitaties	JR 2023 resultaat per 31-12-2023	JR 2023 resultaat per 31-12-2024 (+ 2%)	JR 2024 resultaat per 31-12-2024	Vershil resultaat per 31-12-2024	Winst-uitname 2024	Vershil in resultaat	Geraamd resultaat in exploitatie excl. rente	Vershil t.o.v. raming
Hondsgemet Zuid	365.900	373.200	344.600	-28.600	8.500	-20.100	0	-20.100
Hondsgemet Noord	377.900	385.500	270.000	-115.500	0	-115.500	0	-115.500
De Plantage (Meteren)	-18.638.900	-19.011.700	-18.482.000	529.700	0	529.700	-524.500	1.054.200
Molenblok (Varik)	-3.801.100	-3.877.100	-3.993.000	-115.900	0	-115.900	-800	-115.100
Slingerbos (Ophemert)	-2.140.400	-2.183.200	-2.066.300	116.900	0	116.900	-58.200	175.100
Klingelenberg Noord (Tuil)	-258.000	-263.200	-220.800	42.400	0	42.400	-100	42.500
A. Mackaylaan (Ophemert)	37.500	38.300	0	-38.300	63.500	25.200	0	25.200
Herwijnen Oost	186.000	189.700	109.900	-79.800	36.000	-43.800	0	-43.800
Spijk achter Dorpshuis	77.600	79.200	126.200	47.000	4.200	51.200	0	51.200
Centrumplan Haaften	24.600	25.100	275.800	250.700	0	250.700	0	250.700
Leijenburgplein Heukelum			-186.500	-186.500	0	-186.500	-186.500	0
Totaal	-23.768.900	-24.244.200	-23.822.100	422.100	112.200	534.300	-770.100	1.304.400
Negatief resultaat	-24.838.400	-25.335.200	-24.948.600	386.600	0	386.600	-770.100	1.156.700
Positief resultaat	1.069.500	1.091.000	1.126.500	35.500	112.200	147.700	0	147.700
Totaal	-23.768.900	-24.244.200	-23.822.100	422.100	112.200	534.300	-770.100	1.304.400

Ten opzichte van het verwachte resultaat per 1 januari 2025 bij de jaarrekening 2023 van 24,2 miljoen euro negatief (= resultaat 1 januari 2024 van 23,8 miljoen negatief vermeerderd met de disconteringsrente van 2 procent), lijkt er op het eerste gezicht sprake van een verbetering van het resultaat per 1 januari 2025 met 0,4 miljoen euro. Omdat bij vier complexen in 2024 een winst van in totaal 0,1 miljoen euro is genomen, is er per saldo sprake van een verbetering van het (toekomstige) resultaat van 0,5 miljoen euro. Dit positieve verschil is de optelsom van de mutaties van alle grondexploitaties, zowel positieve als negatieve. Bijna alle grondexploitaties laten een verbetering van het resultaat zien. Dit komt met name door De Plantage. Voor een uitgebreidere toelichting per grondexploitatie wordt verwezen naar de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2025.

Resultaat in exploitatie 2024

De hiervoor gepresenteerde resultaten volgens de netto contante waarde zijn niet direct de resultaten die in de exploitatie terug te vinden zijn. Voor complexen met een negatief resultaat wordt in de exploitatie de mutatie van de verliesvoorziening als resultaat genomen en voor complexen met een positief resultaat wordt de (tussentijdse) winstneming als resultaat genomen.

Het resultaat 2024 in de exploitatie is als volgt:

Resultaat 2024 in exploitatie	
Complexen met een negatief resultaat	
Resultaat eind 2024 bij jaarrekening 2024	-24.948.600
Resultaat eind 2024 bij jaarrekening 2023	-25.335.200
Toename negatief resultaat in 2024	386.600
Geraamd in exploitatie (exclusief 2% rente)	-770.100
Resultaat in exploitatie 2024	1.156.700
Complexen met een positief resultaat	
Winstnemingen bedrijventerreinen in 2024	8.500
Winstnemingen woningbouw in 2024	103.600
Totale winstnemingen in 2024	112.100
Toevoeging winstnemingen aan AR Grex	-112.100
Effect voor exploitatie	0
Geraamd in exploitatie	0
Resultaat in exploitatie 2024	0
Totaal resultaat in exploitatie	1.156.700

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen door de Wet open overheid (Woo). De Woo is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter en makkelijker vindbaar is. Om de transparantie te vergroten, zijn we in 2024 verder gegaan met de implementatie van de Woo. Hiertoe hebben we de volgende maatregelen genomen:

- Op 1 november 2024 hebben we een belangrijke stap gezet richting een meer open overheid. Van de vier categorieën die verplicht openbaar gemaakt moeten worden, waren er al drie openbaar (wetten en andere algemeen verbindende voorschriften, en overige besluiten van algemene strekking en bereikbaarheidsgegevens). We hebben hier een categorie aan toegevoegd: 'informatie over organisatie en werkwijze'. Deze is nu te vinden op onze website en in de landelijke Woo-index.
- Om de actieve openbaarmaking te ondersteunen, hebben we gesprekken gevoerd met leveranciers voor een Woo-platform. Het is de bedoeling om op dit platform Woo-documenten te plaatsen waarmee kan worden aangesloten op de Woo-index, zodat openbare documenten eenvoudig raadpleegbaar worden gemaakt voor alle inwoners van de gemeente en andere belanghebbenden.
- We hebben laten onderzoeken op welke wijze de effectiviteit en efficiency van de afhandeling van Woo-verzoeken kan worden verbeterd. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat het wenselijk is om de regie en uitvoering voor de afhandeling te beleggen bij het team Juridische Zaken (JZ). We hebben deze uitkomsten doorgevoerd. Het voordeel van deze werkwijze is dat de tijdigheid en kwaliteit van de afhandeling beter wordt gewaarborgd en de inzet van mensen, middelen en expertise gebundeld is binnen een team.
- Een groep van medewerkers uit de flexibele kern is opgeleid om het team JZ en andere teams te ondersteunen bij het anonimiseren van Woo-documenten.
- We deelden kennis en informatie over de implementatie van de Woo met collega's van de gemeenten Culemborg en Tiel, en werkten hierbij nauw samen met de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB).

9 Kernenbeleid

Inleiding

Dit jaar staat de paragraaf 'Kerngericht verantwoorden' voor het eerst in de jaarrekening. In het pilotjaar 2024 is de begroting meer kerngericht ingericht. Daarvoor is de paragraaf 'Kerngericht begroten' toegevoegd. Met deze nieuwe aanpak kunnen we de financiële middelen en activiteiten beter afstemmen op de specifieke behoeften van elke kern.

De paragraaf 'Kerngericht begroten' geeft een uitgebreid overzicht per kern. Hierin staan ook de demografische gegevens, subsidies, uitgelichte punten uit de kernagenda en budgetten. In de paragraaf 'Kerngericht verantwoorden' kijken we per kern terug op deze gegevens. Kerngericht begroten en verantwoorden gaat zoveel mogelijk in op de kosten per kern. Inzichten over bijvoorbeeld woningbouw of gezondheid vindt u in de woningbouwmonitor en Gezondheidsmonitor van GGD Gelderland-Zuid.

Let op: De pilotfase is nog niet helemaal afgerond. Het kan voorkomen dat sommige getallen nog niet de juiste betreffen. In 2025 zullen we de pilot evalueren en verbeteringen doorvoeren.

Het verschil tussen begrote en gerealiseerde budgetten is te verklaren door verschillende factoren, waaronder:

- Dorpen of stadjes hebben minder of geen aanvragen ingediend.
- Meerjarenbudgetten zijn opgenomen in de begroting, waarvan nog niet alles is gerealiseerd.
- De begroting is gedurende het jaar bijgesteld omdat bij realisatie bleek dat minder of meer middelen nodig waren.

Acquoy

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
ACQUOY | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Acquoy	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	104	111
18-64 jaar	31.405	31.793	337	327
65 jaar en ouder	10.548	10.985	135	149
Totaal	52.728	53.326	576	587
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	75	76
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,4	2,6

Over Acquoy

Acquoy is een mooi klein dorp aan een dode zijtak van de Linge. Het dorp heeft een rijke geschiedenis en officieel is het nog steeds een zogenaamde Baronie. Eén van de vele officiële functies van onze Koning Willem-Alexander is dan ook Baron van Acquoy.

Het dorp ligt midden in mooie natuur. Niet alleen dankzij de Linge met haar fraaie uiterwaarden, maar ook dankzij de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Binnen die linie neemt het Fort Asperen een belangrijke plaats in.

Totaal kernagenda punten: 23
Afgeronde punten: 7
Punten op de planning: 9
Punten nog in voorbereiding: 3
Punten afgerond geen uitvoering: 4

Ontdek meer over Acquoy op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Beschikbaar bedrag	Toegekend bedrag
Ouderensoos Acquoy	2.700	2.700
Vitale Kernen		
Acquoy	1.145	1.145
SPV 't Huchtje	4.020	4.020
Eindtotaal	7.865	7.865

Kern Acquoy

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Rijksmonument		
Polderhuis Acquoy	2.700	490
Leefbaarheidsbudget	5.000	2.632
Kernenbudget		0
Totaal		3.122

Beesd

Kerngericht BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**

BESOD | 2024

Demografische gegevens

	West Betuwe		Beesd	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	543	537
18-64 jaar	31.405	31.793	2.089	2.023
65 jaar en ouder	10.548	10.985	739	792
Totaal	52.728	53.326	3.371	3.352
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	230	233	160	159
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,3	2,4

Over Beesd

Beesd is een dorp aan de Linge met een ‘stadse’ uitstraling. Al in 1265 kregen de inwoners toestemming om de Steenstraat aan te leggen; de huidige Voorstraat. Deze prachtige straat is omzoomd door fraaie leilinden en is een beschermd dorpsgezicht van maar liefst zo’n 900 meter lang. Oude boerderijen en hooibergen geven een blik op het agrarisch verleden.

Twee indrukwekkende kerken verwijzen naar een rijk geloofsleven. We hebben het hier over de Protestantse Pieterskerk. Daarin stond ooit nog dr. Abraham Kuyper op de kansel als beginnend predikant. Gezien vanaf de dichtbij gelegen Rijksweg A2 vormen deze kerk, de Rooms Katholieke kerk en molen De Vrijheid de skyline van het dorp.

Totaal kernagenda punten: 38
Ageronde punten: 31
Punten nog In voorbereiding: 7

Ontdek meer over Beesd op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro		
	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Harmonie Concordia Beesd	4.908	4.958
Jongerenkoor Sijer Chadasj Beesd	400	400
Sportvereniging Beesd (SVB)	5.550	4.050
Vitale Kernen		
MFC Klokhuis Beesd	1.500	1.500
Stichting De Vergd		2.412
Stichting Dorpskring Beesd	2.400	2.400
Stichting Speeltuyn Beesd		8.040
Eindtotaal	14.758	23.760

Kern Beesd		
		
	Realisatie	
Revitalisering		
Bedrijventerrein Huisje	56.560	5.584
Huisvesting bibliotheek	199	840
Rijksmonumenten		0
Weeghuis/Hoefstal	7.817	
Brede School Beesd (nieuwbouw)	4.373.749	3.876.812
Leefbaarheidsbudget	5.000	4.030
Kernenbudget		450
Totaal		3.887.716

Buurmalsen

Kerngericht BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
BUURMALSEN | 2024

Demografische gegevens

	West Betuwe		Buurmalsen	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	222	207
18-64 jaar	31.405	31.793	684	675
65 jaar en ouder	10.548	10.985	210	226
Totaal	52.728	53.326	1.116	1.108
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	230	233	206	204
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,8	2,7

Over Buurmalsen

Verscholen in het groen van boomgaarden en in de luwte van de dijken, ligt het kleine dorp Buurmalsen. De Korne en de Linge komen hier samen. Vanuit de verte zie je de torenspits van het eeuwenoude kerkje duidelijk uitsteken boven dit alles. Een monument met bijzondere middeleeuwse muurschilderingen. Naast deze kerk vind je in het dorp nog vele andere rijks- en gemeentelijke monumenten. 'Ons Eigen Gebouw' mogen we gerust het kloppend hart van Buurmalsen noemen. Zoals de naam al aangeeft organiseren verschillende verenigingen allerlei activiteiten in dit dorps huis. Verenigingen en vrijwilligers behouden de leefbaarheid van het dorp.

Totaal kernagenda punten: 39
Afgeronde punten: 24
Punten op de planning: 2
Punten nog in voorbereiding: 7
Punten afgerond geen uitvoering: 3

Ontdek meer over Buurmalsen op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
EHBO Buurmalsen - Tricht	388	388
Malsnaruiters	500	500
Ned. Hervormd Kerkkoor Buurmalsen	400	400
Corsoclub Buurmalsen Tricht		1.500

Vitale Kernen

Dorpsraad Buurmalsen	1.500	1.500
Ons Eigen Gebouw	3.500	3.500
Stichting de Hollandsche Tuin		3.216
Eindtotaal	6.288	11.004

Kern Buurmalsen

Budget 2024 in euro

		Realisatie
Woning Groeneweg		
44	6.436	330
Leefbaarheidsbudget	5.000	4.880
Kernenbudget		15.500
Totaal		20.710

Deil

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
DEIL | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Deil	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	378	353
18-64 jaar	31.405	31.793	1.241	1.244
65 jaar en ouder	10.548	10.985	443	464
Totaal	52.728	53.326	2.062	2.061
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	268	268
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,4	2,5

Over Deil

Oog voor elkaar zit hier in de genen bij de inwoners. Deil ligt aan de rivier de Linge. Om het dorp ligt een afwisselend agrarisch landschap waarin de fruitboomgaarden een grote rol spelen. Appels, peren, kersen.... in het plukseizoen zijn ze hier overal te koop. Dat nadat de prachtige bloesem in het voorjaar bezoek trok vanuit het hele land. In een ver verleden telde Deil maar liefst zeven kastelen. Dat werden ook wel versterkte huizen genoemd. Ze zijn allemaal verdwenen. Alleen in de verschillende straatnamen komen we ze nog tegen.

Totaal kernagenda punten: 30

Afgeronde punten: 16

Afgerond met vervolg: 3

Punten op de planning: 2

Punten nog in voorbereiding: 7

Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Deil op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro.

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
DOP Deil	2.400	2.400
Kerkkoor Jubilate Deo Deil	400	400
Muziek op de Dijk	2.000	2.000
Muziekvereniging De Volharding Deil	4.253	4.253
Oranjevereniging Deil	1.250	1.000
Gymnastiek Marjool Deil		250

Vitale Kernen

Dorpsraad Deil	1.500	1.500
Duyfhuys	3.500	3.500
SPV de Kasteelridders		1.608
Eindtotaal	15.303	16.911

Kern Deil

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget	5.000	5.100
Kernenbudget		0
Totaal		5.100

163

Enspijk

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE

ENSPIJK | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Enspijk	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	104	93
18-64 jaar	31.405	31.793	362	334
65 jaar en ouder	10.548	10.985	122	125
Totaal	52.728	53.326	588	552
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	75	71
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,5	2,4

Over Enspijk

Enspijk ligt op enkele minuten afstand van het knooppunt Deil. Hier kruisen de A2 en A15 elkaar. Het is één van de kleinste dorpen binnen de gemeente West Betuwe en een oase van rust. Een landelijke omgeving, met mooie dijkhuizen, knotwilgen en boomgaarden. In de kern ligt de brink met de prachtige, eeuwenoude kerk. Vanuit het dorp kun je prachtige kanotochten op de Linge maken richting Geldermalsen of Leerdam. Bij camping 'De Rotonde' kun je heerlijk zwemmen. Als het in de winter echt een keertje flink wil vriezen, dan heeft Enspijk een ijsbaan die schaatsliefhebbers trekt vanuit de hele gemeente.

Totaal kernagenda punten: 40

Afgeronde punten: 29

Punten op de planning: 1

Punten nog in voorbereiding: 5

Afgerond met Vervolg: 5

Ontdek meer over Enspijk op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

Aangevraagd bedrag

Toegekend bedrag

Vitale Kernen		
Dorpskamer Enspijk	3.500	3.500
Stichting Mooi Wonen Enspijk	1.500	1.500
Eindtotaal	5.000	5.000

Kern Enspijk

Budget 2024 in euro

Realisatie

Leefbaarheidsbudget	5.000	3.161
Kernenbudget		3.616
Totaal		6.777

Geldermalsen

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
GELDERMALSEN | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Geldermalsen	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	2.292	2.236
18-64 jaar	31.405	31.793	6.055	6.206
65 jaar en ouder	10.548	10.965	2.675	2.738
Totaal	52.728	53.326	11.022	11.180
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	919	932
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,4	2,4

Over Geldermalsen

Geldermalsen is een dorp waar het goed wonen, werken en recreëren is. Het winkelcentrum concentreert zich rond het Marktpllein en de Geldersestraat. U kunt hier prima terecht voor uw dagelijkse boodschappen en ook voor een wat exclusiever aanbod. Moe van het winkelen? Ga dan even zitten op één van de gezellige terrasjes of ga gezellig picknicken in het Lingepark. Het aanbod aan voorzieningen is breed. Denk daarbij aan onderwijs, gezondheidszorg en cultuur. Voor dat laatste is een bezoek aan multifunctioneel centrum 'De Pluk' zeker de moeite waard. Al was het alleen maar voor de prachtige bibliotheek of het intieme (film)theater. De weekmarkt op vrijdagochtend is al sinds jaar en dag een begrip in de hele streek.

Totaal kernagenda punten: 18
Afgeronde punten: 14
Punten op de planning: 2
Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Geldermalsen op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Alzheimercafé	5.000	5.000
Sportverenigingen	31.300	33.661
Film West Betuwe (Stichting Lingefilm)	5.400	5.400
Jaarlijks terugkerende activiteiten en evenementen	4.500	3.500
Maatschappelijke participatie	4.500	4.500
Muziekverenigingen	8.199	8.199
Ouderen (vrijwilligersondersteuning)	750	750
Scouting	2.000	2.000
Terugkerende activiteiten van culturele waarde	5.000	0
Toneelverenigingen	2.800	3.300
Zangkoren	1.200	800
Vitale Kernen		
Beheer en onderhoud speelruimten		28.944
Overlegvormen Kernen	1.500	1.500
Vitale dorpshuizen	3.500	3.500
Eindtotaal	75.650	101.054

Kern Geldermalsen

Budget 2024 in euro

		Realisatie
IKC Jan Hammenshof	7.190.721	2.243.212
Lingeborgh	489.835	1.650.000
Ida Gerhardt Academie	203.009	206.808
Laco zwembad & sporthal	117.150	113.445
Rijksmonumenten molens	7.818	7.230
MFC de Pluk	149.279	121.020
R v/d Venlaen 11/13	9.025	1.820
Vm politiebureau	15.569	35.427
Kwaliteitsimpuls centrum	89.942	50.741
Leefbaarheidsbudget	5.000	3.724
Kernenbudget		1.500
Totaal		4.435.927

Gellicum

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE
GELLICUM | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Gellicum	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdsverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	73	74
18-64 jaar	31.405	31.793	209	211
65 jaar en ouder	10.548	10.985	63	65
Totaal	52.728	53.326	345	350
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	63	64
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,6	2,6

Over Gellicum

Gellicum is een gemoedelijk rustig dorp met een sterk gemeenschapsgevoel. Mooi voorbeeld daarvan is de ontmoetingsruimte aan de Vlietskant. Die is in eigen beheer gerealiseerd en er worden tal van activiteiten georganiseerd. Het is met recht de huiskamer van het dorp. Bijna alle inwoners zijn wel ergens als vrijwilliger of deelnemer te vinden. Of het nu gaat om de Oranjevereniging, speeltuinvereniging, kookclub, buurtvereniging, open eettafel of biljartvereniging.

Totaal kernagenda punten: 23
Afgeronde punten: 12
Punten nog in voorbereiding: 3
Punten afgerond geen uitvoering: 8

Ontdek meer over Gellicum op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

Aangevraagd bedrag

Toegekend bedrag

Vitale Kernen

Heerlijkheid Gellicum	3.500	3.500
Eindtotaal	3.500	3.500

Kern Gellicum

Budget 2024 in euro

Realisatie

Rijksmonument Rechthuis		
Gellicum	2.955	1.060
Leefbaarheidsbudget	5.000	713
Kernenbudget		2.800
Totaal		4.573

Haaften

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE

HAAFTEN | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Haaften	
Leeftijdverdeling	2023	2024	2023	2024
0-17 jaar	10.775	10.548	590	570
18-64 jaar	31.405	31.793	1.678	1.688
65 jaar en ouder	10.548	10.985	625	660
Totaal	52.728	53.326	2.893	2.918
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	230	233	340	342
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,4	2,5

Over Haaften

Haaften is heel herkenbaar, zeker vanuit Zaltbommel, dat aan de overkant ligt. Dat komt door korenmolen 'De Blauwe Reiger', de Nederlands Hervormde Kerk en vooral door de restanten van het oude kasteel 'Goudenstein'. Gewoon bij een inwoner in de achtertuin staat daarvan nog een hoektoren met muurstompen. Zo herinnert de toren ons aan een ver verleden. Voor uw dagelijkse levensbehoeften kunt u hier prima terecht. Daarnaast kent Haaften een rijk verenigingsleven. De Rijkswegen A2 en A15 en het NS-station Zaltbommel liggen vlakbij. Daarmee heeft het dorp een handige infrastructuur. De directe omgeving van het dorp bestaat uit een geweldig mooie natuur die de toerist steeds meer ontdekt.

Totaal kernagenda punten: 22

Afgeronde punten: 9

Punten op de planning: 2

Punten nog in voorbereiding: 3

Punten afgerond geen uitvoering: 8

Ontdek meer over Haaften op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
De Christenvrouw	300	300
Gymnastiekvereniging Wilskracht	2.500	2.480
Haaftensch Mannenkoor	0	0
Jeugdcommissie Hervormde Kerk Haaften	500	500
Muziekvereniging Nieuw Leven	4.100	4.521
Soli Deo Glori Haaften	2.255	400
Volleybalvereniging Haaften Kwiek	1.984	1.984
Vrijwillige huishulp "helpende handen"	1.000	1.000
Vitale Kernen		
MFC de Burcht van Haaften	3.500	3.500
Mooi Haaften	1.500	1.500
S.P.V. "t Kinderkempke"		2.412
Eindtotaal	17.639	18.597

Kern Haaften

Haaften

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget	5000	5.604
Kernenbudget		0
Totaal		5.604

168

Heesselt

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE

WEST
BETUWE

VARIK - HEESSELT | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Varik		Heesselt	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling						
0-17 jaar	10.775	10.548	176	176	61	54
18-64 jaar	31.405	31.793	705	674	261	265
65 jaar en ouder	10.548	10.985	215	233	97	105
Totaal	52.728	53.326	1.096	1.083	419	424
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	198	196	70	71
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,4	2,4	2,0	2,1

Over Varik

Het fijne dorp Varik heeft een opvallende toren uit de vijftiende eeuw. Iedereen in de regio herkent de markante 'Dikke Toren'. Ook toeristen weten dit dorp te vinden. Opvallend voor dit kleine Waaldorp is dat het de inwoners samen lukt om een behoorlijk voorzieningenniveau op peil te houden.

Over Heesselt

De inwoners koesteren de natuur in en om het dorp. De Waal heeft echter ook een schaduwkant. De strijd tegen het water en plannen om de dijken te verzwaren leidden soms tot zorgen.

Totaal kernagenda punten: 48
Afgeronde punten: 11
Punten op de planning: 27
Punten nog in voorbereiding: 8
Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Varik-Heesselt op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Bejaardensociëteit Varik-Heesselt	250	250
Koreaanse Krijgskunsten Varik	930	930
Toneelvereniging De Gulle Lach	300	300
Vrouwen van Nu afd. Varik-Heesselt	575	575
Corsowagen Varik		1.500
Gymnastiek vereniging Sylvia		2.325

Vitale Kernen

Dorpsstafel Varik-Heesselt	1.500	1.500
Stichting Spelen Varik Heesselt		3.216
Vereniging dorpshuis Varik Heesselt	1.500	0
Eindtotaal	5.055	10.596

Kernen Varik - Heesselt

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget		
Varik	5.000	495
Leefbaarheidsbudget		
Heesselt	5.000	3252
Kernenbudget		0
Totaal		3.747

Herwijnen

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE

HERWIJNEN | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Herwijnen	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	542	541
18-64 jaar	31.405	31.793	1.616	1.605
65 jaar en ouder	10.548	10.985	645	681
Totaal	52.728	53.326	2.803	2.827
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	117	118
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,3	2,4

Over Herwijnen

Door de jaren heen is Herwijnen altijd authentiek gebleven. Het oude Herwijnen is eigenlijk een samensmelting van meerdere afzonderlijke buurtschappen. Daardoor is het dorp behoorlijk uitgestrekt langs de dijk. Je vindt hier allerlei leuke, knusse panden die aan het verleden herinneren. Vanaf de Graaf Reinaldweg N830 geeft een fraaie nieuwbouwwijk het dorp een eigentijds gezicht. Het dorpshuis ‘De Poort’ is veel meer dan alleen een thuishonk voor de verschillende verenigingen en voor de dagelijkse boodschappen hoeft u niet ver te reizen.

Totaal kernagenda punten: 22
Afgeronde punten: 7
Afgerond met vervolg: 2
Punten nog In voorbereiding: 6
Punten afgerond geen uitvoering: 7

Ontdek meer over Herwijnen op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Badmintonvereniging Herwijnen	2.500	1.488
EHBO Herwijnen	388	388
Gymnastiekvereniging Olympia	1.347	3.720
LR/PC Tielerwaard – Herwijnen	500	500
Vitale Kernen		
Dorpsplatform Herwijnen	1.500	1.500
SPV de Speelboom		6.432
Eindtotaal	6.235	14.028

Kern Herwijnen

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget	5.000	5.000
Kernenbudget		0
Totaal	5.000	

Ophemert

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
OPHEMERT | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Ophemert	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	292	261
18-64 jaar	31.405	31.793	1.034	1.008
65 jaar en ouder	10.548	10.985	379	376
Totaal	52.728	53.326	1.705	1.645
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	120	116
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,5	2,5

Over Ophemert

Ophemert ligt aan de rivier de Waal tussen de buurtschap Zennewijnen en het buurdorp Varik. Het dorp heeft een rijke geschiedenis die duidelijk verbonden is met het Kasteel Ophemert. In tegenstelling tot vele andere kastelen in de omgeving, wist dit kasteel gelukkig prima roerige tijden te doorstaan. Het is nog steeds een sieraad voor het dorp. Voor wie actief wil zijn binnen een vereniging, valt er in Ophemert genoeg te doen. Vaak zijn er activiteiten in het moderne multifunctionele centrum 'Huis Op Hemert'.

Totaal kernagenda punten: 29
Afgeronde punten: 11
Afgerond met vervolg 2
Punten op de planning: 4
Punten nog in voorbereiding: 6
Punten afgerond geen uitvoering: 6

Ontdek meer over Ophemert op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Harmonie Euphonia	2.864	2.864
Jeugdsoos Ophemert	1.040	2.041
Vrouwen van Nu afd. Ophemert	575	575
Zestig plus Soos	250	250

Vitale Kernen

Dorpstafel Ophemert	1.500	1.500
MFC Stichting Kulturhus Ophemert	3.500	3.500
Slingerbos		1.608
Eindtotaal	9.729	12.338

Kern Ophemert

Budget 2024 in euro

	Realisatie
Leefbaarheidsbudget 5.000	4.654
Kernenbudget	8.516
Totaal	13.170

Opijnen

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**
OPIJNEN | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Opijnen	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	240	226
18-64 jaar	31.405	31.793	750	770
65 jaar en ouder	10.548	10.985	190	186
Totaal	52.728	53.326	1.180	1.182
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	321	321
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,5	2,5

Over Opijnen

Een saamhorig dorp in de Tielerwaard. Wie door het kleine dorp Opijnen wandelt kan zich maar nauwelijks voorstellen dat het ooit een zelfstandige gemeente was, samen met het nog kleinere Est. Sindsdien is er op allerlei terreinen veel veranderd. Toch is het dorp Opijnen altijd zichzelf gebleven.

Totaal kernagenda punten: 24
Afgeronde punten: 8
Afgeronde punten met vervolg: 1
Punten op de planning: 3
Punten nog In voorbereiding: 8
Punten afgerond geen uitvoering: 4

Ontdek meer over Opijnen op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
S.V. de Waal	3.000	3.000
Stichting De Zonnebloem afd. Neerijnen	485	485
SV De Musketers Opijnen	2.000	496
Zangvereniging Crescendo	400	400
Vitale Kernen		
De Keijershof – Opijnen	3.500	3.500
Eindtotaal	9.385	7.881

Kern Opijnen

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget	5.000	0
Kernenbudget		3.000
Totaal		3.000

Rumpt

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE

RUMPT | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Rumpt	
Leeftijdverdeling	2023	2024	2023	2024
0-17 jaar	10.775	10.548	148	135
18-64 jaar	31.405	31.793	532	546
65 jaar en ouder	10.548	10.985	233	242
Totaal	52.728	53.326	913	923
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	94	95
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,6	2,4

Over Rumpt

Een prachtig plaatsje waar je je in een andere wereld waant. De rustgevende natuur, volle fruitboomgaarden en schitterende monumentale panden zijn een lust voor het oog. Ook toeristen genieten van deze omgeving. Vanuit een Bed & Breakfast starten veel van hen de meest mooie fietsroutes. Ieder jaar in juni pakt het dorp groots uit met het jaarlijkse dorpsfeest. Een week lang festiviteiten, een stratencompetitie en een optocht met geweldig mooie praalwagens op de afsluitende zaterdag. Bezoekers komen van heinde en verre om dit mee te maken. Dorpshuis ‘Albertine’ mogen we gerust beschouwen als het kloppend hart van Rumpt. Bijna elke dag is hier wel iets te doen.

Totaal kernagenda punten: 35

Afgeronde punten: 15

Punten nog In voorbereiding: 6

Punten afgerond geen uitvoering: 14

Ontdek meer over Rumpt op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Muziekvereniging Voorwaarts Rumpt	3.861	3.861
Vitale Kernen		
Dorpshuis Albertine	3.500	3.500
SPV de Blijde Weide		3.216
Eindtotaal	7.361	10.577

Kern Rumpt

Budget 2024 in euro

	Realisatie
Leefbaarheidsbudget 5.000	2.591
Kernenbudget	0
Totaal	2.591

Spijk

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE
SPIJK | 2024

Demografische
gegevens

West Betuwe

Spijk

	2023	2024	2023	2024
Leeftijdsverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	149	161
18-64 jaar	31.405	31.793	547	562
65 jaar en ouder	10.548	10.985	189	209
Totaal	52.728	53.326	885	932
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	445	468
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,3	2,6

Over Spijk

Spijk is een waterrijk dorpje aan de Linge. Eigenlijk ligt het kleine dorp bijna op een drielandenpunt. Het is het meest westelijk gelegen dorp van de provincie Gelderland en dus ook van gemeente West Betuwe. Aan de andere kant van de Linge heeft het de provincies Zuid-Holland en Utrecht als goede buur. Voor de dagelijkse levensbehoeften moeten de inwoners al snel naar grotere plaatsen in de omgeving. Daar staat tegenover dat het hier aan de Linge heerlijk rustig wonen is.

Totaal kernagenda punten: 22
Afgeronde punten: 10
Punten op de planning: 6
Punten nog In voorbereiding: 4
Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Spijk op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Jeugd-Volw. Werk Spijk	2.400	2.400
The Hohner Boys – Spijk	2.230	2.230
Vitale Kernen		
Dorpshuis de Lindehof Spijk	3.500	3.500
t Spijkertje		3.216
Eindtotaal	8.130	11.346

Kern Spijk

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Rijksmonumenten		
Weeghuis/Hoefstal	527	0
Leefbaarheidsbudget	5000	6.993
Kernenbudget		0
Totaal		6.993

Tricht

**Kerngericht
BEGROTEN**

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**

TRICHT | 2024

**Demografische
gegevens**

	West Betuwe		Tricht	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	422	410
18-64 jaar	31.405	31.793	1.268	1.252
65 jaar en ouder	10.548	10.985	438	453
Totaal	52.728	53.326	2.128	2.115
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	183	182
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,5	2,6

Over Tricht

Het dorp Tricht ligt aan het spoor en de rivier de Linge. Een levendig dorp met veel vrijwilligers die zich inzetten voor tal van verenigingen en instellingen. Het Dorpshuis Tricht is daarbij meestal de decentrale ontmoetingsplaats.

In 1967 kreeg Tricht onbedoeld landelijke bekendheid toen het dorp zwaar werd getroffen door een windhoos. De schade was groot en er vielen ook enkele dodelijke slachtoffers. Centraal in het dorp herinnert een indrukwekkend monument ons nog dagelijks aan deze droevige gebeurtenis.

Totaal kernagenda punten: 22

Afgeronde punten: 10

Punten op de planning: 6

Punten nog in voorbereiding: 4

Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Tricht op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
EHBO Buurmalsen- Tricht	388	388
Gymnastiek OSO Tricht	555	555
Muziekvereniging OZOD Tricht	4.424	3.724
TTC Batua		250

Vitale Kernen

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Dorpshuis Tricht	3.500	7.128
Dorpsraad Tricht	1.500	3.500
Stichting Speelplek 't Spinnenweb		1.500
Eindtotaal	10.367	17.045

Kern Tricht

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget	5.000	5.300
Kernenbudget		0
Project IKC		
BinnensteBuiten Tricht	3.996.187	
Totaal		4.001.487

Tuil

Kerngericht
BEGROTEN

GEMEENTE
WEST
BETUWE

TUIL | 2024

Demografische
gegevens

	West Betuwe		Tuil	
Leeftijdsverdeling	2023	2024	2023	2024
0-17 jaar	10.775	10.548	264	264
18-64 jaar	31.405	31.793	697	735
65 jaar en ouder	10.548	10.985	109	112
Totaal	52.728	53.326	1.070	1.111
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	268	278
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,7	2,9

Over Tuil

In het dorpje Tuil is het rustig wonen aan de Waal. Verschillende voorzieningen zijn hier binnen handbereik en met de uitvalswegen is het dorp goed bereikbaar. Tuil heeft uitzicht op het tegenover liggende Zaltbommel. Voor een treinreis richting Utrecht of Den Bosch, is het NS-station daar dus niet ver weg.

Totaal kernagenda punten: 9

Afgeronde punten: 4

Afgerond met vervolg: 3

Punten op de planning: 1

Punten afgerond geen uitvoering: 1

Ontdek meer over Tuil op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Stichting Natuurspeeltuin Tuil		2.412
Stichting Tuil Aktief	2.334	1.815
Vitale Kernen		
Dorpshuis Tuil	1.800	1.800
Eindtotaal	4.134	6.027

Kern Tuil

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
Leefbaarheidsbudget	5.000	1.034
Kernenbudget		1.815
Totaal		2.849

181

Varik

Kerngericht BEGROTEN

GEMEENTE

WEST
BETUWE

VARIK - HEESSELT | 2024

Demografische gegevens

	West Betuwe		Varik		Heesselt	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling						
0-17 jaar	10.775	10.548	176	176	61	54
18-64 jaar	31.405	31.793	705	674	261	265
65 jaar en ouder	10.548	10.985	215	233	97	105
Totaal	52.728	53.326	1.096	1.083	419	424
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	198	196	70	71
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,4	2,4	2,0	2,1

Over Varik

Het fijne dorp Varik heeft een opvallende toren uit de vijftiende eeuw. Iedereen in de regio herkent de markante ‘Dikke Toren’. Ook toeristen weten dit dorp te vinden. Opvallend voor dit kleine Waaldorp is dat het de inwoners samen lukt om een behoorlijk voorzieningenniveau op peil te houden.

Over Heeselt

De inwoners koesteren de natuur in en om het dorp. De Waal heeft echter ook een schaduwkant. De strijd tegen het water en plannen om de dijken te verzwaren leiden soms tot zorgen.

Totaal kernagenda punten: 48
Afgeronde punten: 11
Punten op de planning: 27
Punten nog In voorbereiding: 8
Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Varik-Heesselt op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Bejaardensocieteit Varik-Heesselt	250	250
Koreaanse Krijgskunsten Varik	930	930
Toneelvereniging De Gulle Lach	300	300
Vrouwen van Nu afd. Varik-Heesselt	575	575
Corsowagen Varik		1.500
Gymnastiek vereniging Sylvia		2.325

Vitale Kernen

Dorpsstafel Varik-Heesselt	1.500	1.500
Stichting Spelen Varik Heesselt		3.216
Vereniging dorpshuis Varik Heesselt	1.500	0
Eindtotaal	5.055	10.596

Kernen Varik - Heesselt

Budget 2024 in euro

		Realisatie
Leefbaarheidsbudget		
Varik	5.000	495
Leefbaarheidsbudget		
Heesselt	5.000	3252
Kernenbudget		0
Totaal		3.747

Vuren

Kerngericht BEGROTEN

GEEMEENTE
**WEST
BETUWE**
VUREN | 2024

Demografische gegevens

	West Betuwe		Vuren	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	398	410
18-64 jaar	31.405	31.793	1.252	1.242
65 jaar en ouder	10.548	10.985	483	491
Totaal	52.728	53.326	2.133	2.143
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km ²)	230	233	99	100
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,3	2,4

Over Vuren

Aan de rivier de Waal lag er rond het jaar 900 al een nederzetting aan de rivier de Waal. Vuren moest door de jaren heen al vele malen een flinke strijd voeren tegen het water. Maar Vuren is altijd blijven bestaan. Dat zegt wel iets over de aard van de inwoners: standvastig en hardwerkend. De inwoners verdienden in het verleden jarenlang vooral hun boterham bij de inmiddels verdwenen steenoven en baksteenindustrie. Zo'n beetje onder de rook van 'grote' buur Gorinchem ligt het dorp er rustig bij.

Totaal kernagenda punten: 18
Afgeronde punten: 5
Punten op de planning: 2
Punten nog in voorbereiding: 9
Punten afgerond geen uitvoering: 2

Ontdek meer over Vuren op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Bijzondere accommodaties (erfgoed)	950	
Binnensport	2.170	2.170
EHBO	388	388
Muziekverenigingen (Harp & Luit Vuren)	3.814	3.814
Vrijwillig jongerenwerk/activiteiten voor jongeren (Jeugdsoos de halte Vuren)	2.250	2.250
Gymnastiek Vereniging O.D.L.		2.170

Vitale Kernen

Beheer en onderhoud speelruimten		4.824
Overlegvormen Kernen	1.500	1.500
Vitale dorpshuizen	3.500	3.500
Eindtotaal	14.572	20.616

Kern Vuren

Budget 2024 in euro

	Realisatie	
SCw Jeugd en jongeren, De Halte Vuren	13.888	0
Leefbaarheidsbudget	5.000	1.828
Kernenbudget		9.592
Totaal		11.420

Waardenburg

Kerngericht BEGROTEN

GEMEENTE

WEST
BETUWE

WAARDENBURG | 2024

Demografische gegevens

	West Betuwe		Waardenburg	
	2023	2024	2023	2024
Leeftijdverdeling				
0-17 jaar	10.775	10.548	648	645
18-64 jaar	31.405	31.793	1.414	1.399
65 jaar en ouder	10.548	10.985	340	352
Totaal	52.728	53.326	2.402	2.396
Bevolkingsdichtheid (inwoners/km²)	230	233	192	191
Inwoners per woonruimte	2,5	2,5	2,9	2,9

Over Waardenburg

Veel mensen kennen wel ‘de brug bij Bommel’. Aan de zuidkant van deze brug over de Waal ligt het historische stadje Zaltbommel. En aan de noordkant ligt Waardenburg. In de afgelopen jaren ontdekken steeds meer fietsende toeristen het prachtige landschap Met het uitzicht op de Waal doorkruisen zij uiterwaarde ‘De Rijswaard’. Een natuurrijke omgeving met een mooi parkbos, boomgaarden en weilanden die vaak met houtwallen en loofbos zijn omgeven.

Totaal kernagenda punten: 39
 Afgeronde kernagenda punten: 6
 Punten op de planning: 17
 Punten nog in voorbereiding: 15
 Punten afgerond geen uitvoering: 1

Ontdek meer over Waardenburg op wegwijsinwestbetuwe.nl

Subsidies 2024 in euro

	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
EHBO Waardenburg / Neerijnen	500	500
Museum de Oersprong	5.368	2.668
Waardenburgs Visserskoor	400	400
Vitale Kernen		
S.P.V. "De Rakkershof"		2.412
Eindtotaal	6.268	5.980

Kern Waardenburg

Budget 2024 in euro

		Realisatie
Voormalig gemeentewerf		
Steenweg (20)	302	12.330
Leefbaarheidsbudget	5.000	2.508
Kernenbudget		0
Totaal		14.838

Jaarrekening

1 Baten en lasten

1.1

De lasten en baten conform BBV per programma zijn hieronder weergegeven.

Programma	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Bedragen (x € 1.000)			
Lasten			
Besturen	-12.272	-13.756	-14.031
Wonen	-40.948	-32.557	-30.095
Werken	-16.538	-17.379	-17.701
Leven	-36.332	-63.071	-51.264
Omzien	-33.239	-39.937	-39.802
Algemene dekkingsmiddelen	-3.293	-1.842	-2.228
Overhead	-18.211	-19.462	-19.126
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-795	-719
Onvoorzien	-100	0	0
Totaal lasten	-160.935	-188.800	-174.966
Baten			
Besturen	1.228	1.372	1.568
Wonen	37.029	25.177	26.436
Werken	10.141	10.379	10.876
Leven	4.501	23.854	22.748
Omzien	159	1.027	1.408
Algemene dekkingsmiddelen	106.594	109.637	110.274
Overhead	24	24	201
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
Onvoorzien			
Totaal baten	159.676	171.468	173.511
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.259	-17.332	-1.455
Toevoegingen aan reserves	-12.002	-26.716	-27.039
Onttrekkingen van reserves	13.603	43.252	32.432
Gerealiseerd resultaat	339	-797	3.938

1.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 26 maart 2024 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het besluit is genomen over de dividend uitkering.

Resultaten uit de jaarrekeningen van de gemeenschappelijke regelingen worden als bate of last genomen op het moment waarop de jaarrekeningen worden vast gesteld door de algemene besturen van de betreffende regelingen.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. In de jaarrekening 2024 is rekening gehouden met het accres volgens de septembercirculaire 2024.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dan wordt er wel een verplichting opgenomen.

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verdeling taakvelden over de programma's

In beginsel wordt een taakveld aan slechts één programma toegerekend. Een uitzondering hierop is taakveld 0.10 (mutaties reserves). Dit taakveld wordt toegerekend aan de programma's waarop de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves betrekking hebben.

Overhead

De kosten van overhead worden in beginsel niet meer verdeeld over de andere taakvelden en daarmee ook niet over de programma's, maar worden gepresenteerd in een afzonderlijk overzicht. Een uitzondering betreft de toerekening van de overhead aan de grondexploitatie (taakveld 3.2 en 8.2). Vanuit taakveld 0.4 (Overhead) wordt in 2024 een bedrag van 992.926 euro aan de grondexploitatie toegerekend.

De directe personeelskosten van medewerkers die direct aan een programma/taakveld werken worden wel aan dat betreffende programma/taakveld toegerekend.

1.3 Toelichting op de financiële afwijkingen

Besturen

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Besturen	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
0.1 Bestuur	-3.818	-4.602	-5.047
0.2 Burgerzaken	-1.673	-1.721	-1.797
0.63 Parkeerbelasting	-3	-3	-1
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-5.082	-5.476	-5.423
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.696	-1.954	-1.763
Totaal Lasten	-12.272	-13.756	-14.031
Baten (x € 1.000)			
0.1 Bestuur	2	146	159
0.2 Burgerzaken	1.010	1.010	1.215
0.63 Parkeerbelasting	175	175	145
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	41	41	49
Totaal Baten	1.228	1.372	1.568
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-11.045	-12.386	-12.462
Totaal toevoegingen	-134	-134	-171
Totaal onttrekkingen	273	792	736
Gerealiseerd resultaat	-10.906	-11.729	-11.896

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 1 Besturen	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Raadsbudgetten			150
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten		0	
Organisatiekosten		0	
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)			0
Reserves over de programma's heen (overig)			76
Corresponderende posten over de programma's heen			0
Overig			
Bestuur		652	
Burgerzaken			82
Parkeerbelasting (parkeergelden en naheffingsaanslagen)		27	
Crisisbeheersing en brandweer			66
Openbare orde en veiligheid			135
Diverse kleine verschillen			0
Subtotaal		679	509
Totaal saldo verschillen			-169

Budgetoverhevelingen

Raadsbudgetten

Voorgesteld wordt om een bedrag van 150.000 euro over te hevelen naar 2025 ten behoeve van audiovisuele middelen.

Tussen programma's

Organisatiekosten (salarissen)

Het totale salarisbudget bedraagt ongeveer 29 miljoen euro. Op het totale salaris budget is een voordeel van 291.000 euro in 2024. Dit voordeel is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Flexibele Kern conform het raadsbesluit bij de decemberwijziging 2024. In deze decemberwijziging heeft de raad besloten om overschotten op de personeelsbudgetten bij de jaarrekening te storten in de bestemmingsreserve Flexibele kern personeel.

Flexibele kern

De flexibele kern is bedoeld om de kosten te dekken voor werkzaamheden/opdrachten waar we geen vaste formatie voor hebben, maar wel graag door vast personeel willen laten uitvoeren en niet door inhuur. Er is de komende vier jaar als gevolg van het College Uitvoerings programma meer dan genoeg werk voor de flexibele kern. Door natuurlijk verloop kan een doorstroom ontstaan naar vaste functies, we behouden zo de opgedane kennis voor de organisatie.

De flexibele kern vullen we steeds aan op basis van onze werkvoorraad en strategische personeelsplanning waarin we vraag en aanbod tegen elkaar afwegen. Zo creëren we maximale wendbaarheid om te kunnen meebewegen met de bestuurlijke ambities en wensen vanuit de kernen. De komende jaren storten we in totaal 3 miljoen in deze reserve vanuit de perspectiefnota 2023. Ook is aangegeven dat we overschotten op personeelsbudgetten en overschotten op inhuur-budgetten hierin storten.

Verschillen programma's

Het overschot van 291.000 euro is een optelling van alle voor- en nadelen van de salarislasteren en overige personeelsbudgetten van alle programma's.

De (gewijzigde) toerekening konden we niet meer tijdig in de begroting verwerken binnen de programma's. Hierdoor is onderstaande verschuiving binnen de programma's ontstaan waardoor er voor- en nadelen zijn op de organisatiekosten in deze programma's.

Samenvatting per programma van de verschillen:

Programma 1	-200
Programma 2	130.300
Programma 3	447.700
Programma 4	-18.000
Programma 5	-585.600
Overhead	316.300
Totaal	290.500
Storting in bestemmingsreserve flexibele kern (programma 1)	-290.500
Totaal saldo	0

Voor programma 1 bedraagt het nadeel op de organisatiekosten ongeveer 200 euro. Daarnaast is er een nadeel van 290.500 euro vanwege de storting van het totale voordeel op de organisatiekosten in de bestemmingsreserve Flexibele Kern.

Overig

Bestuur

Het nadeel komt voornamelijk door een hogere toevoeging van 560.000 euro aan de voorziening voor de wethouderspensioenen. De hogere toevoeging is het gevolg van de laatste actuariële berekeningen waaruit bleek dat de voorziening wethouders pensioenen te laag was. Daarnaast wordt er 32.000 euro meer overgeheveld naar 2025 voor de audiovisuele middelen voor de raad dan er ruimte was in de budgetten voor de griffie en de raad.

Burgerlijke stand

De afwijking van ruim 25.000 euro is veroorzaakt door lagere legesinkomsten dan begroot.

- Er zijn ca. 30 huwelijken minder gesloten in 2024 dan vooraf ingeschat.
- Het aantal huwelijken gesloten door een eigen trouwambtenaar (niet van de gemeente) is ongeveer de helft lager dan verwacht.

De verwachting is dat dit in 2025 zo doorzet. Dit gaan wij in de eerste bestuursrapportage meerjarig begroten.

Reisdocumenten en identiteitsbewijzen

De afwijking van ruim 62.733 euro is veroorzaakt door hogere legesinkomsten dan begroot.

In 2024 is in heel Nederland de "paspoortpiek" begonnen. De reden voor de 'paspoortpiek' is, dat reisdocumenten i.p.v. 5 jaar nu 10 jaar geldig zijn. De paspoortpiek zal aankomende 5 jaar aanhouden.

We hebben er in 2024 voor gekozen om te kijken wat de 'paspoortpiek' voor West Betuwe inhoudt en niet op basis van geschatte statistieken te prognosticeren. Voor 2025 zal er wel geprognosticeerd worden inclusief de paspoortpiek nu de cijfers van 2024 bekend zijn.

In de eerste bestuursrapportage zal al de meerjarige aanpassing van de 'paspoortpiek' in de begroting verwerkt worden.

Rijbewijzen

De financiële afwijking als geheel blijft onder de 25.000 euro, maar vooral inkomsten wijken meer af, vooral op reguliere legesopbrengsten. Hier hebben wij ruim 45.000 euro meer ontvangen dan begroot.

Hier zijn diverse verklaringen voor: o.a. nieuwe woonwijken en meer inwoners. Hierdoor waren er meer eerste rijbewijzen en verlenging van rijbewijzen. Ook waren er meer vermissingen waardoor er opnieuw rijbewijzen moeten worden aangevraagd.

Bluswatervoorziening

Jaarlijks doen we een onderhoud-/inspectieronde. De werkzaamheden die daaruit voort komen moeten uitgevoerd worden voor behoud van de bluswatervoorziening. Er is in 2024 minder herstelwerk nodig geweest waardoor van de structurele middelen minder is uitgegeven. Wel zijn er veel installaties aangelegd waarvoor dit jaar en de komende twee jaren extra middelen beschikbaar zijn gesteld. Voor deze areaaluitbreiding zijn er de komende jaren geen extra onderhoudsmiddelen nodig. Het huidige budget is daarvoor voldoende. Een voordeel van 58.000 euro.

Wonen

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Wonen	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
2.2 Parkeren	-92	-92	-95
7.2 Riolering	-7.564	-7.372	-7.307
7.3 Afval	-6.164	-6.164	-6.383
7.4 Milieubeheer	-3.444	-4.421	-4.324
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.177	-1.179	-1.466
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-17.626	-6.695	-5.924
8.3 Wonen en bouwen	-4.881	-6.634	-4.596
Totaal Lasten	-40.948	-32.557	-30.095
Baten (x € 1.000)			
2.2 Parkeren	23	23	39
7.2 Riolering	9.952	9.918	9.864
7.3 Afval	6.907	6.907	7.167
7.4 Milieubeheer	863	863	1.005
8.1 Ruimte en leefomgeving	227	267	918
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	17.516	5.423	5.844
8.3 Wonen en bouwen	1.541	1.776	1.599
Totaal Baten	37.029	25.177	26.436
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.920	-7.379	-3.659
Totaal toevoegingen	-546	-790	-864
Totaal onttrekkingen	503	1.328	601
Gerealiseerd resultaat	-3.964	-6.841	-3.922

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 2 Wonen	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Onderzoeken VTH- en bouwtaken			400
Omgevingswet			572
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten			8
Organisatiekosten			130
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)		130	
Reserves over de programma's heen (overig)		58	
Corresponderende posten over de programma's heen		72	
Overig			
Milieubeheer			281
Ruimte en leefomgeving			572
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen/excl. actieve Grex complexen)		55	
Grondexploitatie (actieve Grex complexen)			1.157
Wonen en bouwen			85
Diverse kleine verschillen			28
Subtotaal		315	3.233
Totaal saldo verschillen Programma 2			2.918

Budgetoverhevelingen

Onderzoeken VTH- en bouwtaken

Voor het jaar 2025 is er inmiddels een gewijzigde bestuurlijke opdracht om de dienstverlening op de VTH-taken te verbeteren. Hiervoor ontbreekt het budget. Het doorvoeren van verbetermaatregelen vraagt om incidenteel én mogelijk ook structureel budget. Voorgesteld wordt om budget van 2024 voor Bouw-toezicht over te hevelen naar 2025, voor een bedrag van 400.000 euro om de maatregelen die we treffen in 2025 mee te bekostigen. De raad wordt middels een informatienota geïnformeerd over de noodzakelijke budgetoverheveling.

Omgevingswet

De te verwachten incidentele kosten voor 2025 zijn hoger dan het positieve saldo over 2024. Een deel van de dekking zal vermoedelijk kunnen plaatsvinden vanuit specifieke uitkeringen vanuit het Rijk. Deze zijn voor het jaar 2025 nog niet zeker. Voorgesteld wordt daarom om het positieve saldo van 572.000 euro van 2024 euro over te hevelen naar 2025.

Tussen programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1.

Bestemmingsreserve Flexibele kern:

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1.

Overige afwijkingen

Leges

De legesopbrengsten van de omgevingsvergunningen worden onderverdeeld onder verschillende producten. Door de komst van de Omgevingswet zijn in december 2023 meer aanvragen ingediend gebruikelijk, deze aanvragen zijn in 2024 afgehandeld. Het aantal aangevraagde vergunningen lag in 2024 lager dan in voorgaande jaren. Hierdoor zijn op het onderdeel 'bouwkosten' minder leges binnengekomen. Het aantal vergunningen dat is aangevraagd met 'afwijken van de ruimtelijke regels' lag in 2024 hoger dan voorgaande jaren. Ook zijn er voor de behandeling van de vergunningaanvragen vaker rapporten op gebied van milieu beoordeeld. Hierdoor zijn er op de onderdelen Ruimtelijke ontwikkeling (365.000 euro) en Milieu (34.000 euro) meer leges binnengekomen. De totale legesinkomsten voor omgevingsvergunningen zijn iets hoger dan begroot.

Bijdrage ODR

Bijdrage ODR op milieu een voordeel van 190.000 euro en op bouw een nadeel van 194.000 euro. Op gebied van milieu zijn op de onderdelen vergunningverlening milieu en advisering minder producten en minder uren besteedt dan begroot. De bijdrage ODR lag op het onderdeel milieu daardoor lager dan begroot. De hogere inzet voor bouw wordt met name veroorzaakt door de effecten van de Omgevingswet en een toename van handhavingsprocedures en WOO-verzoeken. De effecten van de Omgevingswet zijn met name terug te zien in een toename van uren bij de Frontoffice en vergunningverleners en toezichthouders bouw. Zij krijgen veel vragen over de Omgevingswet en gaan vaker in gesprek met inwoners. De totale bijdrage aan de ODR is 8.000 euro meer dan begroot.

Grondexploitaties - woningbouw (lopende complexen)

Het voordelig saldo van de grondexploitaties-woningbouw (lopende complexen) bedraagt afgerond 1.157.000 euro. Dit is het gevolg van de te treffen aanvullende verliesvoorzieningen op de verlieslatende complexen. Deze zijn lager dan in de begroting geraamd.

Grondexploitatie actualisatie verliesvoorziening

Aan de reeds gevormde verliesvoorzieningen voor de verschillende complexen moet in 2024 per saldo ongeveer 0,1 miljoen euro worden toegevoegd ten laste van de algemene middelen. In de begroting werd al rekening gehouden met een (extra) toevoeging van ongeveer 1,3 miljoen euro aan de verliesvoorzieningen. Deze toevoegingen bestaan uit de volgende onderdelen:

<i>bedragen x 1.000 euro</i>			
	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Reguliere toevoeging aan verliesvoorzieningen (2% rente)	-497	-497	0
Actualisering De Plantage (Meteren)	-524	531	1.055
Actualisering Slingerbos (Ophemert)	-58	117	175
Actualisering Molenblok (Varik)	-1	-116	-115
Actualisering Klingelberg Noord (Tuil)	0	42	42
Leijenburgplein Heukelum	-252	-187	65
Subtotaal	-1.332	-110	1.222
Vorming voorziening Leijenburgplein t.l.v. algemene reserve Grex	252	187	-65
Totaal	-1.080	77	1.157

De verliesvoorzieningen zijn gebaseerd op de zogenaamde Netto contante waarde (NCW). Dit houdt in dat aan de voorziening jaarlijks 2 procent (disconterings)rente moet worden toegevoegd zodat de voorziening aan het eind van de looptijd van het betreffende complex voldoende is om de resterende nadelige eindwaarde op te vangen. Daarnaast werd op begrotingsbasis rekening gehouden met extra toevoegingen als gevolg van hogere overhead toerekeningen in 2024. In principe zou er een bedrag van ruim 1.332.000 euro aan de verliesvoorzieningen moeten worden toegevoegd, waarvan 252.000 euro ten laste van de algemene reserve grondexploitatie komt. In werkelijkheid wordt er 110.000 euro aan de verliesvoorziening toegevoegd, waarvan 187.000 euro ten laste van de algemene reserve grondexploitatie komt. Het voordelig verschil van 1.157.000 euro wordt veroorzaakt door inhoudelijke aanpassingen van de kosten en opbrengsten van de diverse verliesgevende complexen. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid.

Grondexploitatie (tussentijdse) winstnemingen

Bij winstgevende complexen schrijft het BBV voor dat op basis van de voortgang van de gemaakte kosten en opbrengsten er tussentijds winst moet worden genomen. Voor het complex Herwijnen Oost wordt nog steeds een winst verwacht van ruim 1,9 miljoen euro. Omdat de voortgang ongeveer 93,7 procent is, moet er tussentijds een winst worden genomen van 1.776.996 euro. In de jaren 2018 t/m 2023 heeft al een winstneming plaatsgevonden van 1.741.012 euro, zodat er in 2024 een tussentijdse winstneming van 35.984 euro moet worden genomen.

In 2024 is het complex Mackaylaan Ophemert afgesloten met een winst van 280.106 euro. In 2023 is al een tussentijdse winst genomen van 216.630 euro, zodat er in 2024 nog een aanvullende winst van 63.476 euro is gerealiseerd.

Voor het complex Achter het Dorpshuis Spijk wordt in totaliteit een winst verwacht van ruim 138.000 euro. Omdat de voortgang ongeveer 3,1 procent is, moet er tussentijds een winst worden genomen van 4.219 euro. Tot op heden hebben er voor dit complex nog geen winstnemingen plaatsgevonden.

Conform de bestendige gedragslijn zijn deze winstnemingen toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

Deze winstnemingen hebben voor de exploitatie geen resultaat omdat de winstnemingen worden toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

Werken

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Werken	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-585	-1.132	-1.355
0.64 Belastingen overig	0	0	-2
3.1 Economische ontwikkeling	-386	-526	-431
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-137	-56	-64
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-105	-157	-142
3.4 Economische promotie	-314	-412	-393
6.3 Inkomensregelingen	-13.708	-13.658	-14.023
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.303	-1.438	-1.291
Totaal Lasten	-16.538	-17.379	-17.701
Baten (x € 1.000)			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	538	645	744
0.64 Belastingen overig	40	43	55
3.1 Economische ontwikkeling	0	69	35
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	32
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	69	116	117
3.4 Economische promotie	254	254	406
6.3 Inkomensregelingen	9.240	9.252	9.487
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0
Totaal Baten	10.141	10.379	10.876
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-6.397	-7.001	-6.827
Totaal toevoegingen	-99	-98	-98
Totaal onttrekkingen	150	124	214
Gerealiseerd resultaat	-6.347	-6.975	-6.711

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 3 Werken	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
geen			0
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten			34
Organisatiekosten			448
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)		448	
Reserves over de programma's heen (overig)			569
Corresponderende posten over de programma's heen			21
Overig			
Beheer overige gebouwen en gronden		68	
Economische promotie			160
Inkomensregelingen		600	
Arbeidsparticipatie			147
Diverse kleine verschillen			1
Subtotaal		1.115	1.380
Totaal saldo verschillen Programma 3			265

Toelichting financiële afwijkingen

Budgetoverhevelingen

Binnen dit programma zijn geen budgetoverhevelingen.

Tussen programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1.

Bestemmingsreserve Flexibele kern

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1.

Bestemmingsreserve Kerngericht werken

Versterking bedrijvigheid

In de Perspectiefnota 2023 is geld beschikbaar gesteld voor onderzoeken naar toekomstbestendige bedrijventerreinen. Dekking vanuit de reserve Kerngericht werken (programma 4). Dit budget wordt gebruikt voor cofinanciering en het onderzoek loopt door in 2025.

Overig

Toeristenbelasting

Het voordeel van 154.000 euro op de toeristenbelasting komt doordat:

- De drie grote campings in de gemeente West Betuwe meer overnachtingen hadden.
- Daarnaast zijn er meer Bed and Breakfasts.

Grondexploitatie (tussentijdse) winstnemingen

Bij winstgevende complexen schrijft het BBV voor dat op basis van de voortgang van de gemaakte kosten en opbrengsten er tussentijds winst moet worden genomen. Voor het complex Hondsgemet Zuid wordt een winst verwacht van ruim 4,6 miljoen euro. Omdat de voortgang ongeveer 92,0 procent is, moet er tussentijds een winst worden genomen van 4.272.170 euro. In de jaren 2016 t/m 2023 heeft al een winstneming plaatsgevonden van 4.263.678 euro, zodat er in 2024 een tussentijdse winstneming van 8.492 euro moet worden genomen.

Conform de bestendige gedragslijn zijn deze winstnemingen toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

Inkomensregelingen en arbeidsparticipatie

Financieel resultaat

Het saldo is thans 20.000 euro positief. Dit voordeel komt door positieve saldi op Participatie en uitvoeringskosten. Op de uitkeringskosten is er een nadeel van 652.000 euro en een voordeel van 150.000 euro op de Rijksinkomsten.

Het verschil op de uitgaven inkomstenvoorziening vindt zijn oorzaak in de gemeentelijke begroting, daar we rekening houden met een stelpost van 652.000 euro omdat we verwachten minder uitkeringskosten te hebben. In feite is er een voorschot op de uitgaven. Concreet betekent dit dat wij verwachten dat wij het boekjaar positief afsluiten. Op basis van de tussentijdse rapportage zal dit circa 115.000 euro, ten opzichte van de begroting.

Leven

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Leven	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
2.1 Verkeer en vervoer	-11.874	-20.587	-14.404
2.3 Recreatieve havens	-95	-91	-90
2.5 Openbaar vervoer	-296	-1.706	-1.168
4.1 Openbaar basisonderwijs	-523	-338	-567
4.2 Onderwijshuisvesting	-3.539	-4.861	-4.240
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-3.373	-3.823	-3.406
5.1 Sportbeleid en activering	-503	-1.173	-1.158
5.2 Sportaccommodaties	-1.029	-1.177	-1.216
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-523	-354	-413
5.4 Musea	-643	-636	-635
5.5 Cultureel erfgoed	-313	-344	-308
5.6 Media	-1.228	-1.413	-1.246
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.273	-10.448	-6.166
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-5.532	-14.468	-14.617
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.588	-1.652	-1.630
Totaal Lasten	-36.332	-63.071	-51.264
Baten (x € 1.000)			
2.1 Verkeer en vervoer	641	7.829	6.521
2.3 Recreatieve havens	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	2	344	317
4.1 Openbaar basisonderwijs	7	0	75
4.2 Onderwijshuisvesting	119	125	140
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	890	1.313	1.094
5.1 Sportbeleid en activering	0	342	368
5.2 Sportaccommodaties	58	66	100
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0
5.4 Musea	6	6	9
5.5 Cultureel erfgoed	0	22	17
5.6 Media	51	276	147
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	432	596	600
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.308	11.948	12.321
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	987	987	1.039
Totaal Baten	4.501	23.854	22.748
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-31.831	-39.216	-28.515
Totaal toevoegingen	-8.465	-21.566	-21.826
Totaal onttrekkingen	9.343	19.939	10.469
Gerealiseerd resultaat	-30.953	-40.842	-39.872

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 4 Leven	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Fietsenstalling station Geldermalsen			558
Opstal sportpark Boutestein			70
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten			446
Organisatiekosten		18	
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)			18
Reserves over de programma's heen (overig)		240	
Corresponderende posten over de programma's heen			0
Overig			
Verkeer en vervoer		191	
Onderwijshuisvesting			119
Onderwijsbeleid en leerlingzaken			91
Sportbeleid en activering			40
Sportaccommodaties		63	
Media			34
Openbaar groen en (openlucht) recreatie		182	
Samenkracht en burgerparticipatie			222
Begraafplaatsen en crematoria			45
Diverse kleine verschillen			23
Subtotaal		694	1.667
Totaal saldo verschillen Programma 4			973

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Fietsenstalling Station Geldermalsen

In de begroting 2024 is een bedrag van 1.2 miljoen euro opgenomen voor het vernieuwen van de fietsenstalling oostzijde station Geldermalsen. Het project is gerealiseerd en de stalling is eind 2024 in gebruik genomen. In 2025 moet het project nog financieel afgerond worden. De ontvangen subsidie van de provincie (261.000 euro) moet nog verantwoord worden en de financiële afrekening van ProRail moet nog ontvangen worden. Financiële risico's worden niet meer verwacht omdat het project is gerealiseerd.

Voorgesteld wordt om het resterende budget uit 2024 van 558.000 euro over te hevelen naar 2025.

Buitensportaccommodaties

In 2024 was er 70.000 euro begroot voor overname van achterblijvende opstal. Deze overname is vertraagd en schuift door naar 2025.

Tussen programma's

Bestemmingsreserve Flexibele kern

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1.

Algemene reserve

Fietspaden onder de Waalbruggen

We realiseren een struipad tussen de twee bruggen (autoverkeer en spoor) van de kern Waardenburg naar de uiterwaarden. Vanwege het niet afgeven van de vergunning door Waterschap Rivierenland is de uitvoering uitgesteld naar 2025. Het project wordt begin april 2025 afgerond. In 2024 wordt er 50.000 euro minder onttrokken aan de algemene reserve.

Overig

Brede Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Het IZA Regioplan Rivierenland werd net voor het einde van 2023 opgeleverd. Echter met het opleveren van het regioplan kon de uitvoering niet direct starten. De beschreven prioritaire opgaven zijn breed en abstract gebleven. Met ruimte om de precieze invulling ervan gezamenlijk nader vorm te geven. Het jaar 2024 heeft daarmee in het teken gestaan van verder concretiseren en opstarten, zowel op inhoud als ook op proces en de benodigde randvoorwaarden.

Terugkijkend op het afgelopen jaar kan geconcludeerd worden dat er veel vorderingen zijn gemaakt, echter zijn er op diverse onderdelen minder concrete acties opgestart (en kosten gemaakt) dan verwacht. Het ging simpelweg nog vooral over voorbereidingen treffen, werkafspraken maken, structuren opbouwen, planvorming en subsidies aanvragen.

Zo is er veel werk gestoken in het ontwikkelen van een passende governance en organisatiestructuur. Diverse regionale rollen/functies dienden nog ingericht en ingevuld te worden. Als gemeenten hebben we geïnvesteerd in de onderlinge samenwerking en het volwaardig partner worden in het Regioplan en de verbinding met het betrokken netwerk (welzijn-, medisch- en zorgdomein). We hebben aansluiting gemaakt bij lopende ontwikkelingen, transformatieplannen en/of projecten.

Als gevolg hiervan hebben we gekozen voor het inzetten van 274.000 euro uit reguliere middelen. Hierdoor hebben we voorkomen dat het budget van het Integraal Zorg Akkoord aan het Rijk moet worden terugbetaald.

Bijdrage Avri Ibor (verkeer en openbaar groen)

Begin november 2024 heeft de gemeente 3 brieven van de Avri ontvangen over de financiële consequenties voor 2024 van de uitvoering van de Ibor-taken. Het betreft een overschrijding van in totaal 240.000 euro en bestaat uit 3 onderdelen. 1 onderdeel was bekend, op de andere 2 is vanuit de gemeente met verbazing op gereageerd. Namens het college is op deze brieven gereageerd. Dit heeft geresulteerd in een bestuurlijk gesprek in januari met de volgende uitkomsten.

Toelichting per onderdeel:

1. Overschrijding door klimaatsverandering en terugloop WSW medewerkers

Door de klimaatsverandering en het steeds langer wordende groeiseizoen is er meer arbeid nodig om de groenvoorziening en de onkruidbestrijding op de verharding op het gewenste kwaliteitsbeeld te onderhouden. Ook zijn er minder medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt beschikbaar en wordt werk door duurdere reguliere medewerkers of aannemers uitgevoerd. De extra kosten bedragen in totaal 102.000 euro. In de 1e bestuursrapportage is hiervan al 50.000 euro vermeld. Het verschil van 52.000 euro is later in het jaar ontstaan en was op dat moment nog niet bekend bij de gemeente. Deze kosten zijn structureel zolang het klimaat zich zo blijft ontwikkelen.

2. Fout werkbegroting

Voor de werkbegroting van de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) van de Ibor taken heeft Avri voor 2024 een nieuwe rekenmethode gebruikt. In september bleek dat een deel van de overhead (103.000 euro) niet in de berekening was meegenomen. Het betreft hier structurele kosten. Avri heeft de gemeente daar in november met een excuusbrief over geïnformeerd. De gemeente ontkomt er niet aan om deze kosten aan Avri te vergoeden omdat Avri onder de gemeenschappelijke regeling valt (lusten en lasten voor de gemeente).

3. Frictiekosten

In september 2023 is met Avri afgesproken het onderhoud van de bomen in het buitengebied en het reinigen van de kolken met ingang van 1 januari 2024 weer terug te brengen naar de gemeente. Reden hiervoor was dat Avri de werkzaamheden uitbesteed. Hierdoor was er weinig toegevoegde waarde van Avri. Ook moest het bestek opnieuw aanbesteed worden, dus een natuurlijk en praktisch moment om de werkzaamheden terug te halen. Bij de vaststelling van de werkbegroting is afgesproken hiervoor geen frictiekosten in rekening te brengen. Het terugnemen van de taken zonder frictiekosten is vastgelegd in de dienstverlenings-overeenkomst en door Avri ondertekend. In september 2024 kwam Avri terug op deze afspraak. In de brief van november 2024 deelt Avri mede wel frictiekosten te berekenen voor 2024 tot en met 2027. Voor 2024 bedragen deze kosten 85.000 euro. In het gesprek van januari heeft Avri toegezegd de frictiekosten tegen de werkelijke kosten te willen verrekenen. Het voorstel van Avri volgt eind maart.

Omdat exacte bedragen voor 2024 tot en met 2027 nog niet bekend en akkoord bevonden nemen we dit onderwerp op in de risicoparagraaf.

Degeneratievergoeding aanleg glasvezel buitengebied

Tijdens opstelling van het overzicht van de te ontvangen degeneratievergoeding is de gemeente uitgegaan van de totale lengte aan te leggen glasvezel binnen de gemeente conform het opgegeven aantal meters in vergunningsaanvraag t.b.v. ontvangst legesvergoeding. Doordat de leges worden geheven over alle graafwerkzaamheden binnen de gemeente en de degeneratiekosten alleen over de graafwerkzaamheden in de openbare ruimte in eigendom c.q. beheer bij de gemeente is een nadelig verschil ontstaan tussen het geraamd bedrag aan degeneratievergoeding, waar we als grondeigenaar recht op hebben. In verband met het beleid van het Waterschap Rivierenland is ook veel glasvezel niet meer in de dijk aangelegd waar gemeente als wegbeheerder recht had op degeneratievergoeding alleen in de particuliere gronden waardoor recht op degeneratievergoeding kwam te vervallen. Op basis van nacalculatie een nadeel van 253.000 euro, waarvan 84.500 euro ten laste van het rekeningresultaat 2024 komt.

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer heeft over 2024 een positief resultaat van 120.000 euro. We zien in het leerlingenvervoer meer ouders die ervoor kiezen hun kind zelf naar school te brengen of gebruik laten maken van het openbaar vervoer. Dit betekent dat er minder kinderen gebruik maken van het duurdere vervoer per (taxi-)bus. Ook is aan meer ouders het drempelbedrag in rekening gebracht.

Het positieve resultaat is incidenteel; de situatie in het leerlingenvervoer blijft steeds een momentopname.

Sportbeleid

We hebben in 2024 van het Rijk GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord)-middelen ontvangen die we kunnen inzetten voor sportparticipatie. Om zo weinig mogelijk van deze doeluitkering terug te betalen aan het Rijk zijn er reguliere middelen voor sport hiervoor ingezet, waardoor er een voordeel van 30.000 euro ontstaat.

Begrafenisrechten

In 2024 was er een lichte stijging van aantal begrafenissen en het aantal verlengde grafrechten ten opzichte van de prognose. Maar het is nog te vroeg om hier van een trend te spreken. Daarnaast zijn er 4 begrafenissen en 4 reserveringen geweest op de natuurlijke begraafplaats in Ophemert. Het gaat hier om grafrecht voor 60 en 100 jaar waarvan de tarieven en dus de inkomsten hoger zijn. Per saldo en voordeel van 50.000 euro.

Vreemdelingen

Het voordeel van 39.000 euro wordt veroorzaakt door een voordelige afrekening Wet Inburgering over voorgaande jaren.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Er is sprake van een incidenteel nadeel van 144.000 euro. Dit heeft de volgende oorzaken:

Inkomsten:

De inkomsten van het Rijk zijn 81.000 euro lager dan begroot. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste zijn er uiteindelijk iets minder bedden gerealiseerd dan verwacht, wat zorgt voor een lager normbedrag. Hiernaast moesten wij een bedrag van 31.568 euro terugbetalen aan het Rijk als verrekening over 2023.

Uitgaven:

De grootste overschrijding is op het vlak van uitbestede werkzaamheden, hier is sprake van een overschrijding van 375.000 euro. Dit zit vooral op het vlak van beveiligingskosten. In 2025 gaan wij significant besparen op de kosten voor beveiliging, mede gelet op het feit dat de rijksbijdrage in 2025 lager is.

Een groot voordeel bedraagt de verrekeningen aan andere budgetten (197.000 euro). Dit komt doordat de begrote doorbelastingen aan de spreidingswet en aan een pand waar Oekraïners zijn gehuisvest lager uitvielen dan gedacht.

Er zijn diverse overige voor- en nadelen op het budget te noemen. Uiteindelijk is er sprake van een overschrijding van 63.000 euro op de prognose.

Omzien

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Omzien	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-6.388	-7.378	-6.613
6.4 WSW en beschut werk	-2.915	-3.124	-3.028
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-2.332	-2.349	-2.431
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	-3.422	-4.775	-4.752
6.71B Begeleiding (WMO)	-2.980	-4.255	-4.108
6.71C Dagbesteding (WMO)	-40	-7	0
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-245	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-675	-906	-1.036
6.72B Jeugdhulp behandeling	-5.308	-4.688	-5.154
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-43	-137	-132
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.052	-911	-864
6.73A Pleegzorg	-569	-548	-643
6.73B Gezinsgericht	-523	-18	-21
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-2.075	-1.771	-2.470
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-1.642	-2.422	-2.274
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-579	-3.179	-3.037
6.74C Gesloten plaatsing	-145	-663	-522
6.81A Beschermd wonen (WMO)	-232	-405	-238
6.82A Jeugdbescherming	-1.200	-1.083	-1.276
6.82B Jeugdreclassering	-46	-183	-172
7.1 Volksgezondheid	-828	-1.135	-1.031
Totaal Lasten	-33.239	-39.937	-39.802

Omzien	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Baten (x € 1.000)			
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	62
6.4 WSW en beschut werk	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	54	54	89
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0
6.71B Begeleiding (WMO)	0	114	114
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	105	105	135
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	0	8
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	73
6.73A Pleegzorg	0	0	0
6.73B Gezinsgericht	0	0	0
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	168
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0
6.74C Gesloten plaatsing	0	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	377	397
6.82A Jeugdbescherming	0	0	0
6.82B Jeugdreclassering	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	0	377	362
Totaal Baten	159	1.027	1.408
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-33.082	-38.912	-38.394
Totaal toevoegingen			
Totaal onttrekkingen			
Gerealiseerd resultaat	-33.082	-38.912	-38.394

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 5 Omzien	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
geen			0
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten			1
Organisatiekosten		586	
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)			586
Reserves over de programma's heen (overig)			478
Corresponderende posten over de programma's heen		114	
Overig			
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (6.2)			47
WSW en beschut werk (6.4)			96
WMO (6.6 / 6.71 / 6.81)			541
Jeugdhulp (6.72 / 6.73 / 6.74 / 6.82)		621	
Volksgesondheid			89
Diverse kleine verschillen			0
Subtotaal		1.320	1.837
Totaal saldo verschillen Programma 5			517

Tussen de programma's

Bestemmingsreserve Flexibele kern

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1.

Overig

Brede Specifieke Uitkering Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Het IZA Regioplan Rivierenland werd net voor het einde van 2023 opgeleverd. Echter met het opleveren van het regioplan kon de uitvoering niet direct starten. De beschreven prioritaire opgaven zijn breed en abstract gebleven. Met ruimte om de precieze invulling ervan gezamenlijk nader vorm te geven. Het jaar 2024 heeft daarmee in het teken gestaan van verder concretiseren en opstarten, zowel op inhoud als ook op proces en de benodigde randvoorwaarden.

Terugkijkend op het afgelopen jaar kan geconcludeerd worden dat er veel vorderingen zijn gemaakt, echter zijn er op diverse onderdelen minder concrete acties opgestart (en kosten gemaakt) dan verwacht. Het ging simpelweg nog vooral over voorbereidingen treffen, werkafspraken maken, structuren opbouwen, planvorming en subsidies aanvragen.

Zo is er veel werk gestoken in het ontwikkelen van een passende governance en organisatiestructuur. Diverse regionale rollen/functies dienden nog ingericht en ingevuld te worden. Als gemeenten hebben we geïnvesteerd in de onderlinge samenwerking en het volwaardig partner worden in het Regioplan en de verbinding met het betrokken netwerk (welzijn-, medisch- en zorgdomein). We hebben aansluiting gemaakt bij lopende ontwikkelingen, transformatieplannen en/of projecten.

Als gevolg hiervan hebben we gekozen voor het inzetten van 73.000 euro uit reguliere middelen. Hierdoor hebben we voorkomen dat het budget van het Integraal Zorg Akkoord aan het Rijk moet worden terugbetaald.

Openbare gezondheidszorg

Voor AED's in de gemeente is 60.000 euro opgenomen in de begroting. Dit was mede bedoeld voor regelmatig onderhoud van de AED's. In 2024 is de aanbesteding voor het onderhoud afgerond, het contract gaat in per 1-1-2025. Er is een incidenteel voordeel van 39.000 euro.

Daarnaast is er een incidenteel voordeel van 35.000 voor de kosten voor de GGD. We ontvingen in 2024 vanuit het Rijk GALA middelen (Gezond Actief Leven Akkoord), hiervan gebruikten we 35.000 voor gezondheidsactiviteiten.

Zorgkosten

Wmo: we zien bij Wmo (woningaanpassingen en vervoer) een daling van het bestede bedrag. Vanuit het herstelplan is een beweging ingezet naar meer kostenbewustzijn, meer integraal werken en meer regie voeren. Deze besparing komt doordat het team strak werkt vanuit het gedachtegoed achter het herstelplan.

Jeugd: Bij jeugd zien we een daling van het aantal cliënten, maar een stijging van de kosten. Dit komt door forse tariefstijgingen op een aantal producten. Ook zien we dat we op bepaalde producten meer cliënten hebben. Zo is er meer vraag naar specialistische GGZ. Tot slot zien we veel dure beschikkingen die worden afgegeven door de Rechter. Als gemeente kunnen we hier weinig op sturen, maar we zijn wel verantwoordelijk voor de kosten.

Toelichting eigen bijdragen maatwerkdienstverlening 18+

Inwoners die ondersteuning op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ontvangen betalen een eigen bijdrage. Dit in de vorm van een abonnementstarief. In 2024 was dit 20.60 euro per maand. Uitzondering hierop zijn inwoners met een inkomen dat lager is dan de minimagrens die we hanteren.

In 2024 hadden we meer cliënten een inkomen boven de minimagrens. Dit betekent dat we meer inkomsten dan verwacht hebben ontvangen. Aangezien het inkomensgrens afhankelijk van de nieuwe instroom is het voordeel naar huidige inzichten incidenteel.

Toelichting Wmo beschermd wonen

Op Wmo beschermd wonen is over 2024 188.078 euro minder besteed. Binnen de ambtelijke capaciteit was geen ruimte om in de tweede helft 2024 nieuwe projecten op te zetten. Hierdoor is het overschot ontstaan. Het positieve resultaat is incidenteel. De omvang is afhankelijk van een (mogelijk) overschot van de centrumgemeente middelen.

Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
0.5 Treasury	-296	284	-1.199
0.61 OZB woningen	-678	-665	-706
0.62 OZB niet-woningen	-296	-293	-201
0.64 Belastingen overig	-1	-1	62
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-2.022	-1.167	-184
Totaal Lasten	-3.293	-1.842	-2.228
Baten (x € 1.000)			
0.5 Treasury	401	782	1.200
0.61 OZB woningen	9.089	9.287	9.294
0.62 OZB niet-woningen	6.613	6.852	7.096
0.64 Belastingen overig	4	4	9
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	90.487	92.712	92.675
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0
Totaal Baten	106.594	109.637	110.274
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	103.300	107.795	108.046
Totaal toevoegingen	-1.228	-2.774	-2.672
Totaal onttrekkingen	2.041	18.804	18.322
Gerealiseerd resultaat	104.113	123.825	123.697

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Taakmutaties gemeentefonds			24
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten		568	
Organisatiekosten			0
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)		0	
Reserves over de programma's heen (overig)		563	
Corresponderende posten over de programma's heen			114
Overig			
Treasury		497	
OZB woningen		34	
OZB niet-woningen			336
Belastingen overig (excl. baten reclamebelasting)			7
Oninbare en dubieuze vorderingen			61
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		37	
Overige baten en lasten			1.029
Diverse kleine verschillen			0
Subtotaal		1.699	1.570
Totaal saldo verschillen Financiering en algemene dekkingsmiddelen			-129

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Taakmutaties algemene uitkering uit het gemeentefonds

Via het gemeentefonds worden door het rijk gelden beschikbaar gesteld voor nieuwe of gewijzigde taken. Deze gelden worden op een afzonderlijke stelpost geraamd en vrijgegeven als er een onderbouwd bestedingsplan is. De voorgestelde overheveling van 24.280 euro komt uit de septembercirculaire 2024 en betreft de compensatie voor de alleenverdienersproblematiek. Deze middelen zullen in 2025 worden ingezet om deze problematiek aan te pakken.

Tussen programma's- budgettair neutraal

Mutaties overige reserves

We hebben minder onttrokken uit diverse reserves dan begroot. Dit komt omdat we minder hebben uitgegeven wat ten laste gaat van deze reserves. De lagere lasten leidt tot een voordeel op verschillende programma's. In verband met de boekhoudregels zijn deze verantwoord op de andere programma's. Het nadeel is verantwoord bij financiering en algemene dekkingsmiddelen. Per saldo zijn de boekingen budgetneutraal.

Overig

Treasury

bedragen x 1.000 euro

	Begroting na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Bankkosten en provisie	-50	-122	72
Betaalde rentelasten	-1.479	-1.886	-407
Ontvangen kortlopende rente	80	68	-12
Ontvangen langlopende rente op verstrekte leningen	100	508	408
Rentetoevoeging voorziening afkoop onderhoud begraafplaatsen	-46	-36	10
Doorbelasting rente naar taakvelden	1.910	1.450	-460
Dividendopbrengsten deelnemingen	550	586	36
Totaal	1.065	568	-497

Het resultaat op het taakveld treasury valt ongeveer 497.000 euro nadeliger uit. Dit wordt vooral veroorzaakt door lagere toerekeningen aan de grondexploitatie en de riolering.

Onroerende zaakbelasting opbrengsten

<i>bedragen x 1.000 euro</i>			
	2024	< 2024	Totaal
OZB woningen/eigenaren	9.277	3	9.280
OZB niet-woningen/eigenaren	4.017	10	4.027
OZB niet-woningen/gebruikers	2.864	173	3.037
Netto opbrengsten verantwoord in 2024	16.158	186	16.344
Geraamde ontvangsten 2024	16.072	0	16.072
Verschil	86	186	272

De werkelijke netto opbrengsten uit de OZB 2024 wijken ten opzichte van de begroting na wijziging voordelig af met een bedrag van 86.000 euro (0,5 procent). Voor de oudere belastingjaren is er sprake van een hogere opbrengst van 186.000 euro ten opzichte van de inschattingen van BSR bij de jaarrekening 2023. Hiervan heeft ongeveer 3.000 euro betrekking op een hogere inschatting van de oninbaarheid van de openstaande belastingbedragen tot en met 2023. Per saldo zijn de in het dienstjaar 2024 verantwoorde opbrengsten 272.000 euro hoger dan geraamd. In deze cijfers is rekening gehouden met de door BSR geraamde oninbare en dubieuze posten in 2024.

Bij de uitvoeringslasten van de OZB is er sprake van een voordeel van 30.000 euro.

Dotatie voorziening dubieuze vorderingen

De voorziening dubieuze debiteuren is geanalyseerd en gebleken is dat deze opgehoogd moet worden met een bedrag van 61.000 euro. In de begroting was hier geen rekening mee gehouden. Deze dotatie is exclusief de dubieuze vorderingen die voort kunnen komen vanuit de opgelegde aanslagen door de Belasting samenwerking Rivierenland (BSR). Deze zijn geraamd en verantwoord bij de betreffende belastingopbrengsten.

Algemene uitkering

bedragen x 1.000 euro

	2024	< 2024	Totaal
Algemene uitkering (exclusief Sociaal deelfonds)	89.250	42	89.292
Algemene uitkering/Sociaal deelfonds	3.383	0	3.383
In 2024 te verantwoorden opbrengsten	92.633	42	92.675
Geraamde ontvangsten 2024	92.733	-21	92.712
Vershil	-100	63	-37

In 2024 hebben we per saldo 37.000 euro minder aan algemene uitkering ontvangen dan geraamd.

De oorzaken hiervan zijn:

bedragen x 1.000 euro

	2024	< 2024	Totaal
Vershil negatieve inkomstenmaatstaf OZB	-85	-35	-120
Overige (vooral hoeveelheidsverschillen)	-15	98	83
Totaal	-100	63	-37

Het nadeel bij de negatieve inkomstenmaatstaf OZB is het spiegelbeeld van het voordeel van de werkelijke OZB-opbrengsten die door BSR worden opgelegd.

Overige baten en lasten

Het voordeel op de overige baten en lasten komt met name door de volgende onderdelen:

Doorschuif BTW

Gemeenschappelijke regelingen hebben een aantal mogelijkheden om de btw op hun kosten in rekening te brengen bij de (gemeentelijke) deelnemers. Dit kan bijvoorbeeld door bij de facturatie van de deelnemersbijdrage apart btw in rekening te brengen. Het is ook mogelijk dat de regeling de btw niet afzonderlijk in rekening brengt, maar na afloop van het jaar aangeeft welk btw-bedrag de gemeente bij het btw-compensatiefonds (bcf) kan compenseren. Het laatste is van toepassing voor de BSR en GGD. Ten opzichte van de raming kunnen we 96.000 euro meer compenseren bij het bcf. In plaats van op de verschillende taakvelden deze compensatie te verdelen, wordt deze op één centrale plaats verantwoord.

bedragen x 1.000 euro

	Werkelijk	Raming	Verschil
BSR	49	60	11
GGD	21	106	85
Totaal	70	166	96

Restant taakmutaties Gemeentefonds

Een bedrag van 1.014.000 euro aan gereserveerde taakmutatie 2024 valt vrij ten gunste van het resultaat. Het betreft de volgende gereserveerde middelen uit de verschillende mei-, september en decembercirculaires:

Bedragen x € 1.000

Wet Goed Verhuurderschap	MC 2023	29	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Wet betaalbare huur (v/h Wet Goed Verhuurdersschap)	SC 2024	26	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Wet betaalbare huur (v/h Wet Goed Verhuurdersschap)	DC 2024	2	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Invoeringskosten Omgevingswet 2023 (resultaatbestemming 2023)	DC 2023	396	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Uitvoeringskosten Omgevingswet 2024	MC 2024	273	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven	DC 2024	7	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Register Externe veiligheidsrisico's	DC 2024	10	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtige asielmigranten	MC 2024	2	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	MC 2024	4	kan vrijvallen (geen lasten in 2025)				
Bijzondere bijstand en vroegsignalering	SC 2023	71	kan vrijvallen (lasten 2025 t.l.v. bijdrage 2025)				
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	MC 2024	56	kan vrijvallen (lasten 2025 t.l.v. bijdrage 2025)				
Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg 2024	DC 2024	69	vrijval (betreft administratieve correctie rijk)				
Subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg 2024	DC 2024	10	vrijval (betreft administratieve correctie rijk)				
Uitvoering Hervormingsagenda Jeugd 2024	DC 2024	13	vrijval (betreft administratieve correctie rijk)				
Vangnetconstructie energietoelage 2023	DC 2024	47	vrijval (betreft compensatie kosten 2023)				
Totaal		1.014					

Overhead

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
Overhead	-18.211	-19.462	-19.126
Totaal Lasten	-18.211	-19.462	-19.126
Baten (x € 1.000)			
Overhead	24	24	201
Totaal Baten	24	24	201
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-18.186	-19.438	-18.926
Totaal toevoegingen	-1.530	-1.354	-1.408
Totaal onttrekkingen	1.293	2.264	2.090
Gerealiseerd resultaat	-18.422	-18.528	-18.245

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Overhead	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
geen			0
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten			79
Organisatiekosten			26
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)		26	
Reserves over de programma's heen (overig)		262	
Corresponderende posten over de programma's heen			51
Overig			
Overhead (Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe)		89	
Overhead (Wet Digitale overheid en Wet Open Overheid)			92
Overhead (algemene personeelskosten)			236
Overhead (overig)			176
Diverse kleine verschillen			
Subtotaal		377	660
Totaal saldo verschillen Overhead			283

Het voordelig verschil op de overhead bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen x € 1.000

	Raming 2024	Rekening 2024	Vershil
Salarislasten overhead	-6.322	-5.998	324
Bijdrage aan verbonden partijen	-7.596	-7.699	-103
Materiële kosten	-5.967	-5.734	233
Kapitaallasten	-770	-689	81
Doorbelasting aan Grex/WRP	1.193	993	-200
Verrekening met reserves gerelateerd aan taakveld 0.4	-1.354	-1.407	-53
Totaal lasten	-20.816	-20.534	282
Bijdragen van derden	25	200	175
Verrekening met reserves gerelateerd aan taakveld 0.4	2.264	2.090	-174
Totaal baten	2.289	2.290	1
Resultaat op taakveld 0.4 (inclusief gerelateerde reserves)	-18.527	-18.244	283
Neutraal met overige programma's	0	211	211
Totaal	-18.527	-18.033	494

Vennootschapsbelasting

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-795	-719
Totaal Lasten	0	-795	-719
Baten (x € 1.000)			
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
Totaal Baten	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	0	-795	-719
Totaal toevoegingen			
Totaal onttrekkingen			
Gerealiseerd resultaat	0	-795	-719

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Vennootschapsbelasting (Vpb)	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
geen			
Neutraal tussen programma's			
Rentelasten			0
Organisatiekosten			0
Reserves over de programma's heen (organisatiekosten)		0	
Reserves over de programma's heen (overig)			0
Corresponderende posten over de programma's heen			0
Overig			
Vennootschapsbelasting (VpB)			76
Diverse kleine verschillen			0
Subtotaal		0	76
Totaal saldo verschillen Vennootschapsbelasting (Vpb)			76

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Voor 2023 verwachten we 34.000 euro verschuldigd te zijn aan vennootschapsbelasting. Bij de jaarrekening 2023 gingen we nog uit van een bedrag van 110.000 euro. Een voordeel derhalve van 76.000 euro.

1.4 Overzicht aanwending onvoorzien

In de vastgestelde begroting 2024 is een post voor Onvoorzien opgenomen van 100.000 euro. De post Onvoorzien is in 2024 niet ingezet en bij de Decemberwijziging 2024 afgeraamd.

1.5 Overzicht incidentele baten en lasten

Hieronder volgt een overzicht van de incidentele lasten en baten over het jaar 2024.

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Programma 1 Bestuur			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Fusie West Betuwe	82	560	505
Griffie- en raadsbudgetten	0	117	71
Aanpassing en uitbreiding bluswaterinstallaties	0	305	247
Aanpak ondermijning (PPN 2024 nieuw beleid)	122	122	100
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (taakmutatie gemeentefonds)	15	15	9
Budgetoverhevelingen	0	151	151
Totale incidentele lasten	219	1.271	1.083
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Geen incidentele baten	0	0	0
Totale incidentele baten	0	0	0
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-219	-1.271	-1.083
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Verkiezingen (egalisatie)	125	125	125
Totaal incidentele toevoegingen	125	125	125

<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Vorming gemeente West Betuwe	82	560	505
BR Verkiezingen (egalisatie)	125	165	165
BR Dekking afschrijving brandweer	66	66	66
Totaal incidentele aanwendungen	273	792	736
Saldo mutaties reserves	148	667	611
Incidenteel saldo programma 1	-71	-604	-472

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Programma 2 Wonen			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Lokale Klimaatadaptatie (t.l.v. BR Klimaatadaptatie)	485	285	212
Duurzaamheid (lasten De Knop)	18	18	20
Ondersteuning DWE	0	60	87
Klimaatakkoord (uitvoeringsmiddelen)	853	853	668
DOE-programma	0	60	60
The Dutch	0	533	511
Omgevingsdienst Rivierenland (resultaat 2023)	0	-264	-264
Grondexploitatie lasten	6.666	11.041	7.670
Grondexploitatie doorbelasting naar balans	10.364	-5.656	-1.930
Grondexploitatie (rente)toevoeging aan verliesvoorzieningen	457	1.080	110
Grondexploitatie treffen verliesvoorziening Leijenburgplein	0	252	186
Herrubricering strategische gronden	0	-161	-161
Onderzoek terughalen toezicht- en handhavingstaken (PPN 2023 nieuw beleid 2023)	25	25	25
Onderzoek terughalen taken vergunningverlening bij ODR (PPN 2023 nieuw beleid)	1.000	1.000	207
Programmaplan Wonen	0	701	64
Aanjaagteam Wonen (t.l.v. BR Kerngericht werken (PPN 2023 nieuw beleid)	150	150	132
Vorbereidingskrediet Flexwoningen (restant t.l.v. algemene reserve)	0	84	5
Vorbereidingskrediet Herontwikkeling Leijenburgplein (restant t.l.v. algemene reserve)	0	7	0
Vorbereidingskrediet Beesd Noord (restant t.l.v. algemene reserve)	0	61	18
Budgetoverhevelingen	0	1.155	1.155
Totale incidentele lasten	20.018	11.284	8.775

<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Klimaatakkoord (rijksbijdrage)	853	853	668
Grondexploitatie baten	17.030	5.385	5.740
Grondexploitatie winst Mackaylaan Ophemert	278	38	63
Grondexploitatie winst Achter 't Dorpshuis Spijk	0	0	4
Grondexploitatie winst Herwijnen-Oost	208	0	36
Totale incidentele baten	18.369	6.276	6.512
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-1.649	-5.008	-2.263
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Zwerfafval	61	0	0
BR Programmaplan Wonen	0	0	629
Algemene reserve Grondexploitatie (herrubricering strategische gronden)	0	123	123
Algemene reserve Grondexploitatie (winstnemingen woningbouw)	486	38	104
Algemene reserve Grondexploitatie (winstnemingen bedrijventerreinen)	0	0	8
Totaal incidentele toevoegingen	546	161	864
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Klimaatadaptatie	485	285	212
BR Duurzaamheid	18	91	106
BR Programmaplan Duurzaamheid	0	0	32
BR Programmaplan Wonen	0	701	64
Algemene reserve Grondexploitatie (verliesvoorziening Leijenburgplein)	0	252	186
Totaal incidentele aanwendungen	503	1.328	601
Saldo mutaties reserves	-44	1.167	-263
Incidenteel saldo programma 2	-1.693	-3.841	-2.526

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Programma 3 Werken			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Vorbereidingsbudget herontwikkeling gemeentelijk vastgoed	0	20	11
Externe ondersteuning verkoop vastgoed	0	50	0
HUB Rivierenland 2024-2027 (PPN 2024 nieuw beleid)	20	20	15
Grondexploitatie lasten	907	789	408
Grondexploitatie doorbelasting naar balans	-907	-789	-384
Herrubricering strategische gronden	0	39	39
Werkzaam Rivierenland (resultaat 2023)	0	-415	-415
Economisch beleidplan revitalisering bedrijventerreinen (restant t.l.v. algemene reserve)	0	20	0
Economisch beleidplan (restant t.l.v. BR Kerngericht werken)	0	48	35
Budgetoverhevelingen	0	406	406
Totale incidentele lasten	20	188	114
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Taakstelling verkoop vastgoed (van 2023 naar 2024)	0	0	0
Taakstelling Vastgoed (Perspectiefnota 2023)	500	0	0
DOE-programma (Winterfonds)	0	47	47
Grondexploitatie baten	0	0	23
Grondexploitatie winst Hondsgemet Zuid	0	0	8
Totale incidentele baten	500	47	79
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	480	-141	-35

<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Geen incidentele toevoegingen			
Totaal incidentele toevoegingen	0	0	0
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Geen incidentele Anwendungen			
Totaal incidentele Anwendungen	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0
Incidenteel saldo programma 3	480	-141	-35

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Programma 4 Leven			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Uitvoering wettelijke taken verkeer (PPN 2024 nieuw beleid)	127	127	127
Piekbelasting dijken (t.l.v. BR Kerngericht werken (PPN 2023 nieuw beleid)	10	10	10
Toegankelijkheid looproutes (t.l.v. BR Kerngericht werken (PPN 2023 nieuw beleid)	30	30	19
Pilot Hubs in de kernen (t.l.v. BR Kerngericht werken (PPN 2023 nieuw beleid)	13	13	13
Salarislasten en inhuur (t.l.v. BR Kerngericht werken)	0	355	203
Wegen/wensen en kansen Leefomgeving (PPN 2021 nieuw beleid)	50	53	50
Vorbereiding herinrichting Rijksstraatweg (A15-Spoor Geldermalsen)	0	0	0
Gastvrije Waaldijk (deels t.l.v. BR Dijkversterking Gastvrije Waaldijk)	750	6.825	5.427
Spoorttraject Geldermalsen-Tricht	0	220	277
Verenfonds (PPN 2024 nieuw beleid)	225	160	160
Inhuur t.b.v. MIRT A2	0	82	81
Aanpassing vuilnisbakken/zwerfafvalprojecten	0	125	41
Incidentele lasten IHP Onderwijsgebouwen	0	2.147	1.874
Uniformering dorpshuizen/MFC's met sportvoorziening	0	75	75
Project sportgemeente van het jaar (PPN 2023 nieuw beleid)	30	30	30
Sportbeleid/incidentele projecten (Kadernota Sport)	75	75	35
Ondersteuning muziekonderwijs (PPN 2024 nieuw beleid)	30	30	30
Bomenbeheerplan (amendement PB 2022/Bomen: verhoging budget 2022-2025)	44	44	44
Klimaatverandering openbaar groen	0	200	200
Klimaatverandering begraafplaatsen	0	40	40
Beheerplan Watergangen Inhaalslag (PPN 2024 nieuw beleid)	258	258	59
Verbetering dienstverlenig/POK-gelden (taakmutatie gemeentefonds)	312	312	312

SPUK Onderwijsvertragingen	0	200	88
Project BLOEI	0	195	45
Motie Jongerenwerk (programmabegroting 2023)	182	182	182
Onderzoek verduurzamen dorpshuizen (PPN 2023 nieuw beleid)/Fonds Steengoed	500	354	341
Uitvoeringskosten kernenbeleid (t.l.v. BR Kernenbeleid)	46	427	335
Uitvoering Wet Inburgering	0	70	70
Huisvesten statushouders	0	175	226
Opvang Oekraïense vluchtelingen	0	7.198	7.233
Spreidingswet	0	50	50
SPUK BREED	0	563	608
Spuk Lokale bibliotheekvoorzieningen	0	165	165
Bijdrage Burcht van Haefen	0	178	178
Lasten Herstelplan Sociaal Domein		512	86
Omvorming groen (restant t.l.v. algemene reserve)	0	4.545	370
Fietspad onder de Waalbrug (restant t.l.v. algemene reserve)	0	50	0
Vorbereidingskrediet N327 (restant t.l.v. BR Precariobelasting)	0	1.393	10
Inhuur project oneigenlijk gebruik gemeentegron	0	25	14
Budgetoverhevelingen	0	110	110
Totale incidentele lasten	2.681	27.602	19.216
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Gastvrije Waaldijk (deels t.l.v. BR Dijkversterking Gastvrije Waaldijk)	0	6.780	5.358
SPUK Onderwijsvertragingen	0	200	88
Opvang Oekraïense vluchtelingen	0	9.486	9.377
Project BLOEI	0	60	0
SPUK BREED	0	563	628
Spuk Lokale bibliotheekvoorzieningen	0	165	165

Hogere huur Burcht van Haeften 2023-2025	0	16	16
Verkoop snippergroen	79	30	30
Totale incidentele baten	79	17.300	15.663
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-2.602	-10.301	-3.554
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Wegen (incidenteel lagere toevoeging t/m 2025 door incidentele storting vanuit AR)	-1.658	-1.658	-1.658
BR Rondweg Tuil/Waardenburg (WBFIE nieuw beleid)	1.850	1.850	1.850
BR Zuidwestboog Meteren	0	1.264	1.264
BR N327 Geldermalsen Oost	0	4.628	4.627
BR Openbare verlichting (egalisatie lasten)	278	276	276
BR Zwerfafval	0	61	61
BR Uniformering dorpshuizen/MFC met sportvoorziening	0	250	250
BR Watergangen/systeemreserve (inhaalslag (PPN 2024 nieuw beleid))	258	258	59
BR Landschapsbeleid (egalisatie lasten)	12	66	67
BR Opstellen Beheerplan groen	5	5	5
BR Afschrijvingslasten vervanging bomen en beplanting (cyclische vervanging)	191	191	191
BR Afschrijvingslasten vervanging bomen en beplanting (vervanging populieren en essen)	74	74	74
BR Omvorming groen	0	4.547	4.547
BR Speelplekvoorzieningen (egalisatie lasten)	93	127	127
BR Steengoed (egalisatie lasten)	169	663	663
BR Leefbaarheid (egalisatie lasten)	133	133	133
BR Kerngericht werken (PPN 2023 nieuw beleid)	600	600	600
BR Herstelplan Sociaal Domein	0	752	752
BR Begraafplaatsen (egalisatie lasten)	704	769	769
BR Groenonderhoud begraafplaatsen	54	54	54
Totaal incidentele toevoegingen	2.761	14.910	14.710

<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Rehabilitatie wegen (incidentele dekking kapitaallasten door incidentele storting vanuit AR)	468	468	468
BR Rondweg Tuil/Waardenburg	0	82	81
BR Grote infrastructurele projecten (herinrichting Rijksstraatweg)	0	0	0
BR Grote infrastructurele projecten (BR N327 Geldermalsen Oost)	0	3.225	3.225
BR N327 Geldermalsen Oost	0	1.403	10
BR Dijkversterking Gastvrije Waaldijk	750	45	70
BR Bijdrage spoorproject Geldermalsen-Tricht	0	220	277
BR Openbare verlichting (egalisatie lasten)	271	271	143
BR Zwerfafval (aanpassing vuilnisbakken/zwerfvalprojecten)	0	125	41
BR Watergangen/systeemreserve (inhaalslag (PPN 2024 nieuw beleid))	258	258	59
BR Landschapsbeleid (egalisatie lasten)	12	37	42
BR Omvorming groen	0	4.547	370
BR Pilot aanpak oneigenlijk gebruik gemeenteground	0	25	14
BR Speelplekvoorzieningen (egalisatie lasten)	93	93	4
BR Kernenbeleid	46	427	335
BR Steengoed (egalisatie lasten)	169	395	377
BR Leefbaarheid (egalisatie lasten)	133	133	85
BR Kerngericht werken (dekking activiteiten en projecten (PPN 2023 nieuw beleid))	503	858	713
BR Herstelplan Sociaal Domein	0	512	86
BR Begraafplaatsen (egalisatie lasten)	725	790	766
BR Groenonderhoud begraafplaatsen	79	79	79
Totaal incidentele aanvendingen	3.506	13.992	7.244
Saldo mutaties reserves	744	-917	-7.467
Incidenteel saldo programma 4	-1.858	-11.219	-11.020

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Programma 5 Omzien			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Beleidsplan Sociale kracht (PPN 2023 nieuw beleid)	546	546	546
Projectleider aanpak zorgfraude Gelderland-Zuid (1e bestuursrapportage 2023)	9	9	9
Adviseur beleidsrealisatie (PPN 2024 nieuw beleid)	89	89	89
Zorgcoördinator Jeugd (PPN 2024 nieuw beleid)	40	40	40
GGD Gelderland Zuid (resultaat 2023)	0	-68	-68
SPUK BREED	0	377	349
Budgetoverhevelingen	0	46	46
Totale incidentele lasten	684	1.039	1.011
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
SPUK BREED	0	377	362
Totale incidentele baten	0	377	362
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-684	-662	-649
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Geen incidentele toevoegingen	0	0	0
Totaal incidentele toevoegingen	0	0	0
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Geen incidentele Anwendungen	0	0	0
Totaal incidentele Anwendungen	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0
Incidenteel saldo programma 5	-684	-662	-649

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Financiering en algemene dekkingsmiddelen			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Lokale Lasten Meter	3	3	2
Nog te verdelen uitkering gemeentefonds (incidentele taakmutaties)	126	126	126
Actievere inzet subsidies aanboren (taakstelling WBFIE)	-65	0	0
Incidentele dekkingsmaatregel Subsidioloog (taakstelling PPN 2023)	-300	0	0
Subsidie adviseur (PPN 2023 nieuw beleid)	50	40	41
Budgetoverhevelingen	0	460	460
Totale incidentele lasten	-186	630	629
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Algemene uitkering uit het gemeentefonds (incidentele taakmutaties)	394	394	394
Algemene uitkering uit het gemeentefonds (afrekening voorgaande jaren)	0	-21	-21
Totale incidentele baten	394	372	372
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	580	-257	-257
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Algemene reserve (toevoeging saldo 2024-2025 cf programmabegroting 2023)	1.228	1.228	1.228
Algemene reserve (toevoeging vrijval BR Precariobelasting)	0	49	49
Algemene reserve (taakstelling vastgoed van 2023 naar 2024)	0	1.000	1.000
BR Budgetoverhevelingen	0	497	395
Totaal incidentele toevoegingen	1.228	2.774	2.672

<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Algemene reserve (inzet surplus taakstelling Vastgoed 2021/2022)	1.000	1.000	1.000
Algemene reserve (taakstelling Vastgoed van 2024 naar 2025)	0	1.550	1.550
Algemene reserve (dekking nieuw beleid PPN 2024)	911	911	911
Algemene reserve (dekking incidentele lasten IHP Onderwijsgebouwen)	0	2.147	1.874
Algemene reserve (programmaplan Wonen)	0	629	629
Algemene reserve (aanvullend voorbereidingskrediet Beesd Noord)	0	35	18
Algemene reserve (restanten voorgaande jaren)	0	4.732	4.550
BR Precariobelasting (restanten voorgaande jaren)	0	2.676	2.666
BR Precariobelasting (vrijval)	0	49	49
BR Budgetoverhevelingen	130	5.076	5.076
Totaal incidentele aanwendungen	2.041	18.804	18.322
Saldo mutaties reserves	813	16.030	15.651
Incidenteel saldo - Financiering en algemene dekkingsmiddelen	1.393	15.773	15.394

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Overhead			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Doorbelasting directe salarislasten aan complexen grondexploitatie	-630	-630	-552
Doorbelasting overheadlasten aan complexen grondexploitatie	-620	-1.193	-993
Wet Open Overheid (incidentele taakmutatie t/m 2026)	71	71	71
Financieel Fit West Betuwe	0	41	20
Kerngericht werken (t.l.v. BR Kerngericht werken (PPN 2023 nieuw beleid)	300	300	300
Lasten flexibele kern (t.l.v. BR Flexibele kern personeel)	380	1.795	1.774
Budgetoverhevelingen	0	323	323
Totale incidentele lasten	-500	706	942
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Geen incidentele baten	0	0	0
Totale incidentele baten	0	0	0
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	500	-706	-942
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Revolverend MVI en duurzaamheid	10	0	0
BR Flexibele kern personeel (PPN 2023 nieuw beleid)	900	900	900
BR Flexibele kern personeel (egalisatie lasten)	193	236	291
Totaal incidentele toevoegingen	1.103	1.136	1.191
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Revolverend MVI en duurzaamheid	0	45	45
BR Flexibele kern personeel (egalisatie lasten)	380	1.795	1.774
Totaal incidentele aanwendungen	380	1.839	1.818
Saldo mutaties reserves	-722	703	628
Incidenteel saldo - Overhead	-222	-3	-315

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Vennootschapsbelasting (Vpb)			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Vennootschapsbelasting	0	795	719
Totale incidentele lasten	0	795	719
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Geen incidentele baten	0	0	0
Totale incidentele baten	0	0	0
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	0	-795	-719
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Geen incidentele toevoegingen aan reserves	0	0	0
Totaal incidentele toevoegingen	0	0	0
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Geen incidentele Anwendungen van reserves	0	0	0
Totaal incidentele Anwendungen	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0
Incidenteel saldo - Vennootschapsbelasting	0	-795	-719

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Jaarrekening 2024
Incidentele lasten (exclusief reservemutaties)	22.937	43.515	32.489
Incidentele baten (exclusief reservemutaties)	19.341	24.373	22.988
Incidenteel saldo (exclusief reservemutaties)	-3.596	-19.142	-9.501
Incidentele toevoegingen aan reserves	5.763	19.106	19.562
Incidentele aanwendungen van reserves	6.703	36.756	28.721
Incidenteel saldo mutaties reserves	940	17.650	9.160
Incidenteel saldo totaal	-2.656	-1.492	-342

1.6 Overzicht wet normering topinkomens

Uit hoofde van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moet de bezoldiging van alle topfunctionarissen worden verantwoord, ook als de norm niet is overschreden. Op basis van de WNT is het verplicht om in de jaarrekening melding te maken van:

1. alle topfunctionarissen en hun bezoldiging. Voor gemeenten zijn de functies van gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris aangemerkt binnen de WNT.
2. Uitkeringen aan topfunctionarissen wegens beëindiging van het dienstverband.
3. Overige medewerkers die een bezoldiging boven het toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

De maximale bezoldiging voor een topfunctionaris in dienstverband bedraagt volgens de WNT 233.000 euro over 2024 op basis van een fulltime dienstverband. In dit bedrag is inbegrepen de beloning, belastbare onkostenvergoedingen en voorzieningen voor beloning op termijn (m.n. pensioenpremie). Toetsing aan de norm vindt plaats naar rato van omvang fte en duur dienstverband in het jaar.

Wet normering topinkomens 2024		
bedragen x € 1		
Functiegegevens 2024	P.H. Bosman Gemeentesecretaris	H.J. van der Graaff Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2024	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja

Bezoldiging 2024		
Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoeding	134.698,00	124.507,00
Beloningen betaalbaar op termijn	22.736,00	20.419,00
<i>Subtotaal</i>	<i>157.434,00</i>	<i>144.926,00</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000,00	233.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet ontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	157.434,00	144.926,00

Vergelijkbare gegevens over 2023		
bedragen x € 1		
Functiegegevens 2023	P.H. Bosman Waarnemend gemeentesecretaris	H.J. van der Graaff Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2023	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja

Bezoldiging 2023		
Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoeding	129.066,00	114.420,00
Beloningen betaalbaar op termijn	22.501,00	19.416,00
<i>Subtotaal</i>	<i>151.567,00</i>	<i>133.836,00</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000,00	223.000,00
Bezoldiging	151.567,00	133.836,00

1.7 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders van de gemeente West-Betuwe

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotingsvoorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 24 juni 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.016.820. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Voor een deel is de onrechtmatigheid passend binnen het gemeentelijke beleid en daarmee wel acceptabel. De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten taakvelden	€ 4.888.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 620.985
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 319.000
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het bestuur zijn gemeld	€ 0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€ 5.827.985
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geïd vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	€ 5.827.985
5.	
Voorwaarden criterium = B	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 3.850.554
Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium = C	
6. Geconstateerde onregelmatigheden	€ 0
A. Totaal rechtmatigheidsfouten – A+B+C	€ 9.678.539
Verantwoordingsgrens (1% van € 201,68 miljoen)	€ 2.020.000
Overschrijding verantwoordingsgrens	€ 7.658.539

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het college van burgemeester en wethouders aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

2 Balans

2.1 Balans

In het hierna opgenomen overzicht presenteren we de balans per 31-12-2023 en 31-12-2024.

Activa	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	1.146.127	1.108.432
a. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
b. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.146.127	1.108.432
Materiële vaste activa	143.073.255	154.020.311
a. Investerings met economisch nut	88.644.036	97.786.331
b. Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	31.701.892	31.631.093
c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	22.727.327	24.602.887
Financiële vaste activa	15.638.295	16.559.184
a. Kapitaal verstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	3.958.194	3.958.194
b. Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	0	0
c. Overige langlopende leningen	11.680.101	12.600.990
d. Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	159.857.677	171.687.927

Vlottende activa		
Vorraden	29.972.959	32.289.350
a. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	54.811.375	57.237.958
Af: voorzieningen grondexploitatie	-24.838.416	-24.948.608
b. Gereed product en handelsgoederen	0	0
Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	26.092.202	40.695.775
a. Vorderingen op openbare lichamen	14.819.388	13.618.992
b. Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.073.686	19.179.347
c. Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	3.800.562	3.739.254
d. Rekeningen-courant met niet financiële instellingen	0	0
e. Overige vorderingen	6.544.905	5.277.539
Af: voorziening dubieuze vorderingen	-1.146.339	-1.119.357
Liquide middelen	522.479	525.743
a. Banksaldi	522.479	525.743
Overlopende activa	5.691.520	3.855.004
a. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen		
- Rijk	2.579.742	908.677
- Overige Nederlandse overheidslichamen	30.000	62.729
b. Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.081.778	2.883.598
Totaal vlottende activa	62.279.160	77.365.872
Totaal activa	222.136.837	249.053.798
Recht op verliescompensatie VPB krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969		

Passiva	31-12-2023	31-12-2024
Vaste passiva		
Eigen vermogen	110.929.991	109.474.577
a. Algemene reserve	31.732.357	28.388.180
b. Bestemmingsreserves	69.390.003	77.148.400
c. Gerealiseerde resultaat	9.807.631	3.937.997
Vorzieningen	7.330.268	8.880.131
a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.660.441	5.688.177
b. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	3.669.827	3.191.954
c. Overige voorzieningen	0	0
Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer	63.488.144	87.895.891
a. Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	63.447.263	87.886.511
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
b. Waarborgsommen	40.881	9.380
Totaal vaste passiva	181.748.403	206.250.599

Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	15.069.564	14.808.431
a. Kasgeldleningen aangegaan bij binnenlandse banken en financiële instellingen	4.000.000	10.000.000
b. Overige kasgeldleningen	0	0
c. Banksaldi	0	0
d. Overige schulden	11.069.564	4.808.431
Overlopende passiva		
a. Verplichtingen vanuit begrotingsjaar die in volgend jaar tot betaling komen	8.697.059	11.038.375
b. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel		
- Europese overheidslichamen		
- Rijk	9.839.209	11.186.418
- Overige Nederlandse overheidslichamen	413.715	863.598
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten laste komen van het volgende begrotingsjaar	6.368.888	4.906.379
Totaal vlottende passiva	40.388.435	42.803.201
Totaal passiva	222.136.838	249.053.800
Borg/garantstellingen	122.000	117.696

2.2 Vaste activa

Artikel 62 BBV

1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Afschrijvingsbeleid vaste activa gemeente West Betuwe

- Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan 25.000 euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
- Groot onderhoud wordt niet afgeschreven maar ten laste van de exploitatie of de betreffende onderhoudsvoorziening gebracht.
- Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- De afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van ingebruikname, met uitzondering van investeringen die ineens worden afgeschreven, daarvan vindt de afschrijving plaats in het jaar van de investering.
- Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
- Er wordt geen rekening gehouden met restwaarde, met uitzondering van nieuwbouw van gebouwen (0-30%).
- De afschrijvingsmethode is bij voorkeur lineair. Bij investeringen waarbij een directe relatie kan worden gelegd met de opbrengst voor de gemeente en de hierbij te hanteren tarieven kan de annuïtaire methode worden toegepast.
- Aan investeringen worden geen interne uren toegerekend, met uitzondering van investeringen die geheel of gedeeltelijk gefinancierd worden door derden en waarbij het mogelijk is interne uren toe te rekenen
- Aan lopende investeringen die groter zijn dan 1.000.000 euro wordt rente toegerekend. Deze rente wordt berekend over de boekwaarde aan het begin van het betreffende jaar.

2.2.1 Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate te worden verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden conform het raadsbesluit geactiveerd als ze individueel een bedrag van 10.000 euro te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio	0	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0	0	0	0	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.146.127	0	0	37.695	0	0	1.108.432
Totaal immateriële vaste activa	1.146.127	0	0	37.695	0	0	1.108.432

2.2.2 Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd. Op investeringen wordt jaarlijks op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde afgeschreven.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investerings met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investerings grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investerings op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven

De volgende materiële vaste activa worden afgeschreven in:

Automatisering

- 3-7 jaar: automatiseringsapparatuur

Inventaris

- 10 jaar: telefooninstallaties
- 10 jaar: meubilair

Vervoermiddelen

- 7 -10 jaar: aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen

Gebouwen

- 50 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen
- 50 jaar: nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen (restwaarde 0-30%)
- 50 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen

- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen
- 50 jaar: sporthallen/gymzalen
- 25 jaar: renovatie, sporthallen/gymzalen
- 15 jaar: technische installaties in gebouwen
- 10 jaar: zonnepanelen

Terreinen

- 10-30 jaar: speelvoorzieningen
- 12 jaar: kunstgrasvelden toplaag
- 40 jaar: kunstgrasvelden onderlaag
- 30 jaar: sportterreinen
- 10-50 jaar: groenvoorzieningen

Infrastructuur

- maximaal 60 jaar: rioleringen; in het Water Rioleringsplan (WRP) worden de termijnen vastgelegd
- 50 jaar: wegen, pleinen en rotondes
- 25 jaar: bruggen, hout
- 60 jaar: bruggen, beton/staal
- 50 jaar: openbare verlichting, masten
- 30 jaar: openbare verlichting, led-panels, led-armaturen
- 25 jaar: openbare verlichting, armaturen (geen led), kabels (bovengronds)
- 10 jaar: openbare verlichting, led-drivers, lampen (geen PL)
- 4 jaar: openbare verlichting, PL-lampen
- 15 jaar: pompen en gemalen (mechanisch)
- 45 jaar; pompen en gemalen (bouwkundig)
- 45 jaar; drainage
- 45 jaar: randvoorzieningen rioleringen
- 45 jaar: mechanische riolering (leidingen)

Aankoop bestaande activa: restant levensduur.

De investeringen voor 1 januari 2019 schrijven we af conform de richtlijnen van de voormalige gemeenten. Investerings na 1 januari 2019 schrijven we lineair af.

Afwijking van het afschrijvingsbeleid en/of de tabel geschiedt o.b.v. een raadsbesluit in het betreffende investeringsvoorstel

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Her- rubricering	Investerings	Desinves- teringen	Bijdragen van derden	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	7.705.956		337.946	267.523	0	0	7.776.379
Woonruimten	2.214.523		0	0	0	29.524	2.184.999
Bedrijfsgebouwen	65.337.095		10.482.455	7.537	233.825	2.546.693	73.031.496
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	4.815.868		244.230	0	19.573	238.356	4.802.170
Vervoermiddelen	361.241		3.204	0	0	30.721	333.725
Machines, apparaten en installaties	6.135.409		2.824.756	0	900.151	327.715	7.732.300
Overige materiële vaste activa	2.073.943		116.273	0	0	264.954	1.925.263
Totaal materiële vaste activa	88.644.036	0	14.008.864	275.059	1.153.548	3.437.962	97.786.331

Materiële vaste activa met een economisch nut (heffing)	Boekwaarde 31-12-2023	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	31.701.892	2.169.143	0	1.249.117	990.824	0	31.631.094
Totaal	31.701.892	2.169.143	0	1.249.117	990.824	0	31.631.094

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 31-12-2023	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken voor 2017	260.066	0	0	24.909	0	0	235.156
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken vanaf 2017	22.467.262	3.061.870	0	807.419	353.982	0	24.367.731
Totaal	22.727.327	3.061.870	0	832.328	353.982	0	24.602.887

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2024 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2024 ten laste van het krediet is gebracht.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn op basis van de voorgeschreven termijnen per activasoort verwerkt.

Strategische gronden

Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld opgenomen onder de materiële vaste activa. Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als 'warme gronden'. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan. Onder de Materiële vaste activa zijn de volgende strategische gronden opgenomen.

Strategische gronden	Bruto investering	Voorziening	Netto investering	Aantal m ²	Prijs per m ²
Hoogeinde Noord	133.982	-80.066	53.916	15.253	3,53
Proeftuinen	289.731	-135.330	154.401	42.500	3,63
Garstkampen woningbouw	3.080.812	-2.957.537	123.275	24.655	5,00
Totaal	3.504.525	-3.172.933	331.592	82.408	4,02

2.2.3 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs, dan wordt de lagere marktwaarde aangehouden.

In de hieronder gepresenteerde tabellen wordt een specificatie gegeven van de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en leningen.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Aandelen Alliander	2.661.733	2.661.733
Aandelen Stedin	1.154.711	1.154.711
Aandelen BNG bank	136.713	136.713
Aandelen Vitens	5.037	5.037
Inschrijvingen Grootboek Nationale Schuld	0	0
Totaal	3.958.194	3.958.194

Leningen aan	Stand per 31-12-2023	Verstreking	Aflossing	Verminde ring	Stand per 31-12-2024
<i>Deelnemingen</i>					
Alliander reverse converteerbare hybride lening	1.022.896				1.022.896
Subtotaal deelnemingen	1.022.896	0	0	0	1.022.896
<i>Overige langlopende leningen</i>					
TV De Waalrackets	16.000		8.000		8.000
Rijvereniging Tielerwaard West	18.750		1.500		17.250
Paardensport Waddensteijnruiters	32.500		1.412		31.088
VV Vuren	21.000		1.500		19.500
VV Heukelum	35.000		2.500		32.500
VV Herovina	31.250		2.500		28.750
VV Vuren	4.000		2.000		2.000
Startersleningen	2.597.267	676.709	158.507		3.115.469
Duurzaamheidsleningen	689.286		103.175		586.111
VV WNC Waardenburg	91.757		4.218		87.539
Leningen aan ambtenaren	463.699		8.255		455.444
Leningen Zorg om voedsel	10.000		0		10.000
Verduurzaming Dorpshuis Asperen	0		0		0
The Dutch II BV	5.000.000		0		5.000.000
Toekomstbestendig wonen West Betuwe	1.542.727	786.787	242.665		2.086.848
Stim.regeling lening Maatsch. Vastgoed	103.969		6.374		97.595
Subtotaal langlopende leningen	10.657.205	1.463.496	542.606	0	11.578.095
Totaal	11.680.101	1.463.496	542.606	0	12.600.991

2.3 Vlottende activa

2.3.1 Voorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De voorraden (onderhanden werk grondexploitatie) betreft de boekwaarde van in exploitatie genomen complexen. De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen.

In het verloopoverzicht zijn de verwachte resultaten voor de opbrengsten gebaseerd op de naar verwachting te realiseren verkoopprijzen, terwijl de nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de kostprijsberekeningen. Waar sprake is van verwachte exploitatieverliezen wordt de waardering gecorrigeerd door middel van een voorziening voor exploitatietekorten. Deze voorzieningen zijn gebaseerd op de netto contante waarde per 1 januari 2025.

Verloopoverzicht grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2023 (bruto)	Investerings 2024	Opbrengsten 2024	Winst- uitname 2024	Boekwaarde 31-12-2024 (bruto)	Voorziening verlieslatende complexen	Balans- waarde 31-12-2024
Hondsgemet Zuid	-1.620.420	71.092	4.594	8.492	-1.545.430	0	-1.545.430
Hondsgemet Noord	15.070.227	336.435	18.532	0	15.388.130	0	15.388.130
De Plantage (Meteren)	32.037.501	5.646.372	1.681.733	0	36.002.140	18.482.010	17.520.130
Molenblok (Varik)	4.565.302	255.269	807	0	4.819.764	3.993.027	826.737
Slingerbos (Ophemert)	3.456.044	782.245	3.675.475	0	562.814	2.066.313	-1.503.499
Klingelenberg Noord (Tuil)	1.068.335	4.807	0	0	1.073.142	220.803	852.339
A. Mackaylaan (Ophemert)	-71.153	7.677	0	63.476	0	0	0
Herwijnen Oost	-71.021	351.518	171.074	35.984	145.407	0	145.407
Spijk achter Dorpshuis	376.561	83.457	2.066	4.219	462.171	0	462.171
Centrumplan Haaften	0	324.543	209.312	0	115.231	0	115.231
Leijenburgplein Heukelum	0	214.589	0	0	214.589	186.455	28.134
Totaal	54.811.376	8.078.004	5.763.593	112.171	57.237.958	24.948.608	32.289.350

Verloopoverzicht grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2024 (bruto)	Verwachtingen				Looptijd tot	Winstneming tot en met 2024
		Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)		
Hondsgemet Zuid	-1.545.430	1.850.081	677.700	373.049	344.640	2028	4.272.170
Hondsgemet Noord	15.388.130	18.022.084	33.732.849	322.635	269.966	2033	0
De Plantage (Meteren)	36.002.140	34.955.064	49.727.184	-21.230.020	-18.482.010	2031	0
Molenblok (Varik)	4.819.764	1.747.636	2.245.219	-4.322.181	-3.993.028	2028	0
Slingerbos (Ophemert)	562.814	1.705.977	76.003	-2.192.788	-2.066.313	2027	0
Klingelenberg Noord (Tuil)	1.073.142	506.305	1.340.442	-239.005	-220.803	2028	0
A. Mackaylaan (Ophemert)	0	0	0	0	0	2024	280.106
Herwijnen Oost	145.407	239.057	501.043	116.579	109.855	2027	1.776.996
Spijk achter Dorpshuis	462.171	589.451	1.185.589	133.967	126.240	2027	4.219
Centrumplan Haften	115.231	2.337.616	2.745.553	292.706	275.824	2027	0
Leijenburgplein Heukelum	214.589	741.879	758.600	-197.868	-186.455	2027	0
Totaal	57.237.958	62.695.150	92.990.182	-26.942.926	-23.822.084		6.333.491

De resultaten tegen netto contante waarde per 1 januari 2025 zijn berekend op basis van de in het BBV voorgeschreven disconteringspercentage van 2 procent. Voor de plannen met een negatief resultaat wordt ter dekking van dit verlies conform het BBV een bedrag opgenomen in de verliesvoorziening grondexploitatie. Bij de nog te maken kosten is rekening gehouden met de jaarlijkse kosten- en opbrengstenstijgingen zoals opgenomen in het MPG 2025. Voor de aan de complexen toe te rekenen rente wordt vanaf 2025 rekening gehouden met 2 procent per jaar.

2.3.2 Uitzettingen korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het saldo van de vorderingen op openbare lichamen bedraagt 13.618.992 euro per 31 december 2024.

Vorderingen op openbare lichamen	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Belastingdienst	14.819.388	13.618.992
Verstrekte kasgeldlening aan Gemeente Culemborg	0	0
Totaal	14.819.388	13.618.992

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

De regeling schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in liquide middelen, die uitkomen boven een grensbedrag van 2 procent het begrotingstotaal, te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het storten gebeurt dagelijks via het afkomen van het saldo van de BNG rekening. Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente in alle 4 de kwartalen onder het drempelbedrag is gebleven, waarmee wordt voldaan aan de fingerende wet- en regelgeving.

Het saldo schatkistbankieren is 19.179.347 euro per 31 december 2024.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Schatkistbankieren	2.073.686	19.179.347
Totaal	2.073.686	19.179.347

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Verslagjaar 2024

(1) Drempelbedrag

	Drempelbedrag	3.526	3.526	3.526	3.526
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	464	448	456	456
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder drempelbedrag	3.062	3.078	3.070	3.070
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding drempelbedrag	0	0	0	0

(1) Berekening drempelbedrag

Verslagjaar

(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	176.308	176.308	176.308	176.308
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	176.308	176.308	176.308	176.308
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 miljoen te boven gaat	0	0	0	0
(1) = (4b) * 0,02 of (4c) * 0,002 + € 10 miljoen met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	3.526	3.526	3.526	3.526

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	42.235	40.807	41.976	41.930
(5b)	Dagen in kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	464	448	456	456

Rekening-courant verhoudingen met het Rijk

Het saldo op de balans per 31 december 2024 van 3.739.254 euro heeft betrekking op de rekening courant verhouding met de SVn (Stimuleringsregeling Volkshuisvesting).

Overige Vorderingen

De overige vorderingen (exclusief openbare lichamen) zijn 5.277.538 euro per saldo per 31 december 2024. Hierop is een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht van 1.119.357 euro.

Overige vorderingen	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Debiteuren algemeen (inclusief belastingen)	5.239.893	4.023.736
Debiteuren sociale zaken	1.305.012	1.253.802
Lening Sparks	0	0
Subtotaal Debiteuren	6.544.905	5.277.538
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-1.146.339	-1.119.357
Totaal	5.398.566	4.158.182

2.3.3 Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen. Het saldo van de liquide middelen bedraagt per 31 december 2024 525.743 euro.

Liquide middelen	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Banksaldi en kruisposten	522.479	525.743
Totaal	522.479	525.743

2.3.4 Overlopende activa

Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Onderstaande posten zijn opgenomen tegen nominale waarde. De post nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen is in 2024 afgenomen. Een van de oorzaken van de afname ligt in de afrekening met Werkzaam die na balansdatum plaatsvindt.

Specificatie van nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen voorschotbedragen

Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Nog te ontvangen wegens levering goederen en diensten	1.117.911	1.660.596
Vooruitbetaalde bedragen	1.501.734	864.883
Werkzaam afrekening	412.600	260.900
Overige posten	49.533	97.219
Totaal	3.081.778	2.883.598

Van de nog te ontvangen voorschotbedragen specifiek bestedingsdoel

Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	Stand per 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand per 31-12-2024
Provincie	30.000	62.729	30.000	62.729
Rijk	1.979.742	1.006.381	2.077.445	908.677
Rijksbijdrage sterk bestuur scholen	600.000	0	600.000	0
Rijksbijdrage transitiekosten opvanglocaties Oekraïne	0		0	0
Totaal	2.609.742	1.069.110	2.707.445	971.406

2.4 Reserves

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende bestanddelen:

Reserves

De reserves worden gevormd conform de door de gemeenteraad genomen besluiten. Onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves worden gedaan conform de daartoe strekkende raadsbesluiten.

Algemene Reserve

Algemene Reserve	Stand per 1-1-2024	Bestemming resultaat 2023	Incidentele toevoegingen	Structurele toevoegingen	Incidentele onttrekkingen	Structurele onttrekkingen	Stand per 31-12-2024
Algemene reserve (risicobuffer)	23.915.529	6.536.631	2.277.007	0	10.531.330	0	22.197.837
Algemene reserve Grondexploitatie	7.816.828	-1.675.000	234.971	0	186.455	0	6.190.344
Resultaatbestemming	9.807.631	-9.807.631	3.937.997	0	0	0	3.937.997
Totaal	41.539.988	-4.946.000	6.449.975	0	10.717.785	0	32.326.178

Algemene reserve (risicobuffer)

De algemene reserve is bedoeld als risicobuffer voor het opvangen van incidentele of structurele ontwikkelingen. Anderzijds worden meevallers toegevoegd aan de reserve. In 2024 hebben we via de planning en control cyclus diverse bedragen onttrokken en toegevoegd aan deze reserve.

Algemene reserve Grondexploitaties

De algemene reserve Grondexploitaties is gevormd ter voorkoming van fluctuaties in het resultaat als gevolg van de grondexploitatie. Hiermee wordt een solide buffer gecreëerd voor toekomstige risico's.

Resultaatbestemming reserve

Deze reserve is bedoeld om de resultaatbestemmingen vanuit de planning en control cyclus overzichtelijk te kunnen administreren gedurende een boekjaar.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves	Stand per 1-1-2024	Bestemming resultaat 2023	Incidentele toevoegingen	Structurele toevoegingen	Incidentele onttrekkingen	Structurele onttrekkingen	Stand per 31-12-2024
Programma 1 Besturen							
Vorming gemeente West Betuwe	622.771		0	0	504.705	0	118.066
Rekenkamer Rivierenland	0		0	36.389	0	0	36.389
Dekking bijdrage VRGZ (afschrijving kazerne)	1.528.701		0	0	66.465	0	1.462.236
Verkiezingen	33.045		125.000	9.200	165.215	0	2.030
Programma 2 Wonen							
Duurzaamheid	575.693		0	0	106.464	0	469.229
Programmaplan Duurzaamheid	935.178		0	0	31.775	0	903.403
Klimaatadaptatie	1.517.264		0	0	212.233	0	1.305.031
Dekking afschrijvingslasten Skaeve Huse	87.721		0	0	0	0	87.721
Bovenwijkse investeringen	37.548		0	0	0	0	37.548
Dekking afschrijvingslasten wwc Waardenburg	1.000.000		0	0	0	0	1.000.000
Programmaplan Wonen	0		629.000	0	63.792	0	565.208
Programma 3 Werken							
Economisch actieplan	28.008		0	0	0	0	28.008
Gebiedsfonds	1.533.317		0	38.000	0	29.111	1.542.206
Dekking afschr.lasten revitalisering BT Homburg	757.580		0	0	0	0	757.580
Onderhoud gebouwen	2.460.126		0	412.623	0	562.754	2.309.995

Programma 4 Leven							
Grote Infrastructurele projecten	3.635.643	0	0	3.225.000	0	410.643	
Herinrichting openbare ruimte centrum Geldermalsen	937.901	0	0	0	0	937.901	
Dekking afschrijvingslasten openbare verlichting	457.194	0	67.672	0	54.849	470.017	
Bijdrage spoorproject Geldermalsen-Tricht	442.898	0	0	276.693	0	166.205	
Dekking afsch..lasten K+R fietspad Leeuwenstein	75.634	0	0	0	3.022	72.611	
Dekking afschrijvingslasten Dorpsplein Beesd	226.203	0	0	0	8.226	217.978	
Dekking afschrijvingslasten R&R wegen	897.624	0	0	0	26.272	871.352	
Dekking afschr.lasten Herman Kuijksstraat Oost	227.000	0	0	0	6.827	220.173	
Dekking afschr.lasten parkeerplaatsen De Pluk	135.895	0	0	0	4.708	131.187	
Rondweg Tuil-Waardenburg	2.230.485	1.850.000	0	80.724	0	3.999.761	
Rehabilitatie wegen	4.110.524	0	279.873	468.002	127.114	3.795.281	
Dijkversterking Gastvrije Waaldijk	1.835.741	0	0	69.633	0	1.766.108	
Dekking afschrijvingslasten fietsknelpunten	1.550.000	0	0	0	0	1.550.000	
Civiele Kunstwerken	172.174	0	353.272	0	74.686	450.760	
Wegen	12.945.443	-1.658.112	4.606.715	0	1.356.647	14.537.399	
Openbare verlichting	437.838	276.398	0	142.572	0	571.664	
Glasvezel buitengebied	87.848		0	0	2.508	85.340	
Zuidwestboog Meteren	0	1.264.053	0	0	0	1.264.053	
N327 Geldermalsen Oost	0	4.628.179	0	10.312	0	4.617.867	
Uniformering dorpshuizen/MFC's met sportvoorzien.	0	250.000	0	0	0	250.000	
Omvorming groen/bomen	0	4.547.287	0	369.950	0	4.177.337	
Herstelplan Sociaal Domein	0	752.369	0	85.887	0	666.482	
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	604.801	0	90.000	0	144.914	549.887	
Dekkingsreserve MFC Haaften	633.393	0	0	0	21.113	612.280	
Manifest van Lingewaal	1.184.722	0	210.000	0	289.648	1.105.074	

Afschrijving verduurzamen scholen	837.521		0	0	0	31.697	805.824
Pilot aanpak oneigenlijk gebruik gemeenteground	63.313		0	0	14.467	0	48.846
Dekking afschrijvingslasten sportterreinen	2.476.605		0	387.833	0	246.209	2.618.229
Landschapsontwikkeling/LOP	294.041		66.718	0	41.887	0	318.872
Opstellen beheerplan Groen	27.943		4.840	0	0	0	32.783
Vervanging tractie	638.868		0	195.011	0	115.439	718.440
Dekking afschrijving verv. Inventaris gymlokalen	145.017		0	14.440	0	8.448	151.009
Speelplekkenbeleid	135.330		126.780	0	3.729	0	258.382
Dekking afschrijving vervangen bomen en beplanting	1.019.250		264.412	0	0	4.369	1.279.293
Leefbaarheid	115.018		132.500	0	85.196	0	162.322
Kernenbeleid	2.285.827		0	0	335.128	0	1.950.699
Dekking afschrijvingslasten MFC De Pluk	707.285		0	0	0	22.103	685.182
Steengoed	991.803		662.992	0	377.461	0	1.277.334
Groenonderhoud begraafplaatsen	390.692		53.734	0	78.634	0	365.792
Kerngericht werken	137.553		600.000	0	712.534	0	25.019
Begraafplaatsen	485.699		769.255	0	766.081	0	488.873
Watergangen	857.313		59.170	604.630	59.170	317.083	1.144.860
Zwerfafval	243.000		60.750	0	40.580	0	263.170
Programma 5 Omzien							
Sociaal Domein	0		0	0	0	0	0
Financiering en algemene dekkingsmiddelen							
Budgetoverhevelingen	310.352	4.946.000	394.718	0	5.075.814	0	575.256
Precariobelasting	2.724.883		0	0	2.715.093	0	9.789

Overhead							
Vervangingsinvesteringen ICT	2.107.331		0	76.310	0	142.342	2.041.299
Vervangingsinvesteringen Facilitaire zaken	196.969		0	69.346	0	0	266.315
Revolverende fonds MVI en duurzaamheid	78.372		0	0	44.506	0	33.866
Dekking afschrijving noodstroomvoorziening	28.083		0	0	0	6.916	21.167
Afschrijvingslasten (T)huisvesting	4.374.512	250.000	0	0	0	104.012	4.520.500
Dekking afschrijving raads- en vergadervoorz.	750.000	-250.000	0	24.825	0	0	524.825
Flexibele Kern personeel	3.021.510		1.190.523	0	1.773.590	0	2.438.443
Subtotaal	69.390.003	4.946.000	17.050.566	7.476.139	18.003.291	3.711.018	77.148.399

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn de voor een specifiek doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen opgenomen. De aard en reden van de reserves en de toevoegingen en onttrekkingen lichten we per programma toe:

Bestemmingsreserve voor dekking kapitaallasten:

Voor een efficiënte bedrijfsvoering en ten behoeve van de continuïteit van de vervanging van de bedrijfsmiddelen zijn vervangingsreserves in het leven geroepen. Deze reserves voeden we vanuit de jaarlijkse exploitatie. De kapitaallasten komen ten laste van deze vervangingsreserve. Dit betreft reserves voor:

1. Vervanging ICT en facilitaire zaken
2. Raads- en vergadervoorzieningen
3. Revolverend fonds Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
4. Noodstroomvoorziening
5. (T)huisvesting
6. Openbare verlichting
7. Kiss en Ride fietspad Leeuwenstein
8. Herinrichting Dorpsplein Beesd
9. Reconstructies en rehabilitaties wegen
10. Herinrichting Herman Kuijckstraat Oost
11. Aanleg parkeerplaatsen De Pluk
12. Rehabilitatie Wegen
13. Fietsknelpunten
14. Revitalisering bedrijventerrein Homburg
15. Verduurzaming scholen

16. Onderhoud buitenkant schoolgebouw
17. MFC Haaften
18. Manifest van Lingewaal
19. Sportterreinen
20. Tractiemiddelen buitendienst
21. Vervangen bomen en beplanting
22. MFC De Pluk
23. Skaeve Huse
24. WWC Waardenburg
25. Gebiedsfonds centrum Geldermalsen

Herindelingsbudget West Betuwe

Voor de vorming van de gemeente West Betuwe werd via het Gemeentefonds een tijdelijke bijdrage in deze kosten gegeven. De niet uitgegeven middelen storten we in deze reserve. In 2024 hebben we 504.704 euro onttrekkingen voor het opvangen van kosten als gevolg van de fusie.

Budgetoverhevelingen

Voor activiteiten die om verschillende redenen in een boekjaar niet tot uitvoering zijn gekomen besluit de raad om deze over te hevelen naar een volgend boekjaar. Via de resultaatbestemming beslist de raad hierover. Om dit goed te administreren gebruiken we deze reserve.

Verkiezingen

Deze reserve is voor de egalisering van de kosten van de verkiezingen. Het saldo bedraagt ultimo 2024 2.030 euro.

Flexibele Kern personeel

Deze reserve is bedoeld om de kosten te dekken voor werkzaamheden/opdrachten waar we geen vaste formatie voor hebben, maar wel graag door vast personeel willen laten uitvoeren (en niet door inhuur). Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 2.438.443 euro. Bij de perspectiefnota 2023 is besloten om over de jaren 2022 tot en met 2025 3 miljoen in deze reserve te storten, waarvan 900.000 euro in 2024. Daarnaast is ook ruim 291.000 euro in deze reserve gestort als gevolg van de overschotten op personeelsbudgetten en inhuurbudgetten. Dit heeft de raad besloten bij de decemberwijziging 2024. Onttrokken is een bedrag van ruim 1,8 miljoen euro.

Bijdrage huisvesting veiligheidsregio

Deze reserve is bedoeld voor de gedeeltelijke dekking van de vergoeding van de huisvestingslasten door de gemeente aan de veiligheidsregio. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 ongeveer 1.460.000 euro.

Grote infrastructurele projecten

Bij vaststelling van de begroting 2020 is besloten om het saldo van de bestemmingsreserve herinrichting Rijksstraatweg ad 410.643 euro te bestemmen voor grote infrastructurele projecten. In 2024 is de reservering van 3.2 miljoen voor de ontsluiting van Hondsgemet Noord overgeheveld naar een aparte reserve. In 2023 waren er geen onttrekkingen en bedraagt het saldo ultimo 2024 410.643 euro.

Herinrichting openbare ruimte centrum Geldermalsen

Voor de herinrichting van openbare gebieden in het centrum zijn in het verleden (deel)budgetten geoormerkt. Alle deelbudgetten zijn toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 938.000 euro en is gereserveerd voor de Rijnstraat.

Bijdrage Spoorproject Geldermalsen - Tricht

In 2016 is besloten om voor het project Spoorverbreding Tricht de bestemmingsreserve Bijdrage Spoorproject Geldermalsen – Tricht te vormen. Aanvullend zijn hieruit de kosten van de Rondweg en buurtpark Tricht uit bekostigd. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 166.000 euro.

Bestemmingsreserve rondweg Tuil/Waardenburg

Deze bestemmingsreserve is voor de gemeentelijke bijdrage voor de rondweg. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 4.000.000 euro.

Dijkversterking Gastvrije Waaldijk

De planuitwerkingsfase van de twee dijkversterkingsprojecten komt tot een afronding. De dijkversterkingsmaatregelen en meekoppelkansen zijn inmiddels concreet. In de tweede helft van 2020 zijn de (financiële) afspraken over de meekoppelkansen opgenomen in een samenwerkingsovereenkomst. Ultimo 2024 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 1.766.000 euro.

Civiele Kunstwerken

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van het onderhoud aan de civiele kunstwerken volgens het vastgestelde beleidsplan gelijkmatig over de jaren te verdelen. Ultimo 2024 bedroeg het saldo van deze reserve ongeveer 451.000 euro.

Onderhoud wegen

Voor het beheer en onderhoud van wegen is deze systeemreserve ingesteld. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van deze reserve 14.537.399 euro.

Openbare verlichting

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van het onderhoud aan de openbare verlichting gelijkmatig over de jaren te verdelen. Ultimo 2024 was het saldo van deze reserve afgerond 572.000 euro.

Glasvezel buitengebied

Deze bestemmingsreserve is gevormd omdat de kosten en opbrengsten van het meerjarige project niet samen vallen. Ultimo 2024 was het saldo van deze reserve afgerond 85.000 euro.

Zwerfafval

De heffing van 3,30 euro per huishouden uit de afvalstoffenheffing voegen we ten gunste van zwerfafval toe aan deze reserve ten behoeve van zwerfafvalacties. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van de reserve 263.170 euro

Economisch actieplan

Deze bestemmingsreserve voormalig Geldermalsen is ter stimulering van economische activiteiten. Ultimo 2024 was het saldo van deze reserve afgerond nog steeds 28.000 euro.

Pilot aanpak oneigenlijk gebruik gemeentegrond

Deze reserve is voor de dekking van de kosten voor de pilot voor het oneigenlijk gebruik van gemeentegrond. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 49.000 euro.

Landschapsontwikkeling

Vanuit deze reserve zijn middelen gereserveerd voor plannen die het (cultuurhistorisch) landschap versterken. De provincie, die bijdraagt aan de meeste projecten, betrekken we ook bij het opstellen van de plannen. Uit deze reserve bekostigen we de kosten van de jaarlijkse uitvoeringsplannen. Ultimo 2024 bedraagt de reserve afgerond 319.000 euro.

Opstellen/actualisatie beheerplan groen

Jaarlijks wordt een bedrag van 4.840 euro toegevoegd aan deze bestemmingsreserve, die is bestemd voor de kosten van het opstellen van het beheerplan groen. De stand van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 33.000 euro.

Speelplekkenbeleid

Bij het vaststellen van de Kadernota dorpshuizen en multifunctionele centra is besloten een bestemmingsreserve speelplekkenbeleid te vormen voor toekomstige uitgaven. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van deze reserve afgerond 258.000 euro.

Onderhoud Watergangen

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van het onderhoud aan de watergangen (beschoeiingen, duikers en baggeren) volgens het vastgestelde beleidsplan gelijkmatig over de jaren te verdelen. De stand van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 1.145.000 euro.

Leefbaarheid

Deze reserve is bedoeld voor het bekostigen van leefbaarheidsinitiatieven vanuit de samenleving. Ultimo 2024 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 162.000 euro.

Kernenbeleid

Deze reserve is bedoeld om invulling te geven aan het kerngericht werken. In 2022 is conform perspectiefnota 2023 1,5 miljoen euro toegevoegd aan deze reserve. Ultimo 2024 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 1.951.000 euro.

Sociaal Domein

De reserve is bedoeld voor egalisatie van de transitiekosten van het beleidsplan "Bouwen aan sociale kracht". Ultimo 2024 was het saldo van deze reserve nihil.

Steengoed

Deze reserve is bedoeld voor de bekostiging van het groot onderhoud van de dorpshuizen. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 1.277.334 euro.

Kerngericht werken

Kerngericht werken is een filosofie en werkwijze om in de kernen samen met inwoners en partners naar problemen en kansen te kijken en te handelen. Bij de perspectiefnota 2023 is besloten om 2.000.000 euro verdeeld over 4 jaar te storten in de bestemmingsreserve kerngericht werken. Dit bedrag is bedoeld voor projecten in de kernen op initiatief vanuit de gemeente. In 2024 is conform de perspectiefnota 600.000 euro gestort in deze bestemmingsreserve en 712.534 euro onttrokken. Het saldo van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 25.000 euro.

Duurzaamheid

Deze bestemmingsreserve is gelabeld voor maatregelen op gebied van duurzaamheid. Het saldo van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 469.000 euro.

Programmaplan duurzaamheid

In 2022 is het programmaplan duurzaamheid 2022-2025 vastgesteld. Hiervoor is de bestemmingsreserve Programmaplan Duurzaamheid ingesteld. Het saldo van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 903.000 euro.

Groenonderhoud begraafplaatsen

Deze bestemmingsreserve van de voormalige gemeente Neerijnen heeft als doel egalisatie van het saldo van de lasten van beheer en onderhoud en de baten uit begraafplaatsen. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van de reserve afgerond 366.000 euro.

Begraafplaatsen

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van het onderhoud aan de begraafplaatsen volgens het vastgestelde beleidsplan gelijkmatig over de jaren te verdelen. Ultimo 2024 bedroeg het saldo van deze reserve ongeveer 489.000 euro.

Klimaatadaptatie

Doel van deze reserve is om de extra kosten voor klimaatadaptatie voor de periode 2023 tot en met 2025 die vooralsnog door de gemeente zelf gedragen moeten worden te dekken. Op 27 september 2022 stelde de gemeenteraad de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) en het LAS-maatregelenprogramma vast. De raad heeft daarmee het beleid en de activiteiten bepaald ten aanzien van droogte, natte, hitte en overstroming. Ten aanzien van klimaatadaptatie is door de raad gesteld dat deze, in navolging van de kosten voor de energietransitie, budgetneutraal verwerkt worden in de begroting. De reserve bedraagt ultimo 2024 afgerond 1.300.000 euro.

Bovenwijkse investeringen

Deze reserve van de voormalige gemeente Neerijnen is bedoeld om de kosten van bovenwijkse voorzieningen te dekken uit bijdragen uit gemeentelijke en particuliere grondexploitaties. De reserve bedraagt ultimo 2024 afgerond nog steeds 38.000 euro.

Precariobelastingen

In 2013 is de bestemmingsreserve Precariobelastingen ingesteld op basis van het raadsbesluit van 24 september 2013 van de voormalige gemeente Geldermalsen. Besloten is de gehele opbrengst voor 2013 te storten in deze reserve en deze pas aan te wenden als algemeen dekkingsmiddel nadat de belastingen ontvangen zijn en de aanslagen onherroepelijk zijn geworden. In 2024 is voor ongeveer 2.715.000 euro onttrokken aan het reserve voor het bekostigen van nieuw beleid. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van de reserve afgerond 9.800 euro.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de onderhoudskosten van de gemeentelijke gebouwen gelijkmatig over de jaren te verdelen. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van deze reserve afgerond 2.310.000 euro.

2.5 Voorzieningen

Voorzieningen

De voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Voorzieningen	Stand per 31-12-2023	Toevoe- gingen	Vrijval t.g.v. resultaat	Aanwendungen	Stand per 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Wethouderspensioenen	2.820.450	1.811.207	0	234.348	4.397.309
Verlofsparen	405.388	277.184	0	0	682.572
RVU regeling voor vervroegde uittreding	0	183.348	0	0	183.348
Afbouw diverse complexen Grex	312.370	0	0	1.464	310.906
Restplannen afgesloten grondexploitatie	122.233	0	0	8.192	114.041
Subtotaal	3.660.441	2.271.740	0	244.004	5.688.177
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Zwerfafval	0	12.097	0	12.097	0
Afkoop onderhoud begraafplaatsen	1.646.493	308.379	0	196.386	1.758.486
Riolering (WRP)	2.023.334	0	0	589.866	1.433.468
WRP spaarvoorziening	0	1.103.605	0	1.103.605	0
Subtotaal	3.669.827	1.424.081	0	1.901.954	3.191.954
Totaal	7.330.267	3.695.821	0	2.145.958	8.880.130

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's van te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- verplichtingen tot het maken van kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren. Bijvoorbeeld voorzieningen voor onderhoud.

Voorzieningen mogen slechts worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen, die op de balansdatum werkelijk bestaan.

Alleen de dotaties aan de voorzieningen worden functioneel verantwoord. De feitelijke uitgaven (realisatie) worden ten laste van de voorziening verantwoord. Indien de hoogte van de gevormde voorziening afwijkt van het benodigde bedrag wordt de vrijval of extra storting eveneens functioneel verantwoord.

De aard en reden van de voorzieningen en de toevoegingen en onttrekkingen worden hieronder nader toegelicht. De vermeerderingen bestaan uit dotaties ten laste van de gewone dienst. De belangrijkste uitgaven zijn gedaan ten laste van de voorzieningen voor de diverse beheerplannen. Deze worden hierna afzonderlijk toegelicht.

Voorzieningen voor toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening ouderdoms- en nabestaandenpensioen (ex) wethouders

Gemeenten hebben op grond van de wet APPA (Algemene Pensioenwet voor Politieke Ambtsdragers) de plicht om toekomstige pensioenverplichtingen van wethouders en ex-wethouders financieel verantwoord af te dekken. Deze voorziening is gevormd om de in de toekomst te claimen rechten uit hoofde van ouderdoms- en nabestaandenpensioenen voor ex-wethouders op te kunnen vangen. Ultimo 2024 bedraagt de voorziening 4.397.309 euro.

Voorziening verlofsparen

In 2022 is een voorziening gevormd voor het verlofsparen (waaronder ook het IKB spaarverlof), aangezien sprake is van een niet gelijke omvang van de opbouw en afbouw. Jaarlijks wordt het verlofsaldo opnieuw bepaald en zal een dotatie of onttrekking aan de voorziening plaatsvinden. Ultimo 2024 bedraagt de voorziening 682.572 euro.

Voorziening afbouw diverse complexen grondexploitaties

Deze voorziening is voor nog te maken voorzienbare kosten voor afgesloten grondexploitaties van de voormalig gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal.

Voorziening Restplannen afgesloten grondexploitatie

In principe kan een complex pas worden afgesloten indien de gehele exploitatie is afgerond. Het is echter mogelijk om te werken met een restplan, in het geval het afsluiten van een (omvangrijke) grondexploitatie onevenredig lang zou duren vanwege langlopende resterende activiteiten. In West Betuwe is voor deze methode gekozen bij de afgesloten complexen De Eng II, Hogeland III en het Centrumplan Vuren. Per 31 december 2024 moet er naar verwachting nog ongeveer 114.000 euro aan kosten worden gemaakt. Hiervoor is deze voorziening gevormd.

Van derden bekleemde middelen

Voorziening zwerfafval

Het bedrijfsleven draagt jaarlijks 20 miljoen euro bij aan de extra aanpak van zwerfafval in Nederland (nieuwe Raamovereenkomst). Elke gemeente heeft recht op deze vergoedingen, mits zij daarvoor plannen indient. Deze vergoeding wordt elk jaar bepaald aan de hand van het aantal inwoners. Op basis van de gemaakte kosten wordt er jaarlijks een eindverantwoording ingediend. Aangezien deze regeling beëindigd en afgerekend is bedraagt het saldo ultimo 2024 0 euro.

Voorziening afkoop onderhoudsrechten begraafplaatsen

Vanaf 2011 kunnen in de voormalige gemeente Geldermalsen de jaarlijkse onderhoudsrechten van de begraafplaatsen op verzoek worden afgekocht. In de legestarieven voor de eerste grafuitgifte en de verlengingen zijn deze onderhoudsrechten inbegrepen. De afgekochte onderhoudsrechten van beide categorieën worden jaarlijks ten gunste van de voorziening gebracht en jaarlijks valt een evenredig bedrag ten gunste van de exploitatie vrij, ter dekking van de jaarlijkse kosten. Vanaf 2019 worden ook de afkoopbedragen bij de eerste uitgifte of verlengingen van Neerijnen en Lingewaal aan deze voorziening toegevoegd. Het saldo van de voorziening bedraagt ultimo 2024 1.758.486 euro. Aan deze voorziening wordt rente toegevoegd omdat deze gewaardeerd wordt tegen contante waarde.

Voorziening beheerplan WRP (WaterRioleringsbeleidsPlan)

Het beheerplan WRP geeft de invulling weer van de gemeentelijke watertaken. Conform de notitie Riolering van de commissie BBV is de voorziening gesplitst in een algemeen deel (art 44.2) en een deel voor de spaarcomponent (art 44.1d). De voeding voor deze voorziening bestaat uit de algemene component in de opbrengst rioolheffing (minus kwijtscheldingen). Ultimo 2024 bedraagt het saldo afgerond 1.433.468 euro.

WRP spaarvoorziening

Het beheerplan WRP geeft de invulling weer van de gemeentelijke watertaken. Conform de notitie Riolering van de commissie BBV is de voorziening gesplitst in een algemeen deel (art 44.2) en een deel voor de spaarcomponent (art 44.1d). De voeding voor deze voorziening bestaat uit de spaarcomponent in de opbrengst rioolheffing (minus kwijtscheldingen). Ultimo 2024 is de stand van de voorziening teruggebracht naar nihil.

2.6 Vaste schulden

In het hierna opgenomen overzicht geven we het verloop weer van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan een jaar over het jaar 2024. De rentelasten van dat jaar bedroegen voor de langlopende leningen 1.397.481 euro.

Vlottende schulden met een rente-typische looptijd van > één jaar	Stand per 31-12-2023	Vermeerdering	Aflossingen	Stand per 31-12-2024
Onderhandse leningen binnenlandse banken	63.447.263	40.000.000	15.560.752	87.886.511
Waarborgsommen	40.881		31.500	9.380
Totaal	63.488.144	40.000.000	15.592.252	87.895.891

2.7 Vlottende passiva

2.7.1 Netto vlottende schulden korter dan één jaar

Netto vlottende schulden met een looptijd kleiner dan een jaar: De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde. Het saldo van de vlottende schulden korter dan een jaar bedraagt per 31 december 2024 14.808.431 euro.

De rentelasten voor de kortlopende leningen bedroeg 487.792 euro.

Netto vlottende schulden met looptijd korter dan één jaar	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Kasgeldleningen	4.000.000	10.000.000
Banksaldi, rekening courant	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0
Overige schulden	11.069.564	4.808.431
Totaal	15.069.564	14.808.431

2.7.2 Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaat uit de volgende onderdelen:

A. Verplichtingen vanuit begrotingsjaar die volgend jaar tot betaling komen

B. Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel

C. Overige vooruit ontvangen bedragen.

Specificatie nog te betalen en vooruit ontvangen bedragen

A. verplichtingen vanuit begrotingsjaar die in volgend jaar tot betaling komen	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Nog te betalen inzake levering goederen en diensten	4.147.949	5.945.351
WMO/Jeugd	2.311.542	2.327.277
Loonheffing	1.488.525	1.712.884
Penvoerderschap Regioplan Cultuur	361.939	21.509
Gelden Stichting Varijs Belang	54.991	68.948
Te betalen (transitorische) rente	332.113	962.406
Totaal	8.697.059	11.038.375

B. van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	Stand per 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Stand per 31-12-2024
Rijk				
SPUK Verkeersveiligheid (E84)	752.556		388.030	364.526
BSV geluidsanering	55.350			55.350
Onderwijs achterstandenbeleid (D8)	505.236	1.062.352	920.445	647.143
Aanpak energiearmoede (J55)	990.551		259.899	730.652
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden (D19)	17.341	-17.341		
SPUK Ventilatie scholen (J32)	420.000		420.000	
Gemeentelijke hulp gedupeerde toeslagenaffaire (B2)	4.096		4.096	
Tijdelijke impulsreg. klimaatadaptatie 2021-2027 (E44)	247.934			247.934
Regeling specifieke uitkering onderwijsroute (G13)	46.929	37.329	84.258	
Onderwijs Sisa (D14)	226.132		88.180	137.953
Sisa-RHA (J56)	1.598.000			1.598.000

Sisa wet inburgering 2021 (G10)	269.698	1.271.513	644.246	896.966
Sisa SPUK breed (H30)	59.815	904.008	939.514	24.309
Sisa Klimaat en energiebeleid (F28)	448.263	1.003.347	667.867	783.743
SPUK voorsch.educatie ontheemde peuters (D22)	90.000			90.000
SPUK huisv.grote gezinnen vergunn.houders (J97)	6.983		6.983	
Sisa regeling WBI Rijk (J9)	3.093.963			3.093.963
Lokale Aanpak Isolatie (J94)	1.006.363	2.005.657	635.000	2.377.020
Lokale Bibliotheekvoorzieningen (D23)	0	165.267	26.406	138.861
Subtotaal Rijk	9.839.209	6.432.132	5.084.923	11.186.418
Overige Nederlandse overheidslichamen				
<i>Provincie Gelderland</i>				
Subsidie gemeentelijke monumenten 2022	5.872		5.872	
Subsidie gemeentelijke monumenten 2023	24.917		6.346	18.571
Subsidie gemeentelijke monumenten 2024	0	29.314	0	29.314
Subsidie Leijenburgplein Heukelem	0	180.000		180.000
Subsidie project Leeflab	80.000			80.000
Subsidie Gelders Winterfonds	47.220		47.220	
Subsidie Zeiving/Centrum	41.354	17.597	41.354	17.597
Subsidie Dorpendeal	47.140	47.140	27.183	67.097
Subsidie digitaal platform	48.000			48.000
Subsidie DPRA Impulsgelden	0	423.018		423.018
Verbonden partijen				
Veiligheidsregio inzake Coronatoegangsbewijzen	119.212		119.212	
Subtotaal Overige Nederlandse overheidslichamen	413.715	697.070	247.187	863.598
Totaal Overheidslichamen	10.252.924	7.129.202	5.332.110	12.050.016

C. Overige vooruit ontvangen bedragen die te laste komen van het volgende begrotingsjaar	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2024
Overige vooruitontvangen bedragen (o.a. grafrechten, AO-fonds en diverse projecten)	6.368.888	4.906.379
Totaal	6.368.888	4.906.379

2.8 Borgstellingen en garantstellingen

De borg- en garantstellingen zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Voor de garantstelling van de hypothecaire leningen die onder de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vallen, is het eindsaldo per 31 december 2023 opgenomen. Aangezien de NHG de cijfers medio het kalenderjaar verschaft, kunnen de gegevens ultimo het verslagjaar niet in de rapportage mee worden genomen.

Voor de overige garantstellingen geldt dat de betalingen tot en met het eind van het verslagjaar zijn meegenomen. Bij Sporthal de Wiel en HCG is er in de beginstand een afwijking t.o.v. de jaarrekening 2023. Bij Sporthal de Wiel was het eindsaldo vorig jaar 1.901 en bij HCG 24. In 2024 bleek uit de ontvangen overzichten dat deze twee beginsaldo's niet correct waren.

bedragen x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen	Oorspronkelijk bedrag	% garantstelling	Stand per 31-12-2023	Opname 2024	Aflossing 2024	Stand per 31-12-2024
Particuliere woningbouw		50-100%	47.557		3.506	44.051
Woningbouwcorporaties	101.955	50%	63.162		1.169	61.993
Gemeente als achtervang			110.719	0	4.675	106.044
Uitvoeringsorganisatie breedbandnetwerk Rivierenland	37.500	23,8%	8.799		0	8.799
Sporthal De Wiel	2.684	100%	2.313		50	2.263
VV Tricht	100	50%	43		3	40
TV Rhelico	100	50%	43		3	40
HCG	125	50%	41			41
De Waalrackets	63	50%	32		2	30
Leningen personeel	943	100%	439			439
Gemeente als directe risicodrager			11.710	0	58	11.652
Totaal gegarandeerde geldleningen			122.429	-	4.733	117.696

2.9 Overig

Langlopende niet uit de balans blijkende financiële rechten en verplichtingen

We zijn voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële rechten en verplichtingen.

Verplichtingen

Per 31 december 2024 was het bedrag aan langlopende verplichtingen 42 miljoen euro.

Dit bedrag bestaat onder andere uit kosten voor beveiliging, bestekken openbare ruimte, onderhoud, maaien, energie, accountancy, leerlingenvervoer e.d.

3. SISA

4. Overzicht per taakveld

Taakveld Bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2024			Begroting na wijziging 2024			Rekening 2024		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur	3	3.818	-3.816	146	4.602	-4.457	159	5.047	-4.888
Burgerzaken	1.010	1.673	-663	1.010	1.721	-711	1.215	1.797	-582
Beheer overige gebouwen en gronden	538	585	-47	645	1.132	-487	744	1.355	-611
Overhead	24	18.211	-18.186	24	19.462	-19.438	201	19.126	-18.926
Treasury	401	296	105	782	-284	1.066	1.200	1.199	1
OZB woningen	9.089	678	8.411	9.287	665	8.622	9.294	706	8.588
OZB niet-woningen	6.613	296	6.317	6.852	293	6.559	7.096	201	6.895
Parkeerbelasting	175	3	171	175	3	171	145	1	145
Belastingen overig	44	1	43	47	1	46	64	-61	125
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	90.487	0	90.487	92.712	0	92.712	92.675	0	92.675
Overige baten en lasten	0	2.122	-2.122	0	1.167	-1.167	0	184	-184
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	795	-795	0	719	-719
Crisisbeheersing en brandweer	0	5.082	-5.082	0	5.476	-5.476	0	5.423	-5.423
Openbare orde en veiligheid	41	1.696	-1.655	41	1.954	-1.913	49	1.763	-1.714
Verkeer en vervoer	641	11.874	-11.233	7.829	20.587	-12.758	6.521	14.404	-7.883
Parkeren	23	92	-70	23	92	-69	39	95	-56
Recreatieve havens	0	95	-95	0	91	-91	0	90	-90
Openbaar vervoer	3	296	-294	344	1.706	-1.362	317	1.168	-850
Economische ontwikkeling	0	386	-386	69	526	-457	35	431	-397
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	137	-137	0	56	-56	32	64	-33
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	69	105	-36	116	157	-41	117	142	-25
Economische promotie	254	314	-60	254	412	-158	406	393	13
Openbaar basisonderwijs	7	523	-516	0	338	-338	75	567	-492
Onderwijshuisvesting	119	3.539	-3.420	125	4.861	-4.736	140	4.240	-4.100
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	890	3.373	-2.482	1.313	3.823	-2.509	1.094	3.406	-2.312
Sportbeleid en activering	0	503	-503	342	1.173	-831	368	1.158	-790
Sportaccommodaties	58	1.029	-971	66	1.177	-1.111	100	1.216	-1.116
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	523	-523	0	354	-354	0	413	-413
Musea	6	643	-637	6	636	-630	9	635	-626

Cultureel erfgoed	1	313	-313	23	344	-322	17	308	-291
Media	51	1.228	-1.177	276	1.413	-1.137	147	1.246	-1.099
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	432	5.273	-4.841	596	10.448	-9.852	600	6.166	-5.566
Samenkracht en burgerparticipatie	1.308	5.532	-4.225	11.948	14.468	-2.520	12.321	14.617	-2.296
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	6.388	-6.388	0	7.378	-7.378	62	6.613	-6.551
Inkomensregelingen	9.240	13.708	-4.468	9.252	13.658	-4.406	9.487	14.023	-4.537
WSW en beschut werk	0	2.915	-2.915	0	3.124	-3.124	0	3.028	-3.028
Arbeidsparticipatie	0	1.303	-1.303	0	1.438	-1.438	0	1.291	-1.291
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	54	2.332	-2.279	54	2.349	-2.295	89	2.431	-2.342
Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hulp bij het huishouden (WMO)	0	3.422	-3.422	0	4.775	-4.775	0	4.752	-4.752
Begeleiding (WMO)	0	2.980	-2.980	114	4.255	-4.141	114	4.108	-3.994
Dagbesteding (WMO)	0	40	-40	0	7	-7	0	0	0
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	105	245	-141	105	0	105	135	0	135
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp begeleiding	0	675	-675	0	906	-906	0	1.036	-1.036
Jeugdhulp behandeling	0	5.308	-5.308	0	4.688	-4.688	8	5.154	-5.147
Jeugdhulp dagbesteding	0	43	-43	0	137	-137	0	132	-132
Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	1.052	-1.052	0	911	-911	73	864	-791
Pleegzorg	0	569	-569	0	548	-548	0	643	-643
Gezinsgericht	0	523	-523	0	18	-18	0	21	-21
Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.075	-2.075	0	1.771	-1.771	168	2.470	-2.302
Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	1.642	-1.642	0	2.422	-2.422	0	2.274	-2.274
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	579	-579	0	3.179	-3.179	0	3.037	-3.037
Gesloten plaatsing	0	145	-145	0	663	-663	0	522	-522
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beschermd wonen (WMO)	0	232	-232	377	405	-29	397	238	160
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	0	1.200	-1.200	0	1.083	-1.083	0	1.276	-1.276
Jeugdreclassering	0	46	-46	0	183	-183	0	172	-172
Volksgesondheid	0	828	-828	377	1.135	-759	362	1.031	-669
Riolering	9.952	7.564	2.388	9.918	7.372	2.546	9.864	7.307	2.557
Afval	6.907	6.164	743	6.907	6.164	743	7.167	6.383	784

Milieubeheer	863	3.444	-2.581	863	4.421	-3.558	1.005	4.324	-3.319
Begraafplaatsen en crematoria	987	1.588	-601	987	1.652	-665	1.039	1.630	-591
Ruimte en leefomgeving	227	1.177	-950	267	1.179	-912	918	1.466	-548
Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	17.516	17.626	-110	5.423	6.695	-1.272	5.844	5.924	-80
Wonen en bouwen	1.541	4.881	-3.340	1.776	6.634	-4.857	1.599	4.596	-2.997
Saldo taakvelden	159.676	160.935	-1.259	171.468	188.800	-17.332	173.511	174.966	-1.455
Mutaties reserves	13.603	12.002	1.601	43.252	26.716	16.536	32.432	27.039	5.393
Gerealiseerd resultaat	173.279	172.937	342	214.720	215.516	-796	205.943	202.005	3.938

De samenstellende delen tellen niet altijd op tot de totalen. Dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

Overhead (taakveld 0.4 inclusief bijbehorende reserves op taakveld 0.10)

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Rekening 2024
Salarislasten	-5.989	-6.322	-5.998
Bijdragen aan verbonden partijen	-7.848	-7.596	-7.699
Materiële kosten	-3.948	-5.967	-5.733
Kapitaallasten	-1.046	-770	-689
Doorbelasting met Grex/GRP	620	1.193	993
Verrekening met reserves	-1.530	-1.354	-1.408
Totaal lasten	-19.740	-20.816	-20.535
Bijdragen van derden	24	24	201
Verrekening met reserves	1.293	2.264	2.090
Totaal baten	1.318	2.289	2.290
Saldo	-18.422	-18.527	-18.244

5. Controleverklaring accountant

Bijlage 1: Restantkredieten

Kredieten	Beschikbaar krediet per 2024	Werkelijke inkomsten / uitgaven 2024	Nog te besteden	Krediet afsluiten in 2024
Strategische aankoop Spijkse Kweldijk (5.390 m2)	276.000	-	276.000	ja
Nabij waterplas Kalenberg (H648/1481: 15.650 m2)	109.550	109.550	-	ja
Gronden Meersteeg Tricht (K850: 395 m2)	2.765	2.765	-	ja
Groeneweg Buurmalsen (M185/381/316 (ged. 72545 m2)	507.815	507.815	-	ja
Terreinkosten (t)huisvesting	134.110	134.110	-	ja
Bouwkosten (t)huisvesting	721.616	686.742	34.874	ja
Installatietechniek (t)huisvesting	49.363	44.364	4.999	ja
Inrichtingskosten (t)huisvesting	81.960	116.273	-34.313	ja
Raads- en vergadervoorzieningen Raadzaal	193.052	193.030	22	ja
AV voorzieningen kantoor gemeentehuis	-	15.631	-15.631	ja
Verbouwing MER West Betuwe	-	26.023	-26.023	Nee
Uitvoering fietsknelpunten	751.116	-	751.116	Nee
Bhp OVL verv masten 2020-2021	120.600	20.655	99.945	Nee
Bhp wegen Verduurzaming wegbermen jaarschijf 2024	2.939.225	251.971	2.687.254	Nee
Bhp wegen Rehab/verv Wegen jaarschijf 2023	86.000	86.000	-	ja
Bhp wegen Rehab/verv Wegen jaarschijf 2024	2.572.803	-	2.572.803	Nee
Toekomstige verbreding Langstraat Tricht (grond)	26.160	19.928	6.232	Nee
Bhp wegen Rehab/verv Asfalt (2023)	5.926.051	1.105.208	4.820.843	Nee
Bhp wegen Rehab/verv Elementen (2023)	944.726	-	944.726	Nee
Herinrichting hoofdwegen Hellouw	297.969	-1.435.385	1.733.354	Nee
Rotonde N327-Ln v Leeuw (FKP)	1.014.000	23.540	990.460	Nee

Rotonde Hellouw	2.955.348	-	2.955.348	Nee
Korte Woerden (2018)	824.712	-1.838.597	2.663.309	Nee
Mobiliteitsprogramma Verkeerveiligheid 2022	117.257	10.057	107.200	Nee
Verkeersveiligheid 30 km de norm	184.538	37.296	147.242	Nee
Herinrichting OR Asperen (fase1)	1.230.630	-1.935.615	3.166.245	Nee
Mob agenda 2023 DV inrichting wegen	50.000	50.000	-	ja
Mob agenda 2023 VVH-maatregelen	227.500	-	227.500	Nee
Mob agenda 2024 DV inrichting wegen	260.000	25.707	234.293	Nee
Mob agenda 2024 VVH-maatregelen	227.500	-	227.500	Nee
Herinrichting Langstraat Noord Tricht	300.000	-182.000	482.000	Nee
SPV-2 Stimulering Verkeersmaatregelen (2022)	374.500	-	374.500	Nee
Revitalisering bedrijventerrein Homburg	269.294	-	269.294	Nee
Lingeroever - OR (park/boulevard)	89.012	1.382	87.630	Nee
Lingeroever - Jachthaven	181.157	-	181.157	ja
Verduurzaming gymzaal Waardenburg	371.000	-	371.000	Nee
Verduurzaming gymzaal Vuren	988.750	-	988.750	Nee
IKC Jan Harmenshof/Oranje Nassauschool (nieuwbouw)	11.697.056	1.378.955	10.318.101	Nee
IKC Buurmalsen/Tricht (nieuwbouw)	4.209.197	3.985.187	224.010	Nee
Brede School Beesd (nieuwbouw)	9.039.734	3.610.585	5.429.149	Nee
OBS Den Boogerd (nieuwbouw)	-	940	-940	Nee
Brede School Herwijnen (uitbreiding)	256.270	270.750	-14.480	Nee
Binnenklimaat hoofdgebouw De Lingeborgh	1.547.500	2.070.000	-522.500	ja
VV Haaften toplaagrenovatie veld 1	2.014	2.551	-537	ja
VV Ophemert ren. en drainage	-602	4.634	-5.236	ja
Animo Beachveld	47.103	8.813	38.290	ja
VV MVV'58 toplaagrenovatie	11.000	5.125	5.875	ja
VV Beesd toplaagrenovatie	11.000	4.951	6.049	ja

VV Tricht topplaagrenovatie	11.000	5.497	5.503	ja
VV GVV Geldermalsen topplaagrenovatie	11.000	3.001	7.999	ja
VV Heukelum kunstgrasveld bovenbouw	298.800	184.010	114.790	ja
VV Vuren renovatie	55.300	-	55.300	nee
VV ASH topplaagrenovatie	11.000	8.002	2.998	ja
VV WNC topplaagrenovatie	11.000	5.646	5.354	ja
TV Rhelico renovatie 2 banen	51.000	42.025	8.975	ja
TV Varik Heesselt renovatie 2 banen bovenbouw	63.765	35.223	28.542	ja
TV Varik Heesselt renovatie 2 banen onderbouw	106.235	68.391	37.844	ja
Heukelum kunstgrasveld onderbouw	398.700	326.203	72.497	ja
VV Herovina renovatie incl. drainage 2 velden	90.200	89.166	1.034	ja
VV BRC kunstgrasveld bovenbouw	148.194	-	148.194	nee
VV BRC kunstgrasveld onderbouw	369.686	-	369.686	nee
VV MVV'58 kunstgrasveld bovenbouw	294.271	-	294.271	nee
VV MVV'58 kunstgrasveld onderbouw	392.575	22.468	370.107	nee
Vervanging beplanting 2024	508.611	47.429	461.182	Nee
Vervanging bomen 2024	287.282	186.597	100.685	nee
Werf Rumpt Kantoor/ov (gem/prov)	6.580.974	143.590	6.437.384	Nee
Gemeentewerf Rumpt (Grond)	1.286.362	-	1.286.362	Nee
Gemeentewerf Rumpt (Inrichting/inventaris)	100.000	-	100.000	Nee
L: Grond Loods gemeentewerken Heukelum (6801010)	50.759	-	50.759	Nee
Verv. Minikraan Kubota (2022/12 jr)	47.500	48.199	-699	Ja
Verv. John Deere incl. voorl. (2022/10 jr)	120.000	119.853	147	Ja
Verv. Volvo vrachtwagen (2023/10 jr)	13.793	3.204	10.589	Ja
Verv. kleine tractor (2024/15 jr)	28.000	-	28.000	Nee
Verv. 2x Nido sneeuwplough (2024/13 jr)	7.500	-	7.500	Ja
Verv 2x strooimachines (2024 /13jr)	53.900	45.967	7.933	Ja

Verduurzaming Dorpshuis Opijnen	189.641	-84.533	274.174	Nee
Verduurzaming dorpshuis Spijk	362.141	-173.200	535.341	Nee
Verduurzaming dorpshuis Est	203.803	64.463	139.340	Nee
Zonnepanelen Burcht van Haefen	100.000	108.565	-8.565	Nee
Verduurzaming MFC t Klokhuis	-	-133.755	133.755	Nee
GRP Grex De Plantage(uitbreidingsinv)	1.190.700	-	1.190.700	Nee
WRP 2019 Klimaatmaatregelen	350.000	30.648	319.352	Nee
Watersysteemmaatregelen 2019-2023	210.000	22.789	187.211	Nee
IBA modificaties	2.000.000	3.333	1.996.667	Nee
Cyclische vervangingen/Reliningen 2021	400.000	145.977	254.023	Nee
Project Dijkverzwaring	142.874	123.966	18.908	Nee
Waterbergingsmaatregelen WRP 2019-2023	470.000	48.134	421.866	Nee
Vervanging gemalen (WRP)	431.427	431.427	-	Nee
Uitbreidingsinvesteringen (overig) WRP	948.024	-	948.024	Nee
Renoveren drukriolering WRP	942.690	942.690	-	Nee
GRP Grex Hondsgemet Noord	176.904	3.427	173.477	Nee
Wateroverlast Tunnelweg Gdm (WRP)	44.453	70.240	-25.787	Nee
Frederik Hendrikstraat Gdm (WRP 2024)	141.750	94.595	47.155	Nee
Afkoppelen Geldersestr. - 1e Zaai Gdm (WRP 2024)	170.100	96.593	73.507	Nee
Renovatie en monitoring vacuümsysteem	193.147	193.147	-0	Nee
WRP Luchtinjectiemaatregelen (2024)	100.000	86.142	13.858	Nee
Strategische gronden: vm Grex cpl 16 Hoogeinde Nrd	32.551	32.551	-	ja
Strategische gronden: vm Grex cpl 33 Schakelzone	40.026	40.026	-0	ja
Strategische gr: vm Grex cpl 40 Overige gronden	-650.717	-650.717	-	ja
Woonwagenlocatie Waardenburg	-26.550	307.704	-334.254	Nee
Skaeve Huse - bouw- en woonrijp maken locatie	467.583	-	467.583	Nee
	72.254.305	12.607.623	59.646.683	

Indicatoren

Hieronder staat de verplichte set aan indicatoren. De bron van de gegevens die we hebben opgenomen, is de website www.waarstaatjegemeente.nl. De cijfers op deze website zijn niet altijd actueel. Ter vergelijking hebben we de cijfers van heel Nederland opgenomen.

Personeel			
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2024	5,9
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2024	5,8
Apparaatskosten *)	kosten per inwoner	2024	€ 827
Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2024	30,8%
Overhead	% van totale lasten	2024	9,1%
Overhead	kosten per inwoner in euro's	2024	€ 346

*) De apparaatskosten bestaan uit de overheadkosten, salarissen op de overige taakvelden (exclusief griffie en bestuur) en de lasten van de tractie en werkplaats van de buitendienst.

Veiligheid				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2022	0,6	2,2
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal woningdiefstallen, per 1.000 inwoners	2024	1,3	1,2
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2024	2,5	4,3
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	2024	4,5	5,7
Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	Verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 17 jaar	2024	8	9

Economie				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Vestigingen	Het aantal bedrijfsvestigingen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar	2023	189,9	181,8
Functiemenging	De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen	2023	58,0	54,2

Onderwijs				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2023	1,7	2,4
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar die niet op een school zijn ingeschreven, per 1.000 inwoners.	2023	6,7	6,3
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar die wel op een school zijn ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig zijn, per 1.000 inwoners.	2023	18	27

Sport, Cultuur en Recreatie				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
% Niet-sporters	Het percentage inwoners van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doen.	2022	52,0	46,4

Sociaal Domein				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren in de leeftijd van 12 tot 21 jaar die met een delict voor de rechter zijn verschenen	2023	1	1
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar.	2023	884,1	836,6
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	2024	76,1	73,2
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2024	134,7	343,6
Aantal re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar.	2024	74,6	203,1
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal Wmo-cliënten per 10.000 inwoners in de desbetreffende bevolkingsgroep met een maatwerkarrangement (een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo).	2024	500	650
% Kinderen in armoede	Het percentage kinderen tot 18 jaar in een gezin dat leeft van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2023	2	6
% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren in de leeftijd van 16 tot 22 jaar.	2023	1	2
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	2024	12,3	11,5
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren in de leeftijd van 12 tot 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren met die leeftijd.	2024	0,3	0,3
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	2024	0,6	0,9

Volksgezondheid en Milieu				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden aantal kilo's ingezameld huishoudelijk afval per inwoner.	2021	56	164
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	2022	75,1	40,9

Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	2023	8,0	9,1
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	2024	75,3	70,4
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde in 1.000 euro van woningen.	2024	435	379
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden aan woonlasten betaalt.	2025	1.384	x
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden aan woonlasten betaalt	2025	1.403	x